

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား ပြုစုတော်မူသော

‘လယ်တီဒီပနိဝိသောဓကမူ’

စာတိကပ္ပဌာနန်းကျမ်းသစ်

မြန်မာပြည် ဓာအုပ်တိုက်

၁၃ (ဆေး)၊ ၉၀-လမ်း၊ ကန်တော်ကလေးဓာတိုက်

ရန်ကုန်မြို့။

သာသနာ-၂၅၃၂၊ ကောဇာ-၁၃၅၀၊ ခရစ်နှစ်-၁၉၀၈ ဂျူလိုင်လ

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်

မာတိကာ

ဓာတု ကမ္မဋ္ဌာန ပါဠိတော်

ဥဒ္ဓေသ

ပထဝီကာယ နိဒ္ဓေသ

အာပေါကာယ နိဒ္ဓေသ

တေဇောကာယ နိဒ္ဓေသ

ဝါယောကာယ နိဒ္ဓေသ

ဝိညာဏကာယ နိဒ္ဓေသ

ပထဝီကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

အာပေါကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

တေဇောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

ဝါယောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

ဝိညာဏကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

နိဂမ

ဥယျောဇဉ်

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအနက်

ဥဒ္ဓေသ

ပထဝီကာယ နိဒ္ဓေသ

အာပေါကာယ နိဒ္ဓေသ

တေဇောကာယ နိဒ္ဓေသ

ဝါယောကာယ နိဒ္ဓေသ

ဝိညာဏကာယနိဒ္ဓေသ

ပထဝီကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

အာပေါကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

တေဇောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

ဝါယောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

ဝိညာဏကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဓေသ

နိဂုံး

တိုက်တွန်းခြင်းဥယျောဇဉ်

ဆောင်ပုဒ်

ဆောင်ပုဒ် အဓိပ္ပါယ်

ပထဝီ အာပေါဓာတ် ၂-ပါးတွဲစပ်နေပုံ

ဆံပင်၌ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်း

ကြွင်းသောကောဌာသတို့၌ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်း

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျဉ်းချုပ်

နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး

အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး

ကမ္မဇကလောင် ၉-စည်း

စိတ္တဇကလောင် ၈-စည်း

ဥတုဇကလောင် ၄-စည်း

အာဟာရဇကလောင် ၂-စည်း

ကောဌာသတို့၌ သမုဋ္ဌာန်ခွဲနည်း

အန္တရာယ်ကင်းဂါထာပါဌ်အနက်

အသက်ထက်ဆုံး စွဲမြဲရန်

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ် မာတိကာပြီးပြီ။

ရှုပဒီပနီ

ပရိညာဉ်

၁-ကမ္မသမုဋ္ဌာန်

၂-စိတ္တသမုဋ္ဌာန်

၃-ရုပ်ကလာပ်တို့၏တိုးပွားပုံအကြောင်း

၄-သတ္တာဟအကြောင်း

၅-သတ္တာဟ ဝိနိစ္ဆယ

၇။ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အတိုးအဆုတ်
အရွယ်ဖြင့်ပိုင်းခြားပုံ

၈။ အမျိုး ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

၉။ သက်တမ်းအတိုးအဆုတ်နေရခြင်းအကြောင်း

၁၀-ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို မှီ၍

၁၁။ စတုဇရုပ် ချုပ်ပုံ အကြောင်း

နိဂုံး

ရှုပဒီပနီမာတိကာ ပြီးပြီ။

----- * -----

စာသိ

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်

-----*

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဓာတု ကမ္မဋ္ဌာန ပါဠိတော်

ဥဒ္ဓေသ

အတ္ထိ က္ကမသ္မိံ မေ ကာယေ ပထဝီကာယော၊ အာပေါကာယော၊
တေဇောကာယော၊ ဝါယောကာယော၊ ဝိညာဏကာယော။

-----*

ပထဝီကာယ နိဒ္ဓေသ

၁။ တတ္ထ ကတမေ ပထဝီကာယာ။

(က) ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။

(ခ) မံသံ၊ နှာရု၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။

(ဂ) ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ဖျသံ။

(ဃ) အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရိသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂီ၊ က္ကမေ ဝုစ္စန္တိ
ပထဝီကာယာ။

အာပေါကာယ နိဒ္ဓေသ

၂။ တတ္ထ ကတမေ အာပေါကာယာ။

(က) ပိတ္တံ၊ သေမ္ပံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။

၂၈၁၆

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်

၂

(ခ) အဿု၊ ဝဿ၊ ခေဋ္ဌော၊ သိယံဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ၊
ဣမေ ဝုစ္စန္တိ အာပေါကာယာ။

တေဇောကာယ နိဒ္ဒေသ

၃။ တတ္ထ- ကတမေ တေဇောကာယာ။
သန္တာပေါ၊ ဒါဟော၊ ပါစကော၊ ဇီရဏာ။
ဣမေ ဝုစ္စန္တိ တေဇောကာယာ။

ဝါယောကာယ နိဒ္ဒေသ

၄။ တတ္ထ ကတမေ ဝါယောကာယာ။
ဥဒ္ဓ္ဓင်္ဂမာ ဝါတာ၊ အဓောဂမာ ဝါတာ၊ ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာ၊
ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာ၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ၊ အဿာသ
ပဿာသာ ဝါတာ။
ဣမေ ဝုစ္စတိ ဝါယောကာယာ။

ဝိညာဏကာယ နိဒ္ဒေသ

၅။ တတ္ထ ကတမေ ဝိညာဏကာယာ။
စက္ခုဝိညာဏံ၊ သောတဝိညာဏံ၊ ဃာနဝိညာဏံ၊ ဇိဝှိဝိညာဏံ၊
ကာယဝိညာဏံ၊ မနောဝိညာဏံ။
ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝိညာဏကာယာ။

ပထဝီကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

၁-က။ ကေသကာယေ ကက္ခဋ္ဌကိရိယာ ပထဝီ နာမ၊ အာဗန္ဓန
ကိရိယာ အာပေါနာမ၊ ဥဏှတ္ထကိရိယာ၊ တေဇောနာမ ဝိတ္ထန္တန ကိရိယာ

ဝါယောနာမ၊ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော၊ ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ၊ တဗ္ဗေ တေ
ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုတ္ထာ၊ သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊
ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊
အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

ခ။ တထာ လောမကာယေ၊ နဒကာယေ၊ ဒန္တကာယေ၊
တစကာယေ၊ မံသကာယေ၊ နှာရုကာယေ၊ အဋ္ဌိကာယေ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇ
ကာယေ၊ ဝက္ကကာယေ၊ ဟဒယကာယေ၊ ယကနကာယေ၊ ကိလောမက
ကာယေ၊ ပိဟကကာယေ၊ ပပ္ဖါသကာယေ၊ အန္တကာယေ၊ အန္တဂုဏ
ကာယေ၊ ဥဒရိကာယေ၊ ကရီသကာယေ၊ မတ္တလင်္ဂကာယေတိ။

အာပေါကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

၂-က။ ပိတ္တကာယေ ကက္ခဠကိရိယာ ပထဝီနာမ၊ အာဗန္ဓန
ကိရိယာ အာပေါနာမ၊ ဥဏှတ္တကိရိယာ၊ တေဇောနာမ ဝိတ္တမ္ဘန ကိရိယာ
ဝါယောနာမ၊ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော၊ ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ၊ တဗ္ဗေ တေ
ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုတ္ထာ၊ သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊
ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊
အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

ခ။ တထာ သေမ္မကာယေ၊ ပုဗ္ဗကာယေ၊ လောဟိတ
ကာယေ၊ သေဒ ကာယေ၊ မေဒသကာယေ၊ အဿုကာယေ၊ ဝသာ
ကာယေ၊ ခေဋ္ဌကာယေ၊ သိဃိဏိကာကာယေ၊ လသိကာကာယေ၊
မုတ္တကာယေတိ။

တေဇောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

၃-က။ သန္တာပ ကာယေ ကက္ခဠကိရိယာ ပထဝီ နာမ၊ အာဗန္ဓန ကိရိယာ အာပေါနာမ၊ ဥဏှတ္တကိရိယာ တေဇောနာမ၊ ဝိတ္ထမ္ဘန ကိရိယာ ဝါယောနာမ၊ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော၊ ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ၊ တဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုတ္ထ၊ သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဌေန အနတ္တာ။

ခ။ တထာ ဒါဟကာယေ၊ ပါစကကာယေ၊ ဇီရဏကာယေတိ။

ဝါယောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

၄-က။ ဥဒ္ဓင်္ဂမကာယေ ကက္ခဠကိရိယာ ပထဝီနာမ၊ အာဗန္ဓန ကိရိယာ အာပေါနာမ၊ ဥဏှတ္တကိရိယာ တေဇောနာမ၊ ဝိတ္ထမ္ဘနကိရိယာ ဝါယောနာမ၊ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော၊ ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ၊ တဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုတ္ထ၊ သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဌေန အနတ္တာ။

ခ။ တထာ အဓောဂမကာယေ၊ ကုဉ္စိသယကာယေ၊ ကောဌာသယကာယေ၊ အင်္ဂမဂီနုသာရိကာယေ၊ အသာသပသာသ ကာယေတိ။

ဝိညာဏကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

၅-က။ စက္ခုဝိညာဏ ကာယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ လက္ခန္ဓိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ စေတနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊

သညာ သညာက္ခန္ဓော၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊
နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုစ္ဆာ၊ သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊
နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန
အနတ္တာ။

ခ။ တထာ သောတဝိညာဏကာယေ၊ ယာနဝိညာဏ
ကာယေ၊ ဇိဝှိဝိညာဏကာယေ၊ ကာယဝိညာဏကာယေ၊ မနော
ဝိညာဏကာယေတိ။

နိဂမ

ဣတိ ဣမသ္မိံ မေ ကာယေ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ပဘေဒါ ဓာတု-
ကာယာ၊ ဓမ္မကာယာ၊ သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဇိဝါ၊ တုစ္ဆာ၊
သုညာ၊ ခယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ နိဋ္ဌိတံ။

---*---

ဥယျောဇဉ်

ဝတ်ကျောင်း၌ လူအများပေါင်း၍ ရွတ်ကြသောအခါ ဖော်ပြခဲ့ပြီး
သော ပါဠိရှိတိုင်းသာ ရွတ်၊ ဆိပ်ငြိမ်ရာ၌နေ၍ ပွားများသောအခါ ၄၈
-ပါးသော ကာယတို့၌ အသီးအသီး အကျယ်ထုတ်ဖော်၍ ပွားများ
ကြရမည်။

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအနက် ဥဒ္ဓေသ

မေ=ငါ၏။ ဣမသ္မိကာယေ=တစ်လံမျှလောက်သော ဤခန္ဓာကိုယ်၌၊ ပထဝီကာယာ=မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့သည်၎င်း၊ အာပေါကာယာ=ရေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့သည်၎င်း၊ တေဇောကာယာ=မီးဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့သည်၎င်း၊ ဝါယောကာယာ=လေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့သည်၎င်း၊ ဝိညာဏကာယာ=ကြံသိတတ်သောသော ကိုယ်အစုတို့သည်၎င်း၊ အတ္ထိ-သန္တိ=ရှိကုန်၏။

ပထဝီကာယ နိဒ္ဓေသ

၁။ တတ္ထ=ထိုငါးပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင်၊ ပထဝီကာယာ=မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူသည်၊ ကာမေ=အဘယ်သို့နည်းဟူမူကား--

(က)ကေသာ=၂-ကုဋေ ၄-သန်းမျှသော ဆံပင်ဟူသော မြေအစုတို့လည်းကောင်း၊ လောမာ=၉-သောင်းမျှသော မွှေးညင်း ဟူသော မြေအစုတို့လည်းကောင်း၊ နခါ=၂၀-အရေအတွက်ရှိသော ခြေသည်းဟူသော မြေအစုတို့၊ ဒန္တာ=၃၂-ချောင်းအရေအတွက်ရှိသော သွားဟူသော မြေအစုတို့လည်းကောင်း၊ တစော=အရေထူ အရေပါး ၂-မျိုးပြားသော အရေဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း။

(ခ) မံသ=ကိုးရာမျှ အရေအတွက်ရှိသော အသားစိုင် အသာခဲဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ နှာရု=ကိုးရာမျှ အရေအတွက်ရှိသော အကြောဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇ=ရိုးတွင်းခြင်ဆီဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ဝက္ကံ=ကျောက်ကပ်ချေသော အညှို့ဟူသော

မြေအစုလည်းကောင်း။

(ဂ) ဟဒယံ=နှလုံးသာဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ယကနံ=အသည်းဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ကိလောမကံ=အမြှေးလွှာဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ပိဟကံ=သရက်ရွက်ခေါ်သော အဖျင်းဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ပပ္ဖာသံ=အဆုတ်ဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း။

(ဃ) အန္တံ=အူမကြီးဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ အန္တဂုဏံ=အူသိမ်အူသေးဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ဥဒရိယံ=အစာသစ်ဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ ကရီသံ=အစာဟောင်းဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း၊ မတ္တလင်္ဂီ=ဦးနှောက်ဟူသော မြေအစုလည်းကောင်း။

ဣမေ=ဤနှစ်ဆယ်သော မြေအစုတို့ကို၊ ပထဝီကာယာ= မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ=ဆိုအပ်ကုန်၏။

အာပေါကာယ နိဒ္ဒေသ

၂။ တတ္ထ=ထိုငါးပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင်၊ အာပေါကာယာ=ရေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူသည်၊ ကတမေ=အဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား-

(က) ပိတ္တံ=သည်းခြေဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ သေမ္ပံ=သလိပ်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗော=ပြည်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ လောဟိတံ=သွေးဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ သေဒေါ=ချွေးဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ မေဒေါ=အဆီပြင် အဆီခဲဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း။

(ခ) အဿု=မျက်ရည်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ ဝဿ=ဆီကြည်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ ခေဋ္ဌော=လျှာရည်တံတွေးဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ သိယံဏိကာ=နှပ်ရည်နှပ်စေးဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ လသိကာ=အစေးအပုပ်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း၊ မုတ္တံ=ကျင်ငယ်ဟူသော ရေအစုလည်းကောင်း။

ဣမေ=ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ရေအစုတို့ကို အာပေါကာယာ=ရေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ=ဆိုအပ်ကုန်၏။

တေဇောကာယ နိဒ္ဒေသ

၃။ တတ္ထ=ထိုငါးပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင်၊ တေဇောကာယာ=မီးဓာတ်ဟူသော ကိုယ်အစုတို့ဟူသည်၊ ကတမေ=အဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား-

သန္တာပေါ=ရက်ဆက်ရက်ချန်ဖျားခြင်းစသော အလွန်ပူသောမီးအစုလည်းကောင်း၊ ဒါဟော=ပေါက်နာ ကျောက်နာစသော အသွေးအသားကို အကျက်လောင်သော မီးအစုလည်းကောင်း၊ ပါစကော=အစာကို ကြေစေတတ်သော မီးအစုလည်းကောင်း၊ ဇီရဏံ=ရင့်ရော်မှည့်ရွမ်းဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့စေတတ်သော မီးအစုလည်းကောင်း။

ဣမေ=ဤလေးပါးသော မီးအစုတို့ကို၊ တေဇောကာယာ=မီးဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ=ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဝါယောကာယ နိဒ္ဒေသ

၄။ တတ္ထ=ထိုငါးပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင်၊ ဝါယောကာယာ=လေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူသည်၊ ကတမေ=အဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား-

ဥဒ္ဓင်္ဂမာဝါတာ=အထက်သို့ဆန်တက်သော လေအစုတို့လည်းကောင်း၊ အဓောဂမာဝါတာ=အောက်သို့စုန်ဆင်းသော လေအစုတို့လည်းကောင်း၊ ကုစ္ဆိသယာဝါတာ=ဝမ်းခေါင်းတွင်း၌ကိန်းသော လေအစုတို့လည်းကောင်း၊ ကောဋ္ဌာသယာဝါတာ=အူမ-အူသိမ်တွင်း၌ကိန်းသော လေအစုတို့လည်းကောင်း၊ အင်္ဂမင်္ဂီနုသာရိနောဝါတာ=ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှုတို့၌ အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ အစဉ်လျှောက်သော လေအစုတို့လည်းကောင်း။

ဣမေ=ဤခြောက်ပါးသော လေအစုတို့ကို၊ ဝါယောကာယာ=လေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ=ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဝိညာဏကာယ နိဒ္ဒေသ

၅။ တတ္ထ=ထိုငါးပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင်၊ ဝိညာဏကာယာ=ကြံသိတတ်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူသည်၊ ကတမေ=အဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား-

စက္ခုဝိညာဏံ=မျက်လုံးတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သောသိမှုလည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏံ=နားတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုလည်းကောင်း၊ ယာနဝိညာဏံ=နှာခေါင်းတွင်း၌ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုလည်းကောင်း၊ ဇိဝှိဝိညာဏံ=လျှာအပြင်၌ဖြစ်ပေါ်သောသိမှုလည်းကောင်း၊ ကာယဝိညာဏံ=တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုအင်္ဂါ၌ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုလည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဏံ=နှလုံးတွင်း၌ဖြစ်ပေါ်သော ထွေထွေလာလာ ကြံမှုသိမှုလည်းကောင်း။

ဣမေ=ဤခြောက်ပါးသော ကြံမှုသိမှုတို့ကို၊ ဝိညာဏကာယာ=ကြံသိတတ်သော ကိုယ်အစုတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ=ဆိုအပ်ကုန်၏။

တစ်ယောက်တစ်ယောက်သောသူ၏ကိုယ်ခန္ဓာ၌ အစိတ်အစိတ် ဖြစ်ကုန်သော ၄၈-ပါးကုန်သော ကိုယ်ခန္ဓာတို့ကို ထုတ်ဆိုရာနိဒ္ဒေသ ခန်းပြီး၏။

ပထဝီကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

(၁-က) ကေသကာယေ=ဆံပင်ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၊ ဝါ= ဆံပင် ဟူသောမြေအစဉ်-

ယာ ကက္ခဋ္ဌ ကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုခက်မာမှုကြိယာသည်။ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှင့် မြေ ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓနကိရိယာ=အကြင် ဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှုကြိယာသည်။ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှင့် ရေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တ ကိရိယာ=အကြင်နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း ဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုနွေးမှု ပူမှုကြိယာသည်။ တေဇောနာမ=ပရမတ်နှင့် ဓာတ်မီးစစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှု ကြိယာသည်။ ဝါယောနာမ= ပရမတ်နှင့် လေဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ် သည်လည်းကောင်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣမေ= လေးပါးသောဓာတ်တို့သည်။ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသောရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊
ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ်
ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ
သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

ကုတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်ခြင်
ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချင်းနှီးတို့သာတည်း

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဓယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဓယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=
အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

(ခ) တထာ=ထိုကေသကာယနှင့်အတူ၊ လောမကာယေ=မွေးညင်းဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ နခကာယေ=ခြေသည်းလက်သည်းဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ဒန္တကာယေ=သွားဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ တစကာယေ=အရေဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ မံသကာယေ=အသားဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ နှာရူကာယေ=အကြောဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ အဋ္ဌိကာယေ=အရိုးဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇကာယေ=ရိုးတွင်းချဉ်ဆီဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ဝက္ကကာယေ=အညို့ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ဟဒယကာယေ=နှလုံးဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ယနကကာယေ=အသည်းဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ကိလောမကကာယေ=အမြှေးဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ပိဟကကာယေ=အဖျဉ်းဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ပပ္ဖါသကာယေ=အဆုတ်ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ အန္တကာယေ=အူမဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ အန္တဂူဏကာယေ=အူသိမ်ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ဥဒရိယကာယေ=အစာသစ်ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ကရိသကာယေ=အစာဟောင်းဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ မတ္တလင်္ဂကာယေ=ဦးနှောက်ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း။

ယာ ကက္ခဋ္ဌကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုခက်မာမှုသည် ကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာပဇ္ဇန ကိရိယာ=အကြင်ဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တကိရိယာ=အကြင် နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း ဟူသော ကြိယာသည်။ သာ=ထိုနွေးမှုပူမှု ကြိယာသည် တေဇောနာမ= ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထုမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ သည်။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ ဝါယောနာမ= ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်၎င်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်သည်၎င်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်၎င်း၊ ဩဇာ=ဟူသော အာဟာရဓာတ် သည်၎င်း၊ ဣမေ=ဤလေးပါးသော ဓာတ်တို့သည်၊ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသော ရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊ ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့တည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ် ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုဉ္ဇာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်ခြစ် ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချင်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ် တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဣတိ= ဤတွင် ပထဝီကာယ ၂၀-ပြီး၏။

-----*

အာပေါကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

(၂-က) ပိတ္တကာယေ=သည်းခြေဟူသော ကိုယ်အစဉ်-

ယာ ကက္ခဋ္ဌ ကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုခက်မာမှုကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓနကိရိယာ=အကြင် ဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှု ကြိယာသည်၊ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ် ရေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္ထ ကိရိယာ=အကြင်နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်
တည်းဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုနွေးမှု၊ ပူမှု ကြိယာသည်။
တေဇောနာမ=ပရမတ်နှစ်မီးဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထုမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ
သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှု ကြိယာသည်။ ဝါယောနာမ=
ပရမတ်နှစ် လေဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်
သည်လည်းကောင်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣမေ=
လေးပါးသောဓာတ်တို့သည်။ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော
ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသောရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊
ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ်
ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဈိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ
သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုစ္ဆာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်
ခြပ် ဂုဏ်သကတနှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ခယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ခယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

(ခ) တထာ=ထိုပိတ္တာကာယနှင့်အတူ၊ သေမှကာယေ=သလိပ်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ ပုဗ္ဗကာယေ=ပြည်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ လောဟိတကာယေ=သွေးဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ သေဒကာယေ=ချွေးဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ မေဒကာယေ=အဆီပြင်ခဲဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ အဿုကာယေ=မျက်ရည်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ ဝသာကာယေ=ဆီကြည်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ ခေဋ္ဌကာယေ=လျှာရည် တံတွေးဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ သိဃံာဏိကာကာယေ=နှာရည် နှပ်စေးဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ လသိကာ ကာယေ=အစေးအပုပ်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊ မုတ္တကာယေ=ကျင်ငယ်ဟူသော ကိုယ်အစု၌၎င်း၊

ယာ ကက္ခဋ္ဌကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုခက်မာမှုသည် ကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်

မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓန ကိရိယာ=အကြင်ဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာ သည်။ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တကိရိယာ=အကြင် နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း ဟူသော ကြိယာသည်။ သာ=ထိုနွေးမှုပူမှု ကြိယာသည်။ တေဇောနာမ= ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ သည်။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာသည်။ ဝါယောနာမ= ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်၎င်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်သည်၎င်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်၎င်း၊ ဩဇာ=ဟူသော အာဟာရဓာတ် သည်၎င်း၊ ဣမေ=ဤလေးပါးသော ဓာတ်တို့သည်၊ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသော ရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊ ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့တည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ် ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်
ခြပ် ဂုဏ်သကတနှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=
အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း၊ သာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ
အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာ
လျှင်တည်း။

ဣတိ=ဤတွင်- အာပေါကာယ ၁၂-ပါး ပြီး၏။

-----*

တေဇောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

(၃-က) သန္တာပကာယေ=သန္တာပတေဇောဟူသော ကိုယ်အစု၌-
ယာ ကက္ခဋ္ဌ ကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်၊
အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုခက်မာမှု ကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်
မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓနကိရိယာ=အကြင် ဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှု ကြိယာသည်။ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ် ရေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တ ကိရိယာ=အကြင်နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း ဟူသော ကြိယာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုနွေးမှု ပူမှု ကြိယာသည်။ တေဇောနာမ=ပရမတ်နှစ်မီးဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္တမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှုကြိယာသည်။ ဝါယောနာမ= ပရမတ်နှစ် လေဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ် သည်လည်းကောင်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣမေ= လေးပါးသောဓာတ်တို့သည်။ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသောရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊ ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ် ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ= ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဈိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည် ဖြစ် ဂုဏ်သကတနှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=
အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်
ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

(ခ) တထာ=ထို သန္တာပကာယနှင့်အတူ၊ ဒါဟကာယေ=ဒါဟ
တေဇောဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ပါစကကာယေ=ပါစကဓာတ်မီး
ဟူသော ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊ ဇီရဏကာယေ=ဇီရဏတေဇောဟူသော
ကိုယ်အစဉ်၎င်း၊

ယာ ကက္ခဋ္ဌကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှု ဟူသော ကြိယာသည်၊
အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုခက်မာမှုသည် ကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်
မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓန ကိရိယာ=အကြင်ဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော
ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာ

သည်၊ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥက္ကတ္တကိရိယာ=အကြင် နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ကြိယာသည်။ သာ=ထိုနွေးမှုပူမှု ကြိယာသည်၊ တေဇောနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္တမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာသည်။ သာ=ထိုထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ ဝါယောနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်၎င်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်သည်၎င်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်၎င်း၊ ဩဇာ=ဟူသော အာဟာရဓာတ်သည်၎င်း၊ ဣမေ=ဤလေးပါးသော ဓာတ်တို့သည်၊ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသော ရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊ ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့တည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ်ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဇီဝ ရှိကြသော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည် ဖြစ် ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဣတိ၊ ဤတွင်- အာပေါကာယ ၄-ပါး ပြီး၏။

-----*

ဝါယောကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

(၄-က) ဥဒ္ဓင်္ဂိမကာယေ=ဥဒ္ဓင်္ဂိမ လေအစဉ်-

ယာ ကက္ခဋ္ဌ ကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုခက်မာမှုကြိယာသည်၊ ပထဝီနာမ=ပရမတ်နှစ်မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓနကိရိယာ=အကြင် ဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှု ကြိယာသည်၊ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ် ရေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တ ကိရိယာ=အကြင်နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း
ဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုနွေးမှုပူမှု ကြိယာသည်၊
တေဇောနာမ=ပရမတ်နှစ်မီးဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထုမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ
သည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သာ=ထိုထောက်ကန်မှု ကြိယာသည်၊ ဝါယောနာမ=
ပရမတ်နှစ် လေဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်
သည်လည်းကောင်း၊ ရသော=အရသာဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣမေ=
လေးပါးသောဓာတ်တို့သည်၊ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော
ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသောရုပ်ငယ် ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊
ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ်
ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ
သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုစ္ဆာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်
ခြပ် ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ခယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

ခယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

(ခ) တထာ=ထိုဥဒ္ဓင်္ဂမကာယနှင့်အတူ၊ အဓောဂမကာယေ=အဓောဂမလေအစဉ်၎င်း၊ ကုစ္ဆိသယကာယေ=ကုစ္ဆိသယလေအစဉ်၎င်း၊ ကောဋ္ဌာသယကာယေ=ကောဋ္ဌာသယလေအစဉ်၎င်း၊ အင်္ဂမင်္ဂီနုသာရိကာယေ=အင်္ဂမင်္ဂီနုသာရိ လေအစဉ်၎င်း၊ အဿသ ပဿသကာယေ=ထွက်သက် ဝင်သက်လေအစဉ်၎င်း၊

ယာ ကက္ခဠကိရိယာ=အကြင်ခက်မာမှု ဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုခက်မာမှုသည် ကြိယာသည်၊ ပထဝီ နာမ=ပရမတ်နှစ်မြေဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ အာဗန္ဓန ကိရိယာ=အကြင်ဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ သာ=ထိုဖွဲ့စေး ကပ်တွယ်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ အာပေါနာမ=ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဥဏှတ္တကိရိယာ=အကြင် နွေးသည် ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း
ဟူသော ကြိယာသည်၊ သာ=ထိုနွေးမှုပူမှု ကြိယာသည် တေဇောနာမ=
ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ယာ ဝိတ္ထုမ္ဘန ကိရိယာ=အကြင်ထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာ
သည်၊ သာ=ထိုထောက်ကန်မှုဟူသော ကြိယာသည်၊ ဝါယောနာမ=
ပရမတ်နှစ်ဓာတ်စစ်မည်၏။

ဝဏ္ဏော=အဆင်းဓာတ်သည်၎င်း၊ ဂန္ဓော=အနံ့ဓာတ်သည်၎င်း၊
ရသော=အရသာဓာတ်သည်၎င်း၊ ဩဇာ=ဟူသော အာဟာရဓာတ်
သည်၎င်း၊ ဣမေ=ဤလေးပါးသော ဓာတ်တို့သည်၊ တဒုပါဒါ=ထိုမြေ၊
ရေ၊ မီး၊ လေ-ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၌ မှီတွယ်ရသော ရုပ်ငယ်
ရုပ်သေးစုတို့သာတည်း။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=ထိုဓာတ်ကြီးလေးသွယ်၊
ဓာတ်ငယ်လေးပါး ရုပ်တရားတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့တည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း ဖြစ်
ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဇိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝ ရှိကြ
သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုစ္ဆာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်
ခြပ် ဂုဏ်သကတနှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝေဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။
ဝေဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။
နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝေဠုန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စ
မျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဠုန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု၊ ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဠုန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်
ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဣတိ၊ ဤတွင်- အာပေါကာယ ၆-ပါး ပြီး၏။

-----*-----

ဝိညာဏကာယ ဘာဝနာ ပဋိနိဒ္ဒေသ

(၅-က) စက္ခုဝိညာဏကာယေ=စက္ခုဝိညာဏ်တည်းဟူသော
နာမကာယ၌၊ စက္ကာရောဓန္ဓာ=လေးပါးသော ဓန္ဓာတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ=ရအပ်
ကုန်၏။

ဝေဒနာ=အာရုံ၏အရသာကို ခံစားမှုသည်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ=
ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။

သညာ=အာရုံကိုမှတ်သားမှုသည်၊ သညာက္ခန္ဓာ=သညာက္ခန္ဓာ
မည်၏။

စေတနာ=စိတ်၏စေ့ဆော်မှုသည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ=သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
မည်၏။

ဝိညာဏ်=အာရုံကိုသိမှုသည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ=ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
မည်၏။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=မျက်လုံးတွင်းမှာ ရံခါ ရံခါ
ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ခန္ဓာလေးပါး ဤနာမ်တရားတို့သည်-

သင်္ခါတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တပေါင်းတစုတည်း ဖြစ်ပေါ်
သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဈိဝါ=တမိနစ် တနာရီ အသက်ရှည်သော အသက်၆၀ရှိကြသော
တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သောအထည်
ခြင် ဂုဏ်သကတနှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဓယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပပျောက်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့ရှိ
ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပယ်ပျောက်ခြင်း သဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ် ပျက်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့
ရှိကုန်၏။

ဓယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စ
မျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု၊ ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရ မဟုတ်သော အနက်
ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

(ခ) တထာ=ထိုစက္ခုဝိညာဏ်တည်းဟူသော နာမကာယနှင့် အတူ
သောတဝိညာဏကာယေ=သောတဝိညာဏ် တည်းဟူသော နာမကာယ
၌လည်းကောင်း၊ ဃာနဝိညာဏကာယေ=ဃာနဝိညာဏ်တည်းဟူသော
နာမကာယ၌လည်းကောင်း၊ ဇိဝှိဝိညာဏကာယေ=ဇိဝှိဝိညာဏ်
တည်းဟူသော နာမကာယ၌လည်းကောင်း၊ ကာယဝိညာဏ ကာယေ=
ကာယဝိညာဏ်တည်းဟူသော နာမကာယ၌လည်းကောင်း၊ မနော
ဝိညာဏကာယေ=မနောဝိညာဏ်တည်းဟူသော နာမကာယ၌ လည်း
ကောင်း၊ စတ္တာရောခန္ဓာ=လေးပါးသောခန္ဓာတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ=ရအပ်ကုန်၏။

ဝေဒနာ=အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားမှုသည်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ=
ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။

သညာ=အာရုံကို မှတ်သားမှုသည်၊ သညက္ခန္ဓာ=သညက္ခန္ဓာ
မည်၏။

စေတနာ=စိတ်၏စေ့စော်မှုသည်၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ=သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
မည်၏။

ဝိညာဏံ=အာရုံကိုသိမှုသည်၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ=ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
မည်၏။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေဓမ္မာ=နားစသည်တို့၏ အတွင်း
မှာရံခါရံခါ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ခန္ဓာလေးပါး ဤနာမ်တရားတို့သည်-

သင်္ခါတာ=အဖန်ဖန်ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။
ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တပေါင်းတစုတည်း ဖြစ်ပေါ်
သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။
နိဇ္ဇိဝါ=တမိနစ် တနာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဒီဝရိကြသော
တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည်
ခြပ် ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ်
တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့ရှိကုန်၏။
ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပပျောက်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့
ရှိကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်း သဘောအလေ့ရှိကုန်၏။
နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်း သဘောအလေ့
ရှိကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စ
မျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဋ္ဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဋ္ဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်
ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဣတိ=ဤတွင် ဝိညာဏကာယ ၆-ပါးပြီး၏။

နိဂုံး

ဣတိ=ဤသို့၊ မေ=ငါ၏။ ဣမသ္မိကာယေ=တလံမျှလောက်သော ဤခန္ဓာကိုယ်၌၊ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ပဘောဒါ=လေးဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိ ကုန်သော၊ ဓာတုကာယာ=ဓာတ်အပေါင်းအစုတို့သည်၊ ဓမ္မကာယာ= ဓမ္မအပေါင်းအစုတို့သည်-

သင်္ခတာ=အဖန်ဖန် ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့သာတည်း။

ပဋိတာပုန္န=အကြောင်းကိုစွဲ၍ တပေါင်းတစုတည်းဖြစ် ပေါ်သော တရားတို့သာတည်း။

နိဿတ္တာ=ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ကုန်။

နိဇ္ဈိဝါ=တစ်မိနစ် တစ်နာရီ စသည်ရှည်သော အသက်ဇီဝ ရှိကြ သော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်။

တုတ္ထာ=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် သာယာဖွယ်သော အထည် ဖြစ် ဂုဏ်သကတ်နှင့် မစပ်မနီး အချည်းနှီးတို့သာတည်း။

သုညာ=နိစ္စဂုဏ်၊ သုခဂုဏ်၊ သုဘဂုဏ်၊ အတ္တဂုဏ်၊ သာရဂုဏ် တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ= ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောအလေ့ရှိကုန်၏။

ဝယဓမ္မာ=ခဏခဏ ကွယ်ပျောက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ ကုန်၏။

ဝိရာဂဓမ္မာ=ခဏခဏ ပြယ်ပျောက်ခြင်းသဘော အလေ့ရှိကုန်၏။

နိရောဓဓမ္မာ=ခဏခဏ ချုပ်ရုပ်ပျက်ဆုံးခြင်းသဘော အလေ့ရှိ ကုန်၏။

ဝယဋ္ဌေန=ခဏခဏ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စာ=အနိစ္စ မျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဘယဌေန=ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသော အနက်
ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ=ဒုက္ခမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

အသာရကဌေန=အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်
ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမျိုးတို့သာလျှင်တည်း။

ဣတိ၊ ဤတွင်ရှေ့ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ် နိဿယပြီး၏။

---- * ----

တိုက်တွန်းခြင်း ဥပျောဇဉ်

ဤအနက်ကိုမူကား- မိမိတို့အိမ်တွင် နေ့စဉ်သရဇ္ဈာယ်ကြရမည်။
ဆံပင်တခု၌ ခက်မာမှုဟူသော ပရမတ်စစ် ဓာတ်မြေနှစ်ကို သဘော
မိအောင် စွဲစွဲမြဲမြဲ ကြံကြရမည်။ ပညာရှိကြီးများထံ အဖန်ဖန် နာယူ
ကြရမည်။ ဆံပင်တစ်ခု၌ ဖွဲ့စေးမှုဟူသော ပရမတ်ရေဓာတ်၊ ပူမှု၊ နွေးမှု၊
ဧဟူသော ပရမတ်မီးဓာတ်၊ ထောက်ကန်မှု ဟူသောပရမတ် လေဓာတ်
တို့ကိုလည်း သဘောမိအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

သဘောပေါက်နိုင်ရန် အကျယ်ဖော်ပြသောအခန်းကိုမူကား-
ငါတို့စီရင်သော လက္ခဏာဒီပနီကျမ်း၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီကျမ်း၊ အာဟာရဒီပနီ
ကျမ်း၊ အနတ္တဒီပနီကျမ်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း၊ ဘာဝနာဒီပနီကျမ်းတို့မှာ
ယူကြလေ၊ ဓာတ်ကို သဘောမမိဘဲနှင့် “သင်္ခတာ၊ ပဋိစ္စသမုန္နာ၊ နိဿတ္တာ၊
နိဇ္ဈိဝါ” စသည်ဖြင့် သုံးသပ်သော်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ် အောင်အောင်
မြင်မြင် မဖြစ်၊ ကုသိုလ်ရကာမျှသာ ဖြစ်ကြမည်။

တိုက်တွန်းခြင်း ဥပျောဇဉ်ပြီး၏။

----*----

ဆောင်ပုဒ်

- (၁) နူးညံ့၊ ခက်မာ၊ ဤနှစ်ဖြာ၊ မှတ်ပါမြေဓာတ်စစ်။
- (၂) ဖွဲ့စေး၊ စီးယို၊ နှစ်ပါးကို၊ ခေါ်ဆိုရေဓာတ်စစ်။
- (၃) ဧမူ၊ ပူမူ၊ ဤနှစ်ခု၊ ခေါ်မှုမီးဓာတ်စစ်။
- (၄) ထောက်ကန်၊ လှုပ်ရှား၊ ဤနှစ်ပါး၊ ခေါ်ငြား လေဓာတ်စစ်။
- (၅) ဆင်း၊ နံ့၊ ရသာ၊ ဆီဩဇာ၊ လေးဖြာ မှီရုပ်သေး။

ဆောင်ပုဒ် အဓိပ္ပါယ်

(၁) ထိုထိုသက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ နူးညံ့မှုမည်သည်ရှိ၏၊ ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုမည်သည်ရှိ၏၊ လူအများတို့ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ တွေ့ရှိ၍ နေကြသော အမှုပင်တည်း၊ ထိုနူးညံ့မှု၊ ခက်မာမှု ၂-ပါးသည် အဘိဓမ္မာ လာသော ပထဝီဓာတ်အစစ်ပေတည်း။

[ကျမ်းဂန်တို့၌ကဋ္ဌလက္ခဏာဟု ခက်မာမှု ၂-ပါးဆိုသည်မှာ လောကဝေါဟာရသို့ လိုက်၍ဆိုသည်၊ နောင်ဓာတ်ကြီး၃-ပါးတို့၌လည်း ဤနည်းအတူသိလေ။]

(၂) ထိုထိုသက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ဖွဲ့စေးကပ်တွယ်မှု မည်သည်ရှိ၏၊ အရည်ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ယိုစီးမှုမည်သည် ရှိ၏၊ လူအများတို့ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ တွေ့ရှိ၍နေကြသော အမှုပင်တည်း၊ ထိုဖွဲ့စေးမှု၊ ယိုစီးမှု ၂-ပါးသည် အဘိဓမ္မာ၌လာသော အာပေါဓာတ်အစစ်ပေတည်း။

(၃) ထိုထိုသက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ဧမူမည်သည် ရှိ၏၊ ပူမှု၊ နွေးမှုမည်သည် ရှိ၏၊ လူအများတို့ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ တွေ့ရှိ၍နေကြသော အမှုပင်တည်း၊ ထိုဧမူ၊ ပူမှု ၂-ပါးသည် အဘိဓမ္မာ၌လာသော တေဇောဓာတ် အစစ်ပေတည်း။

(၄) ထိုထိုသက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ထောက်ကန်မှုဟူသော ဧရိန်၊ ပူရိန်မည်သည် ရှိ၏။ လှုပ်ရှားမှုမည်သည် ရှိ၏။ လူအများတို့ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ တွေ့ရှိ၍နေကြသော အမှုပင်တည်း။ ထိုထောက်ကန်မှု၊ လှုပ်ရှားမှု ၂-ပါးသည် အဘိဓမ္မာ၌လာသော ဝါယောဓာတ်အစစ်ပေ တည်း။

(၅) ထိုထိုသက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးတို့၌ အဆင်းဓာတ် ၁-ပါး၊ အနံ့ဓာတ် ၁-ပါး၊ အရသာဓာတ် ၁-ပါး၊ အဆီအစေးဟူသော ဩဇာ ဓာတ် ၁-ပါး၊ ဤဓာတ်လေးပါးသည်ရှိ၏။ အဆင်းဓာတ်ကို မျက်စိဖြင့် မြင်ကြ၏။ အနံ့ဓာတ်ကို နှာခေါင်းဖြင့် နံကြ၏။ အရသာဓာတ်ကို လျှာ ဖြင့်သိကြ၏။ ဩဇာဓာတ်သည်ကား- ထိုထို အစာအာဟာရတို့ကို စား သောက်၍ ဝမ်းတွင်းရောက်သည်ရှိသော် ရူပကာယခန္ဓာကိုယ်ကို စောင့် ရှောက်ထောက်ပံ့သော ဓာတ်အထူးပေတည်း။

[ဤရုပ်ဓာတ် ၄-ပါးသည်ကား-မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေဟူသော ဓာတ်ကြီး လေးပါး ကို မှီတွယ်ရသော ရုပ်ငယ် ရုပ်သေးမျိုးပေတည်း။]

ဆောင်ပုဒ်အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

ပထဝီ အာပေါဓာတ် ၂-ပါးတွဲစပ်နေပုံ

အလွန်ညက်ညောလှစွာသော ထုံးမှုန့်မျိုး၊ ပြာမှုန့်မျိုးသည် ရေနင့် မရောမီ အစေးအဖွဲ့မရှိ၊ တမှုန့်စီနေ၏။ လေသုတ်ခွဲလျှင် လွင့်၏။ ရေထည့်၍ ကြိတ်နယ်၍ အလုံးအခဲဖြစ်ခဲ့သော် ခွက်တောင်းခန့်၊ ပြည် တောင်းခန့်၊ စိတ်တောင်းခန့်ရှိသော်လည်း အဖွဲ့အစေးရှိ၏။ တစ်လုံး တစ်ခဲတည်းဖြစ်၏။ ထုနှက်၍ပင် ကွဲကြေသည်မရှိ၊ ခက်မာ၏။

အဘိဓမ္မာ ပထဝီမြေဓာတ်သည် ဤဝတ္ထု၌ ထုံးမှုန့်ညက်၊ ပြာမှုန့် ပညတ်နှင့် အလားတူ၏။ အဘိဓမ္မာ အာပေါဓာတ်သည် ဤဝတ္ထု၌

ထည့်သောရေနှင့် အလားတူ၏။ ထိုရေဖွဲ့စေးမှုကြောင့် ထုံးမှုန်၊ ပြာမှုန် တို့သည် အချင်းချင်း ကပ်တွယ်ကြကုန်၍ တစ်လုံးတည်း တစ်ခဲတည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤသည်ကား- ပထဝီဓာတ်နှင့် အာပေါဓာတ်ကို သိသာ ခြားနားအောင် ပြဆိုသော ယုတ္တိတည်း။

ဆင်ကောင်သဏ္ဌာန်၊ မြင်းကောင်သဏ္ဌာန်၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်၊ လူကောင်သဏ္ဌာန်၊ စသည်တို့၌လည်း ပထဝီအမှုန်နှင့် အာပေါအစေး လုံးထွေးမှုကြောင့် သဏ္ဌာန်ကြီးငယ် အထည်ခြပ် တစ်လုံး တစ်ခဲတည်း ဖြစ်၍ နေပုံကို အကုန်မြင်လေ။

[သစ်ပင်၊ သစ်တုံး၊ ကျောက်လုံး၊ ကျောက်ပြား၊

သံတုံး၊ သံခဲစသည်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူမြင်လေ။]

ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အရိုးအစရှိသော ကောဋ္ဌာသကာယတို့၌လည်း ပထဝီအမှုန်နှင့် အာပေါ အစေးလုံးထွေးမှုကြောင့်ပင်လျှင် သဏ္ဌာန်ကြီးငယ် အထည် ခြပ် အမျိုးမျိုးဖြစ်၍ နေကြကုန်သည့်အတွက် အချို့ကို ဆံပင်ဟူ၍ ခေါ်ကြ ရသည်။ အချို့ကို မွေးညင်းဟူ၍၊ အချို့ကိုခြေသည်းဟူ၍၊ လက်သည်း ဟူ၍၊ သွားဟူ၍၊ အရေဟူ၍၊ အသားဟူ၍၊ အရိုးဟူ၍ ခေါ်ကြရသည်။

အဘိဓမ္မာအလိုအားဖြင့်မူကား- ဆံပင်ဟူ၍မရှိ၊ ဓာတ်ကြီး၄-ပါးနှင့် အမွှမ်းတင် ရုပ်ငယ်၊ ရုပ်သေး ၄-ပါးသာ အမှန်ရှိသည်။ မွေးညင်းဟူ၍မရှိ၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းဟူ၍ မရှိ၊ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် အမွှမ်းတင် ရုပ်ငယ်၊ ရုပ်သေး ၄-ပါးသာ အမှန်ရှိသည်။

[ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညို့၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြေးစသည်တို့၌လည်း ထိုနည်း အတူမြင်လေ။]

ဓာတ် ၂-ပါး တွဲစပ်နေပုံပြီး၏။

-----*-----

ဆံပင်၌ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်း

ဆံပင်၌ဓာတ် ၈-ပါး ခွဲနည်းကား-

(၁) ဆံပင်ကိုစမ်းသပ်လျှင် မာသည်ဟုတွေ့ရှိ၏။ ထိုမာမှုသည် ပထဝီဓာတ်တည်း။

(၂) လုံးပတ်သဏ္ဌာန် ဖြစ်နေသည်ကိုမြင်၍ ဖွဲ့စေ့မှုကို သိရ၏။ ထိုဖွဲ့စေ့မှုသည် အာပေါဓာတ်တည်း။

(၃) ပူသောအခါပူမှု၊ နွေးသောအခါနွေးမှု၊ နှေးသောအခါ နှေးမှုကိုတွေ့ရှိ၏။ ထိုပူမှု၊ နွေးမှု၊ နှေးမှုသည် တေဇောဓာတ်တည်း။

(၄) ပူရှိန်၊ နွေးရှိန်၊ နှေးရှိန်ကိုတွေ့ရှိ၏။ ထိုအရှိန်စုသည် ဝါယောဓာတ်တည်း။

(၅) မျက်စိဖြင့်ကြည့်ရှုလျှင် ဆံပင်၌ အဆင်းကိုမြင်၏။ ထိုအဆင်းသည် ဝဏ္ဏဓာတ်တည်း။

(၆) နှာခေါင်းဖြင့်နမ်းလျှင် ဆံပင်၌အနံ့ကိုနံ၏။ ထိုအနံ့သည် ဂန္ဓဓာတ်တည်း။

(၇) လျှာဖြင့်မြီးလျှင် အရသာကိုသိရ၏။ ထိုအရသာသည် ရသဓာတ်တည်း။

(၈) ဆံပင်ကိုစားသော သတ္တဝါတို့မှာ ရူပကာယကို စောင့်ရှောက်ထောက်ပံ့ခြင်းသဘောရှိသော ဆီအစေးမည်သည် ဆံပင်၌ရှိ၏။ ထိုအဆီအစေးသည် ဩဇာခေါ်သော အာဟာရဓာတ်တည်း။

ဆံပင်ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်းပြီး၏။

ကြွင်းသောကောဋ္ဌာသတို့၌ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်း

မွေးညင်း၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းတို့၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ သွားတို့၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အရေ၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အသား၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အရိုး၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ ခြင်ဆီ၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အညို့၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ နှလုံး၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အသည်း၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အမြှေး၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အဖျဉ်း၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အဆုတ်၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အူမ၌ ဓာတ်၈-ပါး၊ အူသိမ်၌ ဓာတ်၈-ပါး- ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျင်ငယ်၌ဓာတ်၈-ပါးတိုင်အောင် ခွဲခြမ်း၍သိလေ၊ မြင်လေ၊ ကြွင်းသော တေဇောကာယ ၄-ပါး၊ ဝါယောကာယ ၆-ပါး တို့၌လည်းဓာတ် ၈-ပါးစီရှိကြ၏။

ဤဓာတ် ၈-ပါးကား- အဝိနိဗ္ဗောဂ ရုပ်စုဖြစ်၍ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်အစုတို့မှာ အရင်းခံဖြစ်ကြ၏။ ဤဓာတ်၈-ပါးကိုခွဲခြား၍ မြင်နိုင်လျှင်ပင် ဉာဏ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်စသည်၊ ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အရိုးစသည်ဉာဏ်မျက်စိ၌ အကုန်ကွယ် ပျောက်လတုံ၊ ဓာတ်စု ဓာတ်ခဲကြီးငယ်မျှသာ ရှိသည်ဟု ဉာဏ်မျက်စိ၌ မြင်ရလတုံ။

၄၂-ပါးသောကောဋ္ဌာသကာယတို့၌

ဓာတ် ၈-ပါးခွဲနည်းပြီး၏။

-----*

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျဉ်းချုပ်

သင်္ခတ။ ။ ထိုဓာတ်၈-ပါးတို့သည် သင်္ခတတရားတို့သာတည်း။

သင်္ခတ ဆိုသည်ကား- လောက၌ နှစ်စဉ်ဖြစ်ပွားသော ကောက် စပါးတို့သည် အသစ်အသစ်ပြုလုပ်မှုဒုက္ခနှင့် နှစ်စဉ်ပြုပြင်နိုင်မှ နှစ်စဉ်

ဖြစ်ပွားကြကုန်၏။ မပြုပြင်နိုင်သောအခါ၌ မဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်ပြီ။ ထိုအတူ လူ့ခန္ဓာဖြစ်သောဤဓာတ်၈-ပါးတို့သည် ကုသိုလ်ပြုလုပ်မှု ဒုက္ခနှင့် ဘဝတိုင်းပြုပြင်နိုင်မှုလူ့ပြည်၌ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။ မပြုပြင်သောအခါ၌ လူ့ပြည်မှာ မဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်ပြီ။ အပါယ်ငရဲ၌သာ ဖြစ်ပွား၍ နေကြကုန်တော့သည်။ တောင်သူအလုပ်မည်သည် မိုးရေရှိမှ လုပ်နိုင်၏။ မိုးရေမရှိလျှင် မလုပ်နိုင်။ ထို့အတူ ကုသိုလ်မှုမည်သည် သပ္ပာရိပနိဿယကို တွေ့ကြုံမှပြုလုပ်နိုင်၏။ သပ္ပာရိသုပနိဿယ မည်သည် ဘဝတထောင်မှာ တခါကြုံခဲ့၏။

လူ့ခန္ဓာ၌ သင်္ခတဒုက္ခအကြမ်းပြချက်ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န။ ။ထိုဓာတ်၈-ပါးတို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နသဘောတို့သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဆိုသည်ကား- မျိုးစေ့၊ လယ်၊ မြေ၊ မိုး၊ ရေ၊ တောင်သူယောက်ျား၏ လုပ်ဆောင်မှုတို့ကို အစွဲပြု၍သာ ဖြစ်ပွားနိုင်ကုန်၏။ ထို ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးချို့တဲ့လျှင်ပင် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ထို့အတူ ထိုလူ့ခန္ဓာဖြစ်သော ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည်-

- (၁) ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်၊
- (၂) ပတိရူပဒေသဝါသစက်၊
- (၃) သပ္ပာရိသုပနိဿယစက်၊
- (၄) အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက်-

ဤစက်လေးပါးတည်းဟူသော ဥပနိဿယပစ္စည်းကို အစွဲအမှီပြုရမှ လူ့ပြည်၌ အသစ်သစ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းလေးပါးသည်လည်း ဘဝတစ်ထောင်မှာ တစ်ခါကြုံခဲ့၏။ ။ သိသာပြီ။

[နိဿတ္တာ၊ နိဇ္ဈိတဟူသော ပုဒ်တို့၏အဓိပ္ပါယ်သည် ဓာတ် ၈-ပါးခွဲခန်းနှင့်ပင်ထင်ရှားပြီ။]

ဝယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓ ဓမ္မာဟူသော ပုဒ်တို့တွင်-

ဝယပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်ကား- ရဲရဲညီသော သံပူပြားကြီးအပြင်၌ ကျရောက်ကုန်သော ရေပေါက်တို့သည် ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်ခန်းခြင်း သို့ ရောက်ကုန်သကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထိုထိုအရိယာပုထ်အားလျော်စွာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အထွေထွေ အလာလာ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ခက်မာမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်ဆုံးကြကုန်၏။ ထိုအမှုတို့နှင့်အတူတကွ ပါရှိကြကုန်သော အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ အနံ့အမျိုးမျိုး၊ အရသာအမျိုးမျိုး၊ ဩဇာအမျိုးမျိုး တို့သည်လည်းကောင်း မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်ဆုံးကြကုန်၏။

[ဤကား- ကုန်ခန်းခြင်းအနက်ရှိသော ဝယပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဝယပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်ကား- တောင်လေထသောအခါ ဧရာ ဝတီမြစ်ပြင်၌ လှိုင်းဂယက်ငယ်တို့သည် မစဲမစဲဖြစ် ပေါ်ကုန်၏။ ခဏချင်း ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်ကုန်သကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထိုထို ဣရိယာပုထ် အားလျော်စွာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အထွေထွေ အလာလာ ဖြစ် ပေါ်ကြကုန်သော ခက်မာမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် မစဲမစဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ထို့အတူ ဖွဲ့စေ့မှု အမျိုးမျိုး၊ ပုဉ်းမှု အမျိုးမျိုး၊ လှုပ်ရှားမှု အမျိုးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအမှုတို့နှင့် အတူတကွပါရှိကုန်သော အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ အနံ့အမျိုးမျိုး၊ အရသာအမျိုးမျိုး၊ ဩဇာအမျိုးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း မစဲမစဲ အသစ် အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။

[ဤကား-ပျက်ဆီးခြင်းအနက်ရှိသော ဝယပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ လျှပ်ရောင် တို့၏ ခဏချင်း ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်မှုနှင့်လည်း ပြဆိုသင့်၏။]

ဝိရာဂပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်ကား- ရေ၌ ရေးအပ်သော အရေးအကြောင်းတို့သည် ခဏချင်း ခဏချင်း ပြယ်ပျောက်ကုန်သကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထိုထိုအရိယာပုထ်အားလျော်စွာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အထွေထွေ အလာလာ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ခက်မာမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ပြယ်ပျောက်ကုန်၏။ ထိုအမှုတို့နှင့်အတူတကွ ပါရှိကြကုန်သော အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ အနံ့အမျိုးမျိုး၊ အရသာအမျိုးမျိုး၊ ဩဇာအမျိုးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ပြယ်ပျောက်ကုန်၏။

[ဤကား- ပြယ်ပျောက်ခြင်းအနက်ရှိသော ဝိရာဂပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

နိရောဓပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်ကား- မိုးတိမ်ဝမှ ထွက်မြူးသော လျှပ်ပန်းနွယ်တို့သည် ခဏချင်း ခဏချင်း ချုပ်ပျက် ရုတ်သိမ်းသကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထိုထိုအရိယာပုထ်အားလျော်စွာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အထွေထွေ အလာလာ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ခက်မာမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ချုပ်ပျက် ရုတ်သိမ်းကုန်၏။ ထို့အတူ ဖွဲ့စေ့မှုအမျိုးမျိုး၊ ပူမှု ဧမ္မအမျိုးမျိုး၊ လှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း ထိုအမှုတို့နှင့် အတူတကွ ပါရှိကြကုန်သော အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ အနံ့အမျိုးမျိုး၊ အရသာအမျိုးမျိုး၊ ဩဇာအမျိုးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း မစဲမစဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏချင်း ခဏချင်း ချုပ်ပျက်ရုတ်သိမ်းကုန်၏။

[ဤကား- ချုပ်ခြင်းအနက်ရှိသော နိရောဓပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဝေယဋ္ဌေနအနိစ္စာ- ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်သည် ဝေယပုဒ်၊ ဝယပုဒ်၊ ဝိရာဂပုဒ်၊ နိရောဓပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် အလုံးစုံတူ၏။

အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်သည်လည်း ခယဋ္ဌေန=ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်ခန်းမှုဆိုသည်နှင့် အသာရကဋ္ဌေန=အနှစ်သာရမရှိမှု ဆိုသည်ကား အတူတူပင်ဖြစ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမည်သည် တစ်သက်လုံးမှာ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ တစ်ခါသာဖြစ်မြဲ၊ ဘဝအဆုံး၌တစ်ခါသာသေမြဲဟု သတ္တဝါအများတို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းကြ၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည်မူကား တစ်နာရီအတွင်းမှာပင် အခါတစ်ရာမက အသစ်၊ အဟောင်း ပြောင်းလဲကုန်ခန်းမြဲဓမ္မတာဖြစ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကား တစ်လမ်း၊ ဓာတ် ၈-ပါးတို့၏ဖြစ်မှု ပျက်မှုကားတစ်လမ်း၊ ထို့ကြောင့် ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရအတ္တ မဟုတ်ကုန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အမာခံအထည်ခံ မဟုတ်ကုန်။

အမာခံအထည်ခံ ဆိုသည်ကား- သံသပိတ်၏ အမာခံ အထည်ခံကား-သံတည်း၊ မြေသပိတ်၏ အမာခံ အထည်ခံကား- မြေတည်း၊ ဝါချည်ပုဆိုး၏ အမာခံ အထည်ခံကား-ဝါချည်တည်း၊ ပိုးချည် ပုဆိုး၏ အမာခံ အထည်ခံကား- ပိုးချည်တည်း။

ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် ထိုကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အမာခံ အထည်ခံဖြစ်သော အတ္တသာရမဟုတ်ကုန် ဆိုလိုသည်။ အကယ်၍ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အမာခံ အထည်ခံ အတ္တသာရ ဟုတ်ကုန်ငြားအံ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှာ တစ်သက်တွင် ပဋိသန္ဓေအခါ၌ တစ်ခါသာဖြစ်မြဲ၊ တစ်ခါသာ ပျက်ဆုံးမြဲ ဖြစ်ကြကုန်ရာ၏။ ထိုသို့ကား မဟုတ်ကုန်။

ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် တစ်နာရီမှာပင် အခါတစ်ရာမက အသစ်သစ်ဖြစ်ကြကုန်၏။ အခါတစ်ရာမက အဟောင်းအဟောင်းချုပ်ပျက်

သေဆုံးကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့်ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အတ္တသာရ မဟုတ်ကုန်၊ အမာခံ အထည်ခံ မဟုတ်ကုန်၊ ဓာတ် ၈-ပါးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်ကုန်၊ ဓာတ် ၈-ပါးတို့ကို လွှတ်၍လည်း ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူ၍ မရှိကုန်-ဟူလိုသည်။

[ဤကား-အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုမူကား ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ၊ ဘာဝနာဒီပနီ စာအုပ်တို့မှာယူလေ။]

ဝိညာဏကာယ ၆-ပါးတို့သည် ရုပ်ကာယတို့ကိုမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်၏။ ထိုထိုဝိညာဏ်၏ မှီရာဖြစ်သော ထိုထိုရုပ်ကာယ ပျက်ဆုံး သည်ရှိသော် ထိုထိုဝိညာဏ်သည်လည်း ပျက်ဆုံးတော့သည်။

ဥပမာကား- မြစ်ပြင်၌ လှိုင်းဂယက်ငယ်တို့၏ အညွန့်၌မှီ၍ တလက်လက်တောက်ပကုန်သော နေရောင်တို့သည် သူ့လှိုင်းဂယက် ငယ်နှင့်သူ ပျောက်ကွယ်ကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

[အကျယ်ကိုမူကား- ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ ဝိညာဏက္ခန္ဓာအခန်းမှာ ယူလေ။]

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျဉ်းချုပ်ပြီး၏။

-----*-----

နိပုန္နရုပ် ၁၈-ပါး
ကောဋ္ဌာသတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ခွဲနည်း
မဟာဘုတ် ၄-ပါး

(၁)	ပထဝီ-	၂၀
(၂)	အာပေါ-	၁၂
(၃)	တေဇော-	၄
(၄)	ဝါယော-	၆

ဤ ၄၂- ကောဋ္ဌာသတို့၌ ရအပ်သော ရုပ်ပေါင်း ကလာပ်ပေါင်း တို့ကို ပြဆိုပေအံ့။

(က) ပ, အာ, ဝါ, တေ၊ မြေ, ရေ, လေ, မီး၊ လွန်ပွားစီး၊
ဘုတ်ကြီး စတုက္က။

(ခ) ခက်မာ, ဖွဲ့စေး၊ ပူဇေ, ထောက်ကန်၊ ဤလေးတန်၊
မှတ်ရန် လက္ခဏာ။

(က) ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း လင်္ကာဖြစ်၍ ဝါ, တေ, လေ, မီးတို့၌ ရှေ့နောက်ပြန်သည်၊ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောကား ပါဠိခေါ်၊ မြေ, ရေ, မီး, လေကား မြန်မာခေါ်၊ လွန်ပွားစီးကား ဘူတ သဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း၊ ဘုတ်ကြီးစတုက္ကကား မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဆိုလိုသည်။

(ခ) ခက်မာကား ပထဝီ၏ လက္ခဏာတည်း၊ ဖွဲ့စေးကား အာပေါ၏ လက္ခဏာတည်း၊ ပူဇေးကား တေဇော၏ လက္ခဏာတည်း၊ ထောက်ကန်ကား ဝါယော၏ လက္ခဏာတည်း။

ပသာဒရုပ် ၅-ပါး

စက်၊ သော၊ ဃာ၊ ဇီ၊ ကာငါးလီ၊ အကြည် ပသာဒ။

(၎င်းကျမ်း။)

စက္ခုပသာဒရုပ်၊ သောတပသာဒရုပ်၊ ဃာနပသာဒရုပ်၊ ဇိဝှိပသာဒရုပ်၊ ကာယပသာဒရုပ်၊ အကြည်ကား ပသာဒသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း၊ နေရိပ်၊ လရိပ်၊ လူရိပ်စသည် ထင်ကောင်းသော ဆီကြည်၊ ရေကြည်၊ ဖလ်ကြည်၊ မှန်ကြည်များကဲ့သို့ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန်၊ အသံစသည်ထင်ကောင်းသော အကြည်ဓာတ် ၅-ပါး ဟူလိုသည်။

ဂေါစရရုပ် ၅- ပါး

ရူ၊ သဒ္ဓိ၊ ဂန္ဓ၊ ရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ငါးတန်ဂေါစရ။

(၎င်းကျမ်း။)

ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဂေါစရရုပ် ၅-ပါးတည်း၊ ကျက်စားရာအာရုံကို ဂေါစရ ဆိုသည်။

ရူပါရုံသည် စက္ခု၏ ကျက်စားရာတည်း။

သဒ္ဓါရုံသည် သောတ၏ ကျက်စားရာတည်း။

ဂန္ဓာရုံသည် ဃာန၏ ကျက်စားရာတည်း။

ရသာရုံသည် ဇိဝှိ၏ ကျက်စားရာတည်း။

ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ တေဇောဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဝါယောဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃-ပါးသည် ကာယ၏ ကျက်စားရာတည်း။

ဘာဝ ဟဒယ ဇီဝ ဩဇာ

(က) ဣတိ၊ ပုမ၊ ဘာဝနုဗ်တန်၊ ဟဒယံ၊ တဖန်ဇီဝိတ။

(ခ) ကဗဠိကာ၊ ရုပ်ဩဇာ၊ သင်္ချာဆယ့်ရှစ်ရ။

(၎င်းကျမ်း။)

(က) ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုမ္မာဝရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထရုပ်၊ ဇီဝိတရုပ်၊
ဩဇာခေါ်သော ကဗဠိကာရုပ်။

(ခ) မဟာဘူတ ၄- ပါး၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃-ပါးကို
ချန်လှပ်၍-

(၁) မဟာဘူတ ၄- ပါး၊

(၂) ပသာဒရုပ် ၅- ပါး၊

(၃) ဂေါစရရုပ် ၄- ပါး၊

(၄) ဘာဝရုပ် ၂- ပါး၊

(၅) ဟဒယဝတ္ထရုပ်၊

(၆) ဇီဝိတရုပ်၊

(၇) အာဟာရရုပ်၊

သင်္ချာ ၁၈-ဖြစ်၏။ နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ခေါ်သည်။

ဤသည်လျှင် နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး ပြီး၏။

အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး

(က) ကလာပ်ခြားမျှ၊ အာကာသ၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်။

(ခ) ကာယ၊ ဝါစာ၊ မူအရာ၊ နှစ်ဖြာ ဝိညာတ်ရုပ်။

(ဂ) ပေါ့ပါးလဟု၊ မုဒုနုညံ၊ ကျန်းခန့်ကမ္မည၊ တာ သုံးဝ၊
ရုပ်ဝိကာရတည်း။

(ဃ) ဖြစ်ပေါ်ပွားမှုဥပစယ၊ တည်ထဲ သန္တတိ၊ ရင့်ဘိ
ဇရာ၊ ပျက်မှာအနိစ္စ၊ မှတ်ကြောင်းမျှ၊ လက္ခဏာ
ရုပ် ခေါ်သတည်း။

(က) ကလာပ်တို့၏ အခြားမျှသာဖြစ်သော အာကာသဓာတ်
သည် ပရိစ္ဆေဒရုပ်မည်၏။

(ခ) ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ် လှုပ်ရှားမှု အမှုအရာသည် ကာယ
ဝိညာတ်မည်၏။ စကားအက္ခရာ ပြုပြင်မှု အမှုအရာသည် ဝစီဝိညာတ်
မည်၏။ (ဝိညာတ်ရုပ် ၂-ပါး။)

(ဂ) ရူပကာယ၏ ပေါ့ပါးမှုသည် လဟုတာမည်၏။ ရူပ ကာယ
၏ နူးညံ့မှုသည် မုဒုတာမည်၏။ ရူပကာယ၏ အမှုတိုင်း၌ ခန့်ကျန်းမှုသည်
ကမ္မညတာမည်၏။ (ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး။)

(ဃ) ရုပ်သဏ္ဌန် ကြီးငယ်တို့၏ ပေါ်ပေါက်မှု၊ ပွားစီးမှုသည်
ဥပစယမည်၏။ အစဉ်အားဖြင့် ဖြစ်တည်မှုသည် သန္တတိ မည်၏။ ရင့်ရော်
ဆွေးမြေ့မှုသည် ဇရာမည်၏။ ချုပ်ပျက်မှုသည် အနိစ္စတာမည်၏။
ဤတရားကား သင်္ခတ တရားတည်း-ဟု မှတ်ကြောင်း၊ သိကြောင်း
လက္ခဏာမျှဖြစ်၍ ဤရုပ်တရား ၄-ပါးကို လက္ခဏာရုပ်ခေါ်သတည်း။

(၁) ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁။

(၂) ဝိညာတ်ရုပ် ၂။

(၃) ဝိကာရရုပ် ၃။

(၄) လက္ခဏာရုပ် ၄။

(၅) အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀- ဖြစ်၏။

နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈, အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပေါင်းသော် ရုပ် ၂၈-ခု ဖြစ်၏။

ဤသည်လျှင် ရုပ် ၂၈-ပါး ပြီး၏။

ကမ္မဇ ကလာပ် ၉-စည်း

(က) မဟာဘူတ၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ရုပ်ရှစ်ဖြာ၊
မက္ခာ ဝိနိဗ္ဗော။

(ခ) ဝိနိဗ္ဗိဒ္ဓါ၊ ဇီဝိတ၊ ဇီဝ နဝကာ။

(ဂ) ပ၊ ဘာ၊ ဟဒယ၊ လောင်းပြန်ကာ၊ အဋ္ဌ ဒသကာ။

(ဃ) ကံကြောင့်ဖြစ်ရိုး၊ ကလာပ်ကိုး၊ အကျိုး ကမ္မဇာ။

(က) မဟာဘူတ ၄-ပါး၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာဟူသော
ဥပါဒါရုပ်သေး ၄-ပါး၊ ဤ ၈-ပါးသည် အချင်းချင်း ကင်းကွာကြသည်
ဟူ၍ မရှိသောကြောင့် အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ၈-ခုမည်၏၊ အဋ္ဌကလာပ်ခေါ်၏၊

(ခ) ၎င်းအဋ္ဌကလာပ်တွင် ဗီရိတထည့်-ဇီဝိတနဝကာ
ကလာပ် ၁။

(ဂ) ၎င်းဇီဝိတနဝကာ ကလာပ်တွင် ပသာဒရုပ် ၅-ခု၊
ဘာဝရုပ် ၂-ခု၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ခု၊ ဤ ၈-ခုကို
အစဉ်အတိုင်းထည့်-

(၁) စက္ခုဒသက ကလာပ် ၁။

(၂) သောတဒသက ကလာပ် ၁။

(၃) ဃာနဒသက ကလာပ် ၁။

(၄) ဇိဝှါဒသက ကလာပ် ၁။

(၅) ကာယဒသက ကလာပ် ၁။

(၁) ဣတ္ထိဘာဝဒသက ကလာပ် ၁။

(၂) ပုမ္မာဝဒသက ကလာပ် ၁။

(၃) ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ၁။

ဟူ၍ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်းဖြစ်၏။

စိတ္တဇကလာပ် ၈-စည်း

- (က) အဝိနိဗ္ဗော၊ ရှစ်ခုသော်၊ ခေါ်ရိုး သုဒ္ဓဋ္ဌာ။
- (ခ) ထိုတွင်သဒ္ဓ၊ ဝိညတ်ဒ္ဓ၊ လောင်းက ရင်းလေးဖြာ။
- (ဂ) ရင်းလေးခုဝယ်၊ တာသုံးချယ်၊ ရှစ်သွယ် စိတ္တဇာ။

(က) အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ၈-ခုသည် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်မည်၏။
ရင်းသုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် ၁။

(ခ) ရင်းတွင် သဒ္ဓထည့်-သဒ္ဓနဝက ကလာပ် ၁။
ကယဝိညတ်ထည့်-ကယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ် ၁။
သဒ္ဓနှင့် ဝစီဝိညတ်ထည့်-သဒ္ဓဝစီဝိညတ္တိဒသက
ကလာပ် ၁။

ကလာပ် ရင်း ၄-စည်းဖြစ်၏။

(ဂ) ကလာပ်ရင်း ၄-ခုတွင် လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ
ဟူသော တာ-သုံးခုကို အစဉ်အတိုင်း လောင်းပြန်သော်
ကလာပ်ပွား ၄-ခုဖြစ်ပြန်၏။

(၁) သုဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ၁။

(၂) သဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ၁။

(၃) ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ၁။

(၄) သဒ္ဓဝစီဝိညတ္တိလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ် ၁။

ဤကား ကလာပ်ပွား ၄-စည်းတည်း။

ကလာပ် ရင်း ၄-စည်း၊ ကလာပ်ပွား ၄-စည်း စိတ္တဇကလာပ်
၈-စည်းဖြစ်၏။

ဥတုဇ ကလာပ် ၄-စည်း

- (က) အဝိနိဗ္ဗော၊ ရှစ်ခုသော်၊ ခေါ်ရိုးသုဒ္ဓဌာ။
- (ခ) ထိုတွင်သဒ္ဓ၊ လောင်ပြန်က၊ သဒ္ဓနဝကာ။
- (ဂ) အရင်းနှစ်ဝယ်၊ တာသုံးချယ်၊ လေးသွယ် ဥတုဇာ။

(က) အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ၈-ခုသည် သုဒ္ဓဌက ကလာပ်မည်၏။
၎င်းသုဒ္ဓဌက ကလာပ် ၁။

(ခ) ထိုတွင် သဒ္ဓထည့်- သဒ္ဓနဝက ကလာပ် ၁။ ကလာပ်
ရင်း ၂-စည်းဖြစ်၏။

(ဂ) ၎င်းကလာပ်ရင်း ၂-ခုတွင် တာ-သုံးခုကိုလောင်း
ပြန်သော် ကလာပ်ပွားနှစ်ခုဖြစ်ပြန်၏။

(၁) သုဒ္ဓလဟုတာဒိဇကာဒသက ကလာပ် ၁။

(၂) သဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ၁။

ဤကား ကလာပ်ပွား ၂-စည်းတည်း။ ။ ကလာပ်ရင်း ၂-စည်း၊
ကလာပ် ပွား ၂-စည်း ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်းဖြစ်၏။

[အဇအပူဟူသော တေဇောဓာတ် ၂-ပါးကို ဥတုဆိုသည်။]

အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း

သုဒ္ဓဌတစ်၊ အပွားတစ်၊ နှစ်အာဟာရဇာ။

သုဒ္ဓဌကလာပ် ၁-စည်း။

ထိုတွင်-တာသုံးခု လောင်း၍ သုဒ္ဓလဟုတာဒိ ဇကာဒသက
ကလာပ်ပွား ၁-စည်း၊ အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-စည်း။

(၁) ကမ္မဇ ကလာပ် ၉-စည်း။

(၂) စိတ္တဇ ကလာပ် ၈-စည်း။

(၃) ဥတုဇ ကလာပ် ၄-စည်း။

(၄) အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-စည်း။

ပေါင်းကလာပ် ၂၃-စည်း။

ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်းတွင် သုဒ္ဓဋ္ဌကလာပ်နှင့်သဒ္ဓနဝကလာပ်၊
ဤကလာပ် ၂-စည်းကို သက်ရှိသက်မဲ့ အလုံးစုံတို့၌ ရအပ်၏။ ကြွင်း
သောကလာပ် ၂၁-စည်းကို သက်ရှိသန္တန်၌သာ ရအပ်၏။

ထိုတွင် စက္ခုဒသက ကလာပ်သည်မျက်စိအင်္ဂါ၌ ဖြစ်၏။

သောတဒသက ကလာပ်သည် နားတွင်း၌ ဖြစ်၏။

ဃာနဒသက ကလာပ်သည် လျှာပေါ်၌ ဖြစ်၏။

ကာယဒသက ကလာပ်သည် အတွင်းအပတ်ကိုယ်လုံး၌ ဖြစ်၏။

ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်သည် ရင်တွင်းနှလုံးအိမ်တွင်း၌ ဖြစ်၏။

ဣတ္ထိဘာဝဒသက ကလာပ်သည် မိန်းမတို့၏ကိုယ်သန္တန်၌ ဖြစ်၏။

ပုမ္မာဝဒသက ကလာပ်သည် ယောက်ျားတို့၏ ကိုယ်သန္တန်၌
ဖြစ်၏။

ဇိဝိတနဝက ကလာပ်သည် မိန်းမယောက်ျားတို့၏ ကိုယ်သန္တန်၌
ဖြစ်၏။

စိတ္တဇကလာပ် ၈-စည်းတို့တွင် ကာယဝိညတ်ပါရှိသော ကလာပ်
စုကို ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှု၌ ရအပ်၏။

ဝစီဝိညတ်ပါရှိသော ကလာပ်စုကို စကားပြောဆိုမှု၌ ရအပ်၏။

တာ-သုံးခုပါရှိသော ကလာပ်စုကို အနာကင်းရှင်းကျန်းမာခြင်း၌
ရအပ်၏။

ရုပ်ကလာပ်ခွဲနည်းအကျဉ်း ပြီး၏။

-----*

ကောဋ္ဌာသတို့၌ သမုဋ္ဌာန်ခွဲနည်း

၄၂-ပါးသော ရုပ်ကာယတို့တွင်-

- (က) အစာနှစ်မယ်၊ ပြည်၊ကျင်ငယ်၊ လေးသွယ်ဥတု။
- (ခ) မီးပါစက၊ ကမ္မဇာ၊ သာသာစိတ္တ။
- (ဂ) မျက်ရည်နှင့်ချွေး၊ နှပ်တံတွေး၊ လေးခုစိတ်-ဥ။
- (ဃ) ၃၂-ခု၊ အကြွင်းစု၊ စတုအကြောင်းရ။
- (က) အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ပြည်၊ ကျင်ငယ်၌ ကောဋ္ဌာသ ၄-ပါးသည် ဥတုကြောင့်ဖြစ်၏။
- (ခ) ပါစကဝမ်းမီးသည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ အဿာသ၊ ပဿာသလေသည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏။ ဧကဇကာယ ၆-ခုတည်း။
- (ဂ) ချွေး၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ မျက်ရည် ဤ ၄-ပါးသည် ရံခါစိတ်ကြောင့် ဖြစ်၏။ ရံခါဥတုကြောင့် ဖြစ်၏။ ။
ဒွိဇကာယ ၄-ခုတည်း။
- (ဃ) ကြွင်းသော ကာယပေါင်း ၃၂-ခုသည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-အကြောင်း ၄-ပါးရ၏။ ။ စတုဇကာယ ၃၂-ခုတည်း။

ကောဋ္ဌာသတို့၌ သမုဋ္ဌာန်ခွဲနည်း ပြီး၏။

-----*

ရောဂါဆိုး-အနာဆိုး-ကပ်ဥပဒ်ဆိုး-ဘေးဆိုး
အမျိုးမျိုးတို့မှ ကင်းလွတ်စေတတ်သော
အန္တရာယ်ကင်းဂါထာပါဠိအနက်
အသက်ထက်ဆုံး စွဲမြဲရန်

- ၁။ ဗုဒ္ဓေါဝ မင်္ဂလော လောကေ၊ ဒေဝက္ကန္တဗြဟ္မိဿရော။
ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။
- ၂။ ဓမ္မောဝ မင်္ဂလော လောကေ၊ သဗ္ဗပါပဝိနာသကော။
ဓမ္မံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။
- ၃။ သံဃောဝ မင်္ဂလော လောကေ၊ ဘယဝေရဝိနောဒနော။
သံဃံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။
- ၄။ ဧတံ ခေါ မင်္ဂလံ ခေမံ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။
ဧတံ မင်္ဂလမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗပါပါ ပမုစ္စရေ။ ။
- ၅။ ဧတံ ခေါ သရဏံ ခေမံ၊ ဧတံ သရဏမုတ္တမံ။
ဧတံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။
- ၆။ ဧတံ ခေါ ရတနံ ခေမံ၊ ဧတံ ရတနမုတ္တမံ။
ဧတံ ရတနမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒေါသာ ပမုစ္စရေ။ ။

[အိပ်ရာဝင်လျှင် နေ့စဉ်သက်စေ့ရွတ်၊ သားငယ်သမီးငယ်ရှိသော မိဘများမှာ သားငယ်သမီးငယ်အတွက် ပိုမို၍ရွတ်။]

အနက်ကား

၁။ လောကေ=လောကသုံးခွင် ဘုံအပြင်၌၊ ဗုဒ္ဓေါဝ=မြတ်စွာ ဘုရားသည်သာလျှင်၊ မင်္ဂလော=လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့တွင် အတုမရ အဖက်မရ လွန်မြတ်လှသော အနုတ္တရ မဟာမင်္ဂလာကြီးအစစ် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဒေဝက္ကန္တဗြဟ္မိဿရော=တန်ခိုးကုဒ္ဓိပါဒ် လွန်ကြီးမြတ်

သောနတ်မင်းအပေါင်း၊ သိကြားမင်းအပေါင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းအပေါင်းတို့ကို အစိုးရတော်မူပေ၏။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ=ဘုရားတည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ=လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ တို့သည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ-သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခအပေါင်းတို့မျှ၊ ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။

၂။ လောကေ=လောကသုံးခွင် ဘုံအပြင်၌၊ ဓမ္မော=မဂ်လေး ပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်သာလျှင်၊ မင်္ဂလော=လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့တွင် အတုမရ အဖက်မရ လွန်မြတ်လှသော အနုတ္တရ မဟာမင်္ဂလာကြီးအစစ် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ သဗ္ဗပါပ ဝိနာ သကော=ဆိုးဝါးညစ်ညမ်း ကြမ်းတမ်းယုတ်မာ မကောင်းစွာသော မိစ္ဆာဓမ္မ ဟူသမျှတို့ကို မြူမျှမကျန် ပယ်လှန်ဖျက်ဆီးတော်မူနိုင်ပေ၏။ ဓမ္မံသရဏံ= တရားတည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ= လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ-သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ= ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခအပေါင်းတို့မျှ၊ ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရ ကုန်၏။

၃။ လောကေ=လောကသုံးခွင် ဘုံအပြင်၌၊ သံဘော=မြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်သားသံဃာတော်မြတ်သာလျှင်၊ မင်္ဂလော=အပေါင်း အများ တပည့်သားအစုတွင် အတုမရ အဖက်မရ လွန်မြတ်လှသော အနုတ္တရ မဟာမင်္ဂလာကြီးအစစ် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဘယဝေနဝိနော ဒနော=ခပ်သိမ်းသောဘေး၊ ခပ်သိမ်းသောရန်တို့ကို ပယ်လှန်ဖြေဖျောက် တော်မူနိုင်ပေ၏။ သံပံသရဏံ=သံဃာတည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ=လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ တို့သည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ-သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခအပေါင်းတို့မျှ၊

ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။

၄။ ခေါ=စင်စစ်၊ ဧတံမင်္ဂလံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ မင်္ဂလာသုံးပါးသည်သာလျှင်၊ ခေမံ=ဘေးရန်ကင်းရာ မင်္ဂလာအစစ် ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံမင်္ဂလံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ မင်္ဂလာသုံးပါးသည်သာလျှင်၊ ဥတ္တမံ=လောကအားလုံး၌ အမြတ်ဆုံးသော မင်္ဂလာကြီးဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံမင်္ဂလံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ မင်္ဂလာကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ=လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ သဗ္ဗပါပါ-သဗ္ဗပါပေတိ သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းသော အယုတ်တမာ မိစ္ဆာဓမ္မဟူသမျှတို့မှ၊ ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြ ရကုန်၏။

၅။ ခေါ=စင်စစ်၊ ဧတံသရဏံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ကိုးကွယ်ရာသုံးပါးသည်သာလျှင်၊ ခေမံ=ဘေးရန်ကင်းရာ မင်္ဂလာအစစ် ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံသရဏံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ကိုးကွယ်ရာ သုံးပါးသည်သာလျှင်၊ ဥတ္တမံ=လောကအားလုံး၌ အမြတ် ဆုံးသော မင်္ဂလာကြီးဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံသရဏံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ကိုးကွယ်ရာသုံးပါးကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ= လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ-သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်း သော ဒုက္ခအပေါင်းတို့မှ၊ ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။

၆။ ခေါ=စင်စစ်၊ ဧတံရတနံ=ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာ သုံးပါးသည်သာလျှင်၊ ခေမံ=ဘေးရန်ကင်းရာ ရတနာအစစ် ဖြစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံရတနံ= ဤဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါး သည်သာလျှင်၊ ဥတ္တမံ=လူ့ရပ်၊ နတ်ရွာ ရတနာအားလုံးတို့ထက် အမြတ်ဆုံးသော ရတနာဖြစ်တော်မူပေ၏။ ဧတံရတနံ=ဤဘုရား၊ တရား၊

သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို၊ အာဂမ္မ=ကိုးကွယ်သမှု အစွဲပြု၍၊ သတ္တာ=လူ၊
နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ သဗ္ဗဒေါသာ-သဗ္ဗဒေါသေဟိ သဗ္ဗ
ဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းသော အယုတ်တမာ မိစ္ဆာဓမ္မဟူသမျှတို့မှ၊ ပမုစ္စရေ-
ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။ သဗ္ဗဒုက္ခေ-သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းသော
အပြစ်ဒေါသဟူသမျှတို့မှ၊ ပမုစ္စရေ-ပမုစ္စန္တိ=ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။

အန္တရာယ်ကင်း ဖ-ဂါထာပါဌ်အနက်ပြီး၏။

[ဤ ဖ-ဂါထာတို့ကို အနုဿတိဘာဝနာကိစ္စနှင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ရွတ် ဆိုသောအခါ၌
သာယာစွာရွတ်ဆိုရသည်၊ အန္တရာယ်ရှိ၍ အန္တရာယ်ကင်းရန် ရွတ်ဆိုသောအခါ၌
စိတ်မာန်တင်းတင်းနှင့် ပြင်းထန်စွာ ရွတ်ဆိုရသည်။]

ဤတွင်ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်

ပြီးပြီ။

-----*-----

ရူပဒီပနီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဋိညာဉ်

သင်္ဂြိုဟ် ရူပပဝတ္တိက္ကမ၌ ကမ္မဇရုပ်၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်စဉ်ဝယ် ကျမ်းဆရာတို့အဆို အယူမတူ ကွဲလွဲကြပါသည်။ ဘယ်အယူသည်သာ အာဂုံယူတ္တိ အားအင်ရှိသည်ဟု စိစစ်ရွေးချယ်ပြီးလျှင် စတုဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ရုပ်ပြတ်စဲရာ ခဏများကို သိမှတ်လိုကြောင်းနှင့် ၁၂၅၄-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀-ရက်နေ့တွင် မင်းကင်းမြို့ ယွန်းကျောင်း ဂိုဏ်းထောက်ဆရာက စာလွှာစေလွှတ် လျှောက်ထားတောင်းပန်အပ် သည်ဖြစ်၍ လေ့ကူးမြို့ လယ်တီတောရကျောင်းဆရာ ငါသည် အာဂုံယူတ္တိနှင့်တကွ ရူပဒီပနီကို ရေးသားပြဆိုပေအံ့သတည်း။ ဖြစ်စဉ် ကစ၍ဆိုမှသာလျှင် ချုပ်စဉ်သည်လည်း ထင်ရှားရာသောကြောင့် ဖြစ်စဉ်ကပင် အဦးတင်၍ဆိုအပ်၏။

ရုပ်တို့၏ဖြစ်စဉ် ၁-ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား ၄-ပါး ၁-ကမ္မသမုဋ္ဌာန်

ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းတရားသည်-
ကံဟူ၍၊ စိတ်ဟူ၍ နှစ်မျိုး ၂-ပါး၊
ဥတုဟူ၍၊ အာဟာရဟူ၍ ရုပ်၌ ၂-ပါး၊

ကံဟူသည်ကား- အတိတ်ဖြစ်သော ကာမ, ရူပကုသိုလ် စေတနာ ၁၃၊ အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂၊ ပေါင်းစေတနာ ၂၅-သည် ဤ အရာ၌ ကံမည်၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ အစစစွာ ဥပါဒ်သော ရုပ်ကို ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ၊ အဘိညာဉ်စေတနာတို့သည် မဖြစ်စေနိုင်။

[အဋ္ဌကထာ။]

ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတနာသည်ကား ကိလေသာ သဟဲကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်စေနိုင်ပါ၏။ အရိယာသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတနာသည်သာ ကိလေသာ သဟဲနည်း၍ မဖြစ်စေနိုင်သည်။

[ဓမ္မသင်္ဂဏီကော။]

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဌီ-မှစ၍ ပဝတ္တိရုပ်မှာ ဆရာနှစ်ပါး မကွဲကြ၊ အဋ္ဌတထာကိုပင် ဆရာတို့ နှစ်မြို့ကြကုန်သည်။ ကျယ်မည်စိုး၍ မကိုးပြီ။ ။ကံပြီး၏။

၂-စိတ္တသမုဋ္ဌာန်

စိတ်ဟူသော စကားသည်ကား-“ရာဇာ အာဂစ္ဆတိ” ကဲ့သို့ ပဋ္ဌာနစကားသာတည်း။ စေတသိက်သည်လည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေပါ၏။

[သမော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။]

သဗ္ဗေပိ စိတ္တစေတသိကာ ဧကတောဝ ဟုတွာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ (ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ)။

ကမ္မန္တိ စေဝ အဓိပ္ပေတာ န သမ္ပယုတ္တကာ၊ စိတ္တန္တိ သသမ္ပယုတ္တကံ အဓိပ္ပေတံ။

သစ္စသံခိပ်ဋီကာဟောင်း၊ ၎င်းဋီကာသစ်၊ သင်္ခေပဋီကာ၊ သင်္ဂြိုဟ်

ဒီပနီ၊

ဆန္ဒာမိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ-
-စသည်ပဋ္ဌာန်း။

(၁) ခပ်သိမ်းသော ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ အရူပဘုံ၌
ဖြစ်သော စိတ်ပေါင်း ၄၆၊ ရဟန္တာ၏ ပရိနိဗ္ဗာနစိတ်များသည် ရုပ်ကို
မပြုတတ်၊ ကြွင်းသော ၇၅-ခုသော စိတ်သည် ပြုတတ်၏။

[အဋ္ဌကထာ]

(၂) စုတိစိတ်ဟူသမျှသည်ပင် မပြုတတ်။

[မူလဋီကာ။]

အညေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ [၎င်း။]

(၃) စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော
ဘဝင်စိတ်မှသည် စုတိစိတ်တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ ဖြစ်ကြသော
မရဏာ သန္တစိတ်စုသည် ရုပ်ကို မပြုတတ်။ [အနုဋီကာ]

ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ပုရတော သောဠသမေန စိတ္တေန၊ တတော
ဩရိမေန ဝါ သဒ္ဓိ အဿာသ-ပဿာသာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ သိဒ္ဓိ။
[၎င်း]

ရုပ်သက်သည် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ အလို စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက်ခန့်၊
မဟာအဋ္ဌကထာ အလို ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဇယံခန့်၊ မူလဋီကာအလို
၁၆-ချက်ခန့်၊ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာပါရှိ၍ ၁၇-ချက်ကို ရည်၍ “သောဠသ
မေန” ဆိုသည်၊ ၁၆-ချက်ကိုရည်၍ “တတောဩရိမေန ဝါ” ဆိုသည်။

(၄) စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၈-ချက်မြောက်သော
ဘဝင်စိတ်မှသည် စုတိစိတ်တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ ဖြစ်ကြသော
မရဏာသန္တစိတ်စုသည် ရုပ်ကို မပြုတတ်။ [အပရေခရာ]

စုတိတော ဒုတိယစိတ္တေနာပိ သဟ နိရုဇ္ဈတိ တိ အပရေ။

[အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၊ မဏိမဇ္ဈိယဋီကာ။]

(၅) ၁၉-ချက်မြောက်သော ဘဝင်စိတ်မှစ၍ပင် ရုပ်ကို မပြုနိုင်။
[ဧကေဆရာ။]

ဟေဋ္ဌိမကောဋီယာ စုတိတော တတိယ စိတ္တေနဝ
သဟနိရုဇ္ဈတိ၊ ဒုတိယစိတ္တံ န ပါပုဏာတိ တိ ဧကေ။

[အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၊ မဏိမဇ္ဈသဋီကာ။]

(၆) ၃၂-ချက်မြောက်သော ဘဝင်စိတ်ကစ၍ပင် ရုပ်ကို မပြု
နိုင်။ [ဆရာတို့]

စုတိတော ပုဗ္ဗေ ဒွတ္တိသမစိတ္တက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေတ္တိ
သမစိတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ပစ္ဆိမသောဠသကတေ ပုရေတရမေဝ နိရုဇ္ဈတိ
တိ ဝဒန္တိ။ [အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၊ မဏိမဇ္ဈသဋီကာ။]

ဤသို့ အဆိုခြောက်ထွေပြား၍ နေသည်ကို
နောက်မှရွေးချယ်အံ့။ ။ စိတ်ပြီး၏။

၃-ဥတု သမုဋ္ဌာန်

သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇော ဟူသော ဓာတ်မီး ၂-ပါးသည်
ဥတုမည်၏။ ထိုဥတုဟူသော ဓာတ်မီးသည် အဇ္ဈတ္တဓာတ်မီး၊ ဗဟိဒ္ဓ
ဓာတ်မီးဟူ၍ ၂-ပါးသည်ပင် ရုပ်ကိုပြုနိုင်၏။ ဝါဒအကွဲအပြားမရှိ။ ။
ဥတုပြီး၏။

၄-အာဟာရသမုဋ္ဌာန်

အဇ္ဈတ္တဓာတ်မီး၊ ဗဟိဒ္ဓဓာတ်မီးဟူသော ဩဇာ ၂-ပါးသည်
အာဟာရမည်၏။ ထိုအာဟာရ ၂-ပါးသည်ပင်ရုပ်ကို ပြုတတ်၏။

[သမော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၊ ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ။]

ဗဟိဒ္ဓုဩဇာသည် ရုပ်ကို မပြုတတ်၊ အဇ္ဈတ္တဩဇာသည်သာ ရုပ်ကိုပြုတတ်သည်။ ဗဟိဒ္ဓုဩဇာသည်မူကား အဇ္ဈတ္တဩဇာအား ထောက်ပံ့ခြင်းကိုသာ ပြုပြင်နိုင်သည်။

[မဟာဋီကာ၊ အနုဋီကာ၊ ပဏ္ဏာသဋီကာ၊ သံယုတ်ဋီကာ။]

အရိယဝံသ ဆရာတော်စသော ဆရာကြီးတို့ကား အဋ္ဌကထာဖက်ပါဖြစ်ကြပေကုန်သည်။ ။ အာဟာရပြီး၏။

ဤတွင်ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား ၄-ပါးအကျဉ်းပြီး၏။

-----*

၂-ရုပ် ၄-မျိုးဖြစ်စဉ်ပြပုံ

၁-ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်စဉ်

ယခုအခါ ရုပ်တို့၏ဖြစ်စဉ်ကို ဆိုအံ့၊ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာ ပဋိသန္ဓေစိတ်မှသည် ၁၇-ချက်မြောက်သော ဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင် တခုတခုသောစိတ်၏ ၃-ပါး ၃-ပါးသော ခဏတို့၌ အခြားမလပ် အစဉ်စပ်အောင် ဥပါဒ်ကြကုန်သည်။ [အဋ္ဌကထာ]

စိတ်မှာ ဌီခဏဟူ၍ မရှိ၊ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဘင်ခဏ ၂-ခုသာရှိသည်၊ ထို၂-ခုတို့တွင် ဘင်ခဏ၌ ရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်ခြင်း မည်သည် မရှိ၊ အလုံးစုံသော စတုသမုဋ္ဌာနိက အဇ္ဈတ္တရုပ်တို့သည် စိတ်၏ဥပါဒ်၌သာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ [မူလဋီကာ။]

ယော စေတ္တ စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏော ဝုတ္တော၊ သောစ အတ္ထိ၊ နတ္ထိတိ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ [၎င်း]

ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနန္တိ။ ဘဝင်္ဂိက္ခဏော ဥပ္ပန္နံ၊ နောစ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ

[စသော ယမိုက်ပါဠိသည် အထောက်။]

ဤဌာနိတ်မှာ ဌီဟူ၍မရှိ၊ ဥပါဒ်နှင့် ဘင်သာရိသည်ဟူသောဝါဒသည် မူလဋီကာအရှင်တွင်မှ ဖြစ်ပေသည် မဟုတ်၊

မဟာဗုဒ္ဓဃောသဆရာ အဋ္ဌကထာသစ်ကို မစီရင်မီကပင် မဟာအဋ္ဌကထာတွင် လာသော အာစရိယဝါဒပေတည်း၊ ထို့ကြောင့် သာရတ္ထပကာသနီမည်သော သံယုတ်အဋ္ဌကထာ ခန္ဓဝဂ္ဂအဖွင့်၌-

“အပရေ ပန ဝဒန္တိ၊ အရူပဓမ္မာနံ ဇရာ ခဏော နာမနသက္ကာ ပညာပေတုံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ စ ဝေဒနာယ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ၊ ဝယော ပညာယတိ၊

ဌိတာယ အညထတ္တံ ပညာယတိ တိ ဝဒန္တော အရူပဓမ္မာနမ္ပိ တိဏိ လက္ခဏာ န ပညာပေတိ၊ တာနိ အတ္ထိက္ခဏံ ဥပါဒါယ လဘတိတိ ဝတော-

အတ္ထိတာ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ ဌိတိ နာမ ပဝုစ္စတိ၊
တဿေဝ ဘေဒေါ မရဏံ၊ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗပါဏိနန္တိ၊
ဣမာယ အာစရိယဂါယထာယ တမတ္တံ သာဓေန္တိ၊ အထဝါ၊
သန္တတိဝသေန ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ စ ဝဒန္တိ” ဟူ၍လာသည်။
ဤသံယုတ်အဋ္ဌကထာလာ နှစ်ဝါဒတို့၏အထူးကား-

“ဝေဒနာယ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ၊ ဝယော ပညာယတိ၊
ဌိတာယ အညထတ္တံ ပညာယတိ”

ဟူ၍ဟောတော်မူရာမှ ဥပ္ပါဒေါ-ဖြင့် ဝေဒနာ၏ ဥပါဒ်ကိုရသည်၊ ဝယော-ဖြင့် ဝေဒနာ၏ဘင်ကိုရသည်၊ နာမ်တရားတို့၌ ဌီဟူ၍ မရှိလေရကား၊ ဌိတာယ-ဖြင့် ဌီကိုယူ၍မရ၊ အတ္ထိခဏကိုသာ ယူလေဟူလိုသည်။ အတ္ထိခဏဟူသည်ကား- ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ကိုယူ။ [ဋီကာ။] နောက်ဝါဒ၌ သန္တိဌီကိုယူသည်၊ ဤဝါဒကိုပင် ဆရာ ဗုဒ္ဓဃောသ ပယ်တော်မူလေသည်။

ယသ္မာ ပန သုတ္တေ အယံ သေသော နတ္ထိ၊ တသ္မာ
အာစရိယမတိယာ သုတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟေတွာ သုတ္တမေဝ ပမာဏံ
ကာတဗ္ဗံ။

[ပယ်ပါဌ်။]

မူလဋီကာကိုလည်း အနုဋီကာစသော နောက်ဋီကာတို့ပယ်
တော်မူကုန်သည်။

စိတ်၊ စေတသိက်တို့၏အသက်သည် ခဏငယ် ၃-ခုမျှသာရှိသည်၊
အလွန်တိုလှသည်ဖြစ်၍လည်း ၃-ဘို့ မဝေလိုပဲ ၂-ဘို့သာ ဝေလိုလျှင်
၂-ဖို့နှင့်ပင် ပြီးကောင်းတော့သည်။ [တစ်ချက်။]

ဦး-ဟူသော ဝေါဟာရသည် အနိစ္စ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သည်၊
အဘိဓမ္မာဒေသနာသည် အနတ္တ ဒေသနာသာဖြစ်၏။ အနိစ္စ၏ဆန့်ကျင်
ဖက်ဖြစ်သော ဝေါဟာရသည် အနတ္တ၏လည်း ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်
လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ယမိုက်ဒေသနာ ၌ ဦးခဏကို မဟောလေ
သည်၊ ဓာတုကထာဒေသနာ၌ကား ဇရာသဒ္ဓါနှင့် လာသည်ဖြစ်၍-

“ဇာတိ ဒွိဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ၊ ဇရာ ဒွိဟိ ခန္ဓေဟိ
သင်္ဂဟိတာ၊ မရဏ ဒွိဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတံ”

ဟူ၍ နာမ်တရားတို့၏လည်း ခဏ ၃-ပါးကိုစဉ်၍ ဟောတော်
မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဆိုလိုလျှင် စိတ်တစ်ခုကို ၃-ဘို့ခွဲ၍ ဇာတိခဏ၊
ဇရာခဏ၊ မရဏခဏ ဟူ၍၎င်း၊ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဦးခဏ၊ ဘင်ခဏဟူ၍၎င်း
ဆိုထိုက်သော အခွင့်ရှိ၏။ [ကြံပုံ]

ဋီကာဆရာကြီးငယ်တို့ကား ယမိုက်ပါဠိကို မိဂပဒဝဠုန နည်း
ယူကြကုန်၏။ ။ ဤကား ဦးမရှိဟူရာ၌ အကျဉ်းလိုရင်းမှတ်ပုံတည်း။

စိတ်၏ဘင်ခဏ၌ ရုပ်ဖြစ်ခြင်းမရှိ ဟူသည်မှာ-

“ယဿ ဝါ ပန သမုဒယသစ္စံ နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ နော”

[စသော ယမိုက်ပါဠိသည် အထောက်။]

စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌လည်း ရုပ်ချုပ်ခြင်းမရှိဟူ ယူဆ၏။

“ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ၊ တဿ အဗျာကတာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တိ တိ၊ နော” ။

စသော ယမိုက်ပါဠိသည် အထောက်။

ယင်းနှစ်ချက်ကိုပင် အနုဋီကာဆရာတော် ပယ်လေသည်။ သူ့စိတ်နှင့် သူ့ဇာတိရုပ်ကို ရည်၍-“နော” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ။ တစ်နည်း အရူပဘုံကိုရည်၍ ဖြေတော်မူသည်။ သူ့စိတ်ပြုသော စိတ္တဇရုပ်သည် သူ့စိတ်၏ဘင်၌မဖြစ်၊ ဥပါဒ်၌သာ ဖြစ်သည်။ သူ့စိတ်၏ဥပါဒ်လည်း မချုပ်၊ ထို့ကြောင့်“ နော” ဟုဖြေတော်မူသည်။ [အနုဋီကာ]။ ။ဝါဒကွဲကို ပြသည် ပြီး၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ကမ္မဇရုပ်စုသည်-

- (၁) ဋီကာအလို ပန္နရသမ ဘဝင်၏ ဘင်၌ချုပ်သည်။
- (၂) မဟာအဋ္ဌကထာအလို သောဠသမဘဝင်၏ ဥပါဒ်၌ ချုပ်သည်။
- (၃) ဆရာဗုဒ္ဓဃောသအလို သောဠသမ ဘဝင်၏ ဘင်၌ ချုပ်သည်။

ဤသုံးဝါဒတွင် ဋီကာဝါဒကို အနုဋီကာပယ်သည်။ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒကို ဆရာဗုဒ္ဓဃောသပယ်သည်။

ရုပ်သက်သည် ဋီကာဆိုတိုင်း စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်သာ ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ အတိမဟန္တာရုံစိထိ၌ ပဉ္စာရုံသည် ဥပါဒ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပဉ္စဒွါရ၌

ထင်ခြင်းသို့ရောက်ရာသည်၊ ရုပ်တို့မည်သည် ဥပါဒ်ခဏ၌ အလွန် အားနည်းလေသောကြောင့် ထိုသို့လည်း ထင်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဝါဒသည် မသင့်ဟု အနုဆရာပယ်သည်။

မဟာအဋ္ဌကထာဆိုတိုင်း ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဝယ်တစ်ခုလွန် ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ စိတ်၏ဥပါဒ်၌သာဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် သတ္တရသမစိတ်၏ ဥပါဒ်၌သာ အမြဲချုပ်ရမည်၊ ထိုသို့ချုပ်သည်ဟူ၍ ပါဠိတော်မရှိ၊ ဘင်၌ ချုပ်ကြောင်းသာရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် မဟာအဋ္ဌကထာ ဝါဒမသင့်ဟု ဆရာဗုဒ္ဓဃောသပယ်သည်။ ။ ဘင်၌ချုပ်သည့်အထောက်ကား-

“အဿသပဿသာနံ ဘင်္ဂိက္ခဏေ တေသံ ကာယ-
သင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဝစီသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈတိ”
စသော ယမိုက်ပါဠိများပေတည်း။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိ၌ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့သည် သတ္တရသမ ဘဝင်၏ ဥပါဒ်၌ချုပ်ကုန်သည်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဘင်၌ဖြစ်ကုန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့သည် သတ္တရသမဘဝင်၏ဌိ၌ချုပ်ကုန်သည်။

[အဋ္ဌကထာ။]

ဋီကာအလိုကား-စိတ်၌ဌိခဏဟူ၍ မရှိ၊ စိတ်၏ ဘင်၌လည်း ရုပ်ဖြစ်ခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်ဖြစ်သည် ဆိုလိုသည်၊ ပဌမဘဝင်စသည်တို့မှာ သိနိုင်ရာပြီ။

ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်စဉ်ပြီး၏။

-----*-----

၂-စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်စဉ်

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ဖြစ်ခဲ့ကုန်သော ကလာပ်တိုင်းပါကုန်သော ကမ္မဓာတ်မီးတို့သည် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဦးသို့ ရောက်သောအခါ မိမိတို့လည်းဦးသို့ ရောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ အမိဝမ်းတည်းဟူသော ဗဟိဒ္ဓာရှိနေသော ကိုယ်ငွေ့တည်းဟူသော ဓာတ်မီးတို့၏ အထောက်အပံ့ကို ခံနိုင်ကြသဖြင့် အားအင်ရှိကြကုန်သည်နှင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ဦးခဏ၌ပင် ဥတုဇအဋ္ဌကလာပ်တို့ကို ပြုကြကုန်သည်။ [အဋ္ဌကထာ။]

ဋီကာအလိုကား- ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဥပါဒ် ပြိုင်ကြသော ကမ္မဓာတ်မီးတို့သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်ခဏ၌ ဥပါဒ်အဖို့၌ပင် တည်လျက်ရှိကြကုန်သေးသည်နှင့် ရုပ်ကိုမပြုနိုင်ကြကုန်သေး၊ ပဌမဘဝ၏ ဥပါဒ်သို့ ရောက်မှ ဦး-အဖို့သို့ရောက်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ရုပ်ကို ပြုကြကုန်သည်ဟု ဆိုပေ၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ္တေန သဟုပ္ပန္နော ဥတု တဒနန္တရဿ စိတ္တဿ

ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေယျ။ [ဋီကာ။]

၎င်းဋီကာဆရာကား ရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏသည် ခဏငယ် ၂-ခုခန့်ရှိသည်ဟု ယူ၏။

ယေန သဟုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ စိတ္တက္ခဏေ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇမာန မေဝ။ [၎င်း]

ယင်းသို့သော စိတ်၏ဘင်နှင့် ရုပ်၏ဥပါဒ်သည် ထပ်ပြိုင်မိပြန်သည်ဖြစ်၍ စိတ်၏ဘင်ခဏ၌ ရုပ်ဥပါဒ်ခြင်းမရှိဟူသော ရှေးစကား မပျက်ပြီလော-မေးရန်။ ။ ဥပါဒ်နောက်စွန်းနှင့်သာ ပြိုင်မိသည်၊ ဥပါဒ်အစအထနှင့် ပြိုင်မိသည် မဟုတ်၊ အစ၊ အထသည်သာ ဖြစ်ဆဲ အရင်းဖြစ်ပေ၍ ရှေးစကား မပျက်ပေဟု-ဖြေ။ [ဋီကာ။]

ကောင်းကင်သို့မြောက်လိုက်သော ကျောက်ခဲသည် တက်သည်၏ အဆုံး၌ ကျတော့သည်။ တည်နေသော အခိုက်ဟူ၍ မရှိ၊ ထို့အတူ နာမ်တရားတို့သည်လည်း ပေါ်တတ်သော ဥဒယစွန်းကုန်လျှင် ဆုတ်ကျ ကွယ်ပျောက်သော ခယဝယ ဖြစ်ကုန်တော့သည်။ တည်နေသော ဦး-ဟူ၍ မရှိကုန်ပြီ။ ။ ဋီကာအလို။

ဥပ္ပါဒါနန္တရံ စိတ္တဿ ဘိဇ္ဇမာနတ္တာ။ [၎င်း]

ရုပ်တရားတို့မှာမူကား-ခဏငယ် ၂-ချက်စာခန့် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်ပြီးလျှင် မဆုတ်မကျဘဲ ရင့်မာတောင့်တင်း၍ ခဏငယ် ၂၅-ခန့် တိုင်အောင် သွားပြီးမှ တဖြည်းဖြည်းကျလေသည်။ [ဋီကာအလို။]

ဤဋီကာဆရာ ဝိနိစ္ဆယသည် ယမိုက်ပါဠိတော် အရပ်ရပ်တို့နှင့် သင့်မြတ်လှပေသည်။ အနုဋီကာစသောဋီကာ ကြီးငယ် စသည်တို့သည် ကား အဋ္ဌကထာကို ပမာဏပြုပြီးလျှင် ယမိုက်ပါဠိတော် တလျှောက်ကို ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက် ကြံဖန်၍ ယူကြလေကုန်သည်။ [ခဲရပ်။]

ဆိုခဲ့ပြီးသော ကျောက်ခဲ ဥပမာနှင့်အညီ စိတ်၊ စေတသိက်တို့မှာ ဥဒယအဖို့၌သာ အားရှိကုန်သည်။ ဥဒယအဖို့ကုန်လျှင် အားကုန်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် မိမိဥပါဒ်ခဏ၌သာ စိတ္တဇရုပ်ကို ပြုနိုင်ကုန်သည်။

စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်စဉ်ပြီး၏။

-----*

၃-ဥတုဇရုပ်ဖြစ်စဉ်

ဥတု၊ အာဟာရဟူသော ရုပ်တို့မှာမူကား-မိမိတို့ဥပါဒ်ခဏ၌ အားမရှိကြကုန်၊ မိမိတို့၏ ဦး-ခဏသို့ရောက်မှသာ အားပြည့်ကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့်သင်္ဂြိုဟ်၌-“ဌိတိပ္ပတောဝ” ဟူ၍၎င်း၊ “ဌာနပ္ပတောဝ” ဟူ၍၎င်း

ဆိုပေသည်။ ။ဌိတိနှင့်ဌာန အတူတူ၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့၏ ဌိတိသာယူ။

တေဇောဓာတု ဌိတိပ္ပတ္တာ၊ အာဟာရဇ္ဈောဟဌော တထာ။

[နာမရူပပရိစ္ဆေဒ]

သီတုဏှောတု သမညာတာ၊ တေဇောဓာတု ဌိတိက္ခဏေ။

ဘုတ္တာဟာရော ဌိတိပ္ပတ္တော၊ မာတရာ ၈ သယမ္ပိ ၈။

[ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ]

သီတုဏှောတု သမညာတာ၊ ဌိတိပ္ပတ္တော တေဇောဓာတု။

ဩဇာသင်္ခါတော အာဟာရော၊ ဌိတိပ္ပတောဝံ အဇ္ဈတ္တေ။

[နာမစာရဒီပက]

စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏေ ကမ္မံ၊ ဥတုဩဇာ ဌိတိက္ခဏေ။ [ခေမာ]

ဤကျမ်းတို့၌လည်း ထို့အတူ။ ။အထောက်ကား-

ပစ္ဆာဇာတဒိ ပစ္စယုပတ္တမ္ဘကလာဘေန ဌိတိက္ခဏေယေဝ
ဥတုဩဇာနံ ဗလဝဘာဝေါ။ [ဋီကာကျော်]

ဥတုအာဟာရရူပနဉ္စ ဌိတိက္ခဏေ ဗလဝတာ ပစ္ဆာဇာတဒိ
ပစ္စယလာဘတော။ [သစ္စသံခိပ်ဋီကာဟောင်း]

ဥတုဩဇာတိ တေဇောဓာတုသင်္ခါတော ဥတု စေဝ ကဗဠိကာရာ
ဟာရသင်္ခါတာ ဩဇာ စာ တိက္ကမေ ဒွေပစ္စယာ အတ္တနော ဌိတိက္ခဏေ
ယေဝ ပစ္ဆာဇာတအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယ လာဘေန ဗလဘာဝတော
ဗာဟိရ ဥတုအာဟာရပစ္စယ ပဋိလာဘေန အတ္တနာ ဇနေတဗ္ဗဥတု
အာဟာရဇရူပါနံ အတ္တနော အတ္တနောဌိတိက္ခဏေ ယေဝ ရူပဟေတု
ဘဝန္တိ၊ ရူပဇနကပစ္စယာ ဟောန္တိ တိအတ္ထော။

[သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်]

ဒီပနီ၌ သင်္ဂြိုဟ်မှာ ဌိတိသဒ္ဓါဖြင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဌိတိကို၊ ဌာနသဒ္ဓါဖြင့် ဒုတိယသတ္တာဟကာလကို ဖွင့်သည်ကား မသင့်လေ။

ဤအရာဝယ် ဋီကာကျော်စသော လက်သန်းဋီကာတို့၌ ပဋိသန္ဓေစသော ရှေးရှေးစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သောဥတု၊ အာဟာရတို့သည် အပြိုင်ဥပသောစိတ်၏ ဌိသို့ရောက်လျှင်ပင် နောက်စိတ်မှ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းကိုရ၍ အားရှိကြကုန်သဖြင့် ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်များကို ပြုနိုင်ကုန်သည်ဟု တသံတည်း ဆိုကြကုန်၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းသည် အတ္တိပစ္စည်း၏အစိတ်ပေတည်း၊ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် ၂-ပါး ခဏပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေသည်ကား အတ္တိပစ္စည်း၏ လက္ခဏာပေတည်း။

ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏေန အတ္တိဘာဝေန တာဒိသဿေဝ
ဓမ္မဿ ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန ဥပကာယကော ဓမ္မော အတ္တိပစ္စယော။

[ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ]

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖွင့်၌ ရှေးစိတ်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော ရုပ်သည်ထိုစိတ်၏ ဌိခဏသို့ရောက်လျှင် နောက်စိတ်မရှိ သေးလေရကား နောက်စိတ်မှ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းကို ရပြီဟု မဆိုထိုက်သေး၊ နောက်စိတ်၏ ဥပါဒ်သို့ရောက်မှ ဆိုရပေမည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဋီကာတို့ စကားကို ဆင်ခြင်အပ်၏။ မူလဋီကာ၌ကား နောက်စိတ်၏ ဥပါဒ်သို့ရောက်မှ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းကို ရသည်ဟု ဆိုပေသင့်၏။ သင့်မြတ်လှပေသည်။

တဒနန္တရံ စိတ္တံ တဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဟောတိ။

[ဝိဘင်းဋီကာ]

၃-ချက်စု၊ ပစ္စည်းပြိုင်၊ ရာသီစု၊ ပဋ္ဌာန်းကောက်တို့၌လည်း ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌိသို့ရောက်သော ဧကဇ

ကာယ၊ ခွံဇကာယ၊ တိဇကာယ စတုဇကာယ ဟုဆိုရာ၌ ဧကဇကာယ ဟူသောစကားကိုလည်း ဆင်ခြင်အပ်၏။

ဥတုဇရုပ်ဖြစ်စဉ် ပြီး၏။

-----*

၄-အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်စဉ်

အာဟာရ အကြောင်းမှာ အဋ္ဌကထာအလိုဗဟိဒ္ဓုဩဇာ သည် လည်း ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

ကဗဠိကာရော အဟာရော တာဝ မုခေ ဌပိတမတ္တောဝ အဋ္ဌရူပနိ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဒန္တဝိစုက္ကိတံ ပန အဇ္ဈောဟရိယမာနံ သိတ္ထံ အဋ္ဌအဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိယေဝ။

[မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်အဖွင့်]

တာဝ=ရှေးဦးစွာ၊ ကဗဠိကာရောအာဟာရော=သည်၊ မုခေ=၌၊ ဌပိတမတ္တောဝ=ထားအပ်ကာမျှသည်သာလျှင်၊ အဋ္ဌရူပါနိ=တို့ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ=ဖြစ်စေ၏၊ ဒန္တဝိစုက္ကိတံပန=သွားဖြင့်ချေ၍ ကြေညက် လေပြီး သည်ဖြစ်၍၊ အဇ္ဈောဟရိယမာနံ=မျိုးအပ်သော၊ ဧကေကံသိတ္ထံ= တခုတခုသော အစာမှုန့်ထမင်းလုံးသည်၊ အဋ္ဌအဋ္ဌရူပါနိ=တို့ကို၊ သမုဋ္ဌာ ပေတိယေဝ=ဖြစ်စေသည်သာလျှင်တည်း။

မဇ္ဈိမနိကာယ်ဋီကာဆရာကား အဇ္ဈတ္တဩဇာသည်သာ ရုပ် ကိုဖြစ်စေသည်၊ ဗဟိဒ္ဓုဩဇာမူကား အထောက်အပံ့မျှသာ ဖြစ်သည်၊ ဤအထောက်အပံ့ ကိစ္စကို ရည်၍- “မုခေ ဌပိတမတ္တောဝ အဋ္ဌရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ” စသောစကားကို အဋ္ဌကထာဆိုသည် မိန့်၏။

“မာတရာ ပရိဘုတ္တာဟာရော ပိ ဒါရကဿ သရီရံ ဖရိတွာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ” ဟူ၍လာသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌လည်း အထောက်အပံ့ကို

ရည်၍ ဆိုသည်ဟု မဟာဋီကာမိန့်၏။

မာတရာ=အမိသည်။ ပရိဘုတ္တာဟာရော=သုံးဆောင်အပ်သော အာဟာရသည်။ ဒါရကဿ=သူငယ်၏။ သရီရံ=ကိုယ်ကို။ ဖရိတွာ=ပျံ့နှံ့၍။ ရူပံ=ရုပ်ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ=ဖြစ်စေ၏။ သရီရေ=လူတို့ကိုယ်၌။ မက္ခိတာ ဟာရောပိ=ပြင်ကလိမ်းကျအပ်သော အာဟာရသည်လည်း။ ရူပံ=ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ=၏။

ဝတ္ထုဝသေန ကဗဠိကာတဗ္ဗတ္တာ ကဗဠိကာရော၊ အဇ္ဈော- ဟရိတဗ္ဗတ္တာ အာဟာရော၊ ဩဒနကုမ္မာသာဒိ ဝတ္ထုဂတာယ ဩဇာ ယေတံ နာမံ။ သာ ဟိ ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတိ။

[သဒ္ဓမ္မပကာသနီမည်သော ပဋိသန္ဓိဒါမင် အဋ္ဌကထာ။]

ဤသို့လျှင် အဋ္ဌကထာတို့အလို ဩဇာနှစ်ပါးပင် ရုပ်ကိုပြုသည်။ ဋီကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလအလို အဇ္ဈတ္တဩဇာသည်သာ ရုပ်ကိုပြု သည်ဟု အဆိုကွဲပြားလျက်ရှိသည်ကို နောက်နောက် ဋီကာတို့သည် ဆရာဓမ္မပါလဖက်သို့ မလိုက်ကြကုန်။

ဩဇာအကြောင်းပြီး၏။

-----*

ဤဩဇာသည် ဂမ္ဘသေယျက၌ ၁-သတ္တာဟလွန်မှ ရုပ်ကို ပြုနိုင်သည်။ [သမော]

ဧတဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ သတ္တာဟာနံ ဂတကာလေ။ [၎င်း]

ဂတသဒ္ဓါသည် အတိတ္တန္တ ဟော၊ ကဗျာများ၌ **[တိသတ္တာဟ၊ ချက်မှဝင်ထွေ၊ မျှတပေ၏။]** ဟု-ဖွဲ့၏။ သူငယ်၏ ကံလည်းကောင်း မည်၊ ဆူဖြိုးသောအမိလည်း ဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ၂-သတ္တာဟနှင့်ပင် ဩဇာနှံ့၍ကောင်းအောင် ကြီးပွားရာ၏။ သို့မဟုတ်လျှင် ၃-သတ္တာဟမှ

ဩဇာအနံ့ခံနိုင်ရာသည်ဟု နှစ်ချက်သင့်ယူ၊ ကဗျာစကား၌ သတ္တဝါဟတွင် ချက်ဟူ၍ မရှိတန်သေးဟု ယူကြကုန်၏။ ကဗျာကို ဆိုခွင့်မရှိ၊ အဋ္ဌကထာ ၌ပင် လာပေသည်။

တေန သော တတ္ထ ယာပေတီတိ တဿ ဟိ နာဘိတော ဥဋ္ဌိတော နာဠော မာတု ဥဒရပဋ္ဌလေန ဧကာဗဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သော ဥပ္ပလဒဏ္ဏကော ဝိယ ဆိဒ္ဓေါ၊ တေန အာဟာရရသော သံသရိတ္တာ အာဟာရသမဋ္ဌာနရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ]

ဟိ=ထိုစကားကို ဖွင့်ပြဆိုအံ့၊ တေန သော တတ္ထ ယာပေတီတိ=ဟူသည်ကား၊ တဿ=ထိုသူငယ်၏၊ နာဘိတော=ချက်မှ၊ ဥဋ္ဌိတော=ပေါက်သော၊ နာဠော=ချက်ရိုးချက်ညှာသည်၊ မာတု=အမိ၏၊ ဥဒရပဋ္ဌလေန=ဝမ်းပျဉ်းနှင့်၊ ဧကာဗဒ္ဓေါ=တစပ်တည်းစပ်သည်၊ ဟောတိ=၏၊ သော=ထိုချက်ရိုးချက်ညှာသည်၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဏကော ဝိယ=ကြာညိုရိုးကဲ့သို့၊ ဆိဒ္ဓေါ=အပေါက်ဗလဗွာရှိ၏၊ တေန=ထိုအပေါက်ဖြင့်၊ အာဟာရရသော=အစာရည်သည်၊ သံသရိတ္တာ=စိမ့်ဝင်၍၊ အာဟာရ သမဋ္ဌာန ရူပံ=ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ=၏။

ချက်ညှာနှင့် အစာအိမ်လွှာဝမ်းပျဉ်းသည် တစပ်တည်းစပ်သည် ဟူရာမှာ ဝမ်းလွှာနှင့် အောက်အကြောဆုံ၊ အောက်အကြောဆုံမှ ချက်ရိုး ဤသို့စသည်ကိုယူ။

ဒါရကဿ သရီရံ ဖရိတ္တာ တိ နာဘိမူနုဂတာ ဟိ ရသဟရဏီ ဖရိတ္တာ။

[မဟာဋီကာ၊ သံယုတ်ဋီကာလည်း ဖွင့်၏၊ စာပျက်လှ၍ မရေးလိုက်သည်။]

ပိန္နသီးဖြစ်လိုက်သော် အပင်မှ ချက်ရိုး ချက်ညှာအလျင် ဖြစ်၏။
ချက်ရိုးချက်ညှာမှ ပွင့်ချပ်ပွင့်လွှာ ဖြစ်၏။ ထိုပွင့်ချပ်ပွင့်လွှာ ဖုံးအုပ်လျက်
အသီးဖြစ်၏။ မြေမှတက်သော သစ်ရည်သည် အမြစ်မှအပင်၊ အပင်မှ
သည်ချက်ရိုး ချက်ညှာ၊ ချက်ရိုးချက်ညှာမှ အသီးသို့ရောက်၍ အသီးကို
ကြီးပွားစေသည်။ ဤအတူ အမိ၏အစာသစ်အိမ်အောက်စ အကြောဆုံမှ
ချက်ညှာပေါက်သည်။ ထိုချက်ညှာမှ သားအိမ်လွှာ၊ ထိုသားအိမ်လွှာ
ဟူသောအိမ်တွင်း၌ သူငယ်ဖြစ်သည်ဟု ကြံကုန်၏။ ကိုယ်ဝန်နှင့် သေသူ
ကိုခွဲရာ မြင်ဘူးသူလည်းများကြ၏။

ယဉ္ဇ တတ္ထ ကလလံ၊ ယဉ္ဇ အဏ္ဏံ၊ ဥဘော ပေတေ အညမညုပ
နိဿိတာ၊ ဧကတော ဝ နေသံ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ။

[ဟူသော မိလိန္ဒပဉ္ဇာနှင့်လည်း ညီပေ၏။]

၂-သတ္တာဟ၊ ၃-သတ္တာဟအတွင်းမှာလည်း ထိုအခါအားလျော်စွာ
အခြင်းအရာ ရှိပေရာသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာဆရာ စကားလည်း
အသင့်ပင်၊ ဗုဒ္ဓ၊ ဖရုံ၊ ဖရဲစသော သစ်သီးများဖြစ်ပုံနှင့်လည်း တူပါ၏။

အာဟာရဇရပ်ဖြစ်စဉ် ပြီး၏။

ဤတွင်-ရုပ် ၄၇-မျိုးဖြစ်စဉ်ပြပုံ ပြီး၏။

-----○-----

၃-ရုပ်ကလာပ်တို့၏တိုးပွားပုံအကြောင်း ကလလရေကြည်ပမာဏ

ယခုအခါ ကလလရေကြည်မှစ၍ သတ္တာဟအစဉ်ဖြစ်ပုံကို ဆို
ပေအံ့။ ။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ အစစဉ်ဉ်တိုင်းကလလ
၃-စည်း၏ ပမာဏကား-

(၁) ယင်ကောင်တကောင် တစ်ကြိမ်သောက်ပမာဏ ရှိသည်။
[အဆိုတစ်ရပ်။]

(၂) သိမ်မွေ့လှစွာသောအပ်ကို ဆီကြည်၌ချ၍ ဆယ်လေရာ
အပ်ဖျား၌ပါသော ဆီပေါက်ငယ်ပမာဏရှိသည်။ [အဆိုတစ်ရပ်။]

(၃) ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသား၏ဆံပင်ကို ဆီကြည်တွင် နှစ်၍ ဆယ်
လေရာ ဆံပင်ဖျား၌ပါသော ဆီကြည်ပေါက် ပမာဏရှိသည်။ [အဆို
တစ်ရပ်။]

(၄) မြောက်ကျွန်းသူ၏ဆံပင်သည် တောင်ကျွန်းသူ၏ဆံပင်ကို
ရှစ်ဖြာစိတ်၍ တစိတ်မျှသာရှိသည်။ ထိုမြောက်ကျွန်း သူ့ဆံပင်ကို ဆီ
ကြည်၌နှစ်၍ ဆယ်လေရာ ဆံပင်ဖျား၌ပါသော ဆီပေါက်ငယ် ပမာဏ
ရှိသည်။ [အဆိုတစ်ရပ်။]

(၅) ဇာတိဥက္ကာသိုးမွေးကို ဆီကြည်၌နှစ်၍ ဆယ်လေရာ အဖျား
၌ပါသော ဆီပေါက်ငယ်ပမာဏရှိသည်။ [အဆိုတစ်ရပ်။]

ဤငါးရပ်တွင် နောက်ဆုံးဝါဒသည် အတည်တကျဖြစ်၏။

(က) ဇာတိဥက္ကာဟူသည်ကား-ထိုနေ့တွင်ဖွားသော သိုးငယ်၏
အမွေးသည် ဇာတိဥက္ကာမည်၏။ [ကေစိ။]

(ခ) ဟိမဝန္တာ၌ဇာတ်တပါးနှင့်မရောသော သိုးမျိုး၏အမွေးသည်
ဇာတိဥက္ကာမည်၏။ [အပရေ။]

(ဂ) သိမ်မွေ့သောအမွေးရှိသော ဟိမဝန္တာရှိသိုးမျိုးတွင်မှ ဝမ်းကို
ခွဲ၍ယူသော သိုးငယ်၏အမွေးသည် ဇာတိဥက္ကာမည်၏။ [အညေ။]

သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၌ကား-သိုးမွေးသုံးမျှင်ကိုကျစ်သော ကြိုးငယ်
၏အဖျားမှာပါသော ဆီပေါက်ပမာဏ ရှိသည်-ဟူ၏။ ဤကားမှတ်ရိုး
မှတ်စဉ် ထင်ရှားသော စကားရပ်ပေတည်း။

တစ်နည်း-တစ်ခုသော ကလာပ်၏ပမာဏကို ပရမာဏုမြူတစ်ခု ပမာဏထား၍ ကလာပ် ၃-ခုအပေါင်းဖြစ်သော ထိုကလာပ်ရေကြည် သည် ပရမာဏုမြူ ၃-ခု ပမာဏရှိသည်ဟုဆိုသင့်၏။ ။ “ပရမာဏု ဘေဒသဉ္စုက္ကာ သုခမရဇဘူတာ”ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ မြေဓာတ်မှုန့်၏ ပမာဏကို ဆိုသဖြင့် မကင်းရာသော အဋ္ဌကလာပ်မှုန့်ကိုပင် သိအပ် သည်။

ပရမာဏုမြူ ပမာဏ

ပရမာဏုမြူသုံးခု၏ ပမာဏကိုကား-စပါးတလုံး၏ ရှစ်ဘို့တဘို့ သည် သန်းတစ်ခု၊ သန်း၏ရှစ်ဘို့တဘို့သည် ကညစ်တစ်ခု၊ ၎င်း၏ ရှစ်ဘို့တဘို့သည် ရထရေဏုမြူ၊ ၎င်း၏ရှစ်ဘို့တဘို့သည် တဇ္ဇရီမြူ၊ ၎င်း၏ရှစ်ဘို့တစ်ဘို့သည် အဏုမြူ၊ ၎င်း၏ရှစ်ဘို့တစ်ဘို့သည် ပရမာ ဏုမြူတစ်ခု။ [ကေစိ။]

လက်သစ်၏ ခုနစ်ဘို့တစ်ဘို့သည် စပါး၊ စပါး၏ခုနစ်ဘို့ တစ်ဘို့ သည် သန်း၊ သန်း၏ခုနစ်ဘို့တစ်ဘို့သည် ကညစ်စာ၊ ကညစ်စာ ၏ ၃၂- ဘို့တွင် တစ်ဘို့သည် ရထရေဏုမြူ၊ ရထရေဏုမြူ၏ ၃၂-ဘို့တွင် တစ်ဘို့သည် တဇ္ဇရီမြူ၊ တဇ္ဇရီမြူ၏ ၃၂-ဘို့တွင် တစ်ဘို့သည် အဏုမြူ၊ အဏုမြူ၏ ၃၂-ဘို့တွင် တစ်ဘို့သည် ပရမာဏုမြူ။ [အဋ္ဌကထာ၊ အဘိဓာန်။]

ယင်းပရမာဏုမြူသည် မံသစက္ခု၌မထင်ကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်သာ မြင်ကောင်းသောကြောင့် ကောင်းကင်ဟူသော အရေအတွက်သို့သာ ရောက်လေတော့သည်။

ပရမာဏု နာမ အာကာသကောဋ္ဌာသိကော၊ မံသစက္ခုဿ အဂေါစရော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿေဝ ဂေါစရဘူတော။

[ဈာနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။]

ဤစကား၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုအရကို နတ်တို့မျက်စိကို ယူကြကုန်၏။ ။ “မနုဿစက္ခုဿ အာပါတံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿေဝ ဂစ္ဆတိ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌မဆိုဘဲ “မံသစက္ခုဿ အာပါတံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿေဝ ဂစ္ဆတိ” ဟုဆိုသောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကိုသာ ယူသင့်သည်၊ နတ်တို့၏မျက်စိသည်လည်း မံသစက္ခုသာ ဖြစ်သည်။

စပါးတစ်ခုသည် သန်းအားဖြင့်(၇) ကညစ်စာအားဖြင့်(၄၉) ရထရေဏုမြူအားဖြင့် (၁၇၆၄) တစ်ထောင်ခုနစ်ရာ ခြောက်ဆယ့်လေး ဟူလိုသည်။ ။တဇ္ဇာရီမြူအားဖြင့် (၆၃၅၀၄) ခြောက်သောင်း သုံးထောင် ငါးရာလေးဟူလိုသည်။ ။အနုမြူအားဖြင့် (၂၂၈၆၁၄၄) နှစ်သန်း နှစ်သိန်း ရှစ်သောင်း ခြောက်ထောင်တစ်ရာ လေးဆယ့်လေးဟူလိုသည်။ ။ ပရမာဏုမြူအားဖြင့် (၈၂၃၀၁၁၈၄) ရှစ်ကုဋေ နှစ်သန်း သုံးသိန်း တစ်ထောင် တစ်ရာ ရှစ်ဆယ့်လေး ဟူလိုသည်။ ။စပါးပြီး၏။

သန်းတစ်ခုသည်ကညစ်စာအားဖြင့် (၇)၊ ရထရေဏုမြူအားဖြင့် (၂၅၂) နှစ်ရာငါးဆယ့်နှစ်ဆိုလိုသည်။ ။တဇ္ဇာရီမြူအားဖြင့် (၉၀၇၂) ကိုးထောင်ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ဆိုလိုသည်။ ။အနုမြူအားဖြင့် (၃၂၆၅၉၂) သုံးသိန်းနှစ်သောင်း ခြောက်ထောင် ငါးရာ ကိုးဆယ့်နှစ် ဆိုလိုသည်။ ။ပရမာဏုမြူအားဖြင့် (၁၁၇၅၇၃၁၂) တစ်ကုဋေ တစ်သန်း ခုနစ်သိန်း ငါးသောင်း ခုနစ်ထောင် သုံးရာတစ်ဆယ့်နှစ် ဆိုလိုသည်။ ။ သန်းပြီး၏။

ကညစ်တစ်ခုသည် ရထရေဏုမြူအားဖြင့် (၃၆)၊ တဇ္ဇာရီမြူ အားဖြင့် (၁၂၉၆) တစ်ထောင် နှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက် ဆိုလိုသည်။

အဏုမြူအားဖြင့် (၃၆၆၅၆) သုံးသောင်း ခြောက်ထောင် ခြောက်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက် ဆိုလိုသည်။ ။ပရမာဏုမြူအားဖြင့် (၁၆၇၉၆၁၆) တစ်သန်း ခြောက်သိန်း ခုနစ်သောင်း ကိုးထောင် ခြောက်ရာတစ်ဆယ့် ခြောက် ဆိုလိုသည်။။ ကညစ်စာပြီး၏။

ရထရေဏုမြူတစ်ခုသည် တဇ္ဇာရီမြူအားဖြင့် (၃၆)၊ အနုမြူ အားဖြင့် (၁၂၉၆) တစ်ထောင်နှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက် ဆိုလိုသည်။ ။ ပရမာဏုမြူအားဖြင့် (၄၆၆၅၆) လေးသောင်း ခြောက်ထောင်ခြောက်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက်ဆိုလိုသည်။ ။ ရထရေဏုမြူပြီး၏။

တဇ္ဇာရီဏုမြူတစ်ခုသည် အနုမြူအားဖြင့် (၃၆)။ ။ပရမာနုမြူ အားဖြင့် (၁၂၉၆) တစ်ထောင်နှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက် ဆိုလိုသည်။ ။ တဇ္ဇာရီမြူပြီး၏။

အဏုမြူတစ်ခုသည် ပရမာနုမြူအားဖြင့် (၃၆)။ ။အနုမြူပြီး၏။

-----*-----

ပဋိသန္ဓေဥပါဒ်ခဏကလာပ်စည်းပမာဏ

ကလလရေကြည်ဟု ဆိုအပ်သော ကလာပ် ၃-ခု၏ ပမာဏ သည်ကား- အဏုမြူကို အစိတ်ပေါင်း ၃၆-စိတ် စိတ်သော် ၃-စိပ် ပမာဏရှိ၏။ တဇ္ဇာရီမြူကို တစ်ထောင် နှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်သော် ၃-စိတ်ပမာဏရှိ၏။ ရထရေဏုမြူကို လေးသောင်း ခြောက်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်သော် ၃-စိတ်ပမာရှိ၏။

ကညစ်စာတစ်ခုကို တစ်သန်း ခြောက်သိန်း ခုနစ်သောင်း ကိုးထောင် ခြောက်ရာတစ်ဆယ့် ခြောက်စိတ် စိတ်သော် ၃-စိတ်စာရှိ၏။ သန်းတစ်ခုကို တစ်ကုဋေ တစ်သန်း ခုနစ်သိန်း ငါးသောင်းခုနစ်ထောင် သုံးရာတစ်ဆယ့် နှစ်စိတ် စိတ်သော် ၃-စိတ်စာရှိ၏။ စပါးတစ်ခုကို အစိတ်

ပေါင်း ရှစ်ကုဋေ နှစ်သန်း သုံးသိန်း တစ်ထောင် တစ်ရာရှစ်ဆယ့် လေးစိတ် စိတ်သော် ၃-စိတ်စာပမာဏရှိ၏

ဤကား ဓာတုဝေဒနာအဖွင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းအဖွင့် မဟာဋီကာ၊ ရုပ်ပိုင်းအဖွင့် အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာများကို အမှီပြု၍ ကလလရေကြည်၏ ပမာဏကို ရမ်းဆ မှန်းတန်းရန် ငါတို့အလိုအားဖြင့် ဆိုလိုက်သော စကားရပ်ပေတည်း။ အချိုးသူတို့ကား ပရမာဏုမြူသည် ကလာပ်တခု မကပေရာဟု ဆိုကြကုန်သေး၏။ မကသည်ဖြစ်စေ၊ ကသည်ဖြစ်စေ အကြမ်းအားဖြင့် မှန်ထားရန် ဝေဖန်ပြလိုက်သည်။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပမာဏတို့ကိုလည်း ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်ခိုက်ကိုသာ ဆိုရင်းပေတည်း။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီ-မှစ၍ ကား ကြီးပွားသော အဘို့သို့ရောက်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီခဏမှစ၍ တိုးပွားပုံကို အနည်းငယ်မျှ ဆိုပေအံ့။ ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ် ကလာပ်၃-စည်းတွင်ပါသော ဓာတ်မီးသုံးခုသည် ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီသို့ ရောက်လျှင် ဥတုဇကလာပ်တစ်ခုစီ ပေါက်ပွား၏။ အသစ်ဥပါဒ်သော ကမ္မဇကလာပ် ၃-စည်းလည်းရှိ၏။

ကလာပ်စည်းတိုးပွားပုံ

ဌီခဏ၌ အဋ္ဌကလာပ်ပေါင်း ၃-စည်း၊ ဒသကကလာပ်ပေါင်း ၆-စည်း၊ ပေါင်း ၉-စည်း။

ဘင်ခဏ၌ ဌီကဖြစ်ခဲ့သော ကမ္မဇကတ်မီး ၃-ခု၊ ဥတုဇကတ်မီး ၃-ခုတို့မှ ပေါက်ပွားသော ဥတုဇကလာပ် ပေါင်း ၆ အသစ်ဖြစ်သော ကမ္မဇကလာပ် ၃၊ ကလာပ်ဟောင်း ၆၊ ပေါင်း ဥတုဇကလာပ် ၉၊ ကမ္မဇကလာပ်၉။

ပဌမ ဘဝင်၏ဥပါဒ်၌ ရုပ်ပွားပြီး ကလာပ်ဟောင်း ၉၊ ရုပ်ပွားဆဲကလာပ်ဟောင်း ၉၊ အသစ်ဖြစ်ဆဲ စိတ္တဇကလာပ် ၁၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃၊ ဓာတ်မီးဟောင်း ၉-ခုမှ ပေါက်ပွားသော ဥတုဇ ကလာပ်သစ် ၉၊ ပေါင်း ၃၀။

ဋီခဏ၌ ရုပ်ပွားပြီး ကလာပ်ဟောင်း ၁၈၊ ရုပ်ပွားဆဲ ကလာပ်ဟောင်း ၁၃၊ အသစ်ဖြစ်ဆဲ ကမ္မဇကလာပ် ၃၊ ရုပ်ပွားဆဲ ဓာတ်မီးဟောင်း ၁၃-မှ ပေါက်ပွားသော ဥတုဇကလာပ်သစ် ၁၃၊ ပေါင်း ၄၇။

ဘင်ခဏ၌ ရုပ်ပွားပြီး ကလာပ်ဟောင်း ၁၃၊ ရုပ်ပွားဆဲ ကလာပ်ဟောင်း ၁၆၊ ၎င်း ၁၆-မှပေါက်ပွားသော ဥတုဇကလာပ်သစ် ၁၆၊ ကမ္မဇကလာပ်သစ် ၃၊ ပေါင်း ၄၈။

ဒုတိယ ဘဝင်၏ ဥပါဒ်၌ ရုပ်ပွားပြီး ကလာပ်ဟောင်း ၄၇၊ ရုပ်ပွားဆဲ ကလာပ်ဟောင်း ၁၉၊ ၎င်း ၁၉-မှ ပေါက်ပွားသော ဥတုဇ ကလာပ်သစ် ၁၉၊ ကမ္မဇကလာပ်သစ် ၃၊ စိတ္တဇ ကလာပ်သစ် ၁၊ ပေါင်း ၈၉။ ။ကမ္မဇ ဓာတ်မီးမှဆက်သော ဥတုဇကလာပ်စည်းသည် ၄-ဆက် ၅-ဆက်သာ ဆက်နိုင်သည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဆိုသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီ၌ဦးစွာပေါ်ခဲ့သောဥတုဇကလာပ်ဆက်သည် ဒုတိယဘဝင်၏ဥပါဒ်၌ ၅-ဆက်ပြည့်လေရကား ဤမှနောက်၌အဆက်ပြတ်၏။

ဋီ-၌ ရုပ်ပွားပြီးကလာပ်ဟောင်း ၆၆၊ ရုပ်ပွားဆဲ ကလာပ်ဟောင်း ၂၀၊ ၎င်း ၂၀-မှ ပေါက်ပွားသော ဥတုဇကလာပ်သစ်-၂၀၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃၊ ပေါင်း ၁၀၉။ ။ ပဋိသန္ဓေ၏ဘင်၌ ပေါ်ခဲ့သော ဥတုဇကလာပ်ဆက်သည် ဤဒုတိယဘဝင်၏ ဌီ-၌ ၅-ဆက်ပြည့်လေရကား ဤမှနောက်၌ အဆက်ပြတ်၏။ ။ စိတ္တဇဓာတ်မီးမှဆက်သော ဥတုဇ ကလာပ်စည်းသည် ၂-ဆက် ၃-ဆက်သာပွားနိုင်သည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဆိုသောကြောင့် ပဌမဘဝင်၏ ဥပါဒ်၌ ဖြစ်သော စိတ္တဇဓာတ်မီး အဆက်

သည် ဤဒုတိယဘဝ၏ ဌီတွင် ၃-ဆက်ပြည့်လေရကား ဤမှနောက်၌ အဆက်ပြတ်၏။

ဘင်၌ ရုပ်ပွားပြီး ကလာပ်ဟောင်း ၈၆။ ရုပ်ပွားဆဲ ကလာပ်ဟောင်း ၁၇ ၊ ၎င်း ၁၇-မှပေါက်ပွားသော ဥတုဇကလာပ်သစ် ၃၊ ပေါင်း ၁၂၃။ ။ ဤနည်းအတူ နောက်နောက်သော စိတ္တက္ခဏတို့၌လည်း အတိုးအဆုတ်ကိုသိ၍ ရေတွက်လေ။

- (က) ကမ္မဇဩဇာမှ ၄-ဆက် ၅-ဆက်သာ ပွားသည်။
- (ခ) စိတ္တဇ ဩဇာမှ ၂-ဆက် ၃-ဆက်သာ ပွားသည်။
- (ဂ) အာဟာရဇ ဩဇာမှ ၁၀-ဆက် ၁၂-ဆက်ပွားသည်။
- (ဃ) ဥတုဇ ဩဇာမှ ၁၀-ဆက် ၁၂-ဆက်ပွားသည်။
- (င) အာဟာရဇဓာတ်မီးမှ အပွားကို အဋ္ဌကထာ၌မဆို၊ ၁၀-ဆက် ၁၂-ဆက်ပင်ဟု မဟာဋီကာ ဆို၏။
- (စ) ဥတုဇဓာတ်မီးမှ ဥတုဇအပွားမှာ အပိုင်းအခြားမရှိ။

ယခုပွားခဲ့သော နည်း၌ ကမ္မဇကလာပ်မှာ ၃-စည်း၊ ၃-စည်းသာ ဆိုခဲ့သောအရာ၊ စိတ္တဇ ကလာပ်မှာ ၁-စည်း၊ ၁-စည်းသာဆိုခဲ့သော အရာများကို ဇာတ်တူပေါင်း၍ ဆိုသည်ဟု ယူရမည်။ ။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီမှစ၍ သတ္တဝါအမျိုးအားလျော်စွာ တိုးတက်ကြီးပွားမှုမှာ ဥတုဇကလာပ်၊ အာဟာရဇကလာပ်တို့၏ အမှုဖြစ်ပေသည်။ ။ ကမ္မဇရုပ်၊ စိတ္တဇရုပ်တို့မှာကား ဥတုဇကလာပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ ခဲ့၍ကျယ်သမျှနေရာကို နှံ့အောင်ဖြစ်၍ လိုက်ရကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥတုဇကလာပ် ပွားတိုင်း ပွားတိုင်း ကမ္မဇကလာပ်၊ စိတ္တဇကလာပ်တို့လည်းပွား၍ပွား၍ သွားတော့သည်ဟုမှတ်။

ဤတွင်-ရုပ်ကလာပ်တို့၏တိုးပွားပုံအကြောင်းပြီး၏။

၄-သတ္တာဟအကြောင်း ကလလရေကြည်အကြောင်း

ယခုအခါ သံယုတ္တနိကာယ်၌လာသော သတ္တာဟအစဉ်ကို ပါဠိ
အနက်နှင့်တကွ ဆိုပေအံ့။

ရူပံ နိဇ္ဇိဝန္တိ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။ ကထံ နွယံ ဝိန္ဒတိ မံ သရီရံ။

ကုတဿ အဋ္ဌိယကနပိဏ္ဏမေတိ။ ကထံ နွယံ သဇ္ဇတိ ဂဗ္ဘသ္မိ။

[ယက္ခသံယုတ်ဣန္ဒြေကသုတ် ပါဠိတော်၊ ဣန္ဒြေကဘီလူးအမေးဂါထာ။]

ဗုဒ္ဓါ=တို့သည်။ ရူပံ=ရုပ်ကောင်ကို၊ နိဇ္ဇိဝန္တိ=အသက်မရှိ၊ အရှင်
မဟုတ်ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ=ဟောကြကုန်၏။ ဧဝံသတိ=ဤ သို့အရှင်မဟုတ်ခဲ့
သော်၊ ကထံ=အဘယ်သို့လျှင်၊ အယံ=ဤသတ္တဝါစုသည်၊ ဣမံသရီရံ=
ဤရုပ်ကောင်ကို၊ ဝိန္ဒတိ=ရပါသနည်း၊ အဿ=ထိုသတ္တဝါကောင်အား၊
ကုတော=အဘယ်မှ၊ အဋ္ဌိယကနပိဏ္ဏံ=အရိုးစု၊ အသည်းစိုင်းများသည်၊
ဧတိ=လာပါသနည်း၊ ကထံ=အဘယ်သို့လျှင်၊ အယံ=ဤသတ္တဝါကောင်
စုသည်၊ ဂဗ္ဘသ္မိ=အမိဝမ်းတိုက်၌၊ သဇ္ဇတိ=ကပ်တွယ်ပါသနည်း၊ ဣတိ=
သို့၊ ပုစ္ဆိ=မေးလျှောက်၏။

[ရုပ်သည်အသက်လည်း မဟုတ်၊ အသက်လည်း မရှိ၊ အရှင်ပင်မဟုတ်၊ နိဿတ္တ
နိဇ္ဇိဝသဘောမျှသာ ဖြစ်သည်ဟုဟောတော်မူသည်ကို သဘောမကျနိုင်၍ မေးလေသည်]

(က) ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ ကလလာ ဟောတိ အဗျဒံ။

အဗျဒါ ဇာယတေ ပေသိ၊ ပေသိ နိဗ္ဗတ္တတိဋ္ဌနော။

ဃနာ ပဿာခါ ဇာယန္တိ၊ ကေသာ လောမာ နခါပိစ။

(ခ) ယဉ္ဇဿ ဘုဉ္ဇတိ မာတာ၊ အန္တံ ပါနဉ္စ ဘောဇနံ။
 တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ၊ မာတုကုစ္ဆိဂတော
 နရော။

[ဘုရားအဖြေ။]

(က) ပဌမံ=စွာ၊ ကလလံ=ကလလရေကြည်သည်၊ ဟောတိ=၏၊
 ကလလာ=ကလလရေကြည်မှ၊ ပရံ=နောက်၌၊ အဗ္ဗုဒ္ဓံ=အမြှုပ်နုသည်၊
 ဟောတိ=၏၊ အဗ္ဗုဒ္ဓါ=အမြှုပ်နုမှ၊ ပရံ=နောက်၌၊ ပေသိ=အမြှုပ်ရင့်သည်၊
 ဇာယတေ=၏၊ ပေသိ-ပေသိယာ=အမြှုပ်ရင့်မှ၊ ပရံ=နောက်၌၊ ယနော=
 သွေးခဲသည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ=၏၊ ယနာ=သွေးခဲမှ၊ ပရံ=နောက်၌၊ ပသာခါစ=
 ခက်မတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကေသာစ=ဆံပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊
 လောမာစ=မွေးညှင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ နခါပိစ=ခြေသည်း၊
 လက်သည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇာယန္တိ=ကုန်၏။

(ခ) အဿ=ထိုသူငယ်၏၊ မာတာ=အမိသည်၊ ယဉ္ဇအန္တံ=
 အကြင်ထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယဉ္ဇပါနံ=အကြင်အဖျော်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ယဉ္ဇဘောဇနံ=အကြင်ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘုဉ္ဇတိ=မျိုး၏၊
 တေန=ထိုအမိသည် မျိုးအပ်သော အာဟာရဖြင့်၊ မာတုကုစ္ဆိဂတော=
 အမိဝမ်း၌တည်သော၊ သောနရော=ထိုသူငယ်သည်၊ တတ္ထ=ထိုအမိဝမ်း၌၊
 ယာပေတိ=မျှနိုင်၏။

[ပါဠိတော်အနက်၊ နရော-ဟုယှဉ်သည့်အတိုင်း ပေးလိုက်သည်။]

ကလလရေကြည်၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်သည်ကား အလွန် ကြည်
 လှစွာသော နှမ်းဆီပေါက်၊ ထောပတ်ကြည် အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိ၏။

တိလတေလံ ယထာ ဗန္ဓု၊ သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။

ဧဝံ ဝဏ္ဏပဋိဘာဂံ၊ ကလလံ သမ္ပုဇ္ဈတိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ သမော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။]

တိလတေလဿ=နှမ်းဆီ၏။ ဗိန္ဒုယထာ=သိုးမွေးဖျားတွင် စု၍တင်သောအပေါက်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အနာဝိလော=မနောက်ကျသော၊ သပ္ပိမက္ခောယထာ=ထောပတ်ကြည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံဝဏ္ဏပဋိဘာဂံ=ဤသို့သော အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော ရုပ်အစုကို၊ ကလလံ=ကလလဟူ၍၊ သမ္ပုဂ္ဂတိ=ဆိုအပ်၏။

နှမ်းဆီပေါက်နှင့် သဏ္ဌာန်ကိုပြသည်။ ထောပတ်ကြည်နှင့် အဆင်းကိုပြသည်။ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိမှစ၍ တိုးတက်ကြီးပွား၍ လာငြားသော်လည်း ဆီကြည်ပေါက်ငယ်၊ ဆီကြည်ပေါက်လတ်၊ ဆီကြည်ပေါက်ကြီး သဏ္ဌာန်နှင့် အကြိမ်များစွာ ချက်အပ်သော ထောပတ်၏ အပေါ်၌တက်သော အကြည်ရည်အဆင်းကဲ့သို့ ၇-ရက်ပတ်လုံး တခဏတခြားကြီး ပွားရင့်မာ၍နေသော ရုပ်ရည်ကြည်ကို ကလလရေကြည်ခေါ်သည်ဟုမှတ်။

ကလလရေကြည်အကြောင်းပြီး၏။

----*----

အဗျဒမည်သော အမြှုပ်နုအကြောင်း

ကလလာ ဟောတိ အဗျဒန္တိ တသ္မာ ကလလာ သတ္တာဟစ္စယေနံ မံသဓောဝနဉဒကဝဏ္ဏံ အဗျဒိနာမ ဟောတိ။ ကလလန္တိ နာမံ အန္တရဓာယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိစေတံ သတ္တာဟံ ကလလံ ဟောတိ။ ပရိပက္ကံ သမူဟကံ။ ဝိဝဋ္ဋမာနံ တဗ္ဘာဝံ၊ အဗျဒိ နာမ ဇာယတီတိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ကလလာ ဟောတိ အဗျဒန္တိ=ကလလာ ဟောတိ အဗျဒိ-ဟူသည်ကား၊ တသ္မာကလလာ=ထိုကလလ ရေကြည် အခိုက်မှ၊ အရံ=

နောက်၌၊ သတ္တာဟစ္စယေန=၇-ရက်ကိုလွန်သောအခါ၌၊ မံသဓောဝန ဥဒကဝဏ္ဏံ=သားဆေးရည်ကဲ့သို့ နီပြေပြေအဆင်းရှိသော၊ အဗ္ဗဒိနာမ= အမြှုပ်ကျမည်သည်၊ ဟောတိ=၏၊ ကလလန္တိနာမံ=ကလလ-ဟူသော အမည်သည်၊ အန္တရဓာယတိ=ကွယ်လေ၏၊ စ-သစ္စံ=ထိုစကားမှန်၏၊ သတ္တာဟံကလလံဟောတိ။လ ။ ဇာယတီတိ=ဇာယတိ-ဟူသော ဧတမ္ပိ= ဤစကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ=ဟောအပ်ပြီ။

ပရိပက္ကံ=အစဉ်အတိုင်းရင့်သည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဟကံ=မချဉ်၊ မပုပ်၊ မလှုပ်မပြောင်း ကောင်းစွာပေါင်းစု၍ တည်နေသော၊ ကလလံ=ကလလ ရေကြည်သည်၊ သတ္တာဟံ=၇-ပတ်လုံး၊ ဟောတိ=၏၊ သတ္တာဟစ္စယေန= ၇-ရက်ကိုလွန်သောအခါ၌၊ တဗ္ဘာဝံ=ထိုကလလရေကြည် အရည် အဖြစ်ကို၊ ဝိဝဿမာနံ=ပြောင်းရွှေ့ လဲလှယ်လျက်၊ အဗ္ဗဒိနာမ=အမြှုပ်ကျ မည်သည်၊ ဇာယတိ= ဖြစ်၏၊ [ပါဌ်ရှိတိုင်းပေးသည်။]

ဝိဝဿမာန န္တိ ပရိဏာမန္တံ၊ တဗ္ဘာဝန္တိ ကလလဘာဝံ၊ ကရဏေ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ၊ တဗ္ဘာဝေန ပရိဏာမန္တံန္တိအတ္ထော၊ နိဿဂ္ဂေ ဝါ ဥပယောဂဝစနံ၊ တဗ္ဘာဝတော ကလလဘာဝတော ဝိပရိဏာမန္တံ အဗ္ဗဒိ နာမ ဇာယတီတိ အတ္ထော။

[ဟူသော သံယုတ်ဋီကာအတိုင်းသော်လည်းပေး။]

ဤအဗ္ဗဒိသတ္တာဟသို့ ရောက်လျှင်ပင် အမိ၏အစာသစ်အိမ်မှ စိမ့်သော ရသဓာတ်ရည်သည် ထိုအမြှုပ်နု အဗ္ဗဒိနှင့် ရောနှောမိ၍ အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်စပြုသည်ဟုမှတ်၊ ရသဓာတ်ရည် ဟူသည်ကား- အစာသစ်အိမ်၌ရောက်သော အရည်အဖတ်တို့ကို ကျိုချက်လေရာ သြဇာမရှိသော အရည်ကြမ်းစုသည် ကျင်ကြီးဖြစ်၍ အောက်သို့ လျော လေ၏၊ သြဇာမရှိသောအရည်ကြမ်းစုသည်ကျင်ငယ်ဖြစ်၍ စည်ပေါင်း

အိမ်၌စုလေ၏။ မျိုးသော အစာ၏အတွင်း၌ ပါရှိသမျှသောအ နှစ်သာရ ဩဇာ အဆီအစေးတို့သည် တစုဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကို ရသဓာတ်ခေါ်ပေ သည်။ ထိုရသဓာတ်သည် ပါစကတေဇာခေါ်သော ဝမ်းမီး၊ ဥသ္မာခေါ် သော ကိုယ်စောင့်ဓာတ်မီးတို့၏ အဟုန်ကြောင့် တကိုယ်လုံးနဲ့အောင် ဆူဝေလေရာ ရသဟရဏီ မည်သော သွေးကြောတို့မှ အစာလျှောက်၍ တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့လေ၏။

အဗျူဒမည်သော အမြှုပ်နုအကြောင်း ပြီး၏။

-----*

ပေသီမည်သောအမြှုပ်ခဲအကြောင်း

အဗျူဒါဇာယတေ ပေသီ တိ တသ္မာပိ အဗျူဒါသတ္တာဟစ္စယေန ဝိလိနတိပုသဒိသာ ပေသီ နာမ သဉ္ဇာယတိ သာမရိစ ဖာဏိတေန ဒီပေတဗ္ဗာ။ ဂါမဒါရကာ ဟိ သုပက္ကာနိမရိစာနိ ဂဟေတွာ သာဌကန္တေ

ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ပီဠေတွာ မဏ္ဍိ အာဒါယ ကပါလေ ပက္ခိပိတွာ အာတပေ ဌပေန္တိ။ တံ သုက္ခမာနံ သဗ္ဗဘာဂေဟိ မုစ္စတိ။ ဧဝရူပါ ပေသီ ဟောတိ အဗျူဒန္တိ နာမံ အန္တရဓာယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိဟေတံ-

သတ္တာဟံ အဗျူဒံ ဟောတိ။ ပရိပက္ကံ သမူဟကံ။ ဝိဝဋ္ဌမာနံ တဏှာဝံ၊ ပေသီ နာမ ပဇာယတီတိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။]

အဗျူဒါဇာယတေ ပေတီတိ=ဟူသည်ကား၊ တသ္မာပိအဗျူဒါ= ထိုအမြှုပ်နု ဖြစ်သည်မှလည်း၊ သတ္တာ ဟစ္စယေန=၇-ရက်ကို လွန် သောအခါ၌၊ ဝိလိနတိပုသဒိသာ=မီးဖြင့်ကြေ၍ အရည်ဖြစ်သော ခဲမဖြူနှင့်တူသော၊ ပေသီနာမ=အမြှုပ်ရင့်မည်သည်၊ သဉ္ဇာယတိ=

ကောင်းစွာဖြစ်၏။ သာ=ထိုအမြှုပ်ရင့်ဖြစ်ပုံကို၊ မရိစဖာဏီတေန=ငရုတ်၊ တင်လဲဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗာ=ပြအပ်၏။ ဟိ=ချဲ့၍ ဆိုအံ့၊ ဂါမဒါရကာ=ရွာသူ တို့၏သားသူငယ်တို့သည်၊ သုပက္ကာနိ=ကောင်းစွာ မှည့်ကုန်သော၊ မရိစာနိ=ငရုတ်သီးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ=ယူ၍၊ သာဋကန္တေ=ပုဆိုးစွန်၌၊ ဘဏ္ဍိကံ=အထုပ်ကို၊ ကတွာ=ပြု၍၊ ပိဋေတွာ=ညှစ်၍၊ မဏ္ဍံ=အရည် ကြည်ကို၊ အာဒါယ=ယူ၍၊ ကပါလေ=အိုးကင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ=ထည့်၍၊ အာတပေ=နေပူ၌၊ ဌပေန္တိ=ထားကြကုန်၏။ တံ=ထိုငရုတ် ရည်သည်၊ သုက္ခမာနံ=ခြောက်သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗဘာဂေဟိ=အလုံး စုံသော အဖို့တို့မှ၊ မုစ္စတိ=လွတ်၏။ ဧဝုပ္ပပါ=ဤငရုတ်၊ တင်လဲခဲနှင့် တူသော၊ ပေသိ= အမြှုပ်ခဲသည်၊ ဟောတိ=၏၊ အဗျဒန္တိနာမံ=အဗျဒ ဟူသော အမည်သည်၊ အန္တရဓာယတိ=ကွယ်လေ၏။ စ-သစ္စံ=ထိုစကား မှန်၏။ သတ္တာဟံ အဗျဒိ ဟောတိ=ပဇာယတီတိ=ပဇာယတိ-ဟူသော၊ ဧတမ္ပိ=ထိုစကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ=ဟောအပ်ပြီ။

ပရိပက္ကံ=အစဉ်အတိုင်းရင့်ထသော၊ သမူဟကံ=မချဉ်၊ မပုပ်၊ မလှုပ်၊ မပြောင်း ကောင်းစွာပေါင်းကာ စုတည်နေသော၊ အဗျဒိ= အမြှုပ်နု သည်၊ သတ္တာဟံ=၇-ရက်ပတ်လုံး၊ ဟောတိ=၏။ သတ္တာဟစွယေန=၇-ရက် ကိုလွန်သောအခါ၌၊ တဗ္ဘာဝံ=ထိုအမြှုပ်နုအဖြစ်ကို၊ ဝိဝဋ္ဌမာနံ=လဲ လှယ်ရွေ့ပြောင်းလျက်၊ ပေသိနာမံ=အမြှုပ်ရင့်မည်သည်၊ ပဇာယတိ= ဖြစ်၏။ [ယင်းအမြှုပ်ရင့်ကိုပင် သားတစ်ဟူ၍လည်း အနက်ဆိုကြ၏။]

စတုတ္ထသတ္တာဟ၌ ယနအဖြစ်သို့ရောက်မှ အခဲဖြစ်သည်။ တတိယ သတ္တာဟ၌ တစ်ခဲနက်နဲသော အခဲမဟုတ်သေး၊ ထိုသို့မဟုတ်သော် လည်း ငရုတ်၊ တင်လဲဥပမာနှင့်အညီ ဇလာဗုမည်သော သားအိမ်လွှာမှ ကွာခြား၍ အခြေသိမ်းကာ လုံးစုပါသဖြင့် အတစ်အတုံး ဆိုလောက်

ပေရကား သားတစ်ဟူသော အနက်သည်လည်း သင့်လျော်ပါ၏။

သာ ပေသိ ဂဏ္ဍာသယေ ကတ္ထစိ အလဂ္ဂါ ယထာဂုတ္တ
မဏ္ဍော ဝါယ ပိဏ္ဍိဂတာ ဟုတ္တာ တိဋ္ဌတိ။ [ဋီကာ။]

“မံသပေသူပမာ ကာမာ” ဟူသောပုဒ်၌လည်း ပေသိသဒ္ဒါ
သားတစ်ကိုပင် ဟောပေသည်။ သို့သော်လည်း အသား ဆိုစလောက်
အောင် တစ်ခဲနက်မဖြစ်သေး၊ ယနအဖြစ်သို့ရောက်မှသာ တစ်ခဲနက်
ဖြစ်သည်ဖြစ်၍ အမြှုပ်ရင့်အမြှုပ်ခဲဟု ဆိုအပ်ပေသည်။ အဗျူဒမှာ
သားဆေးရည်ကဲ့သို့ နီပြေပြေအဆင်းရှိသည်ဟု ဆိုပြီးတစ်ချက်၊ ပေသိမှာ
ငရုတ်၊ တင်လဲဥပမာဖြင့်ပင် နီသောအဆင်းကို သိအပ်သည်တစ်ချက်၊
သို့ဖြစ်ပါ၍ ပေသိသည်ကြေသောခဲမဖြူနှင့် တူသည်ဟုဆိုရာ၌ အဆင်း
ဖြူသည်ကို ယူခွင့်မရှိ၊ သဏ္ဌာန်အနေ တူသည်ကိုသာယူ၊ အဆင်းမှာ
ချိပ်ရည်ကဲ့သို့ နီသည်သာမှတ်။

ဝိလီန တိပုသဒိသာ သဏ္ဌာနဝသေန၊

ဝဏ္ဏဝသေန ပန လာခါရတ္တာဝ ဟောတိ။ [ဋီကာ။]

ပေသိမည်သော အမြှုပ်ခဲအကြောင်း ပြီး၏။

-----*-----

ယနမည်သော အသားဆိုင်အကြောင်း

ပေသိ နိဗ္ဗတ္တတိဋ္ဌနောတိ တတော ပေသိတော သတ္တာဟစ္စယေန
ကုတ္တုဋ္ဌဏ္ဍသဏ္ဌာနော ယနော နာမ မံသပေသိ ပိဏ္ဍော နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ပေသိ
တိ နာမံ အန္တရဓာယတိ၊ ဂုတ္တမ္ပိစေတံ-

(က) သတ္တဟံ ပေသိ ဘဝတိ၊ ပရိပက္ခံ သမူဟကံ။

ဝိဝဋ္ဌမာနံ တဗ္ဘာဝံ၊ ယနံ နာမ ပဇာယတိ။

(ခ) ယထာ ကုက္ကဋ္ဌိယာအဏ္ဏံ၊ သမန္တာ ပရိမဏ္ဍလံ။

ဧဝံ ယနဿ သဏ္ဌာနံ၊ နိဗ္ဗတ္တံကမ္မပစ္စယာတိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ပေသိ နိဗ္ဗတ္တတိဋ္ဌာနောတိ-ဟူသည်ကား၊ တတော ပေသိတော= ထိုအမြှုပ်ရင့်အမြှုပ်ခဲဖြစ်ပြီးသည်မှ၊ သတ္တာဟစ္စယေန=၇-ရက်ကို လွန်သောအခါ၌၊ ကုက္ကဋ္ဌဏ္ဏသဏ္ဌာနော=ကြက်ဥနှင့်တူသော သဏ္ဌာန် ရှိသော၊ ယနောနာမ=ယနမည်သော၊ မံသပေသိ ပိဏ္ဏော=အသားတစ် အသားခဲသည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ=ဖြစ်၏၊ ပေသိ တိ နာမံ=အမြှုပ်ခဲမှု ပေသိ ဟူသောအမည်သည်၊ အန္တရဓာယတိ=ကွယ်လေ၏၊ စ-သစ္စံ= ထိုစကား မှန်၏၊ သတ္တဟံ ပေသိ ဘဝတိ ။ လ။ ကမ္မပစ္စယာတိ၊ ပစ္စယာ-ဟူသော ဧတမ္ပိ=ဤစကားကိုလည်၊ ဝုတ္တံ=ဟောအပ်ပြီ။

(က) ပရိပက္ကံ=ထသော၊ သမူဟကံ=ထသော၊ ပေသိ=သည်၊ သတ္တဟံ=၇-ရက်ပတ်လုံး၊ ဘဝတိ=ဖြစ်၏၊ သတ္တာဟစ္စယေန=၇-ရက် ကိုလွန်သောအခါ၌၊ တဗ္ဘာဝံ=ထိုပေသိဆိုမြဲ အမြှုပ်ခဲ၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဝဋ္ဌမာနံ=လျက်၊ ယနံနာမ=အသားခဲမည်သည်၊ ပဇာယတိ= ၏။

(ခ) ကုက္ကဋ္ဌိယာ=ကြက်မ၏၊ အဏ္ဏံ=ဥသည်၊ သမန္တာ=ထက် ဝန်းကျင်မှ၊ ပရိမဏ္ဍလံ=လုံးသည်၊ ဟောတိယထာ=ဖြစ်၏သို့၊ ဧဝံ= ဤအတူ၊ ကမ္မပစ္စယာ=ကံဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ယနဿ=အသား ခဲ၏၊ သဏ္ဌာနံ=သဏ္ဌာန်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တံ=ဖြစ်၏။

ဤယနမှာ မံသပေသိပိဏ္ဏော- ဟူ၍ ဆိုသောကြောင့်လည်း ပေသိမှာ- အဗျူပပေသိပိဏ္ဏော၊ အမြှုပ်တစ် အမြှုပ်ခဲဟူ၍ သိသာသည်။

ယနမည်သော အသားစိုင်အကြောင်း ပြီး၏။

ပသာခါမည်သော ခက်မင်းဖြာအကြောင်း

ယနာ ပသာခါ ဇာယန္တိတိ ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဒိန္နံဟတ္ထပါဒါနံ၊
သီသဿ စ အတ္တာယ ပဉ္စပိဋက ဇာယန္တိ၊ ယံသန္တာ ယေ တံ ဝုတ္တံ-
ပဉ္စမေ ဘိက္ခဝေ သတ္တာဟေ ပဉ္စပိဋက ဇာယန္တိ သဏ္ဌန္တိ ကမ္မတော
တိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ယနာပသာခါ ဇာယန္တိတိ-ဟူသည်ကား၊ ပဉ္စမေသတ္တာဟေ=
ပဉ္စမသတ္တာဟဉ်၊ ဒိန္နံဟတ္ထပါဒါနံ=၂-ချောင်းသော လက်၊ ၂-ချောင်းသော
ခြေတို့၏လည်းကောင်း၊ သီသဿစ=ဦးခေါင်း၌လည်းကောင်း၊ အတ္တာယ=
အကျိုးငှါ၊ ပဉ္စပိဋက=၅-ခုသော အဖုအတက်တို့သည်၊ ဇာယန္တိ=ဖြစ်
ကုန်၏၊ ယံ=အကြင်သို့ဖြစ်သည်ကို၊ သန္တာယ=ရည်တော်မူ၍သာလျှင်၊
ပဉ္စမေ ဘိက္ခဝေ ။လ။ ကမ္မတောတိ=ဟူသော၊ ဧတံ= ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ=
ဟော်တော်မူအပ်ပြီ။ ။ ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ပဉ္စမေသတ္တာဟေ=
ပဉ္စမသတ္တာဟဉ်၊ ပဉ္စပိဋက=၅-ခုသော အဖုအတက်တို့သည်၊
ကမ္မတော=ကံကြောင့်၊ ဇာယန္တိ=ဖြစ်ကုန်၏၊ သဏ္ဌန္တိ=ကောင်းစွာ တည်
ကုန်၏။

ပသာခါမည်သော ခက်မင်းဖြာအကြောင်း ပြီး၏။

-----*-----

ဆံပင်မွေးညှင်း ခြေသည်း လက်သည်းအကြောင်း

ကေသာ လောမာ နခါပိ စာ တိ ဒွါစတ္တာလီသမေ သတ္တာဟေ
ဧတာနိ ဟောန္တိ။

[သံယုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ကေသာလောမာနခါပိစာတိ= ဟူသည်ကား၊ ဒွါစတ္တာလီသမေ= ၄၂-ခုမြောက်သော၊ သတ္တာဟေ=၌၊ ဧတာနိ=ထိုဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းတို့သည်၊ ဇာယန္တိ=ကုန်၏။

၉-လနှင့် ၁၇-ရက်ပြည့်ပြီးမှ ရောက်သော သတ္တာဟသည် ၄၂-ခုမြောက်သော သတ္တာဟမည်၏။ ဤစကားကိုလည်း အရိုးအစဉ်အားဖြင့် များရာသို့လိုက်၍ အဋ္ဌကထာဆိုသည် ယူရမည်။ အနည်းအားဖြင့် ၇-လဖွား၊ ၈-လဖွား၊ ၉-လဖွားများလည်းရှိသည်။ ဆံပင်လည်းပါကြမည်ပင်။

“ယဉ္ဇဿ ဘုဉ္ဇတိ မာတာ” ဟူသော နောက်ဂါထာ၏ အဖွင့်ကို ကား ရှေး၌ဆိုခဲ့ပြီ။ ဆိုဘွယ်အထူးကား “မာတုကုစ္ဆိ ဂတော နရော” ရှိရာမှာ “မာတုကုစ္ဆိဂတော တိရော” ရှိလိုသည်။ တိရောသဒ္ဒါသည် “တိရောပဗ္ဗတေ” ၌ကဲ့သို့ အတွင်း ဟော၊ ထို့ကြောင့် “မာတုကုစ္ဆိဂတော တိရောတိမာတုကုစ္ဆိယာ အဗ္ဘန္တရေ ဂတော” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပေသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နိဒ္ဒေသအဖွင့် မဟာဋီကာ၌လည်း “တိရောတိ တေနေဝ မာတုကုစ္ဆိ ဂတဘာဝေန တိရောက္ခော” ဟု ဖွင့်ပေသည်။ သံယုတ်ဋီကာကြီးလည်း ထို့အတူဖွင့်ပေသည်။

တိရောမာတုကုစ္ဆိ ဂတော=အမိဝမ်းတွင်း၌တည်သော၊ ဝါ= မာတုကုစ္ဆိဂတော=အမိဝမ်း၌တည်သည်။ ဟုတွာ=၍၊ တိရော=မျက်ကွယ် ဖြစ်သော။ ။ဤသို့ပေး။ [ရှေး-အဋ္ဌကထာနည်း၊ နောက်-ဋီကာနည်း]

ဤသို့လျှင် အမိ၏အစာအိမ်အောက် အကြောဆုံသည်ရှိ၏။ ထိုအကြောဆုံမှ ချက်ညှာရိုးသည်ပေါက်၏။ ပိန္နစသော သစ်ပင်မှ အပွင့်ရိုး၊ အပွင့်တံတက်ပြီးသော် ထိုအပွင့်တံတွင် အပွင့်ဖြစ်၍ ထိုအပွင့်အတွင်း၌ ပွင့်ချပ် ဖုံးအုပ်လျက် ပိန္နစသော အသီးသည်ဖြစ်ပေသကဲ့သို့၊ ထိုချက်ညှာ တံတွင် ပွင့်ချပ်၊ ပွင့်လွှာနှင့်တူသော ဇလာဗုမည်သော သားအိမ်လွှာ

သည်ဖုံးလျက် ထိုသားအိမ်ဟုဆိုအပ်သော အိတ်တွင်းဝယ် သစ်သီး
ငယ်နှင့်တူစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ပုံအစဉ်သည်-

- (က) ရှေးဦးစွာကလလရေကြည် ၇-ရက်။
- (ခ) ၎င်းနောက် ၈-ရက်မြောက်သော နေ့မှစ၍ အမြှုပ်
နုအဗျဉ် ၇-ရက်။
- (ဂ) ၎င်းနောက် ၁၅-ရက်မြောက်သော နေ့မှစ၍ ပေသီ
မည်သော အမြှုပ်ခဲ ၇-ရက်။
- (ဃ) ၎င်းနောက် ၂၂-ရက်မြောက်သော နေ့မှစ၍ ဃနမည်
သောအသားခဲအသားစိုင် ၇-ရက်။
- (င) ၎င်းနောက် ၂၉-ရက်မြောက်သော နေ့မှစ၍ ထို
အသားတုံးမှ ၅-ဖြာဖြစ်ရန်၌ အဖိုအတက်ငယ် ၅-
ခုဖြစ်သည် ၇-ရက်။

ပေါင်း သတ္တာဟအားဖြင့် ၅-သတ္တာဟ၊ ရက်အားဖြင့် ၃၅-ရက်၊
ဤကား ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ တိုက်ရိုက်လာသော သတ္တာဟ ၅-ခု
၏ဖြစ်ပုံတည်း။

ဤပါဠိတော် ဤအဋ္ဌကထာတို့၌ကား ခက်မ ၅-ဖြာဖြစ်ရာ
ပဉ္စမသတ္တာဟတွင်၍သာ အစီအစဉ်ကို ပြပြီးလျှင် ၎င်းနောက် ဆဋ္ဌ
သတ္တာဟမှစ၍ ဧကစတ္တာလီသမသတ္တာဟတိုင် ၃၆-သတ္တာဟတို့ကို
ပေယျာလပြု၍ ဒွါစတ္တာလီသမသတ္တာဟ၌ ဖြစ်သော ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊
ခြေသည်း၊ လက်သည်းတို့ကိုသာ အဆိုတိုက်ရိုက် လာပေသည်။ အလယ်၌
၃၆-သတ္တာဟမှာ ဘယ်သင်းဘယ်ဟာဖြစ်သည်ဟု မလာပေ။

ဤတွင်-သံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၌လာသောသတ္တာဟအကြောင်းပြီး၏။

၅-သတ္တာဟ ဝိနိစ္ဆယ အဘိဓမ္မာကျမ်းလာ သတ္တာဟအကြောင်း

ယခုအခါ အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်တို့၌ လာသော သတ္တာဟ စကားကို ဆိုပေအံ့။ ။ပဉ္စမသတ္တာဟ၌ ပေါ်စပြုကုန်သော ခက်မ ၅-ဖြာ တို့သည်ဆဋ္ဌသတ္တာဟ၊ သတ္တမသတ္တာဟ၊ အဋ္ဌမသတ္တာဟ၊ နဝမသတ္တာဟ၊ ဒသမသတ္တာဟ၊ ဧကာဒသမသတ္တာဟ ဟုဆိုအပ်သော သတ္တာဟပေါင်း ၆-သတ္တာဟ၊ ရက်ပေါင်း ၄၂-ရက်ပတ်လုံး တစ်ဖြည်းဖြည်း ကြီးပွားရင့်မာကာ နေရကုန်၏ ဤ ၄၂-ရက်အတွင်း၌ တစ်စုံတစ်ခု အထူးဖြစ်လာသည်ဟု မရှိနိုင်သေး။

- (၁) စက္ခုခေါ်ရသော ပသာဒဓာတ်ကြည် တည်နေရန် မျက်လုံးအိမ် မျက်လုံးသား။
- (၂) သောတခေါ်ရသော ပသာဒဓာတ်ကြည် တည်နေရန် နားအိမ် နားသား။
- (၃) ဃာနခေါ်ရသော ပသာဒဓာတ်ကြည် တည်နေရန် နှာခေါင်းအိမ် နှာခေါင်းသား။
- (၄) ဇိဝှါခေါ်ရသော ပသာဒဓာတ်ကြည်တည်နေရန် ခံတွင်းလျှာ။

ဤအဆောက်အဦ ကြိယာကြီးတို့သည် ၄၂-ရက်ခန့်ကာလ ထူထောင်မှ ပြည့်စုံစွာ ရှိကြကုန်သတည်း။ထိုအခါ သတ္တာဟ၊ ရက်အားဖြင့် ၇၇-ရက်ပြည့်၍ အဆုံးနေ့မှာမှ စက္ခုပသာဒ၊ သောတပသာဒ၊ ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝှါပသာဒဟူသော ကမ္မဇာတ်ကြည် ၄-ခုတို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သတည်း။ [ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ အာယတနယမိုက်ဇီကာ။]

ပဋိသန္ဓေစိတ္တေန သဟေဝံ ဩပပါတိကာနံ သဠာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ပန အဇ္ဈတ္တိကာယတနေသု မနာယတန ကာယာယတနာနေဝ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ၊ သေသာနိ စတ္တာရိ သတ္တသတ္တတိရတ္တိယာ၊ တာနိ စ ခေါ ယေန ကမ္မုနာ ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာ၊ တဿေဝ၊ အညဿ ဝါ ကတတ္တာ တိ အယံ သကသမယေ ဝါဒေါ။ [အဋ္ဌကထာ။]

အနက်ကား

ဩပပါတိကာနံ=ဥပပါတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ပဋိသန္ဓေစိတ္တေန=ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်၊ သဟေဝံ=အတူတကွသာလျှင်၊ သဠာယတနံ= စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မနဟူသော အာယတန ၆-ပါး သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ပန=ဂဗ္ဘသေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မူကား၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတနေသု=စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မနဟူသောအတွင်းအာယတန ၆-ပါးတို့တွင်၊ မနာယတနကာယာယတနာနေဝ=မနာယတန၊ ကာယာယတန ၂-ပါးတို့သည်သာလျှင်၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ=ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ=ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ သေသာနိ=ကာယ၊ မန ၂-ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော၊ စတ္တာရိ=၄-ပါးကုန်သော စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါတို့သည်၊ သတ္တသတ္တတိရတ္တိယာ=၇၇-ခုမြောက်သောရက်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏၊ တာနိ စ ခေါ=ထို ၄-ပါးတို့သည်လည်း၊ ယေန ကမ္မုနာ=အကြင်ကံဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ=ပဋိသန္ဓိကို၊ ဂဟိတာ=ယူအပ်၏၊ တဿေဝဝါ=ထိုကံကိုသော်၎င်း၊ ကတတ္တာ=ပြုအပ်ခဲ့ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ= ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ ဣတိအယံ=ဤသည်ကား၊ သကသမယေ=အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မိမိတို့၏ အယူ၌၊ ဝါဒေါ=ပြောရိုးဆိုရိုးဖြစ်သော အမှန်မုချနေရာကျစကားတည်း။

“သတ္တသတ္တတိ ရတ္တိယာ” ဟူသောပါဠိ၌ ရတ္တိသဒ္ဒါသည် “ဒီဃရတ္တိ” ဟူသော ပါဠိ၌ ရတ္တိသဒ္ဒါကဲ့သို့ နာရီ ၆၀-ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ရက်သာမညကိုပင် ဟောသည်။ “ရတ္တိဒီဝံ” ဟူသောပါဠိ၌ ရတ္တိသဒ္ဒါကဲ့သို့ ညဉ့်ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်။ ၇၇-ရက် သတ္တာဟ ဖြစ်သည်။ ထိုသတ္တဟတွင် နောက်ဆုံးသတ္တဟကား ဧကာဒသသတ္တဟတည်း။ ဧကာဒသသတ္တဟတွင် နောက်ဆုံးရက်၌ စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိဟူသော ပသာဒ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်လည်း ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုပေးသော ကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည်လည်းရှိ၏ဟူလိုသည်။

အာယတနယမိုက်ဋီကာတို့၌ကား ရက်နှင့်မဆိုမူ၍ သတ္တဟနှင့် ဆိုသောကြောင့် ဧကာဒသသတ္တဟ တိုက်ရိုက်ပေါ်ပေသည်။ စပ်လျဉ်းရာဆိုရသည်ဖြစ်၍လည်း စက္ခုနှင့် ဃာနကိုသာ အဆိုပါသည်။ သောတနှင့်ဇိဝှိမူကား အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြီးလေတော့သည်။

[ကျယ်မည်စိုး၍ မရေးပြီ။]

ဤကား သင်္ဂီယနာသုံးတန်ပါသော မဟာအဋ္ဌကထာကြီး၊ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသစီရင်သော အဋ္ဌကထာသစ်၊ အဘိဓမ္မာယမိုက်ဋီကာကြီးတို့၌ တသံတည်းလာသည်ဖြစ်၍ ဘုရားဟောနှင့်တူစွာ ယုံကြည်ရသော သတ္တဟ အဆုံးအဖြတ်ပေတည်း။

လက်သန်းဋီကာလာ သတ္တာဟအကြောင်း

ယခုအခါ လက်သန်းဋီကာတို့ နာနာဝါဒ ဆိုကြပုံကို ဆိုလိုက်အံ့။ ထိုစက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိဟူသော ပသာဒ ၄-ပါးတို့သည် ရူပါရူပဝိဘာဂဆရာ၊ သစ္စသံဒိပ်ဋီကာသစ်ဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် သတ္တမ

သတ္တဟ၌ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သည်။

ကလလာဝတ္ထာဒိဘူတေ ပသာခါဝတ္ထာ ပရိယန္တေ ပဉ္စသတ္တဟေ ပသာခါနံ ပရိဇာတဝတ္ထာဘူတဆဋ္ဌသတ္တဟဉ္စ အတိက္ကမ္မ သတ္တမေ သတ္တဟေ စက္ခုသောတ ဃာန ဇိဝှိ ဒသကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

[သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်။]

ကမတော သတ္တသတ္တဟေ၊ ဒသကာပိ စက္ခာဒယော။

[ရူပါရူပဝိဘာဂကျမ်း။]

ကလလရေကြည်ဖြစ်ရာ ပဌမသတ္တဟမှစ၍ ခက်မ ၅-ဖြာဖြစ်ရာ ပဉ္စမသတ္တဟတိုင် ၅-သတ္တဟတို့ကို၎င်း၊ ခက်မ ၅-ဖြာ ရင့်ရာ ဆဋ္ဌသတ္တဟ ကို၎င်း လွန်ပြီးမှ သတ္တမသတ္တဟ၌ စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိတို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြကုန်သည်။ [ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပါယ်။]

ခက်မ ၅-ဖြာတို့တွင် စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိတို့၏ဖြစ်ရာ ဦးခေါင်းအင်္ဂါသည် မျက်လုံးအိမ်၊ မျက်လုံးသားစသော အဆောက် အဦကြီးများနှင့်တကွ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌ ၂-သတ္တဟ၌ပြည့်စုံပြီးစီးနိုင်ရာသော ယုတ္တိလည်းမရှိ၊ ပကတိပုထုဇဉ်တို့ အလိုအလျောက် သိနိုင်ကောင်းသော အခွင့်လည်းမဟုတ်ပေရကား- ဤရူပါရူပ ဝိဘာဂစကား၊ သစ္စသံခိပ် ဋီကာသစ် စကားများကို အမှန်အားဖြင့် မယုံထိုက်။ [တစ်ရပ်။]

ဋီကာကျော်လာ သတ္တဟအကြောင်း ထိုပသာဒ ၄-ပါးတို့တွင် စက္ခုသည် သတ္တမသတ္တဟ၌ ဖြစ်သည်၊ သောတသည် အဋ္ဌမသတ္တဟ၌ ဖြစ်သည်၊ ဃာနသည် နဝမသတ္တဟ၌ ဖြစ်သည်၊ ဇိဝှိသည် ဒသမ သတ္တဟ၌ ဖြစ်သည်။ ဋီကာကျော်။

[ပဝတ္တိ ကာလေ တိ သတ္တမေ သတ္တဟေ။ ကမေနာ တိ စက္ခုဒသက ပါတုဘာဝ တော သတ္တာဟာတိက္ကမေန သောတ ဒသကံ၊ တတော သတ္တာဟာ တိက္ကမေန ဃာနဒသကံ၊ တတော သတ္တာဟာတိက္ကမေန ဇိဝှိဒသကန္တိ ဧဝံ အနုတ္တမေန၊ အဋ္ဌကထာယဗ္ဗိ

ဟိ အယမတ္ထော ဒဿိတောဝ ဂင်းပါဌ်။

သင်္ခေပဋိကာလာ သတ္တာဟအကြောင်း

သင်္ခေပဋိကာ၌ကား-ဤဋိကာကျော်နည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးလျှင်
နောက်၌ အဘိဓမ္မာဋိကာနည်းဆို၍ တပုံပြပြန်သည်ကား-

(၁-၂) ကလလရေကြည် ၂-သတ္တာဟ၊

(၃-၄) အမြှုပ် ၂- သတ္တာဟ၊

(၅-၆) သားတစ် ၂-သတ္တာဟ၊

(၇-၈) အခဲ ၂-သတ္တာဟ၊

(၉-၁၀) ခက်မ၅-ဖြာ ၂-သတ္တာဟ၊

ပေါင်း၁၀-သတ္တာဟရ၏။

(၁၁) ဂင်းနောက် ဧကာဒမသမ သတ္တာဟ၌ စက္ခု၊

(၁၂) ဒွါဒမသမသတ္တာဟ၌ သောတ၊

(၁၃) တေရသမသတ္တာဟ၌ သောတ၊

(၁၄) စုဒ္ဒသမသတ္တာဟ၌ ဇီဝါဖြစ်သည်ဟူ၏။

အဋ္ဌကထာကြီး၊ ဋိကာကြီးများကို စေ့စေ့ငုငု မကြည့်ရှုဘဲ ထင်မိ
ထင်ရာ ဆိုသောစကားစုသာ ဖြစ်သည်။ “ပဉ္စမေ ဘိက္ခဝေ သတ္တဝေ
သတ္တာဟေ ပဉ္စပိဋ္ဌကာ ဇာယန္တိ သဏ္ဌန္တိ ကမ္မတော” ဟူ၍ ပါဠိတော်
များနှင့်လည်း အလွန်ဝေးကွာလေသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ခေပဋိကာ
စကားများလည်း အမှားသက်သက်သာမှတ်ရမည်။ [တစ်ရပ်။]

နီးနှောတိုက်ဆိုင်ပြဆိုချက်

အဘိဓမ္မတ္ထဒီပနီ ဆရာ၊ အရပ်ရပ် သင်္ဂြိုဟ် အဓိပ္ပါယ်ဆရာ၊
အကောက်ဆရာတို့သည်လည်း ဋိကာကျော်၏ နောက်လိုက်သာ

ဖြစ်ကြကုန်သည်။ အရပ်ရပ်သော ဋီကာတို့၌ စက္ခု၊ သောတ၊ ယာနု၊ ဇိဝှါတို့သည် ဧကာဒသမ သတ္တဟ၌ ဖြစ်ကုန်သည်ဟူသော စကားကို မူလဋီကာဆရာ၏ ဋီကာဝါဒဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြခြင်းသည်လည်း ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာကြီးကို သတိမရ၍ ဆိုကြခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဋီကာဝါဒမဟုတ်ပေ။ အဋ္ဌကထာ စကားရင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဧကာဒ သမသတ္တဟ၏အဆုံးရက်၌ ဖြစ်သည်ဟူသော အဋ္ဌကထာကြီး အတိုင်းသာ ယုံကြည်လေးမြတ် မှတ်သားအပ်သည်။

ဤရက်တွင်းမှာလည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်း ဖြစ်သည်လည်း ရှိမည်။ စက္ခု၊ သောတ၊ ယာနု၊ ဇိဝှါတို့တွင် စချင်ရာကစ၍ဖြစ်သည်လည်း ရှိမည်။ ထိုပသာဒတို့၏မှီရာ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်သည်သာ ပမာဏဖြစ်တော့သည်။ ၄-ဌာန၌တည်ရှိကုန်သော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့သည် အကြောင်းတရား ညီညွတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ တစ်ပြိုင်နက် ကြည်နိုင်ကြကုန်သည်လည်း ရှိမည်။ အကြောင်းတရားစု မညီညွတ်ခဲ့၍ ကြည်မိကြည်ရာကသာ ကြည်၍ နောက်မိနောက်ရာ နောက်သည်လည်းရှိမည်။ ဤသို့သော သဘောထင်ရှားရှိလေသောကြောင့် ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၌ အစဉ် ဟူသောအသံကို အမြွက်မျှ မဆိုပေသတည်း။ အာယတနဝိဘင်း အဋ္ဌ ကထာများ၌ကား-အာယတနတို့၌ ဥပ္ပတ္တိက္ကမဟူသောအဖြစ်သည် မရကောင်းကြောင်းကို ဆိုခြင်းကြောင့်လည်း စက္ခု၊ သောတ၊ ယာနု၊ ဇိဝှါ တို့၌ ဖြစ်စဉ်မထားသင့်ကြောင်းကို သိရလေသည်။

ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်၌-

တတော ပရံ ပဝတ္တိကာလေ ကမေန စက္ခုဒသကာဒီနိ
ပါတုဘဝန္တိ။ ဟူ၍ -**နာမစာရဒီပက**၌လည်း ကမတော သတ္တ
သတ္တာဟေ။ ဒသကာဝိ စက္ခာဒယော- ဟူ၍ -**ရူပါရူပဝိဘာဂ**၌လည်း

တေသံ ပန ပဝတ္ထိကာလေ ကမေန စက္ခုဒသက သောတဒသက
ဃာနဒသက ဇိဝှိဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ။ ဟူ၍ - သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်၌
လည်း စက္ခုဒိ ဒသကာနိ စာတိ စက္ခုသောတ ဃာန ဇိဝှိဒသကာနိ စ
ကမေန ဟောန္တိ တိယောဇနာ။

ဟူ၍ ကမသဒ္ဓါနှင့် ဆိုကြသောစကားကို အမှန်အားဖြင့် မယူအပ်၊
သစ္စသံခိပ်ကျမ်း၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်း၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ကျမ်းတို့၌ကား
ကမသဒ္ဓါမပါ၊ မပါခြင်းသည်သာ ကောင်းမြတ်၏။

ကာလေနာဟာရဇံ ဟောတိ၊ စက္ခုဒိဒသကာနိ စ။

[သစ္စသံခိပ်။]

တတော ပရံ ပဝတ္ထိမိ၊ ဝဗ္ဗမာနဿ ဇန္တုနော။

စက္ခုဒသကာဒယောစ၊ စတ္တာရော ဟောန္တိ သမ္ဘဝိ။

[ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ။]

ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တာနံ၊ တတော သေသာနိ သမ္ဘဝိ။

[နာမရူပပရိစ္ဆေဒ။]

အချို့သူတို့ကား သင်္ဂြိုဟ်ဆရာ၊ ဋီကာကျော်ဆရာစသော သူတို့
သည် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်ကြ၍ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာမျှကို
မမြင်ကြဘဲရှိကုန်မည်လော။ မြင်ကြပေကုန်မည်ဖြစ်သည်၊ မြင်လျက်နှင့်
ဆိုကြပေကုန်သည်ကို ထိုသင်္ဂြိုဟ်၊ ဋီကာကျော်စသောဆရာတို့၏ စကား
ကိုအမှားမယူသင့်၊ ထိုဆရာတို့၏အာဘော်သင့်လျော်သော ယုတ္တိကိုသာ
ရှာရမည်။ ရှာ၍ မရနိုင်လျှင် ထိုဆရာတို့၏ဉာဏ်ကို မမှီသေး ၍ မှတ်ရ
မည်ဟု ဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။ ထိုစကားသည် ကျမ်းကြီးကျမ်း ငယ်တို့ကို
ခေါင်ခေါင်အားအား မချေက်ချားနိုင်၍ ကျမ်းဂန်ဆိုလျှင် ယုံကြည်ရ
မည်မှတ်ထားသော ယောက်ျား၊ မိန်းမ မန္တပုဂ္ဂိုလ်အများတို့ ပြောရိုး

ပြောစဉ်စကားတည်း။ [တစ်ရပ်။]

[ငါတို့နိုင်ငံဖြစ် ဆေးကျမ်းများ၌ကား သားငယ်မဖွားမီအတွင်း၌ အလွတ် အလပ် သတ္တာဟဟူ၍မရှိရအောင် ကေသာ၊ လောမာ စသော ကောဋ္ဌာသတို့နှင့် အစဉ်ပြု၍ ထားကြကုန်၏။ သတ္တဝါမှာ ဟဒယဝတ္ထုနေရာအလျင်ဆုံးဖြစ်ပြီးမှ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားပုံကို မမြော်လတ်ဘဲ ရောက်တတ်ရာရာ ထားခြင်းသာတည်း။]

ဤမျှသော စကားရပ်ဖြင့် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေသည်မှစ၍ လ-အားဖြင့် ၁၀-လ၊ သတ္တာဟအားဖြင့် ၄၃-သတ္တာဟ၊ ရက်အားဖြင့် ၃၀၀-အရေအတွက်ရှိသော ဂဗ္ဘဝါသ ကာလအတွင်း၌-

- (၁) ပဌမသတ္တာဟမှာ ကလလရေကြည်။
- (၂) ဒုတိယသတ္တာဟမှာ အမြုပ်ကျဲ။
- (၃) တတိယသတ္တာဟမှာ အမြုပ်ခဲ။
- (၄) စတုတ္ထသတ္တာဟမှာ အသားခဲ။
- (၅) ပဉ္စမသတ္တာဟမှာ ခက်မ ၅-ဖြာ။
- (၆) ၎င်းနောက် ၆-သတ္တာဟမှ ကိုယ်ထည်နှင့်တကွ ခက်မ ၅-ဖြာတို့၏ ကြီးပွားရာ။

(၇) ၎င်းနောက် ၆-သတ္တာဟတွင် နောက်ဆုံးသတ္တာဟ၏ နောက်ဆုံးရက်မှာ စက္ခုဒသကကလာပ်၊

သောတဒသက ကလာပ်၊ ဃာနဒသကကလာပ်၊ ဇိဂ္ဂဒသက ကလာပ်၊

(၈) ၎င်းနောက် ၃၁-သတ္တာဟကိုလွန်၍ အနန္တရသတ္တာဟ၌ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ-

ဟူ၍ ဧကန်စွဲမှတ် ယုံကြည်အပ်သော သတ္တာဟဝိနိစ္ဆယကို နာနာဝါဒနှင့်တကွ ပြခြင်းတည်း။

ဤတွင်-သတ္တာဟဝိနိစ္ဆယ ပြီး၏။

ခြောက်ကလောင်စည်းအကြောင်း
ကလောင်စည်း မာတိကာစဉ်

ယခုအခါ သတ္တဝါတစ်ကောင်လုံး၌ ထိုသည့်အားလျော်စွာ ဖြစ်
ကြသော ကလောင်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဆိုလိုက်အံ့။

- (၁) ဇီဝိတနဝက ကလောင်၊
- (၂) စက္ခုဒသက ကလောင်၊
- (၃) သောတ ဒသက ကလောင်၊
- (၄) ဃာန ဒသက ကလောင်၊
- (၅) ဇိဝှါ ဒသက ကလောင်၊
- (၆) ကာယ ဒသက ကလောင်၊
- (၇) ဣတ္ထိဘာဝ ဒသက ကလောင်၊
- (၈) ပုဗ္ဗာဝ ဒသက ကလောင်-
- (၉) ဝတ္ထုဒသက ကလောင်၊

ဟူ၍ ကမ္မဇကလောင် ၉-စည်း၊

- (၁) သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလောင်၊
- (၂) ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလောင်၊
- (၃) ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဓကဒသက ကလောင်၊
- (၄) လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလောင်၊
- (၅) ကာယဝိညတ္တိ သဒ္ဓလဟုတာဒိဒ္ဓါဒသက ကလောင်၊
- (၆) ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဓလဟုတာဒိ တေရသက ကလောင်-

ဟူ၍ သင်္ဂြိုဟ်ဆရာတို့အလို စိတ္တဇကလောင် ၆-စည်း၊ ၎င်း ၆-
စည်းတွင် သဒ္ဓနဝက ကလောင်ကိုထည့်၍ သစ္စသံခိင် အလို စိတ္တဇကလောင်

၇-စည်း၊ ၄င်း ၇-စည်းတွင် သဒ္ဒလဟုတာဒိဒ္ဒါဒသက ကလာပ်ကိုထည့်၍
ငါတို့အလို စိတ္တဇကလာပ် ၈-စည်း။

(၁) သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၊

(၂) သဒ္ဓနဝက ကလာပ်၊

(၃) လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်၊

(၄) သဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒ္ဒါဒသက ကလာပ်၊

ဟူ၍ ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း။

(၁) သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၊

(၂) လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်-

ဟူ၍ အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း။

ပေါင်း သင်္ဂြိုဟ်အလို ၂၁-စည်း၊ သစ္စသံခိပ်အလို ၂၂-စည်း၊

ငါတို့အလို ၂၃-စည်း၊ ဤအလုံးစုံကို ကာမဘုံသားတို့ ခြံရထိုက်၏။

ရူပ ၁၅-ဘုံသားတို့ခြံကား-

(၁) ဇီဝိတ နဝက ကလာပ်၊

(၂) စက္ခုဒသက ကလာပ်၊

(၃) သောတ ဒသက ကလာပ်၊

(၄) ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်-

ဟူသော ကမ္မဇကလာပ် ၄-စည်း၊ သင်္ဂြိုဟ်အလို စိတ္တဇကလာပ်
၆-စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း၊ ပေါင်း ၁၄-စည်း၊ သစ္စသံခိပ်အလို
၁၅-စည်း၊ ငါတို့အလို ၁၆-စည်း။

တစ်နည်းငါတို့အလို ဆိုခဲ့ပြီးသော ကမ္မဇကလာပ် ၄-စည်း၊
လဟုတာဒိအထူးရှိသော စိတ္တဇကလာပ် ၄-စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၂-
စည်း၊ ပေါင်း ၁၀-စည်း။

မူလဋီကာ အလို ထို ရူပ ၁၅-ဘုံသားတို့၌-

- (၁) ဇီဝိတဆက္က ကလာပ်၊
- (၂) စက္ခုသတ္တက ကလာပ်၊
- (၃) သောတသတ္တက ကလာပ်၊
- (၄) ဝတ္ထုသတ္တက ကလာပ်-

ဟူ၍ ကမ္မဇကလာပ် ၄-စည်း။

- (၁) သုဒ္ဓပဉ္စက ကလာပ်၊
- (၂) သဒ္ဓဆက္က ကလာပ်၊
- (၃) ကာယဝိညတ္တိဆက္ကကလာပ်၊
- (၄) ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဓသတ္တက ကလာပ်၊
- (၅) လဟုတာဒိအဋ္ဌက ကလာပ်၊
- (၆) သဒ္ဓလဟုတာဒိ နဝက ကလာပ်၊
- (၇) ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ နဝက ကလာပ်၊
- (၈) ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒသက ကလာပ်-

ဟူ၍ စိတ္တဇကလာပ် ၈-စည်း။

- (၁) သုဒ္ဓပဉ္စက ကလာပ်၊
- (၂) သဒ္ဓဆက္က ကလာပ်၊
- (၃) လဟုတာဒိ အဋ္ဌက ကလာပ်၊
- (၄) သဒ္ဓလဟုတာဒိနဝက ကလာပ်-

ဟူ၍ ဥတုဇ ကလာပ် ၄-စည်း၊ ပေါင်း ၁၆-စည်း။

အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-စည်းကိုကား ရူပဘုံ၌မရအပ်၊ လက္ခဏာရုပ်
၄-ခု၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ခု၊ ဤ ၅-ခုတို့ ကို ကလာပ်စည်း၌ မသွင်းအပ်။
မာတိကာစဉ် ပြီး၏။

ကလာပ်စည်းများကိုဝေဖန်ပြဆိုခြင်း

ယခုအခါ အစဉ်အတိုင်းစိစစ်၍ပြပေအံ့။ ။ သင်္ဂြိုဟ်၌ ကာမ ဘုံသားတို့၌ ပဋိသန္ဓေအခိုက်လည်း ဇီဝိတနဝကကလာပ်ကို အဆိုမပါ။ ပဝတ္ထိအခါ၌လည်း “စက္ခုဒသကာဒိနိ စ ပါတုဘဝန္တိ” ဟူ၍ စက္ခုဒသကာ ကလာပ်ကစ၍ သိမ်းလေသောကြောင့် အစဦးလာသော ဇီဝိတနဝက ကလာပ် ကျန်ရှိပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ကာမဘုံ၌ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ကို မရအပ်ဟုဆိုကြကုန်၏။ သင်္ဂြိုဟ်အလို ဆိုခွင့်ရှိပေ၏။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ် ဆရာပင် စီရင်အပ်သော ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်း၌-

သန္တိ သဗ္ဗာနိ ရူပါနိ၊ ကာမေသု စတုသမ္ဘ ဝါ။

ဇီဝိတနဝကံ ဟိတွာ၊ ကလာပါ ဟောန္တိ ဝိသတိ။

ဇီဝိတနဝကံ နာမ၊ ရူပေလောကေ ဝိသံ သိယာ။

ဟူ၍ ကာမဘုံ၌ဇီဝိတ နဝက ကလာပ်ကြည့်သော ကလာပ် ၂၀- သာရကြောင်း၊ ရူပဘုံ၌သာ ဇီဝိတနဝကကလာပ် ဖြစ်ကြောင်းကို ဆို လေသည်။

မဏိမဉ္ဇူ ဆရာတော်မူကား ကာမဘုံသား သန္တာန်တွင် ဝမ်းမီး ဟုဆိုအပ်သော ပါစကတေဇောကောဋ္ဌာသမှာ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရ ကြောင်းကို ဆိုပေ၏။ စင်စစ်ဧကန် အမှန်မှတ်ဘို့မှာမူကား ထိုဝမ်းမီးဟု ဆိုအပ်သော ပါစကဓာတ်မီး၌၎င်း၊ “ အာယု ဥသ္မာ စ ဝိညာဏံ” ဟူသော သံယုတ်ပါဠိတော်ပါရှိ၍ လာသော ကိုယ်စောင့်တရား ၃-ပါးတို့တွင် အကျုံး ဝင်သော တစ်ကိုယ်လုံးကို ပျံ့နှံ့၍ တည်နေသော ပကတိကိုယ်ငွေ့ ဟုဆိုအပ်သော ဥသ္မာအမည် ရှိသော ကိုယ်စောင့်ဓာတ်မီး၌၎င်း၊ ဤ ၂-ပါးသော ဓာတ်မီးအစုတို့၌ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ကိုသာ ရအပ်ပါ သတည်း။ ဤအကြောင်းအရာသည် နောက်၌ ထင်ရှားလာလတ္တံ့။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နာမရူပပုဒ်အဖွင့်၌ စိတ္တဇသဒ္ဓနဝက ကလာပ်၊ ဥတုဇ သဒ္ဓနဝကကလာပ်ဟူ၍ နဝက ကလာပ် ၂-စည်းလာသည်ကိုယူ၍ သစ္စသံခိပ်၌ စိတ္တဇသဒ္ဓနဝက ကလာပ်နှင့်တကွ ကလာပ်ပေါင်း ၂၂-စည်းလာပေသည်။ [ကလာပါ ဝိသတိ ဒွိတိ၊ သစ္စသံခိပ်။]

ဝစီဝိညတ်နှင့် ကင်း၍ဖြစ်သော ဤသဒ္ဓနဝက ကလာပ်သည် အဘယ်အခါ၌ ဖြစ်သနည်းဟူမူ- အဋ္ဌသာလိနီဒ္ဓါရကထာ ဝစီဝိညတ္တိကထာ၌ မဟာအဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့်လာသော ဝိတက္က ဝိပ္ပာရသဒ္ဓသည် သဒ္ဓနဝက ကလာပ်မည်၏။ တနည်းကား လူအများ စည်းဝေးရာ အဝေးမှ ကြားရသောပုဒ်၊ ဗျည်း၊ အက္ခရာ၊ သဒ္ဓါ၊ အနက် မထင်ရှားသော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဖြစ်သော အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် သံသည် ဝိညက်ကင်းသော သဒ္ဓနဝက ကလာပ်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။

[သစ္စသံခိပ် ဒွိကာဟောင်း။]

ဝိတက္က ဝိပ္ပာရသဒ္ဓ ဟူသည်ကား သူတစ်ပါးတို့ကြားအောင် စကားပြောဆိုသည်မဟုတ်ဘဲ ခံတွင်းထဲတွင်သာ အားကြီးစွာသော ဝိတက်၏အဟုန်ကြောင့် ပြောဆိုယောင်ယောင်ဖြစ်သော စကားပေတည်း။

မြို့ကြီး၊ ရွာကြီး၊ ပွဲကြီး၊ လမ်းကြီးရှိ၍ လူအများစည်းဝေးရာ အဝေးမှကြားသော အသံသည် ဝေးသောသူမှာသာလျှင် ဝေးသော အတွက်ကြောင့် ပုဒ်၊ အက္ခရာမထင်လေသည်။ အနီးနေသောသူတို့မှာ ထင်လင်းပေသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိညတ်နှင့်တကွသာ ဖြစ်သင့်လေရကား ထိုဆရာတို့စကားကို အမှန်မယူအပ်။

တစ်နည်း လက်ခုပ်တီခြင်း၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်ခြင်း စသည်တို့၌
ထိုသဒ္ဒနဝက ကလာပ်ကိုရအပ်သည်။ [သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်။]

ထိုလက်ခုပ်တီးခြင်း၊ လက်ပန်းပေါက်ခတ်ခြင်း စသည်တို့၌
ဖြစ်သော အသံသည် စိတ္တဇပင် မဟုတ်၊ စိတ္တပစ္စယဥတုဇသဒ္ဒသာ
ဖြစ်ပေရကား ဤဋီကာကိုလည်း မမှတ်အပ်။

အက္ခရာမထင်သော ငိုသံ၊ ရယ်သံ၊ ချေသံ၊ ချောင်းဆိုးသံ၊ တောက်
ခေါက်သံ၊ လေချွန်သံ၊ လန့်၍အော်သံ၊ အော့သံ၊ အန်သံ၊ ယောင်ယမ်းသံ၊
ကျင်နာ၍ညည်းညူသံ၊ ရှူသံ၊ ရှိုက်သံ၊ မှုတ်သံ၊ ရှုပ်သံ စသည်များသည်
စိတ္တဇသဒ္ဒနဝက ကလာပ်တည်း။ [ငါတို့အလို။]

ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ဟူသော ရှူသံ၊ ရှိုက်သံ၌ စိတ္တဇသဒ္ဒနဝက
ကလာပ်ရသည်ကို ဆိုသောဋီကာများကို ထောက်သင့်ပါ၏။

စိတ္တဇအဿာသ ပဿာသမ္ပိ ကောဋ္ဌာသမ္ပိ ဩဋ္ဌမကဉ္စေ ၀
သဒ္ဒေါ စာ တိ နဝ။ [သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ။]

ထိုသဒ္ဒနဝက ကလာပ်သည်ပင် ကိုယ်စိတ်အထူးခံကျန်း၍ ငိုခြင်း၊
ရယ်ခြင်း စသည်ကိုပြုသောအခါ လဟုတာဒိကိုထည့်၍ သဒ္ဒလဟုတာဒိ
ဒွါသက ကလာပ်ဖြစ်ပြန်သည်။ ဥတုဇ၌ သဒ္ဒနဝကတွင် လဟုတာဒိကို
ထည့်၍ သဒ္ဒလဟုတာဒိဒွါသက ကလာပ်ဖြစ်သည်နှင့် အတူမှတ်။
[ငါတို့အလို။]

ရူပဘုံ ၁၀-စည်းသာ ဟူရာ၌ ယုတ္တိကား-

ရူပဿ ဒန္တတ္ထကရ ဓာတုက္ခောဘ ပဋိပက္ခပစ္စယ သမုဋ္ဌာနော
ရူပကာယော။

အစရှိသော ရူပကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ သပ္ပါယဥတု၊
သပ္ပါယစိတ္တ၊ သပ္ပါယအာဟာရကိုမှီဝဲရ၍ အဇ္ဈတ္တဓာတ် ၄-ပါးတို့၏

အထူးညီမျှသာယာလှသော အခါ လဟုတာဒိသည်ဖြစ်၏။ အသပ္ပိယ ဥတု စသည်နှင့်တွေ့ရ၍ အဇ္ဈတ္တဓာတ် ၄-ပါးတို့ လှုပ်ရှားဖောက်ပြန်၍နေသောအခါ လဟုတာဒိဖြစ်ခွင့်မရ၊ ထိုကဲ့သို့ဓာတ် ၄-ပါးဖောက်ပြန်၍ ရူပကာယ မအီမသာရှိသောအခါ၌ကား လဟုတာဒိတ္တယ မပါသော ရှေးကလာပ်စုသာဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မာ့ဘုံမည်သည်ကား ဓာတ် ၄-ပါးတို့ လှုပ်ရှားဖောက်ပြန်ခြင်း ဟူ၍ပင် ရှိကောင်းသည် မဟုတ်။ အခါခပ်သိမ်း အမြဲလျှင် သာယာညီညွတ်သော ရူပကာယသာ ဖြစ်ပေရာသည်။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ လဟုတာဒိတ္တယမှ ကင်းလွတ်သော စိတ္တဇကလာပ်၊ ဥတုဇကလာပ်ဟူ၍ မရှိပေရာ၊ လဟုတာဒိတ္တယ မဖြစ်ကောင်းသော အဝတ်၊ ပုဆိုး၊ ဘုံဗိမာန်စသော ဗဟိဒ္ဓဥတုဇတို့၌သာ လဟုတာဒိကင်းသော ကလာပ်ရှိပေရာသည်။ [ငါတို့အကြံ။]

မူလဋီကာဆရာသည်ကား ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်မှာ ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေကာလ၊ ပဝတ္တိကာလတို့၌ ရထိုက်သော အာယတန၊ ဓာတ်၊ အာဟာရတို့ကိုမေး၍ ဖြေတော်မူရာ ဂန္ဓာယတန၊ ရသာယတန၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန၊ ကဗဠိကာရာဟာရတို့ကိုပယ်၍-

ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဆ အာယာတနနိ ပါတုဘဝန္တိ၊
တယော အာဟာရာ ပါတုဘဝန္တိ။

အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ရူပဘုံ၌ ရထိုက်သောကလာပ်ဟူသမျှတို့၌ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာဟူသော ရုပ် ၃-ခုကို နှုတ်၍ ဇီဝိတဆက္က၊ စက္ခုသတ္တကစသည်ဖြင့်သာ ကလာပ်တို့ကို ဖွဲ့စည်းလိုသည်။

ဤပါဠိတော်၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနသည်လည်း ပယ်နှုတ်ရာ ပါသည်သာဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း ပဋ္ဌာန်း၌ ရူပဘုံမှာ မဟာဘုတ် ၄-ပါးကို ဟောတော်မူလျက် ရှိပြန်သောကြောင့်၎င်း၊ မဟာဘုတ် ၄-

ပါးမရှိပေက ရူပကာယပင် ရှိကောင်းတော့သည် မဟုတ်လေသောကြောင့်၎င်း၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးမှာ ရှိပေသည်သာအမှန်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ရှိပါသော်လည်း တွေ့ထိခြင်းဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗကိစ္စ မတပ်ကောင်းသောကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနကို ပယ်ချလေသည်။ [ဋီကာဆရာအလို။]

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနနှင့်အတူပင် ရူပဘုံမှာ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာတို့လည်း ဂန္ဓကိစ္စ၊ ရသကိစ္စ၊ ဩဇာကိစ္စ မတတ်ရသောကြောင့်သာ ပယ်ရာပါရလေသည်။ အချင်းခပ်သိမ်း မရှိလေသောကြောင့် ပယ်ပေသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့်ရူပဘုံမှာ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာတို့နှင့်တကွ ဇီဝိတနဝက၊ စက္ခုဒသက စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာအရှင်တို့ ဖွဲ့စည်းသော အတိုင်းကိုသာ အမှန်ပြုအပ်၏။ [အနုဋီကာအလို။]

[အကျယ်မှာ ဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနုတို့၌ရှုလေ။]

ကလာပ်စည်းများကို ဝေဖန်ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

-----*

ကလာပ်စည်း၌ မသွင်းရသော တရားများ

လက္ခဏာရုပ် ၄-ခု၊ အာကာသဓာတ်တို့ကို ကလာပ်စည်း၌ မသွင်းရာမှာ- နှမ်းပုံနှမ်းစု၌ တစ်ခုခုသော နှမ်းစေ့တို့၏အဆုံး အကြား ဖြစ်သော ပရိစ္ဆေဒကြောင့် တစ်ခုတစ်ခုသော နှမ်းစေ့တို့၏ အပိုင်းအခြား ကိုသိရ၏။ ထို့အတူ လူသဏ္ဌာန်၊ နွားသဏ္ဌာန် စသည်ဖြင့် ပေါင်းစု၍ နေသော ကလာပ်ခဲတို့၌ တစ်ခုတစ်ခုသော ကလာပ်တို့၏အပိုင်းအခြား ဖြစ်သော ပရိစ္ဆေဒသည် ရှိ၏။ ထိုအပိုင်းအခြားသည် အာကာသ ဓာတ် မည်၏။ ထိုအာကာသဓာတ်သည် အဘယ်ကလာပ်ဘက်၌ အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခွင့်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ်စည်း၌ မသွင်းရ လေသည်။

လက္ခဏာရုပ် ၄-ခုတို့သည်ကား ကလာပ်တို့၏ ဥပါဒ်အခိုက်၊ ဌီအခိုက်၊ ဘင်အခိုက်ကို မှတ်ကြောင်းမျှသာ ဖြစ်ကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ကလာပ်စည်း၌ မသွင်းရလေသည်။ သင်္ဂြိုဟ်ရမထွေဝိနိစ္ဆယ၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ။

[ကလာပါနံပရိစ္ဆေဒ၊ လက္ခဏတ္တာ ဝိစက္ခဏာ၊ နကလာပင်္ဂမိစ္ဆာဟု၊ အာကာသံ လက္ခဏာနိ ၈။။ ၎င်း။]

ဤ၌အာကာသဓာတ်မှာ သင့်မြတ်၏။ လက္ခဏာရုပ် ၄-ခုမှာ ထိုအကြောင်းမသင့်၊ ကလာပ်တို့၏ အခိုက်အတန့်ကို မှတ်ကြောင်းသည် လက္ခဏာရုပ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ကလာပ်တို့၏ အခိုက်အတန့် ဝိကာရသည် ဝိကာရ ရုပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိကာရရုပ် ၅-ခုတို့သည်လည်း ကလာပ်၌ မဝင်သင့်သည်ဖြစ်ကုန်ရာသည်။ နေရာကျမှာမူကား ဧကုပ္ပါဒ စသော သဟဇုတ္တိအင်္ဂါပင် မရှိကုန်ငြားသော်လည်း ဝိကာရရုပ် ၅-ခုတို့သည် ကလာပ်ကိုကွဲပြားအောင် အထူးပြုနိုင်ပေကုန်သည်။ လက္ခဏာ ရုပ် ၄-ခုတို့မှာမူကား ကလာပ်တိုင်းမှာ ပါရလျက်ရှိလေသောကြောင့် ကလာပ်တို့ကို ကွဲပြားအောင် အထူး မပြုနိုင်ပေကုန်၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ် စည်း၌ မပါကုန်သည်။ [ငါတို့အလို။]

ကလာပ်စည်း၌မသွင်းရသောတရားများ ပြီး၏။

-----*

ကလာပ်စည်း၌ ပါဝင်သည့်ရုပ်များပွားနည်း

ခေါက်၍မေးသော် [ရုပ်သေး တရာရ၏] ဟူသော ရှေးစကား၌ ရုပ်သေး ၁၀၀-တွက်နည်းကို ဓာတုကထာ၊ အနုဝဏ္ဏနာကျမ်း၊ သင်္ဂြိုဟ် နိဿယဟောင်း၊ အကောက်ဟောင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ဟောင်းများ၌ ထုံးမှာ

သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ် ၈-ခုရှိသည်။ ၎င်းကို လက္ခဏာ ၄-ခုနှင့် မြှောက်သော် ၃၂-ဖြစ်၏။ ။ အဋ္ဌကလာပ်ရင်း ရုပ် ၈-ခု၌အကြား ၇-ခုသည် အာကာသဓာတ် ၇-ခု၊ ပေါင်းသော် ၃၉-ခုဖြစ်၏။ ။ အသစ်ဖြစ်လာသော သဒ္ဓနဝက ကလာပ်မှာလည်း ထို့အတူ မြှောက်ပွားလောင်းစွက်သော် ၄၄-ခုဖြစ်၏။ ၂-စုပေါင်း ၈၃-ခုဖြစ်၏။ ၎င်းတွင် မူလကလာပ်ရင်း ၂-ခုကို ရုပ် ၁၇-ပြု၍ထည့်သော် ရုပ်ပေါင်း ၁၀၀-ဖြစ်၏ဟု ဖြေကြကုန်၏။

ရှေး၌ဆိုခဲ့ပြီးသော စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ ကလာပ်တို့တွင် ကာယဝိညတ္တိ နဝကကလာပ်စသည်တို့၌ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်၊ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာဟူသော ဝိကာရရုပ်တို့ကို ကလာပ် ၁-ခုတွင် ၁-ခု၁-ခုသာ ရေတွက်ကုန်သည်။ စိတ္တဇမဟာဘုတ် ၄-ပါးဖြစ်၍ ကာယဝိညတ်သည် ၄-ခု၊ ဝစီဝိညတ်သည် ၄-ခု၊ လဟုတာဒိသည် ၄-ခုစသည်ဖြင့် မရေတွက်ကုန်၊ ထို့အတူ လက္ခဏာရုပ်တို့သည်လည်း ကလာပ် ၁-ခုမှာ ၁-ခုစီသာ ရေတွက်သင့်ကုန်သည်။ ကလာပ် ၁-ခုလုံး ၏ဥပါဒ်သည် လက္ခဏာရုပ် ၁-ခု၊ ကလာပ် ၁-ခုလုံး၏ဌီသည် လက္ခဏာရုပ် ၁-ခု၊ ကလာပ် ၁-ခုလုံး၏ဘင်သည် လက္ခဏာရုပ် ၁-ခု၊ ဤသို့သာ ရေတွက်သင့်သည်။ ဓာတုကထာဋီကာ။

[အရူပါနံ ပန နိဗ္ဗတ္တိအာဒိဘူတာနိ ရူပကလာပ ဇာတိအာဒိနိ ဝိယ သဟပ္ပဇမာန စတုက္ခန္ဓကလာပ နိဗ္ဗတ္တိအာဒိဘာဝတော ဧကေကဘူတာနိ။ ။၎င်း။]

အာကာသဓာတ်မည်သည်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ကလာပ်တို့၏အပိုင်းအခြားသာဖြစ်၍ ကလာပ်တို့၏ ပြင်ဘက်၌သာ ရှိပေသည်။ တခုသောကလာပ်၏အတွင်း၌ ရုပ်ချင်းချင်းခြားကြသော အာကာသဟူ၍ပင်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆကျမ်း၌လည်း လက္ခဏာရုပ် ၄-ခု၊ အာကာသဓာတ်၊ ဤ ၅-ခုတို့ကို ၁-ခု ၁-ခုသော ကလာပ်၌ ၅-ခု ၅-

ခုသာ အရံထားလေသည်။

လက္ခဏာ ကာသရူပါနိ၊ ကလာပေသု တဟိံ တဟိံ။

ပဉ္စပဉ္စေတိ ရူပါနိ၊ တိ သတံ သောဠသာကေ။ ။၎င်း

ကလာပ်ပေါင်း ၂၁-စည်းကို အစိတ်စိတ်ဖြေသော် ရုပ်ပေါင်း ၂၁၁-ရသည်။ ကလာပ် ၂၁-တွင် ၁-စည်း ၁-စည်း၌ ၅-ခုစီ ၅-ခုစီပြု၍ လက္ခဏာ၊ အာကာသပေါင်း ၁၀၅-ခု၊ ၂-စုပေါင်း ၃၁၆-ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဓာတုကထာ၊ အနုဝဏ္ဏနာ စသောကျမ်းတို့၌ ရုပ်ပွားနည်းများသည် ချီးမွမ်းဘွယ်မရှိဟုမှတ်။

ကလာပ်စည်း၌ ပါဝင်သည့်ရုပ်များ ပွားနည်း ပြီး၏။

-----*-----

ကလာပ်အပြားရေတွက်နည်း

ယခုအခါ ကေသ၊ လောမစသော မြေအစု-၂၀၊ ပိတ္တ၊ သေမှ စသော ရေအစု-၁၂၊ ပါစကတေဇောစသော မီးအစု-၄၊ ဥဒ္ဓွင်္ဂမ ဝါတစသော လေအစု-၆၊ ပေါင်း ၄၂-ခုသော အစုတို့၌ ရထိုက်သည် အားလျော်စွာဖြစ်ကြကုန်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို အကျဉ်းဆိုအံ့။

၁-အစာသစ်၊ ၂-ကျင်ကြီး၊ ၃-ကျင်ငယ်၊ ၄-ပြည် ဤ-၄ ကောဋ္ဌာသမှာ ဥတုဇအဋ္ဌကကလာပ် ၁-ခုစီသာရသည်။ ပါစက တေဇောမှာ ဇီဝိတနဝက ကလာပ် ၁-ခုသာရသည်။ ထွက်သက်၊ ဝင်သက်မှာ စိတ္တဇ အဋ္ဌကကလာပ် ၁-ခုသာရသည်။ ။ဧကဇ ၆-ခုပြီး၏။

၁-ချွေး၊ ၂-မျက်ရည်၊ ၃-တံတွေး၊ ၄-နှပ်-ဤ ၄-ကောဋ္ဌာသမှာ ဥတုဇ အဋ္ဌက ၁-ခု၊ စိတ္တဇ အဋ္ဌက ၁-ခုစီရသည်။ ဒွိဇပြီး၏။

၁-ဆံ၊ ၂-အမွေး၊ ၃-ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ ၄-သွား၊ ၅-အရေထူ၊ ၆-အသား၊ ၇-အကြော၊ ၈-အရိုး၊ ၉-ခြင်ဆီ၊ ၁၀-အညှို့၊ ၁၁-နှလုံး၊

၁၂-အသည်း၊ ၁၃-အမြေး၊ ၁၄-အဖျဉ်း၊ ၁၅-အဆုတ်၊ ၁၆-အူမ၊ ၁၇-အူသိမ်၊ ၁၈-ဦးနှောက်၊ ၁၉-သည်းခြေ၊ ၂၀-သလိပ်၊ ၂၁-သွေး၊ ၂၂-အဆီခဲ၊ ၂၃-အဆီကြည်၊ ၂၄-အစေး၊ ၂၅-သန္တာပဓာတ်မီး၊ ၂၆-ဒါဟဓာတ်မီး၊ ၂၇-ဇရာဓာတ်မီး၊ ၂၈-ဆန်လေ၊ ၂၉-စုန်လေ၊ ၃၀-ဝမ်းတွင်းလေ၊ ၃၁-အူတွင်းလေ၊ ၃၂-အကြောလျှောက်လေ၊ ဤ ၃၂-ခုသော ကောဋ္ဌသတို့သည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ စတုရတို့တည်း။

ထိုတွင်မီး ၃-စု၊ လေ ၅-စုဟူသော ၈-စုတို့၌ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ အဋ္ဌကဉ္စ-စုစီ၊ ဇီဝိတနဝကဉ္စ-စုစီ၊ ကြွင်းသောမြေ ၁၈-ရေ၊ ၅-စုဟူသော ၂၄-စုတို့၌ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ အဋ္ဌကဉ္စ-စုစီ၊ ကာယဒသက၊ ဘာဝသဒက ၂-စုစီ၊ မံသ၌ စက္ခုဒသက၊ သောတဒသက၊ ယာနဒသက၊ ဇိဝါဒသက၊ ဥတုဇ-စိတ္တ သဒ္ဒနဝက ၂-စုစီ၊ အဋ္ဌကပေါင်း-၁၀၉၊ နဝကပေါင်း-၁၁၊ ဒသကပေါင်း-၅၃၊ စုစုပေါင်း-၁၇၃၊ ရုပ်ပေါင်း-၁၅၀။

(က) တေပညာသ ဒသေကဉ္စ၊ နဝတ္ထရသတာနိ စ။

ဒသကာ နဝကာ စေဝ၊ အဋ္ဌကာ စ သိယံ ကမာ ။

(ခ) သေကပဉ္စသတံ ကာယေ၊ သဟဿန္တံ ပဝတ္ထတိ။

ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယေ ရူပံ၊ နိပ္ပန္နံ ဓာတု ဘေဒတော။

[သစ္စသံခိပ်]

(က-ခ) ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယေ=ပြည့်စုံသော ဣန္ဒြိယရှိသော၊ ကာယေ=ကိုယ်၌၊ ဓာတုဘေဒတော=ဓာတ်၄-ပါးလွန်သော ကောဋ္ဌသတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ကမာ=အစဉ်အတိုင်း၊ တေပညာသ=၅၃-ခုကုန်သော၊ ဒသကာစ=ဒသက ကလာပ်တို့သည်၎င်း၊ ဒသေကံ=၁၁-ခုသော၊ နဝကာစ=နဝက ကလာပ်တို့သည်၎င်း၊ နဝတ္ထရသတာနိ=၉-ခုလွန်သော

၁၀၀-ကုန်သော၊ အဋ္ဌကာစ=အဋ္ဌက ကလာပ်ရုပ်တို့သည်၎င်း၊ သိယုံ=
ဖြစ်ကုန်၏။ နိပ္ပန္နံ=နိပ္ပန္နဖြစ်သော၊ တံရူပံ=ထိုရုပ်သည်၊ သေကပဉ္စသတံ=
၅၀၁-ခုသည်၎င်း၊ သဟဿံ=တစ်ထောင်သည်၎င်း၊ ပဝတ္တတိ=ဖြစ်၏။

ဤအရာ၌ သန္တာပမီး၊ ဒါဟမီး၊ ဇရာဟူသော မီးအစု ၃-ခု၊ ဆန်လေ၊
စုန်လေ၊ ဝမ်းတွင်းလေ၊ အူမတွင်းလေ၊ အကြောလျှောက်လေ ဟူသော
လေအစု ၅-ခု၊ ဤ ၈-ခုတို့၌ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ကိုရအပ်ကြောင်း
ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဋီကာ၊ သစ္စသံခိပ်၊ ၎င်းဋီကာ ဟောင်း၊
၎င်းဋီကာသစ်တို့၌ လာသောကြောင့် ဇီဝိတ နဝက ကလာပ်၏ ကာမဘုံ၌
ရထိုက်ကြောင်းကို သိအပ်၏။

ကလာပ်အပြား ရေတွက်နည်းပြီး၏။

ဤတွင် ကလာပ်စည်း အကြောင်းပြီး၏။

ဤတွင် ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်ကို ဆိုသောအခန်းပြီး၏။

-----*-----

ရုပ်တို့၏ ချုပ်ပုံ ပြတ်စဲပုံ ၇။ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အတိုးအဆုတ် အရွယ်ဖြင့်ပိုင်းခြားပုံ

ယခုအခါ စတုဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ရုပ်ပြတ်စဲပုံအစဉ်ကို ဆိုပေအံ့။
ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီခဏမှစ၍ မိမိတို့၏ အသက်တမ်းကို ၃-ဖို့ဖို့၍ -

(၁) ပဌမအဘို့ ဆိုက်သည်တိုင်အောင် အာဟာရလျှင် အဖော်
သဟဲရှိသော တစ်ကိုယ်လုံး၌ရှိသော ဓာတ်မီးတို့သည် ဤကိုယ်ကောင်ကို
တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားစေကုန်၏၊ နယ်ချဲ့ကုန်၏၊ သတ္တဝါမျိုးအား
လျော်စွာ လုံးရပ်သဏ္ဌာန် ဖြစ်လာကုန်၏။

ဥတုဇရပ် ချဲ့တိုင်း ချဲ့လည်း ကမ္မဇရပ်၊ စိတ္တဇရပ်တို့သည် အနှံ့ လိုက်၍ဖြစ်ရကုန်၏။

(၂) ဒုတိယအရွယ်အလယ်ပိုင်းသို့ရောက်လျှင် အတိုးအဆုတ် မျှတကုန်၏။

(၃) တတိယအရွယ်သို့ သက်သောအခါမှစ၍ ထိုအာဟာရနှင့် တကွသော ဓာတ်မီးတို့၏ အစဉ်အတိုင်း အားနည်း၍ အတိုးကား နည်းပါး၊ အဆုတ်သာများသဖြင့် လုံးရပ်သဏ္ဌာန် တဖြည်းတဖြည်း သေးငယ်ကြုံလိုရလေ၏။

အကျယ်ပြပုံ

ဤအကြောင်းကို ကောင်းကောင်း ထင်လင်းစေခြင်းငှါ အာယု ကပ်တို့၏ ဆုတ်ပုံတက်ပုံနှင့်တကွပြဦးအံ့။ ။ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် တက်လေသော ကမ္ဘာပြုရသည်၊ အစဉ်အတိုင်းလျော့ကျ၍ အောက် ဗြဟ္မာ့ပြည်၊ နတ်ပြည်တို့ တည်ထောင်ခဲ့၍ မနုဿပြည် တည်ရာအရပ်သို့ ရောက်သောအခါ ဗြဟ္မာတို့သည်စုတေ၍ လူဥပါတ် ဖြစ်လာကြကုန်၏။ ထိုအခါ မြေ၊မြင့်မိုရ်၊ စကြာဝဠာတောင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာဟူ၍ မရှိသေး၊ စကြာဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းသည် တပြင်တည်းသော ရေအပြင် သာဖြစ်၏။ မှောင်အတိသာဖြစ်၏။

[ဧကောဒကီဘူတံ ခေါ ပန ဝါသေဋ္ဌ တေန သမယေန

ဟောတိအန္တကာရော၊ သုတ်ပါထေယျ အဂ္ဂညသုတ်ပါဠိတော်။]

ထိုကမ္ဘာဦးသူ လူဥပါတ်တို့သည်ကား-

(က) ဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် ရှိကုန်၏။

(ခ) ပကတိ ကိုယ်ရောင်တို့သည်လည်း နေရောင်၊ လရောင် ကဲ့သို့ ရှိကုန်၏။

- (ဂ) ဈာန်ကို ပွားများသော ဈာနပီတိကို အစာအာဟာရ ပြု၍ -
- (ဃ) ကောင်းကင်ပြင်၌ ကုရိယာပုထ် လေးပါးတို့ဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေကြကုန်၏။
- (င) နှစ်ပမာဏအားဖြင့် အသင်္ချေ အသင်္ချေ မရေတွက်နိုင်အောင်ပင် ရှည်ကြာ၏။

တေစဟောန္တိ မနေမယာ ပီတိဘက္ခာ သယံပဘာ အန္တလိက္ခစာရိနော စ သုဘဋ္ဌာယိနော ဒီဃမဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌန္တိ။

[၎င်းပါဠိတော်။]

ဤသူတို့ကား ဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့ အလွန် စင်ကြယ်ကြပေကုန်၏။ ကာလရှည်လတ်သော် စကြာဝဠာ ကုဋေ တစ်သိန်းနှင့်အမျှ တပြင်တည်း တည်သော ရေပေါ်၌ မဟာလေ့ကားပန်း အဆင်းကဲ့သို့၊ ထိန်ထိန် ဝါဝင်းသော အဆင်းရှိသော နတ် ဩဇာကဲ့သို့၊ မွှေးကြိုင်သော အနံ့ရှိသော ပျားလဘို့အရသာကဲ့သို့ အလွန်ချိုမြိန်သော အရသာရှိသော မြေဆီလွှာသည် ရေအပြင်အားလုံးကို ဖုံးပိတ်၍ ပေါ်ပေ၏။

[ဝေရဉ္စကဏ္ဍ ပါဠိတော်များကိုထောက်သော် ထိုမြေဆီမြေလွှာသည် ယခုလည်း

မြေအောက်အပြင်ရေပေါ်တွင်ရှိသည်ဟုယူအပ်၏။]

ထိုအခါ အချို့သောသူတို့သည် အဆင်းအနံ့တို့၌ သာယာသဖြင့် ထိုမြေဆီကို လက်ညှိုးဖြင့်ယူ၍ လျှက်ကြကုန်၏။

အဆင်း၊ အနံ့တို့၌ သာယာသော တဏှာသည် ကမ္ဘာတွင် ကိလေသာဖြစ်ထွန်းရန်၊ အလုံးဖြစ် ဆုတ်ယုတ်ရန် အစပေတည်း။ ထိုမြေဆီသည် လျှာဖျား၌ တင်ကာမျှဖြင့်ပင် အကြောနှစ်ထောင်စီမ့်၏။

ဇိဝှါဂ္ဂေဌပိတမတ္တာယ သတ္တ ရသဟရဏီ သဟဿာနိ
ဖရိတ္တာ မနာပါ ဟုတ္တာ တိဌတိ။

[အဂ္ဂညသုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ထိုအခါ ထိုမြေဆီ၌တပ်သော တဏှာသည် တည်၏။ ထိုသူတို့ကို မြင်၍ အများလူတို့ပင် လျက်ကြကုန်၏။ နောက်အခါလျက်ရုံနှင့် အာသာမပြေကြကုန်မူ၍ အလုပ်အလေ့ပြု၍ သုံးဆောင်ကြကုန်၏။ ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါတို့သည် တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ယုတ်လေကုန်၏။ ရှည်လတ်သော် ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတို့သည် ကွယ်လေကုန်၏။ မြေ အောက်၌ အနန္တစကြာဝဠာတိုင်အောင် တပြင်တည်းတည်သော အထူ ယူဇနာ ၄-သိန်း ၈-သောင်းရှိသော ကမ္ဘာခံရေကား ရေငံတည်း၊ ကမ္ဘာ ပြုမိုးရေကား ရေချိုတည်း၊ ထိုရေချိုသည် ကုန်ခန်းမည်ပြုသောအခါ ရသပထဝီမြေဆီ ဖြစ်လာသတည်း။

မဇုရောဒကံ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆမာနံ ဥပရိ ရသပထဝီ သမုဌာပေတိ။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။]

[ပါဠိတော်၌ ဥပပါတ်လူတို့ဖြစ်လာ၍ ကြာမြင့်မှ ရသပထဝီမြေဆီဖြစ်လာ သည်ဟူ၍ လာ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ကား မြေဆီဖြစ်ပြီးသောအခါမှ ဥပပါတ်လူတို့ဖြစ်လာ သကဲ့သို့ နေ၏။ မြေကြီးမှာမူကား အဘယ်အခါဖြစ်သည်ဟူ၍ တိုက်ရိုက် မလာ၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်၌ကားမြေပေါ်ပြီးမှ မြေဆီဖြစ်သကဲ့သို့လာ၏။ ပါဠိတော်၌ကား စကြာဝဠာ ကုဋေ တစ်သိန်းတိုင်အောင် တပြင်တည်း တည်နေသော ရေပြင်ပေါ်မှာ ရသပထဝီမြေ ဆီဖြစ် သည်ဟု လာ၏။ “ရသပထဝီ ဥဒကသ္မိံ သမတာနိ ” ပါဠိတော်၊]

ဤရသပထဝီသည်ပင် အသင်္ချေအသင်္ချေ မရေတွက်နိုင်အောင် ကြာမြင့်စွာတိုးပွား၍ မဟာပထဝီ၊ မြင့်မိုရ်တောင်၊ စကြာဝဠာတောင်၊ ဟိမဝန္တာတောင်စသော အဆောက်အဦးတို့ဖြစ်လာသည်ဟု ယူရန် ရှိသည်။ ထိုကမ္ဘာဦးသူတို့ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ ကွယ်ပရာတွင်မှ ကမ္ဘာ

တန်းဆာ ဓမ္မတာအားဖြင့် တခုတခုသော စကြဝဠာတိုက်၌ ဖြစ်မြဲ တိုင်းသော နေဗိမာန်၊ လဗိမာန်၊ နက္ခတ်၊ တာရာအပေါင်းတို့သည် ပေါ်လာကုန်၏။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ကား တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် မြင့်မိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာတို့သည် တပြိုင်နက်ပေါ်ကုန်သည်-ဟူ၏။ ပါဠိတော်၌ မြင့်မိုရ်၊ စကြဝဠာ၊ ဟိမဝန္တာများကို နေ၊ လ၊ နက္ခတ် တာရာတို့နှင့် အတူပေါ်သည်-ဟုမလာသောကြောင့်၎င်း၊ မြေနုစပ်သော မြင့်မိုရ်၊ သတ္တရဘန်၊ စကြဝဠာ၊ ဟိမဝန္တာများသည် မြေနုသော အဖြစ်အပျက် တွဲဖက်သင့်လေသောကြောင့်၎င်း၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာတို့ မပေါ်မီပင် မြင့်မိုရ်၊ သတ္တရဘန်၊ စကြဝဠာ၊ ဟိမဝန္တာများတို့ ပေါ်စပြုကုန်သည်ဟု ယူရန်ရှိသည်။]

ဤ၌ ရသပထဝီ မြေဆီကိုစားကြ၍ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ တဖြည်းဖြည်း ဆုတ်ယုတ်သည်ကို သိရသဖြင့် ထိုသူတို့၏ သဏ္ဌာန်ကို ပြုသော ဓာတ်မီးသည် တရွေ့ရွေ့အားအင်ဆုတ်ယုတ်၍ အသက်တမ်းလည်း တရွေ့ရွေ့ ဆုတ်ယုတ်သည်ကို သိအပ်လေသတည်း။ ပရမတ္ထဓမ္မအရာ၌ သိမ်မွေ့သည်၊ အလွန်သိမ်မွေ့သည်၊ အလွန်ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သည်ကို အားရှိခေါ်သည်၊ ကြမ်းသည်၊ အလွန်ကြမ်းသည်၊ အလွန်ထက်အလွန်ကြမ်းသည်ကို အားနည်းခေါ်သည်၊ ထိုသူတို့သည် ပီတိဈာန်ကို အာဟာရပြုသောအခါ ဓာတ်မီးသည် လူ၌ အထွတ်အထိပ်သိမ်မွေ့သည်၊ မြေဆီကိုစားကြသောအခါ အာဟာရကြမ်းသည်နှင့် ဓာတ်မီးလည်း အဆင့်ဆင့်ကြမ်းလေသည်၊ ဓာတ်မီးအဆင့်ဆင့်အားပြောလေသောကြောင့် ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့၌ တည်ရသော ဇီဝိတိန္ဒြေအစဉ်သည် တရွေ့ရွေ့တိုရလေသည်၊ အသင်္ချေရှည်ကြီး၊ အသင်္ချေရှည်ငယ်ဖြစ်၍ ကုန်တော့သည်။

ဤသို့ အသက်တမ်းရှည်သည်၊ တိုသည်၊ တက်သည်၊ ဆုတ်သည် ဟူရာတို့၌ ရှေးကံဟောင်းသည် ပဓာနမဟုတ်၊ အဇ္ဈတ္တဩဇာ၊ ဗဟိဒ္ဓဩဇာ ဟူသော ဓာတ်ဆီနှင့် အဇ္ဈတ္တဓာတ်မီး၊ ဗဟိဒ္ဓဓာတ်မီးတို့သည်သာ ပဓာနဖြစ်ကြပေကုန်သည်။ ထိုဓာတ်ဆီ ၂-မျိုး၊ ဓာတ်မီး ၂-မျိုးတို့ အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့သဖြင့် အားအင်တိုးတက်၍ သွားလျှင် အသက်တမ်း တိုးတက်သည်။ အဆင့်ဆင့် ကြမ်းတမ်းသဖြင့် အားအင်ဆုတ်ယုတ်၍ သွားလျှင် အသက်တမ်း ဆုတ်ယုတ်သွားသည်။ ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့၏ အားရှိ၊ အားမဲ့ ဖြစ်ရသည်မှာလည်း သတ္တဝါအများနှင့် ဆက်ဆံသော ဒုစရိုက်၊ သုစရိုက်သည်ပင် အကြောင်းရင်းပေတည်း။ သတ္တဝါအများ၌ ဖြစ်ကြသော ဒုစရိုက်ကံသည် မြေ၊ ရေ၊ တော၊ တောင်အစရှိသော ဩကာသလောကဓာတ်ကို ချောက်ချားခေါင်းပါးစေနိုင်သည်။ အနည်း ငယ်သော သူတော်ကောင်းတို့၏ သုစရိုက်မှုသည် မထွန်းကားနိုင်။ ထို့အတူ သတ္တဝါအများ၌ဖြစ်ကြသော သုစရိုက်ကံစုသည် ဩကာသ လောကဓာတ်ကို ရွမ်းစိုဆူဖြိုးစေနိုင်သည်။ အများ၏အတွင်း၌ အနည်း ငယ်မျှသော မသူတော်တို့၏ ဒုစရိုက်မှုသည် မထွန်းကားနိုင်။

ချောက်ချားခေါင်းပါးသော ဩကာသလောကမှဖြစ်သော သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်၊ မြက်၊ ကောက်၊ စပါး၊ ပဲမျိုးစသော သင်္ခါရလောကတို့သည်လည်း ချောက်ချားခေါင်းပါးကုန်တော့သည်။ ချောက်ချားခေါင်းပါးသော ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောကမှ ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့နှင့်ကြီးပွား ရသော လူဟူသော သတ္တလောကသည်လည်း ချောက်ချား ခေါင်းပါး လေတော့သည်။ တိရစ္ဆာန်တို့လည်း လူအားလျော်စွာ အတိုးအဆုတ်ဖြစ် လေတော့သည်။ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ငရဲ၊ ပြိတ္တာတို့မှာမူကား ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောကမှဖြစ်သော ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို အားကြီးစွာ မှီရ

သည်နှင့် ထိုသူတို့၏သဏ္ဌာန်ကို ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောကတို့ များစွာအထူးမပြုကုန်၊ ရွှမ်းစိုဆူဖြိုးသော ဖက်မှာလည်းပြန်၍ သိပါလေ။

ဤကမ္ဘာဦးအခါ၌ အသက်အသင်္ချေအကျိုးပေးမည့်ကံသည် တစ်ရာတမ်း၊ ဆယ်နှစ်တမ်းမှာမှ ပေးလေရမူ အသက်တစ်ရာ၊ အသက် ဆယ်နှစ်မျှသာ ရှည်စေနိုင်သည်။ တစ်ရာတမ်း၊ ဆယ်နှစ်တမ်း၌ အနှစ် တစ်ရာ၊ အနှစ်တစ်ဆယ်ရှည်စေနိုင်မည့် ကံသည် အသင်္ချေတမ်းမှာမှ ပေးလေရမူ အသက်အသင်္ချေ ရှည်စေနိုင်သည်။

ထို့အတူ အသင်္ချေတမ်း၌ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စင်္ကြာမင်း အဖြစ်ကိုပေးမည့်ကံသည် ယခုပေးလေရမူ ယခုရှိကြသော မင်းများ အနေသာ ပေးနိုင်သည်။ အသင်္ချေတမ်း၌ ကုဋေတစ်ရာ ကြွယ်ဝသော သူဌေးအဖြစ်ကို ပေးမည့်ကံသည် ယခုပေးလေရမူ စားရ၊ ဝတ်ရ၊ မျှတနိုင်ရုံသာ ပေးနိုင်သည်။

ဤသို့လျှင် အများနှင့်ဆိုင်သော အသက်တမ်း၊ လုံးရပ်သဏ္ဌာန် တို့၏ အတိုး၊ အဆုတ်များ၌ အသီးအသီးသော မိမိတို့၏ ရှေးကံဟောင်း သည် အရာမဟုတ်၊ အစဉ်အဆက် အများလေ့ကျက်သော သုစရိုက်၊ ဒုစရိုက်မှုတို့၏ တိုးခြင်း၊ ဆုတ်ခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ ဓာတ်ဆီ၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဓာတ်မီး ၂-ပါးတို့၏အားတိုးခြင်း၊ အားဆုတ်ခြင်း သည်သာ ပမာဏဖြစ်ပေသည်။ ဤအကြောင်းကိုမူကား မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏ ကံတော်ကိုမြင်၍ ထင်ရှားသိသာပေသည်။

ဝိပဿီအာဒယော ပန သဗ္ဗေပိ ဗောဓိသတ္တာ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေန သောမနဿသဟဂတ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ အသင်္ခါရိက စိတ္တေန မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိသု၊ တေနစိတ္တေနဂတိယာ အသင်္ချေယံ အာယု၊ ဣတိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါအသင်္ချေယျာ ယုကာ၊ တေ ကဿာ

အသင်္ချေယျံ န အဋ္ဌံသု၊ ဥတုဘောဇနဝိပတ္တိယာ၊ ဥတုဘောဇနဝသေန
ဟိ အာယုဟာယတိ ပိ ဝဇ္ဇတိပိ။ [မဟာပဒါနသုတ်အဋ္ဌကထာ။]

ဝိပဿီအာဒယော=ကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ=အလုံးစုံလည်းဖြစ်
ကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ=တို့သည်၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေန=မေတ္တာစွာ၏
ရှေးအဖြစ်သော၊ သောမနဿသဟဂတ ညဏသမ္ပယုတ္တ အသင်္ချေရိက
စိတ္တေန=ဖြစ်၊ မာတုကုစ္ဆိသ္မိ=၌၊ ပဋိသန္ဓိ=ကို၊ ဂဏှိသု=ယူကြကုန်ပြီ၊
တေနစိတ္တေန=ထိုစိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိယာ=ကို၊ ဂတိတာယ=ယူအပ်
သည်ရှိသော်၊ အာယု=အသက်သည်၊ အသင်္ချေယျံ=အသင်္ချေရှည်နိုင်၏၊
ဣတိ=ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေဗုဒ္ဓါ= အလုံးစုံသော မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။

အသင်္ချေယျာယုကာ=အသင်္ချေအသက်ရှည်ရန် ရှိကြပေကုန်၏၊
တေ=ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့သည်၊ ကဿာ=အဘယ်ကြောင့်၊ အသင်္ချေယျံ=
အနှစ်အသင်္ချေပတ်လုံး၊ န အဋ္ဌံသု=မတည်နိုင်ကြပေကုန်သနည်း၊
ဥတုဘောဇန ဝိပတ္တိယာ=ဥတုဟူသော ဓာတ်မီး ၂-ပါး၊ အစာ အာဟာရ
တွင်ပါသော ဩဇာဟူသော ဓာတ်ဆီတို့၏ ချောက်ချားခေါင်းပါးခြင်း
ကြောင့်၊ နအဋ္ဌံသု=မတည်နိုင်ကြကုန်၊ ဟိ=ထိုစကားမှန်၏၊ ဥတုဘောဇန
ဝသေန=ဥတု၊ ဘောဇနတို့၏အစွမ်းကြောင့်၊ အာယု=အသက်တမ်းသည်၊
ဟာယတိပိ=တရွေ့တရွေ့ ဆုတ်လည်းဆုတ်၏၊ ဝဇ္ဇတိပိ=တရွေ့တရွေ့
တက်လည်းတက်၏။

နောက်ကို သုစရိုက်၊ ဒုစရိုက်မှချီ၍ အကျယ်ကြီးလာပေ၏၊
ဤအဋ္ဌကထာကြီးကို ထောက်၍ လူတို့၏အသက်တမ်း၊ လုံးရပ် သဏ္ဌာန်၊
အရောင်အဆင်းတို့၏ဆုတ်ခြင်း၊ တက်ခြင်းဖြစ်ရသည်မှာ အသီးအသီး
သော မိမိတို့၏ ကံဟောင်းသည် ပမာဏ မဟုတ်၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဓာတ်မီး
၂-ပါးတို့သည်သာ ပမာဏဖြစ်ပေကုန်သည်။

ဓာတ်မီးပြုသော ဥတုဇရုပ်သည် မီးဇာနှင့် တူသည်။ ဓာတ်ဆီပြုသော အာဟာရရုပ်သည် ရေနံဆီနှင့်တူသည်။ ကံဟောင်းပြုသော ကမ္မဇရုပ်သည် မီးတောက်နှင့်တူသည်။ ၎င်းမီးတောက်၏ အသက်မှာ မီးဇာနှင့်ရေနံဆီသာ ပမာဏဖြစ်သည်။ သုတ်ဋီကာကြီး၌ကား ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးရုန့်ကြမ်းသော အမိ၊ အဘတို့၏ ဗီဇနိယာမ သဘောကို အကြောင်းပြု၍လည်း အသက်တမ်းကို ဆိုပေ၏။ ရောက်ရာ အသက်တမ်းမှာပင် တမ်းမပြည့်ကြကုန်သည်လည်း ရှိသည်။ တမ်းကိုကျော်ကြကုန်သည်လည်းရှိသည်။ ။ ဤအကြောင်းများကို နောက်မှဆိုအံ့။

[ဤကား ရသပထဝီဓာတ်မြေဆီကို စားကြကုန်၍ အသက်တမ်းဆုတ်ယုတ်ကုန်သည်ဟူသော ကမ္ဘာ့တန်းဆာဓမ္မတာနှင့်စပ်၍ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အတိုးအဆုတ်အယုတ်အပွားကို ဆိုသောအခန်းပြီး၏။]

-----*-----

၈။ အမျိုး ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ မြေဆီမြေသင်းလွှာစသည်အကြောင်း

နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေ အသင်္ချေ မြေဆီကိုစား၍ အဆင်းသဏ္ဌာန် အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်သုံးပါး ထင်ရှားလတ်သော် မထေမဲ့မြင်ပြုခြင်းဟူသော အတိမာန ပါပတရားသည် အားကြီးစွာပေါ်လာ၍ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ဆုတ်ယုတ်လေ၏။ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ လ၊ နေ၊ နက္ခတ်မှဖြစ်သော ဓာတ်မီးသည် ကြမ်း၍ကြမ်း၍လာ၏။ ထိုအခါ ထိုမြေဆီသည် အပျို၌ တရွေ့တရွေ့ ခြောက်သွေ့ခက်မာ၍သွားသဖြင့် စားခြင်း၊ မျိုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဘဲ ကွယ်ပလေ၏။

တေသံ ဝဏ္ဏာတိမာနပစ္စယာ မာနာတိမာန ဇာတိကာနံ ရသပထဝီ အန္တရဓာယတိ။ [အဂ္ဂညသုတ်ပါဠိတော်။]

မြေဆီကွယ်ပျောက်လေလျှင် မြေပေါ်၌ အလွန်အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာကောင်းမြတ်သော မြေသင်းလွှာ ဖြစ်လာ၏။ ထိုမြေသင်းလွှာကို အာဟာရပြု၍ နှစ်ပေါင်းအသင်္ချေများစွာနေကြရာ ထိုမြေလွှာသည် စားခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဘဲ ကွယ်ပြန်လေ၏။ ပဒါလတာမည်သော နွယ်ချိုသည်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုနွယ်ချိုကို အာဟာရပြု၍ နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေနေကြရာ ထိုနွယ်ချိုသည်စားခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဘဲ ကွယ်ပြန် လေ၏။ သလေးဆန်သီးသော သလေးတောသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ရှေးဖြစ်သော မြေဆီ၊ မြေသင်း၊ နွယ်ချိုများမူကား နတ်ဩဇာကဲ့သို့ ဝမ်းမှာကြေပျက်၏။ ဤသလေးဆန်မူကား မပျောက်၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင် ငယ်ကိစ္စဖြစ်လာ၏။

ထိုအခါမှ မိန်းမအဖြစ်နီးသော သူတို့အား ဣတ္ထိဘာဝ ဒသက ကလာပ်နှင့်တကွ ဣတ္ထိသဏ္ဌာန်သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ယောက်ျား အဖြစ်နီးသောသူအား ပုမ္မာဝဒသက ကလာပ်နှင့်တကွပုရိသသဏ္ဌာန် သည်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ယရာဝါသကိစ္စ ဖြစ်လာ၏။ ကာလ ကြာမြင့်လတ်သော် သလေးဆန်တို့သည် တရွေ့တရွေ့ ကြမ်းတမ်း၍ လာသဖြင့် အခွံဖုံးလာကုန်၏။

အစာကို သိုမှီးကြသဖြင့် သလေးတောဝယ် လုလုယက်ယက်ရှိ ကြရာ အကန့်အကန့်ပိုင်းခြား၍ ဝေကြကုန်၏ အခင်းမှာ တစ်ယောက်က ခိုးယူ၏။ ခိုးသောသူကိုဖမ်း၍ လက်ဖြင့်၎င်း၊ အုတ်ခဲဖြင့်၎င်း ရိုက်ပုတ် ကြကုန်၏။ ဤခါတွင် အဒိန္နဒါန်ပေါ်လာ၏။

လက်ဖြင့်ရိုက်ခြင်း၊ အုတ်ခဲဖြင့်ပစ်ခြင်း၊ တုတ်လှံတံဖြင့် ရိုက်ခြင်း ဟူသောကာယကံမှုအကြမ်းကဲ့ရဲ့ရှုတ်ခြင်း၊ မုသားဆိုခြင်းအစရှိသော ဝစီကံမှုအကြမ်းတို့သည် ပေါ်လာကုန်၏။ သလေးစပါးတို့သည်လည်း စိုက်ပျိုးမှသာ ဖြစ်လာကုန်၏။ ဤအခါငါတို့ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးကို မဟာသမ္မတမင်းသမုကြကုန်၏။ ထိုမဟာသမ္မတမင်းကြီး၏ အဆုံးအမကို ခံယူကြရသဖြင့် အဒိန္နဒါနံ၊ မုသာဝါဒစသော ဒုစွရိုက်ကြမ်းတို့သည် ငြိမ်းကြပြန်၏။

မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဟူသော ခတ္တိယမဏ္ဍလ၊ တောထွက်၍ ဈာန် သမာပတ်နှင့်နေကြသော သူတော်ကောင်းနွယ်ဟူသော ဗြဟ္မဏ မဏ္ဍလ၊ မိမိကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာနှင့် လုပ်ကိုင်၍ အသက်မွေးကြသော အသည်မျိုး ဟူသော ဝေဿမဏ္ဍလ၊ အစားအငှားရမ်းလုပ်ကိုင်၍ အသက် မွေးကြ သော သူဆင်းရဲမျိုးဟူသော သုဒ္ဓမဏ္ဍလ ဤအမျိုး ၄-ပါးသည်လည်း ဖြစ်လာ၏။

နောက်ကာလ ရှည်လတ်သော် ဈာန်မာပတ်နှင့် နေနိုင်သော ဗြဟ္မဏမျိုး ဆုတ်ယုတ်၍ ဈာန်မာပတ် အလုပ်ကိုမပြုနိုင်ကြဘဲ ဗေဒင် ကျမ်းပြုအလုပ်နှင့်မြို့၊ ရွာ၊ နိဂုံးသို့ ကပ်၍နေကြသော ဗြဟ္မဏတို့သည်သာ ဖြစ်လာကုန်၏။ နောက်ကာလရှည်လတ်သော် သား မယား မွေးမြူသော ဂဟဋ္ဌဗြဟ္မဏတို့သည် ဖြစ်လာကုန်၏။ ဤကား သုတ်ပါထေယျ အဂ္ဂည သုတ်၌ ဟောတော်မူသောအစဉ်ပေတည်း။

မြေဆီမြေသင်းလွှာ စသည်အကြောင်းပြီး၏။

-----*

ဗြာဟ္မဏတို့၏အကြောင်း

ဤတွင် သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော် ဗြာဟ္မဏဓမ္မိယ သုတ်၌လာသော ဗြာဟ္မဏတို့၏အကြောင်းကို ဆိုလိုက်ပေအံ့။ ။ ရှေးအစ၌တောထွက်၍ ဈာန်သမာပတ်အလုပ်နှင့်သာ နေကြကုန်သည်။ ကာလရှည်လတ်သော် သိက္ခာ သီလကိုသာ ထိန်း၍ ဗေဒင်ကျမ်းပြုအလုပ်နှင့် မင်းဆရာ၊ စိုးဆရာ၊ မြို့ဆရာ၊ ရွာဆရာဖြစ်ကြ၍ လူအပေါင်းတို့ကို ဒါနမှု၊ ဥပုသ်မှု၊ သီလမှု၊ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတို့ဖြင့် ဆုံးမ၍ နေကြကုန်သည်။ ကာလရှည်လတ်သော် လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်မျှသာ ငယ်ဖြူသိက္ခာကိုထိန်း၍ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်ကျော်လျှင်ဇာတ်တူသားမယားနှင့်နေကြကုန်သည်။ ထိုအခါ ယဇ်ခေါ်သော အလှူကြီးငယ်တို့၌ အသက်သတ်ခြင်းမရှိ၊ အလွန်စင်ကြယ်ကြပေသည်။

ပါဠိတော် နောက်ပိုင်းကို အနက်ဆိုလိုက်အံ့။ ။ ယာသု=အကြင်နွားတို့၌၊ ဩသဓာ=ငါတို့အသက်ရှည်နိုင်ရန် ထောပတ်၊ ဆီဦးဟူသောဆေးတို့သည်၊ ဇာယန္တိ=ဖြစ်ပေကုန်၏၊ ဧတာဂါဝေါ=ထိုနွားသတ္တဝါတို့သည်၊ နော=ငါတို့၏၊ မာတာယထာ=အမိနှင့်လည်းတူမျှ၏၊ ပိတာယထာ=အဘနှင့်လည်းတူမျှ၏၊ ဘာတာယထာ=အစ်ကိုရင်း၊ ညီရင်းနှင့်လည်း တူမျှ၏၊ အညေဝါပိစ=တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဉာတကာယထာ=ဘကြီး၊ ဘထွေးစသော ဆွေမျိုးတို့နှင့်လည်းတူမျှကုန်၏၊ ပရမာမိတ္တာ=ခင်ပွန်းမြတ်လည်းဖြစ်ပေကုန်၏။

ဧတာ=ထိုနွားတို့သည်၊ နော=ငါတို့အား၊ အန္ဓဒါစ=အစာထမင်းကိုလည်းပေးကြကုန်၏၊ ဗလဒါစ=ကိုယ်အား၊ ဉာဏ်အားကိုလည်းပေးကြကုန်၏၊ ဝဏ္ဏဒါစ=အဆင်းအရောင်ကိုလည်း ပေးကြကုန်၏။

သုခဒါစ=ချမ်းသာအမျိုးမျိုးကိုလည်း ပေးကြကုန်၏။ ဧတံအတ္ထဝသံ= ဤသို့သော ကောင်းကျိုးကျေးဇူးအထူးတွေကို၊ ဥတ္တာ=သိမြင်ကြကုန်၍၊ တေ=ထိုရှေးသူ ဟောင်းတို့သည်၊ အသု=စင်စစ်၊ ဂါဝေါ=နွားတို့ကို၊ နဟနိသု=သတ်ပုတ်ညှင်းပန်းခြင်းကို မပြုကြပေကုန်။

ကာလ ရှည်လတ်သော် သာကီဝင်နွယ်တွင် အစ ဥက္ကာမုခမင်း၊ ထိုမင်း၏အဘကား တတိယ ဩက္ကာကမင်း၊ ထိုမင်း၏ အနွယ်တွင် အစမင်းကား ဒုတိယဩက္ကာကမင်း၊ ထိုမင်း၏အနွယ်တွင် အစမင်းကား ပဌမဩက္ကာကမင်း၊ ထိုပဌမဩက္ကာကရာဇ် မင်း လက်ထက်သို့ကျရောက် လေသောအခါ ဥစ္စာစည်းစိမ်၌ မက်မောကုန်သော အဓမ္မပုဏ္ဏားတို့သည် ပေါ်လာကုန်၍ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆိတ်၊ ဝက်တို့ကို သတ်၍ ပုဏ္ဏားတို့အား ကျွေးမွေးခြင်း၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဥစ္စာ၊ ရတနာ၊ သွီးကညာ၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်းတို့ကို လှူခြင်းဟူသော ယဇ်အမှုသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်၌ လျင်စွာ ထုတ်ချောက် ရောက်စေတတ်သော ကောင်းမှုကြီးဖြစ်ကြောင်းကို ဗေဒင်ကျမ်းသစ် ပြုပြီးလျှင် ရှေးကျမ်း ဟောင်းဆို၍ ထိုမင်းအား ဆက်ကြကုန်၏။

ယခုအခါ နွား၊ ကျွဲ၊ ကြက်၊ ဝက် စသော တိရစ္ဆာန်များသည် သစ်သီး၊ သစ်ရွက်ကဲ့သို့ လူတို့သုံးဆောင်ရန် ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် သတ်ပုတ်ညှင်းဆဲသော်လည်း အပြစ်မရှိဟု ဆိုအပ်သောအယူသည် ထိုကျမ်းသစ်မှစ၍ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူပေတည်း။

ယထာ အာပေါ စ ပထဝီ စ၊ ဟိရုညံ ဓနဓာနိယံ၊ ဧဝံ ဂါဝေါ မနုဿာနံ၊ ပရိက္ခာရာ ဟိပါဏိနံ။

[ပါဠိတော်။]

လူ့လောကကို ကြပ်မ စောင့်ရှောက်ကြကုန်သော လောကပါလ
နတ်တို့သည် ထိုအခါမှစ၍ လူ့လောကကို စွန့်ကြကုန်၏။ ၉၈-ပါးသော
ရောဂါဆိုး၊ အနာဆိုးတို့သည်လည်း ထိုအခါမှစ၍ လူ့လောက၌
ပေါ်လာကုန်၏။

(က) တတော ဒေဝိ ပိတရောပိစ၊ ဣန္ဒော အသူရရက္ခသာ၊
အဓမ္မောက္ကတိ ပက္ခန္တံ၊ ယံ သတ္တံ နိပတိ ဂါဝေ။

(ခ) တယော ရောဂါ ပုရေ အာသုံ၊ ဣစ္ဆာ အနသနံ ဇရာ၊ ပသူနဉ္စ
သမာရဗ္ဗာ၊ အဋ္ဌ နဝုတိ အာဂမုံ။

[ပါဠိတော်။]

(က) ယံ- ယဒါ=အကြင်အခါ၌၊ ဂါဝေ= နွားတို့၏ကိုယ်၌၊ သတ္တံ=
လက်နက်ကို၊ နိပတိ=ကျစေ၏။ တတော=ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ=စ၍၊
ဒေဝိစ= ကာမာဝစရနတ်တို့သည်၎င်း၊ ပိတရောပိစ=ဗြဟ္မာတို့သည်၎င်း၊
ဣန္ဒောစ=သိကြားသည်၎င်း၊ အသူရရက္ခသာစ=အသူရ၊ ရက္ခိသ်တို့
သည်၎င်း၊ လောကော=လူအပေါင်းသည်၊ အဓမ္မော=တရားမကပ်ကြပြီ၊
ဣတိ=ဤသို့စိတ်ပျက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ပက္ခန္တံ=ဖဲသွားကြကုန်၏။

(ခ) ပုရေ=နွားသတ်သောယောက်ျားနွားသားစားတို့မပေါ်မီ
ရှေးအခါ၌၊ မရှိလျှင်လိုချင်ခြင်းဒုက္ခ၊ အနသနံ=မစားတည့်ရလျှင်
စားခြင်ခြင်းဒုက္ခ၊ ဇရာ=အိုချိန်တန်လျှင် အိုရခြင်းဒုက္ခ၊ ဣတိ=သို့၊
တယောရောဂါ=ရောဂါသုံးပါးတို့သည်သာလျှင် အာသုံ=ရှိကြကုန်၏၊
ပသူနံ=နွားတို့ကို၊ သမာရဗ္ဗာဝ=သတ်ပုတ်ညှင်းပန်းကြမှုသာလျှင်၊
အဋ္ဌနဝုတိ=အနာမျိုး ၉၈-ပါးတို့သည်၊ အာဂမုံ=လူ၌ပေါ်လာကုန်၏။

နွားသတ်ယောက်ျား နွားသားစားတို့ ပေါ်လာသောအခါမှ ၉၈-
ပါးသော အနာရောဂါတို့ ပေါ်လာကြောင်းကို ဟောတော်မူလိုသဖြင့်

လည်း ထိုအနာရောဂါတို့ကို ကုစားကြောင်းဖြစ်သော ဆေးကျမ်းများ သည်လည်း ထိုမှစ၍ ဖြစ်သည်ဟု ယူသင့်၏။ ဤတရားကို ကြားနာရ၍ ငါတို့ မုံရွာလှေကူး၌ နွားသားများကိုပင် ကြဉ်သူများ၏။

[ဤကား ဗြဟ္မဏမဏ္ဍလဟု ဆိုအပ်သော ပုဏ္ဏားနွယ်မှ ဆုတ်ယုတ်ပုံကိုပြသော စကားရပ်တည်း။]

ဗြဟ္မဏတို့၏အကြောင်းပြီး၏။

-----*

မင်းမျိုး အသည်မျိုး သူဆင်းရဲမျိုးတို့ အကြောင်း

ယခုအခါ မင်းမျိုး၊ အသည်မျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုးဟူသော အမျိုး သုံးပါးတို့၏ဆုတ်ယုတ်ပုံကို အရင်းကချီ၍ ဆိုအုံးအုံး၊ မဟာသမ္မတ မင်းမှစ၍ ရှေးရှေးသောမင်းတို့သည် ခိုးသူကိုမိလျှင် အရင်းအနှီး ဥစ္စာပေး၍လွှတ်မြဲတည်း။ ကာလကြာမြင့်လတ်သော် မင်း၏အထံမှ ဥစ္စာကိုရလိုသောသူတို့သည် သူ့ဥစ္စာကိုခိုးကြကုန်၏။ မင်းတို့လည်း ထိုအကြောင်းကိုသိ၍ နောက်သူခိုး ကိုဆက်လာလေရာ ဥစ္စာမပေးပြီ၊ သတ်လေ၏။ သတ်သောအခါမှစ၍ ဓားလက်နက် လုပ်ဆောင်၍ ခိုးကြကုန်၏။ ဥစ္စာရှင်တို့ ဘမ်းမည်ရှိလျှင် သတ်ကြကုန်၏။ ဤအခါတွင် ဓားလက်နက်နှင့်တကွ ပါဏာတိပါတာမူ ပေါ်လာ၏။ ဤပါဏာတိပါတ ပေါ်သောအခါမှစ၍ အသက်တမ်း၏ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည် အလွန် မြန်၍လာ၏။

ကာလရှည်လတ်သော် မုသာဝါဒသည် ပေါ်လာ၏။ ထို့နောက် ရှည်လတ်သော် ကုန်းချောသော ပိသုဏ္ဍဝါစာသည် အားကြီး၍လာ၏။ တစ်သောင်းတမ်းမှစ၍ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသည် အားကြီး၍လာ၏။ ငါးထောင်တမ်းမှစ၍ ဖရုသဝါစာ၊ သမ္ပပ္ပလာပတို့သည် အားကြီး၍

လာကုန်၏။ နှစ်ထောင်ငါးရာတမ်းမှစ၍ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒတို့သည် အားကြီး၍လာကုန်၏ တစ်ထောင်တမ်းမှစ၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်အားကြီး၍ လာကုန်၏။ ငါးရာတမ်းမှစ၍ အဓမ္မရာဂတရား၊ ဝိသမရာဂတရား၊ မိစ္ဆာဓမ္မတရားတို့သည် အားကြီး၍ လာကြကုန်၏။

အဓမ္မရာဂေါ တိ မာတာ မာတုတ္တ ပိတုတ္တ မာတုပဂိနီတိ အာဒိကေ အယုတ္တဋ္ဌာနေ ရာဂေါ။ ဝိသမလောဘောတိ ပရိဘောဂ ယုတ္တေသု ပိ ဒါရေသု အတိဗလဝ လောဘော။ မိစ္ဆာပရေတောတိ ပုရိသာနံ ပုရိသေသု၊ ဣတ္ထိနံ ဣတ္ထိသု ဆန္ဒရာဂေါ။ [အဋ္ဌကထာ။]

အဓမ္မရာဂ၊ ဝိသမလောဘ၊ မိစ္ဆာပရေတ တရားသုံးပါးတို့၏ အထူးမှာနှစ်ရာငါးဆယ်တမ်းမှစ၍ အမိ၌ မလေးမြတ်ခြင်း၊ အဘ၌ မလေးမြတ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၌ မလေးမြတ်ခြင်း၊ မိကြီး၊ မိထွေး၊ ဘကြီး၊ ဘထွေး၊ အရီးကြီး၊ အရီးထွေး၊ ဦးကြီး၊ ဦးထွေးတို့၌ မလေးမြတ်ခြင်းဟူသော ဤလေးပါးတို့သည် အားကြီး၍လာကုန်သည်။ တစ်ရာတမ်း၌ ထိုတရားတို့သည် အတိုင်းထက်အလွန်အားကြီးကုန်၏။ သာသနာ မရှိသောလူမျိုး၌ သုစရိုက်ဟူ၍ အနည်းငယ်သာရှိတော့သည်။ ဒုစရိုက်သာ ပြည့်တော့သည်။ သာသနာထွန်းရာလူမျိုး၌ကား သုစရိုက်ဆယ်ပါး ထင်ရှားရှိပေ၏။ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမရှိပေ။

ဆယ်နှစ်တန်းသို့ ရောက်သောအခါ၌ကား သုစရိုက်ဆယ်ပါး သည် လုံးလုံးကွယ်လေ၏။ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးသည်ကား ထွန်းကားလေ၏။ ထိုအခါ အမိဟူ၍၊ သားဟူ၍၊ အဘဟူ၍၊ သမီးဟူ၍ အထူးမရှိကြမူ၍ ဃရာဝါသ ကိစ္စမှာ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်တို့နှင့် အတူသာဖြစ်၏။ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် သတ်ပုတ်ညှင်းပန်းလိုသော ဒေါသစိတ်သည် အခါခပ်သိမ်း တည်၏။ အစာအဟာရမှာ လူးထမင်းသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သတည်း။

ထိုအခါ ကပ်သုံးပါးသင့်၍ သေကြေပျက်စီးကြကုန်၏။

ဤကပ် ၃- ပါးသည် အဘယ်အခါမှစ၍ လောက၌အားကြီးစွာ ပေါ်လာသနည်းဟူမူကား-

အဓမ္မရာဂ၊ ဝိသမလောဘ၊ မိစ္ဆာဓမ္မ ပရေတဟူသော အယုတ် တရား ၃- ပါးတို့သည် အားကြီးစွာ ပေါ်လာသော် ငါးရာတမ်းမှစ၍ ပေါ်လာသည်။ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်သည် ဘုရားအား လျှောက်သည်။ ရှေးအခါ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းသည် မြို့၊ ရွာ၊ နိဂုံးချင်း အခြားမလပ် ထူထပ်စည်ကားသည်ဟု ကြားဖူးပါသည်။ အကြောင်းသို့ ပါနည်းဟု လျှောက်လေရာ-

ဧတရဟိ ဗြဟ္မဏ မနုဿ အဓမ္မရာဂရတ္တာ ဝိသမလောဘာ ဘိဘူတာ မိစ္ဆာဓမ္မ ပရေတာ။

စသည်ချီ၍ ကပ်သုံးပါးကြောင့် မြို့ရွာနိဂုံးတို့ သုန်း၍ကုန်ကြောင်း ကို တိကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် ဗြဟ္မဏဝဂ်၌ ဟောတော်မူသည်။

လိုရင်းအနက်ကား။ ။ လူသတ္တဝါတို့သည် အဓမ္မရာဂ၊ ဝိသမလောဘ၊ မိစ္ဆာဓမ္မ အားကြီးကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရံခါ ရံခါ ရွာလျှင် ရွာခြင်း၊ မြို့လျှင်မြို့ခြင်း၊ ပြည်လျှင်ပြည်ခြင်း တိုက်ခိုက်လုယက် သတ်ဖြတ် ကြကုန်သည်။ မကြာမကြာ အခါခါ ဖြစ်လာသော ဤသတ္တန္တရကပ်ကြောင့် လည်း မြို့၊ ရွာ၊ နိဂုံး အသုန်းများလေသည်။ ထိုပါပတရား ၃-ပါးကြောင့် ပင်လျှင် ဇမ္ဗူဒီပါအပြင်၌ မိုးခေါင်သဖြင့် ငတ်မွတ်သေကြေပျက်ပြုန်း သော ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်ကြောင့်လည်း မြို့ရွာနိဂုံး အသုန်းများလေသည်။ ထိုပါပတရား ၃- ပါးကြောင့်ပင်လျှင် လူလောကကို မကြည်ညိုကြကုန် သော အအုပ်အချုပ် အကြီးအကဲဖြစ်ကုန်သော နတ်ဘီလူးတို့သည် များစွာသော သူရဲ သံဘက်တို့ကို လွှတ်ကြကုန်၏။ မြို့နယ်၊ ရွာနယ်၊

တိုင်းနယ်၊ ပြည်နယ်တွင်းရှိသော နတ်တို့သည်လည်း မတားမဆီးမှု၍ မြို့၊ ရွာ၊ တိုင်း၊ ပြည်တို့ကို လွှတ်ထားကြကုန်၏။ ထိုသူရဲ သံဘက်တို့သည် မြို့တွင်း၊ ရွာတွင်း၊ တိုင်းတွင်း၊ ပြည်တွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်၍ အထူးထူးသော ရုတ်တရက်နာတို့ကိုဖြစ်စေ၍ သေသောသူတို့၏ အအူ အသဲကိုစားကြကုန်၏။ ဤသို့သော ရောဂန္တရကပ်ကြောင့်လည်း ဇမ္ဗူဒီပါ ၌ မြို့၊ ရွာ၊ နိဂုံးတို့သည် အသုန်းများကုန်၏။

တေသံ အဓမ္မရာဂရက္ခာနံ ဝိသမလောဘာ ဘိဘူတာနံ မိစ္ဆာဓမ္မ ပရေတာနံ ယက္ခာ ဝါဠေ အမနုဿေ ဩဿဇ္ဇန္တိ။

တေန ဗဟူ မနုဿ ကာလင်္ကရေန္တိ။ [၎င်းပါဠိတော်]

အထက်ပါ လောကပါလနတ်တို့သည် နွားသားကိုစားကြသော ဥပက္ကာကရာဇ်မင်း လက်ထက်မှစ၍ လူ့လောကကို စွန့်ထားကြကြောင်း မှာ ရှေး၌ဆိုခဲ့ပြီ။ ။ ဤသို့လျှင် ဤကပ် ၃- ပါးသည် ငါးရာတတမ်းမှစ၍ တရွေ့တရွေ့ ထူထပ်ကာ လာသည်။ ဆယ်နှစ်တမ်းတွင် တကျွန်းလုံးအနှံ့ တပြိုင်နက်ဖြစ်၍ ပျက်ပြုန်းကြလေသည်။

ဤသည်ကား လူသတ္တဝါတို့၌ အသက်တမ်းနှင့်တကွ လုံးရပ် သဏ္ဌာန် အရောင်အဆင်း ဆုတ်ခြင်းတက်ခြင်း ဖြစ်ကြသည်မှာ အသီး အသီးသော မိမိ မိမိတို့၏ ရှေးကံဟောင်းနှင့်မဆိုင်ပေ။ မျက်မြင် လောက၌ အများအများ ပြုကျင့်ကြသော ဒုစရိုက် သုစရိုက်တရားတို့သည်သာ အရင်းဖြစ်ပေကုန်သည်။

ဤတရားတို့၏ အရှိန်အဝါကြောင့် မြေ ရေ စသော ဩကာသ လောက၊ သစ်ပင်၊ ချုံနွယ် ကောက်ပဲစသော သင်္ခါရလောက၊ ဤ ၂- ပါးသော မှီရာလောကတို့၌ ဓာတ်ဆီဓာတ်မီးတို့၏ တရွေ့တရွေ့ အားအင် ကုန်ခန်းခြင်း၊ တရွေ့ရွေ့အားအင် တိုးတက်ခြင်း၊ ထိုလောက ၂-

ပါးတို့၌ရှိသော ဗဟိဒ္ဓ ဓာတ်ဆီဓာတ်မီးတို့၏ အားကိုအားပြု၍ အကောင် အထည် အစုအခဲဖြစ်နေသော တစ်ကိုယ်လုံး၌ရှိသော ကမ္မဇ ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီး၊ စိတ္တဇဓာတ်ဆီဓာတ်မီး၊ ဥတုဇဓာတ်ဆီဓာတ်မီး၊ အာဟာရဇ ဓာတ်ဆီဓာတ်မီးတို့၏ အားအင်ကုန်ခန်းခြင်း၊ အားအင် တိုးတက်ခြင်း၊ ထိုဓာတ်ဆီ ၅- မျိုး၊ ဓာတ်မီး ၅-မျိုးတို့ကို မှီတွယ်၍ဖြစ် ရတည်ရသော အသက်ဟူသောဇီဝိတဓာတ်သည်လည်း ထိုဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့နှင့် အတူသာလျှင် တိုးလျှင် တိုးခြင်း၊ ရှည်လျှင်ရှည်ခြင်း ဖြစ်ရခြင်း၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းကြောင့် အသင်္ချေမှဆယ်နှစ်၊ ဆယ်နှစ်မှ အသင်္ချေဟူ၍ သတ္တလောက၏ ဆုတ်တုံတက်တုံ ဖြစ်ရခြင်းများကို ထင်လင်းစွာပြ ဆိုသော စကားရပ်ပေတည်း။

ကျွန်းသူကျွန်သားအများတို့ တဖွဲ့တစည်းတည်းဖြစ်ကြရသော
သာဓာရဏ အခန်းပြီး၏။

၉။ သက်တမ်းအတိုးအဆုတ်နေရခြင်းအကြောင်း အာယုက္ခယမရဏ

ယခုအခါ ရောက်ရာအသက်တမ်းမှာပင် တမ်းမပြည့်ဘဲသေ ရခြင်း၊ တမ်းကိုကျော်အောင် နေရခြင်းများကို အကျဉ်းပြဆိုလိုက်အံ့။ ကံပင် အားအင်ရှိသေးသော်လည်း တမ်းသို့လိုက်၍ သေရခြင်းဟူသော အာယုက္ခယမရဏ၊ တမ်းပင်ရှိသေးသော်လည်း ကံအားကုန်၍ သေ ရခြင်းဟူသော ကမ္မက္ခယမရဏ၊ တမ်းလည်းပြည့် ကံလည်းအားကုန် ၂-ပါးစုံ၍ သေရခြင်းဟူသော ဥဘယက္ခယမရဏ၊ တမ်းလည်းရှိသေး လျက် ကံလည်း အားအင်တောင့်တင်းပါသေးလျက် ဥပစ္ဆေဒက ကံတစ်ပါးသည် အတင်းဖြတ်၍သေရခြင်းဟူသော ဥပစ္ဆေဒကမရဏ

ဟူ၍ သေရခြင်း ၄-ပါး။ ။ ရှေးသာဓကရဏ အခန်း တစ်ခန်းလုံးသည် အာယုက္ခယ အချက်ပင်တည်း။

အာယုက္ခယ၌ ကံပင်အားအင် ရှိပါသေးသော်လည်း အသက် တမ်းသို့လိုက်၍ သေရသည်ဟူသော စကားမှာ ဖြစ်မြဲတိုင်းသော ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးအတိုင်းနှင့် အသက်ထက်ဆုံးသွားကြသောအများတို့ကို ဆိုရင်း ပေတည်း။

တရာတမ်းသူဖြစ်ပါလျက် လူ့ပြည်မှပြောင်းရွှေ့၍ ဘုမ္မစိုးဗိမာန်၌ နေရသဖြင့် အသက်ခုနစ်ရာရှည်ပေသော ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလာ ဝတ္ထုများကိုထောက်၍ အသက်ရှည်လှသော ကျွန်တစ်ပါး၊ ဘုံတစ်ပါး ပြောင်းရွှေ့ပြန်လည်း မိမိဖြစ်ရာလောက၏ အသက်တမ်းထက် ရှည်နိုင် ကြောင်းကို သိသာပေသည်။ ။ [တစ်ရပ်]

ဝိဇ္ဇာမယဝိဓိဖြင့် စိရင်လုပ်ဆောင်၍ ထမြောက်သော ပြဒါး ဓာတ်ဆီ၊ သံဓာတ်ဆီ၊ ကျောက်ဓာတ်ဆီများကို သုံးဆောင် ဆက်လက် ပါလျှင်လည်း တစ်ရာတမ်းတွင် တစ်ထောင်မကပင် နေရပါ၏။

သက္ကတေဝ ဇရယ ပဋိကမ္မံ ကာတုံ၊ န ပန သက္ကတေမရဏဿ ပဋိကမ္မံ ကာတုံ။ [နေတ္ထိပါဠိတော်။]

ရသာယနဘေသန္တံ ပန သုစိရမ္ပိ ကာလံ ဇီဝိတံ ပဝဇ္ဇေတုံ သက္ကောတိ ယေဝ။ [မဟာဋီကာ။]

အနက်ကား။ ။ ဇရယ=အိုခြင်းအမှု၏၊ ပဋိကမ္မံ=မအိုရ အောင်ကြံဆောင်ကုစားခြင်းအမှုကို၊ ကာတုံ=ပြုခြင်းငှါ၊ သက္ကတေဝ= တတ်ကောင်းသည်သာလျှင်တည်း၊ မရဏဿပန=သေခြင်း၏ကား၊ ပဋိကမ္မံ=မသေရအောင် ကြံဆောင်ကုစားခြင်း အမှုကို၊ ကာတုံ=ပြုခြင်းငှါ၊ နသက္ကတေ=မတတ်ကောင်း။

မသေရအောင် မတတ်ကောင်း ဟူသည်မှာ အမြဲနေရအောင် မတတ်ကောင်းဆိုလိုသည်။ မအိုရအောင် တတ်ကောင်းပါ၏ဟူသည်မှာ မသေမီအတွင်း သွားကျိုးခြင်း၊ ဆံဖြူခြင်း၊ အရေတွန့်ခြင်း၊ နားလေးခြင်း၊ မျက်စိသီးခြင်း၊ အားခွန်ဗလ လျော့ပါးခြင်းများကိုသေခါနီးတိုင် မရှိရအောင် ကြံဆောင်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်းပါ၏ဆိုလိုသည်။ ဤစကားဖြင့်ပင် မနာရအောင်လည်းတတ်ကောင်း၏ ဟူသောအနက်သည်လည်းပြီးပါ၏။

ရသာယနဘေသဋ္ဌိပန= ရသဓာတ်ကို အရှည်ခိုင်ပွားစေနိုင်သော အာယုဝဇနဆေးဝါးများသည်ကား၊ သုစိရမ္ပိကာလံ=အလွန်ရှည်ကြာသည့်တိုင်အောင်လည်း၊ ဇီဝိတံ=အသက်ကို၊ ပဝတ္ထေတုံ=တည်စေခြင်းငှါ၊ သက္ကောဘိယေဝ=တတ်နိုင်သည်သာတည်း။

အနောက်နိုင်ငံမှ ရောက်လာသော သာရကောမုဒိကျမ်း ရသာယနပိုင်းတွင်လာသော ဓာတ်ဆေးစုနှင့်တကွ လောကတွင်ရှိကြသောအာယုဝဇန အစီအရင်ကြီးများကို ရသာယနဆေး ခေါ်သည်။ သို့သော်လည်း ဘုရားကဲ့ရဲ့တော်မူသော အလုပ်နှင့် အနှစ်တစ်ထောင် အသက်ရှည်ရသည်ထက် ဘုရားချီးမွမ်းသော အလုပ်နှင့် တစ်ရက်မျှ အသက်ရှည်ရခြင်းသည်သာ မြတ်လှစွာသတည်း၊

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။

ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမံ။

[ဓမ္မပဒ။]

ယောစ=အကြင်သူသည်လည်း၊ ဥတ္တမံ=မြတ်သော၊ ဓမ္မံ=တရားတော်ကို၊ အပဿံ=မရှုဘဲ၊ ဝဿသတံ=အနှစ်တစ်ရာ၊ ဇီဝေ=အသက်ရှည်၏၊ တဿ=ထိုတရားမရှိဘဲ အနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှည်သောသူထက်၊ ဥတ္တမံ=မြတ်သော၊ ဓမ္မံ=တရားတော်ကို၊ ပဿတော=

ရှုလျက်၊ ဧကဟံ=တစ်ရက်မျှ၊ ဇီဝိတံ=အသက်ရှည်ရခြင်းသည်၊
သေယျော=မြတ်၏။

ကမ္ဘာ့ကမ္ဘာ မရဏ စသော ၃-မျိုး

ကမ္ဘာ့ကမ္ဘာ အသက်တမ်း မပြည့်မီပင် ကံကုန်မည် ရှိသော် လည်း
စောစောကတင်ကူး၍ ဝုဇာပစာယန စသောအမှုများကို ကောင်း
ကောင်းပြုနိုင်ပေမူကား နည်းသောကံသည် အားရှိ၍လာသဖြင့် အရှည်
တည်နိုင်ရာသေး၏။ ။ ဥာယကမ္ဘာမှာ သိနိုင်ရာပြီ။

ဥပစ္ဆေဒကံသည်-

- (၁) မိမိ၏ ဇနကံထက် အားရှိသော ဥပစ္ဆေဒကံ၊
- (၂) ဇနကံနှင့် အားတူသော ဥပစ္ဆေဒကံ၊
- (၃) ဇနကံအောက်အားယုတ်သော ဥပစ္ဆေဒကံဟူ၍
၃-ပါး၊

အားရှိသော် ဥပစ္ဆေဒကံသည်လည်း-

- (၁) သင့်ရုံအားရှိသော ဥပစ္ဆေဒကံ၊
- (၂) အလွန်အားကြီးသော ဥပစ္ဆေဒကံ၊
- (၃) အလွန်ထက်အလွန်အားရှိသော ဥပစ္ဆေဒကံဟူ၍ ၃-ပါး၊

[မှတ်၍ထား။]

သမ္ဘတ္တိ ဝိပတ္တိ ၂-မျိုး

ဂတိသမ္ဘတ္တိ၊ ဥပဓိသမ္ဘတ္တိ၊ ကာလသမ္ဘတ္တိ၊ ပယောဂသမ္ဘတ္တိ ဟူ၍
သမ္ဘတ္တိ ၄-ပါး။

ဂတိဝိပတ္တိ၊ ဥပဓိဝိပတ္တိ၊ ကာလဝိပတ္တိ၊ ပယောဂဝိပတ္တိဟူ၍ ဝိပတ္တိ
၄-ပါး။

ဒေဝဂတိ၊ မနုဿဂတိသည် ဂတိသမ္ပတ္တိမည်၏။ အပါယ်ဂတိသည် ဂတိဝိပတ္တိမည်၏။ အတ္တဘော၏ မပြည့်စုံခြင်းသည် ဥပဓိဝိပတ္တိမည်၏။ ကပ် ၃-ပါးလွတ်ကင်းသော ကာလသည် ကာလသမ္ပတ္တိမည်၏။ မလွတ်ကင်းသော ကာလသည် ကာလဝိပတ္တိ မည်၏။ အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာခြင်းသည် ပယောဂသမ္ပတ္တိမည်၏။ မလိမ္မာခြင်းသည် ပယောဂဝိပတ္တိမည်၏။

သမ္ပတ္တိ ၄-ပါးသည် ကုသိုလ် ကံဟောင်းတို့ကို လွန်စွာချီးမြှောက်ထောက်ပံ့နိုင်၏။ အကုသိုလ်ကံဟောင်းတို့ကို ဝေးစွာ ကာဆီးနိုင်၏။ ဝိပတ္တိ ၄-ပါးသည် အကုသိုလ် ကံဟောင်းတို့ကို လွန်စွာချီးမြှောက် ထောက်ပံ့နိုင်၏။ ကုသိုလ်ကံဟောင်းတို့ကို ဝေးစွာကာဆီးနိုင်၏။

ဤကားဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ ၂-ပါးနှင့် သမ္ပတ္တိ ၄-ပါး၊ ဝိပတ္တိ ၄-ပါးတို့ကိုတွဲ၍ ကံအပြား ၁၆-ပါးဖြစ်အောင် အကျယ် ဟောတော်မူသော အခဏ်းဝယ် အကျဉ်းလိုရင်းပေတည်း။

[မှတ်၍ထား။]

အလွန်ထက် အလွန်အားကြီးသော ဥပစ္ဆေဒကံ ဖြစ်ပေလျှင် ရှောင်၍ လွတ်ရာသော အခွင့်မရှိ၊ ဘုရားမှသော်လည်း မကပ်နိုင်၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်နှင့် တတိယပါရာဇိက နိဒါန်း၌လာသော ရဟန်းငါးရာတို့ကို မြော်၊ အသင့်အားရှိသော ဥပစ္ဆေဒကံ၊ အလွန်အားရှိသော ဥပစ္ဆေဒကံတို့ကိုကား ပယောဂသမ္ပတ္တိ အားကောင်းလှလျှင် ကာဆီးနိုင်ပါ၏။ ဒီဃာဝု သတို့သားကို မြော်။

အကုသိုလ်ကံ ၈- မျိုး

အတ္တေ ကမ္မာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိမ္ပတ္တိ ပဋိဗ္ဗာဋ္ဌာနိ န ဝိပစ္စန္တိ၊ စသည်ငြင်း။

- (၁) က္ကဓ တထာဂတော ပဇာနာတိ၊ အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၂) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဥပဓိ သမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၃) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ကာလ သမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၄) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ပယောဂ သမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၅) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၆) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဥပဓိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၇) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ကာလ ဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၈) အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ပယောဂ ဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။ ။ အကုသိုလ်ကံ ၈-မျိုး။

ကုသိုလ်ကံ ၈-မျိုး

- (၁) အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၂) အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။

- (၃) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ကာလသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၄) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗ္ဗာဏာနိ န ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၅) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ဂတိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၆) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ဥပဓိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၇) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ကာလဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။
- (၈) အထွေကစွာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ
ပယောဂဝိပတ္တိ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္ဓိ။ ။ ကုသိုလ်ကံ
၈-မျိုး။ [အဘိဓမ္မာဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်။]

ရှေးရှေးဘဝကာလ၌ ပြုကျင့်ခဲ့သော အကုသိုလ်ကံသည် ယခု
ကိုယ်တွင် ထင်ရှားရှိနေပါသော်လည်း ဝိပတ္တိ ၄-ပါးတွင် တစ်ပါးပါး
တွေ့ကြုံခိုက်ဖြစ်၍ အကျိုးပေးခွင့်မရ၊ ဝိပတ္တိလက်လွတ်၍ သမ္ပတ္တိ ၄-
ပါးတွင် တစ်ပါးပါး လက်ရှိကြုံမှ အကျိုးပေးနိုင်သည်။ [လှိုင်းအဓိပ္ပာယ်။]

ဤပါဠိတော်ဖြင့်ပင် အကျိုးပေးဆဲဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ
ဟောင်း အားကြီးသော ပယောဂသမ္ပတ္တိနှင့် လုပ်ကြံလျှင် လွတ်ငြိမ်း၏။
အကျိုးပေးဆဲဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံဟောင်း အားကြီးသော ပယောဂ
ဝိပတ္တိကို ပြုမိလိုက်စားမိလျှင် ဆုတ်ယုတ်ကွယ်ပျောက်၏ဟူသော
သဘောကိုလည်း သိသာသည်။

သမ္မတ္တိ၊ ဝိပဿနာ ၂-ဖက်ရောသော သူတို့မှာလည်း ပဋိသန္ဓေ အကျိုး၊ ပဝတ္တိအကျိုးကိုဆောင်သော ကံဟောင်းတို့၏ အားရှိအားမဲ့နှင့် ယခု တွေ့ရှိသော သမ္မတ္တိ၊ ဝိပဿနာ ၂-ပါးတို့၏ အားရှိအားမဲ့ကို တိုင်းထွာ၍ သိရမည်။

ပရိတ် မေတ္တာ၊ ဂါထာ မန္တရား၊ ဆေးဝါး အင်းအိုင်၊ ပယောဂ၊ ယတြာမှုများသည်လည်း အင်အားနှင့်တန်ရုံသော ဥပစ္ဆေဒကများကို တားမြစ်နိုင်သော ပယောဂ သမ္မတ္တိစုပင်တည်း။

တေနဟိ မဟာရာဇ ပရိတ္တ ဘေသဇ္ဇ ကိရိယာ နိရုတ္တကာတိ ယံ ဝစနံ၊ တံ မိစ္ဆာ ဘဝတိ။

[မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော်။]

ဤပါဠိတော်များကို မသိကြကုန်သော သူတို့သည် ဂါထာမန္တရား ဆေးဝါးမှုများကို ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏။ ဤပယောဂသမ္မတ္တိ အလွန်များပြား၏။ ကုသိုလ်မှုပင်ဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်မှုပင်ဖြစ်စေ ထိုထိုအမှု၌ အမှုအား လျော်စွာ အကျိုးပြီးစီး ဖြစ်ထွန်းလေအောင် ကြံဖန်အားထုတ် လုပ်ဆောင် နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိဗျတ္တိသည် ပယောဂသမ္မတ္တိမည်၏။ အကုသိုလ်မှု ၌ဖြစ်သော သမ္မတ္တိမှာမူကား ယခုဘဝတွင် ရွှေ့သာ အကျိုးဖြစ်သည်။ နောက်နောက် ဘဝ၌ကား နစ်မွန်းဖို့သာတည်း။

ဇနကကံနှင့် အားအင်တူမျှသော ဥပစ္ဆေဒကကံစု၊ ဇနကကံ အောက်အားအင်နည်းသော ဥပစ္ဆေဒက ကံစုမှာမူကား အခွင့်ဆိုက်မှ ပေးနိုင်သည်။ မဆိုက်လျှင်မပေးနိုင်၊ လျှောက်ပတ်သည်ကိုလွှတ်၍ မလျှောက်ပတ်သော ဥတု၊ ကာလ၊ ဒေသဌာန၊ လုံ့လပယောဂ၊ အာဟာရ စသည်ကို မှီဝဲမိလျှင် အခွင့်ရ၏။ မမှီဝဲလျှင်မရ၊ မလျှောက် ပတ်သည်ကို မှီဝဲကြသည်မှာလည်း လောဘကြောင့်လည်းရှိ၏။ ဒေါသကြောင့်လည်း

ရှိ၏။ မိစ္ဆာဝါယမကြောင့်လည်းရှိ၏။ သမ္မာဝါယမကြောင့်လည်းရှိ၏။ သဒ္ဓါပညာတို့ကြောင့်လည်းရှိ၏။ သဒ္ဓါပညာထက်သန်လှ၍ အဆမတန် ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်သော ပရိယတ္တိအလုပ်၊ ပဋိပတ္တိအလုပ်များသည် လည်း သပပိဋကကံ၊ ဥပစ္ဆေဒကကံဟောင်းတို့ အခွင့်ရခြင်း၏ အကြောင်းပင် ဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် အသက်ရှည်မှု၊ မာကျန်းမှုတို့မှာ ကောင်းကောင်းလိမ္မာ၍ နေရာကျ အားထုတ်နိုင်သောဉာဏ်၊ ဝီရိယ သည်သာ ပဓာနပေတည်း။

အချို့သောသူတို့ကား- ကံသာပဓာနဖြစ်သည်။ ပဋိသန္ဓေနေ စဉ်ကပင် သေမည့်နေ့ရက်၊ သေမည့် အရပ်ဒေသပယော ဂသေချာပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစားမှား၍သေသည်။ အသွားမှား၍သေသည်။ အနေမှား၍သေသည် စသည်ဖြင့် ပြောကြသမျှသည် အမှားသာဖြစ် သည်ဟု သန်သန်ယူကြကုန်၏။ ဉာဏ်၊ ဝီရိယများသည် ကံစီမံ၍ ကံတိုက်တွန်း၍ ဖြစ်ရသည်ဟု ယူကြကုန်၏။ ဉာဏ်မရှိသောသူတို့၏ အယူသာတည်း။ ဤအရာမှာ ငါတို့အထူးပြောဘွယ်မရှိ။

ဝေဒနာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ၈-ပါး

မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော်မှာပင် ဝေဒနာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ၈-ပါး၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်အတိုင်း လာပေသည်။

- (၁) ဝါတသမုဋ္ဌာနံ၊ လေဓာတ်ပျက်၍ နာခြင်း သေခြင်းတစ်ပါး၊
- (၂) ဝိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သည်းခြေပျက်၍ တာခြင်း သေခြင်းတစ်ပါး၊
- (၃) သေမှသမုဋ္ဌာနံ၊ သလိပ်ပျက်၍ နာခြင်း သေခြင်းတစ်ပါး၊
- (၄) သန္နိပါတိကံ၊ သလိပ်၊ သည်းခြေ၊ လေ ၃-ပါးစုံပျက် သန္နိပါတ် ဆိုက်၍ နာခြင်း တစ်ပါး၊

(၅) ဥတုဝိပရိဟာရံ၊ မိမိကိုယ်ကို မသင့်တင့်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း
ကြောင့်ဖြစ်သော နာခြင်းသေခြင်းတစ်ပါး၊

(၆) ဝိသမပရိဟာရံ၊ မိမိကိုယ်ကို မသင့်တင့်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း
ကြောင့်ဖြစ်သော နာခြင်းသေခြင်းတစ်ပါး၊

(၇) ဩပက္ကမံ၊ မိမိလုံ့လ၊ သူတပါးလုံ့လနှင့်နာအောင် သေအောင်
တမင်အားထုတ်၍ နာခြင်းသေခြင်းတစ်ပါး၊

(၈) ကမ္မဝိပါကံ၊ ဥပပိဋကကံ၊ ဥပစ္ဆေဒကကံတို့၏ အတင်း
နှိပ်စက်၍ နာခြင်းသေခြင်းတစ်ပါး၊

ဤကား နာခြင်း သေခြင်း၏ အကြောင်း ၈-ပါး တည်း။ မိလိန္ဒ
ပဉ္စာပါဠိတော်၌ ၉-ပါး ကြောင်းပေ ၈-အင်္ဂါတွင်တစ်ချက်၊ ည-အင်္ဂါတွင်
တစ်ချက် အလွန်ကျယ်စွာ လာသည်။ လိုရင်းကိုသာ ရေးမည်။

ထို ၈-ပါးတို့တွင် ဩပက္ကမသည် အချို့ ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်သည်။
အချို့ရှေးကံကြောင့် မဟုတ်။ ယခုအမှုသစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ဩပက္ကမိကာ မဟာရာဇ ဝေဒနာ အတ္ထိ ကိရိယာ၊ အတ္ထိ
ကမ္မဝိပါကာ။ [၎င်းပါဠိတော်။]

ကမ္မဝိပါကဇမ္ဘာမူကား ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်သည် သက်သက်
ပေတည်း။

ကမ္မ ဝိပါကဇ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗေ ကတေန ကမ္မေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

[၎င်းပါဠိတော်။]

ကြွင်းသော ၆-ပါးတို့ကား ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်ရသည် မဟုတ်။
ယခုဘဝမူ သက်သက်သာတည်း။

အပ္ပံ ကမ္မဝိပါကံ၊ ဗဟုတရံ အဝသေသံ၊ တထာဗာလာ သဗ္ဗံ
ကမ္မဝိပါကံ ယေဝါ တိအဘိဓာဝန္တိ။

[၎င်းပါဠိတော်။]

ကမ္မဝိပါကဇံ=ကမ္မဝိပါကဇသည်။ အပွဲ=နည်း၏။ အဝသေသံ=အကြွင်းသည်။ ဗဟုတရံ=များ၏။ တထာ=ထိုသို့ရှေး ကံမှအလွတ်သာများပါကုန်လျက်၊ ဗာလာ=အမိုက်တို့သည်။ သဗ္ဗ=အလုံးစုံသော ဝေဒနာသည်။ ကမ္မဝိပါကဝ=ကမ္မဝိပါကဇသာလျှင်တည်း။ ဣတိ=သို့၊ အတိဓာဝန္တိ=တရားမှန်ကို ကျူးလွန်ကျော်နင်း၍ ယူကြကုန်၏။

ရှေးကံကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ယခုဘဝကြောင့် ဖြစ်ရသော သြပက္ကမနာခြင်းသေခြင်း မည်သည်ကား-ဒေါသကြောင့်၊ မာနကြောင့်၊ သောကကြောင့်မိမိကိုယ်ကို မိမိသတ်ပုတ်ခြင်း၊ သတ်ခြင်း၊မင်ကြောင်ပရဲထိုခြင်း၊ လက်ဝှေ့ထိုးခြင်း၊ လက်ဝှေ့လက်ပန်းလုံးခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်၍ သတ်ပုတ်ခြင်း၊ စစ်ပွဲဖြစ်၍သတ်ပုတ်ခြင်း၊ ရှက်လှ၍ စိတ်ပူပန်လှ၍ စိန်စား၍သတ်ခြင်း၊ ဆွဲကြိုးချ၍သတ်ခြင်း၊ သစ်ပင်ချောက်ကမ်းမှချခြင်း စသည်ဖြင့်နာခြင်း သေခြင်းများသည် ရှေးကံကြောင့်မဟုတ်။ ယခုပြုသော အမှုသစ်သာ ဖြစ်သတည်း။ ထိုအခါ၌ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာမူကား ရှေးကံ၏အကျိုးစစ်ပင်ဖြစ်သည် မှန်ပေ၏။ ပုတ်ခြင်းသတ်ခြင်းစသော အမှုများကား ရေးကံပြု၍ဖြစ်ရသည် မဟုတ်။ ယခုရှိသောဒေါသ၊ မာနစသည်ပြု၍သာ ဖြစ်ရသည်။

အညှိဖြစ်အောင် ယင်ကောင် မလုတ်တတ်။ အညှိရှိလာမှ နားတတ်သကဲ့သို့၊ ဤအတူ ရှေးကံမူကား အမှုဖြစ်လာမှ အခွင့်သာ၍အကျိုးပေးလေသည်။ အမှုမဖြစ်အောင် နေတတ်ပါလျှင် ထိုကံဟောင်းသည် အကျိုးပေးနိုင်သော အခွင့်မရှိ၊ လောက၌ ဤကဲ့သို့သော သေခြင်းနာခြင်းသာများလေသည်။ ကံအမှုကို ကံပင်တိုက်တွန်း၍ ဖြစ်လာရသည်ကား တစ်ထောင်မှာ တစ်ယောက်သာ။

ဝိသမပရိဟာရဇဟူသည်ကား-ချော်၍ချွတ်၍လွတ်၍ ကျံ၍ မြင့်ရာမှကျခြင်း၊ လဲခြင်း၊ ကွဲခြင်း၊ တိုက်မိခိုက်မိခြင်း၊ စူးခြင်း၊ ရှခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်း၊ ရေနစ်ခြင်း၊ ကစားမြူးထူး၍ ကျိုးခြင်း၊ ပဲ့ခြင်း၊ ရွဲခြင်း၊ ကန်းခြင်းစသည်တို့တည်း။

[ဤ၌လည်း ဒုက္ခဝေဒနာမှာ ရှေးနည်းအတိုင်းဆိုလေ။]

ဥတုဝိပရိဏာမဇဟူသည်ကား-မိမိနေရာအရပ်တွင်ပင် ဥတုပြောင်း ဥတုလဲ ဥတုပျက်ကြုံ၍ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ မသွားတန်သော တရပ်တကျေး တမြေတရေသို့သွားမိရောက်မိ၍ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ နေပူသင့်၍၊ မီးပူသင့်၍၊ ရေချိုးမှား၍၊ မသင့်သောအစာကို စား၍ ဖောက်ပြန်ခြင်းစသည်ဖြင့် ဖောက်ပြန်၍ နာခြင်း သေခြင်းများသည် ဥတုဝိပရိဏာမဇမည်၏။

[ဤ၌လည်း ဒုက္ခဝေဒနာမှာ အညီရှိ၍နားလာသော
ယင်ကောင်ဥပမာအတိုင်းပင်တည်း။]

ရှေး ၄-ပါးတို့မှာ လေပျက်ရန်အခွင့်ကို ပြုမိ၍ လေပျက်လျက် နာခြင်းသေခြင်း၊ သည်ခြေပျက်ရန် အခွင့်ကိုပြု မိ၍ သည်းခြေ ပျက်လျက် နာခြင်းသေခြင်း၊ သလိပ်ပျက်ရန် အခွင့်ကိုပြုမိ၍ သလိပ်ပျက်လျက် နာခြင်းသေခြင်း၊ ၃-ပါးစုံပျက်ရန် အခွင့်ဆိုက်၍ နာခြင်း သေခြင်းများကို သိလေ။ ဒုက္ခဝေဒနာမှာ ယင်ကောင်ဥပမာအတိုင်း။

ဆိုဘွယ်အထူးကား- ထိုဥတုစသည်တို့၏အားနှင့် ကုသိုလ်ကံဟောင်း၏ အားသည်တူ၍ နေခဲ့အံ့။ လူလိမ္မာလျှင် ကံကနိုင်၏။ မလိမ်မာလျှင် ဥတုစသည်ကနိုင်၏။ ကံကအားကောင်းလှသောအခါ ကံကနိုင်၏။ ဥတုစသည်က အားကောင်းလှသောအခါ ဥတုစသည်ကနိုင်၏။ ဥတုစသည်တို့ကနိုင်၍ အားတိုက်ဘိစီးခဲ့လျှင် ကုသိုလ်ကံဟောင်းတို့သည်

ပြတ်ချိန်မရောက်ဘဲနှင့်ပင် ပြတ်ရ၏။

ဤအရာ၌ ဥတုစသည်တို့ကနိုင်၍ အားတိုက်ဘိစီးခဲ့လျှင် ကံဟောင်းသည် မပြတ်ချင်ဘဲနှင့် ပြတ်ရသည်ဟူသော စကား၌ ထင်ရှားအောင်ဆိုဦးအံ့။

ပရိတ်မေတ္တာ၊ ဆေးဝါး မန္တရား၊ ပယောဂ၊ ယတြာများသည် ကုသိုလ်ကံ၏ စစ်ကူပေတည်း။ စစ်ကူကောင်းလျှင်လည်း ကံဟောင်းကနိုင်၏။ လောကီရသေ့တို့ ထားပေသော ဟောကိန်းအတွက်များမှာ ကောင်းကိန်းဖြစ်အံ့၊ ကံဘက်ပေတည်း။ မကောင်းကိန်းဖြစ်အံ့၊ ဥတုစသည်တို့၏ ဘက်ပေတည်း။

အလွန်ထက်အလွန် အားကြီးလှသော ဥပစ္ဆေဒကံကြီးကို ထား၍တစ်ပါးသောအရာတို့၌ ဉာဏ်ဝီရိယသာ ပမာဏပေတည်း။ အခါမလွန်မီတင်ကူး၍ ကြိဘန်နိုင်သော ဉာဏ်ဝီရိယသည် ကုသိုလ်ကံဟောင်း၏ အတုမရှိသော သဟဲကြီးပေတည်း။

ဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး အထူး

ဤသို့လောက၊ ဓမ္မ၊ ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယစသည်တို့ကို စပ်ဘက်ညှိနှိုင်း၍ မမြင်နိုင်ကြသည်နှင့် အလုံးစုံသော ဆင်းရဲချမ်းသာဟူသမျှတို့သည် ရှေးကံကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်ကုန်သည်ဟု အတင်းယူကြသောသူတို့သည် သဗ္ဗပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိ၌ သက်ဝင်ကုန်၏။

[အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ သံယုတ်ပါဠိတော်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ အဘိဓမ္မာဝိဘင်းပါဠိတော်။]

တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ တိတ္ထာယတနာနိ၊ ကတမာနိ တိဏိ။

(၁) သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော၊ ယံကိဉ္ဇာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံဝါ

အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သဗ္ဗန္တိ ပုဗ္ဗေကတဟေတုတိ။

(၂) သန္တိ ဘိက္ခဝေ။လ။ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော၊ ယံကိဉ္ဇာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သဗ္ဗန္တိ ဣဿရ နိမ္မာန ဟေတုတိ။

(၃) သန္တိ ဘိက္ခဝေ။လ။ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော၊ ယံကိဉ္ဇာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံဝါ။ သဗ္ဗန္တိအဟေတု အပစ္စယောတိ။ [တိကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်။]

(၁) ဤလောက၌ ဖြစ်သမျှသော ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ အပေါင်း သည် ရှေးကံဟောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ကံမှတစ်ပါး အကြောင်း မရှိဟူသောအယူသည် သဗ္ဗပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိမည်၏။

(၂) ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာဟူသမျှသည် ဗြဟ္မာဟူသော ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်းမှုဖြစ်နိုင်သည် ဟူသောအယူသည် ဣဿရနိမ္မာနဟေတု ဒိဋ္ဌိမည်၏။

(၃) ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ ဟူသမျှသည် အကြောင်းမရှိ ဖြစ်ချင် တတ်တိုင်း ဖြစ်လာသော အလေ့ပေါက်သာတည်း ဟူသော အယူသည် အဟေတု အပစ္စယဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိ ၃-ပါး။

ရောဂါဖြစ်ကြောင်း ၈-ပါး

(၁) ဝါတသမုဋ္ဌာနာနိ ခေါ သိဝက ဣဓေကစွာနိ ဝေဒယိတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သာမံ ပိ ခေါ ဧတံ သိဝက ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ယထာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာနိ ဣဓေကစွာနိ ဝေဒယိတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ။ လောကဿာပိ ခေါ ဧတံ သိဝက သစ္စသမ္ပတံ၊ ယထာ ဝါ တသမုဋ္ဌာနာနိ ပိ ဣဓေကစွာနိ ဝေဒယိတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ။ တတြသိဝက ယေတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော

ဧဝံဒိဋ္ဌိနော၊ ယံကိဉ္ဇာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံ ဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ သဗ္ဗန္တိ ပုဗ္ဗေကတဟေတုတိ၊ ယဉ္စ သာမံ ဉာတံ၊ တဉ္စ အတိဓာဝန္တိ၊ ယဉ္စ လောကော သစ္စသမ္မတံ၊ တဉ္စအတိဓာဝန္တိ၊ တဿှာ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ တံ မိစ္ဆာတိ ဝဒါမိ။

(၂) ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ပိ ခေါ သိဝက ဣကေစ္စာနိ ဝေဒယိတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

(၃) သေမှသမုဋ္ဌာနာနိ ခေါ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိဝဒါမိ။

(၄) ဥတုသမုဋ္ဌာနာနိ ခေါ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

(၅) သန္နိပါတိကာနိ ပိ ခေါ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

(၆) ဝိသမပရိဟာရဇာနိ ပိ ခေါ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

(၇) သြပက္ကမိကာနိ ပိ ခေါ။လ။ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

(၈) ကမ္မဝိပါကဇာနိ ပိ ခေါ။လ။ တံ မိစ္ဆာ တိ ဝဒါမိ။

[သံယုတ်ပါဠိတော်။]

ဤ ၈- ပါးသော အကြောင်းတို့ကို အချို့သောကျမ်း၌ ဝေဒနာ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ၈-ပါးဟူ၍ လာသည်၊ အချို့ သောကျမ်း၌ ရောဂါ အနာဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ၈- ပါးဟူ၍ လာသည်၊ မိလိန္ဒပဉ္စာ၌ကား သေခြင်း၏အကြောင်း ၈- ပါး ဟူ၍လည်း လာသည်။

ပါဋ်လျောက် အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား။ ။ ဤလောက၌

ဝေဒနာတို့သည် ဤ ၈- ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်သည်ကို ငါဘုရားလည်းကိုယ်တိုင်ခံစားရဘူးလှလေပြီ၊ လောက၌ ပညာရှိ အပေါင်းလည်း အကြောင်း ၈-ပါး ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟူသော စကားကို အမှန်သမုတ်ကြပေ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အချို့သောသူတို့သည် ဝေဒနာမှန်သမျှသည် ရှေးကံကြောင့်သာဖြစ်သည်ဟု ယူကြကုန်၏၊

ထိုသူတို့သည် ငါဘုရား၏ ဉာဏ်ကိုလည်း ကျူးလွန်ကုန်သည်။ အမှန်ဟူ၍ သမုတ်အပ်သော လောကသမ္မုတိကိုလည်း ကျူးလွန်ကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့အယူစကားကို အမှားဖြစ်သည်ဟု ငါဘုရားဟောပေသည် ဟူလိုသည်။

ကံ ဉာဏ် ဝိရိယ

ဤအရာ၌ နေရာကျ မှတ်ပုံကို ဆိုပေအံ့။ ။ နတ်ပြည် ၆-ထပ်၊ ဗြဟ္မာ ၂၀၊ အပါယ် ၄-ဘုံ၊ ဤဘုံ-တို့၌ကား ပဋိသန္ဓေအခါ၌ အကောင်အထည်ဖြစ်ရန်အမှု၊ ပဝတ္တိအခါ၌ ချမ်းသာဆင်းရဲမှုများမှာ ကံသည်သာပြဋ္ဌာန်းသည်။ ဉာဏ် ဝိရိယ မပြဋ္ဌာန်း၊ ဉာဏ်ဝိရိယကူလိုလျှင် ကံပြု၍ ကူရမည်။ သိကြားမင်းသည် အရှင်မဟာမဿပအား ဆွမ်းလှူ၍ ကူသည်။ ပရဒတ္တုပဇိဝိပြိတ္တာမျိုးဖြစ်ပေမူ ဤဘဝဆွေမျိုးတို့က ပေးဝေသော ကုသိုလ်အဘို့ကို သာဓုခေါ်သော ကံသစ်ပြု၍ ကူရသည်။

စတုမဟာရာဇ်တွင်ပါဝင်သော ရွေးဘုန်းရွေးကံနည်းလှသော ဝိနိပါတိကအသူရာခေါ်သော အစိမ်း၊ သူရဲ၊ တစ္ဆေ၊ မှင်စာစသောသူ၊ ရေတိရစ္ဆာန်၊ ကုန်းတိရစ္ဆာန်ဖြစ်သောသူတို့သည်ကား လုံ့လဝိရိယမချရာ၊ လုံ့လဝိရိယနှင့် အားထုတ်နိုင်ပါမှ ခန္ဓာကိုယ်မျှတရန် ဖြစ်လာသည်။ သို့သော်လည်း ဉာဏ်၏အစွမ်း၊ ဝိရိယ၏အစွမ်းမည်သည် ဆုံးခန်းမရှိ တွင်ကျယ်သည်သာ ဖြစ်ပေသောကြောင့် အထက်ထက်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့မှာလည်း ဖြစ်ထိုက်သော ဉာဏ်ဝိရိယတို့နှင့် ကူပံ့ပါလျှင် ဖြစ်ထိုက်သော အကျိုးတိုးပွားစည်ပင်ရာပါ၏။

ခန္တီနှင့်ဉာဏ်ဝိရိယအရာမှာ သိကြားမင်းသည် လူလွန်ပေတည်း။ နောင်ဘဝ၌ ဆက်လက်ရန် ကံသစ်ထူထောင်မှု ဉာဏ်ဝိရိယမျိုး၊ မဂ်ဖိုလ်ရရန် ကံပါရမီ ဝသီဝါသနာ ဘာဝနာမှုအရပ်ရပ် လိမ်မာမှု

ဉာဏ်ဝီရိယမျိုးများ မူကား ဘယ်အခါမှ လွတ်ကောင်းသော အခွင့်မရှိ။
လူ့ဘုံ၌ကား ပဋိသန္ဓေအခါ အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ် ဖြစ်
ကြရသည်မှာ ရှေးကံတစ်ခုတည်းသာတည်း။ ရှေးကံအားကောင်းလျှင်
ကောင်းလိုက် မင်းမျိုး၊ သူဌေးမျိုးမှာဖြစ်ရသည်။ ရှေးကံအားနည်းလျှင်
နည်းလိုက် ဆင်းရဲမျိုးမှာ ဖြစ်ရသည်။ ပဋိသန္ဓေအခါ အယုတ်၊ အမြတ်
ဖြစ်ဘို့မှာ ဉာဏ်ဝီရိယမဝင်သာ။ ရှေးကံချ၍ ဖြစ်ရပြီးနောက် ဖြစ်မိဖြစ်ရာ
အမျိုးဇာတိအား လျော်စွာရပြီးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို စောင့်ရှောက်မှု၊
တိုးပွားစေမှု၊ မရသေးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရအောင်ပြုမှု၊ အသက်
ရှည်ဖို့ လိမ်မာရာသောအမှု၊ အနာကင်းဖို့ လိမ်မာရာသောအမှု များမှာ
မူကား ဉာဏ်ဝီရိယသာ ပဓာနတည်း။ လောကတိဿရဟန်းတို့ကဲ့သို့
အလွန်အားကြီးလှသော ဥပပိဋက အကုသိုလ်ကံ ထူးရှိသောသူတို့၌သာ
လျှင် လောကီချမ်းသာ အတွက်နှင့် ဉာဏ်ဝီရိယမကယ်နိုင် ရှိလေသည်။

ဉာဏ်ဝီရိယ ၃-မျိုး

ထိုဉာဏ်ဝီရိယသည်လည်း-

- (၁) ဝဋ္ဋနိဿိတ ဉာဏ်ဝီရိယ၊
- (၂) ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ဉာဏ်ဝီရိယ၊
- (၃) ဥဘယနိဿိတ ဉာဏ်ဝီရိယ

ဟူ၍ ၃-ပါးရှိလေသည်။

ထို၃-ပါးတို့တွင် ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ကြီးမြင့်စည်ပင်ရန်
အကျိုးငှာသာလျှင် ဖြစ်ပွားစေအပ်သော ဉာဏ်ဝီရိယသည် ဝဋ္ဋနိဿိတ
ဉာဏ်ဝီရိယမည်၏။

ထိုဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို ဖျက်ဆီးရန် အကျိုးငှာ
သာလျှင် ဖြစ်ပွားစေအပ်သော ဉာဏ်ဝီရိယသည် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဉာဏ်

ဝီရိယမည်၏။

၂-ဖက်ကိုပင်ခဲ့၍ ဤအမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုရပါလို၏။ မရသေးမီလည်းဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိနှင့် ပြည့်စုံပါလို၏ ဟု ပြုအပ်သော ဉာဏ်ဝီရိယသည် ဥဉာဏ်သိတ ဉာဏ်ဝီရိယမည်၏။

ထို၂-ပါးတို့တွင် ဝဋ္ဋနိဿိတ ဉာဏ်ဝီရိယ တဘက်သာကြီး ကျယ်စွာရှိသော လူမျိုးတို့သည် လောကီသမ္ပတ္တိကို အကြီးအကျယ် ဖြစ်ထွန်းအောင် ကြံနိုင်ကုန်၏။

ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဉာဏ်ဝီရိယတဘက်သာ ရှိကြကုန်သော လူမျိုးတို့သည်ရှိပြီးသော လောကီသမ္ပတ္တိကိုပင် တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့ စွန့်နိုင်ကြ၍ ဝဋ္ဋနိဿိတမြောက်တည့်ရန် အခွင့်ကိုသာ ရှာကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ဉာဏ်ဝီရိယတစ်ဖက်သာ ရှိကုန်သော လူမျိုးတို့၏ လက်ရှိလောကီစည်းစိမ်ချမ်းသာများသည်၎င်း၊ ရှေးရှေးသော ဘဝတို့က ပြုခဲ့သောကုသိုလ်ကံဟောင်းများသည်၎င်း၊ ယခုဘဝဖြစ်သော ကံသစ်များသည်၎င်း မီးစာမမှုက်ပုံတွေနှင့်သာ တူကုန်၏။ ထိုသူတို့ ဉာဏ်ဝီရိယများသည် ထိုအမှုက်ပုံတွေအတွင်း၌ကျသော မီးထုပ်တွေနှင့်တူကုန်၏။

အတ္တိကမ္မံ အကဏှံ၊ အသုက္ကံ၊ အကဏှ အသုက္ကံ ဝိပါကံ၊

ကမ္မံ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ။ [စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်။]

ဝဋ္ဋနိဿိတ၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ၂-ဖက်ရှိကြသော လူမျိုးတို့သည်လည်းမိမိလက်ရှိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အကြံအဖန် ဉာဏ်ဝီရိယတို့ကို ၂-ဖက်မျှ၍ပြုရကုန်သည်။ [တစ်ချက်။]

ထိုလူမျိုးတို့၌ တစ်ရာတွင် တစ်ယောက်၊ တစ်ထောင်တွင် တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာသော ကံကြီး ဉာဏ်ကြီး ဝီရိယကြီးနှင့် ပြည့်စုံသော ဘုန်းရှင် ကံရှင် သမ္ဘာရှင်တို့သည်လည်း ဝိဝဋ္ဋဓမ္မ၏ အရသာ

ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ လောကီသမ္ပတ္တိအရာ၌ လျစ်လျူပြုခြင်းသာ များကြကုန်သည်။ [တစ်ချက်။]

ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် ၂-ဘက်မှီသော လူမျိုးတို့သည်လည်း လောကီသမ္ပတ္တိအဘို့မှာ အရှည်မခံ၊ တဖြည်းဖြည်း ဆုတ်ယုတ်မြဲသာတည်း။ ဇမ္ဗူဒီပါတွင် အထွတ်အထိတ်ဖြစ်သော မဇ္ဈိမဒေသမှစ၍ ဘုရားသာသနာ အားကြီးစွာ ရောက်ခဲ့သော တိုင်းပြည်နိုင်ငံတို့ အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်ယုတ်ခေါင်းပါး၍လာသည်ကို မြော်လေ။

ရှေးကံဟောင်းမှာမူကား ဉာဏ်ဝီရိယကောင်းလျှင် ကောင်းလိုက်အခွင့်သာပေသည်။ ဉာဏ်ဝီရိယ မကောင်းလျှင် မကောင်းလိုက် အခွင့်ငုပ်လေသည်။ ဉာဏ်ဝီရိယနှင့်ကင်း၍ချော်လျှင် ချွတ်ချွတ်လွဲလွဲ လမ်းလွဲလမ်းမှား လိုက်စားပြန်လျှင်လည်း ဗာရာဏသီ မဟာဓနသူဌေးသားမှာကဲ့သို့ အားကြီးစွာသော ကံဟောင်းသည်ပင်သော်လည်း ဆုတ်ရသည်၊ ယုတ်ရသည်၊ ချုပ်ရဆုံးရလေသည်။ ထိုသူဌေးသားသည် ယခုဘဝပင် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်အောင် ပါရမီဖြည့်ပြီးသောသူပေတည်း။

လောဘကြူးသည့်အတွက်ကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ကို မရသည့်ပြင် ရှိသမျှဥစ္စာစု ကုန်ဆုံး၍ ခွက်လက်စွဲရသည်။ [ဓမ္မပဒ။]

လောဘကြူးခြင်းကြောင့်လည်း ကံဟောင်းဆုတ်ရချုပ်ရသည်၊ ဒေါသကြူးခြင်းကြောင့်လည်း ဆုတ်ရချုပ်ရသည်၊ မောဟကြူးခြင်းကြောင့်၊ မာနကြူးခြင်းကြောင့်၊ မနောပဒေါသိက နတ်တို့ကဲ့သို့ ကုဿာကြူးခြင်းကြောင့်၊ အပျော်ကြူးခြင်းကြောင့်၊ အမေ့ကြူးခြင်းကြောင့်၊ အသောက်ကြူးခြင်းကြောင့်၊ အစားကြူးခြင်းကြောင့်၊ ကစားကြူးခြင်းကြောင့်၊ စိုးမင်းရာဇာနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ကို လိုက်စားမိခြင်းကြောင့်၊ သီလဝန်၊ ဂုဏ်ဝန်များကို ပြစ်မှားကြူးခြင်းကြောင့်၊ လျှူမှု၊ ဒါန်းမှု၊ စွန့်ကြမှု၌

သဒ္ဓါကြူးခြင်းကြောင့် ကံဟောင်းဆုတ်ယုတ်သည်။

တိုင်းပြည် ထီးနန်း ဥစ္စာစည်းစိမ်များကိုစွန့်လျက် တောထွက်၍ ဆင်းရဲငြိုငြင် ခံကြသောအရာ၊ အသက်ခန္ဓာ အင်္ဂါ ကြီးငယ်ကို စွန့်ကြသော အရာများသည် သဒ္ဓါကြူး၍ ကံဟောင်းအကျိုးဆုတ်ယုတ်ရခြင်း၊ ချုပ်ဆုံးရခြင်းပေတည်း။

ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အလုံးစုံများကို ရှေးကံကြောင့်သာ ဖြစ်ရသည်ဟု အယူသန်သောသူတို့သည် သဗ္ဗ ပုဗ္ဗေကတ ဟေတုဒိဋ္ဌိ၌ သက်ဝင်ကုန်၏။ မိမိ၏အဇ္ဈတ္တဓာတ်တို့နှင့် မသင့်သော အရပ်ဒေသ၊ ဥတု၊ သမယ၊ အာဟာရ၊ ပယောဂတို့ကို လောဘအတွက်နှင့်၎င်း၊ သဒ္ဓါဝီရိယအတွက်နှင့် မရှောင်လေဘဲ မှီဝဲဆိုက်တိုက်ရသည်ဖြစ်၍ လေဓာတ်ပျက်သဖြင့် ဖျားခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ သလိပ်ဓာတ်ပျက်သဖြင့် ဖျားခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ ၃-ပါးစုံပျက်သဖြင့် ဖျားခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်ကင်းသဖြင့် မလိုက်တန်သော လမ်း၊ မသွားတန်သောအရပ်ဒေသ၊ မသွားတန်သော အခါကာလ၊ မပြုတန်သောအမှုများကို စိတ်ထင်တိုင်းပြုမိ၍ ဖျားခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းစသော အရာများသည်လည်း ရှေးကံဟောင်းကောင်းပါလျက် ပုဂ္ဂိုလ်မလိမ်မာတွက်နှင့် ကံမခံနိုင်၍ ဆုတ်ယုတ်ဆုံးပါးရလေသည်။

ထိုစကားမှန်၏။ သတ္တဝါ၏ကိုယ်မှာ ကမ္မဇတစ်ခု၊ စိတ္တဇတစ်ခု၊ ဥတုဇတစ်ခု၊ အာဟာရဇတစ်ခုဟူ၍ ရုပ် ၄-မျိုး ရှိပေသည်။ ထို ၄-မျိုးတွင် ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်သည် တစ်စုမျှသာပါသည်။ ယခုတွေ့ရှိသော စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့ ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်တို့သာ များကုန်သည်။ ကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်သည် ကိုယ်ကိုမှီတွယ်၍ ထိုရုပ်တို့နှင့် ဖြစ်အတူ ပျက်အတူ ဖြစ်ရကုန်၏။

ထိုရုပ်တို့တွင်လည်း ဥတုဇရုပ်စုမှာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဓာတ်မီး ညီညွတ်လျှင် ညီညွတ်ရသည်။ လှုပ်ရှားလျှင် လှုပ်ရှားရသည်။ ပျက်ပြားလျှင် ပျက်ပြားရသည်။ ရှေးကံဟောင်းနှင့် မစပ်ကြ။ အာဟာရဇရုပ်စုသည်လည်း အာဟာရဓာတ်ဆီ ၂-ပါး လှုပ်ရှား ပျက်ပြားလျှင် လှုပ်ရပျက်ရတော့သည်။ ကံဟောင်းနှင့်မစပ်ကြ။ စိတ္တဇရုပ်စုမှာလည်း စိတ်ကောင်းလျှင် ကောင်း ရတော့သည်။ စိတ်မကောင်းလျှင် မကောင်းရ။ ကံဟောင်းနှင့်ပင်မစပ်ကြ။ ဤသို့လျှင် တစ်ကိုယ်လုံးကို ၄-ဖို့ဖို့သော် တစ်ဖို့သည်သာကံနှင့် ဆိုင်သည်။ ၃-ဖို့မူကား ကံနှင့်မဆိုင်၊ ကံနှင့်ဆိုင်သော တစ်ဖို့သည်လည်း ကံနှင့်မဆိုင်သော ၃-ဖို့ကို မှီတွယ်ရသည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့ ဖောက်ပြန်၍ စိတ္တဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ ပျက်ပြားခဲ့လျှင် ကံသည်လည်း အကျိုးပေးရန် ညီညွတ်သောဌာနမရှိမူ၍ ယုတ်သိမ်းကွယ်ပရလေတော့သည်။ ဤကား မိမိ၏ ကံဟောင်းသည် မကုန်လိုသေးသော်လည်း မိမိပြုသော ဝိပတ္တိဒဏ်၊ ယခုဘဝတွင် တွေ့ရှိသော ဝိပတ္တိဒဏ်များကို မခံနိုင်၍ ကုန်ရသည်ကို ဆိုသောစကားရပ်တည်း။

မိမိ၏ရှေးကံဟောင်းသည် ကောင်းချင်ပါလျက် တစ်ရွာလုံး အတွက်၊ တစ်မြို့လုံးအတွက်၊ တစ်တိုင်းလုံးအတွက်၊ တစ်ပြည်လုံး အတွက်ကြောင့် မိုမ်းကြီးခေါင်၍၊ ရေကြီး ကြီး၍၊ လေကြီးလာ၍၊ မီးကြီး လောင်၍၊ မင်းဘေးကြီး သင့်၍၊ ကပ် ဥပဒ်ဘေးကြီးတိုက်၍ ရှောင်ခွင့် မသာပါရသည်များမှာလည်း အများအတွက်နှင့်ဖြစ်လာသော ဥပဒ် ဒဏ်ကို မိမိကံ တစ်ခုအားနှင့် မခံနိုင်၍ ပါရလေသည်။

လူ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေမှ နောက်ပဝတ္တိအခါတွင် ကွက်ခြား၍ ဆိုခဲ့သမျှအလုံးစုံသော အသက်ခန္ဓာ ဥစ္စာပစ္စည်း ပျက်ပြား ဆုံးရှုံးရာသော

အမှု၊ ကံဟောင်းသည် မကုန်ချင်ပါသေးဘဲနှင့် လုတ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်း ရသော အမှုခပ်သိမ်းသည် အခါကိုမလွန်မီ မြော်ခေါ်တင်ကူး၍ ရှောင် မှုရှားမှု၊ စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းမှု၊ ပြုစုကုစားမှုတို့၌ လုံလောက်အောင် ဖြစ်လာသော ဉာဏ်ဝီရိယတို့နှင့် ငြားခဲ့လျှင် အကုန်လွတ်ငြိမ်းရ၏။ ဤဉာဏ်ဝီရိယကို ပယောဂသမ္ပတ္တိ ဆိုပေသတည်း။ ဤဉာဏ်ဝီရိယသည် တစ်ယောက်အားကိုသာ ဆောင်နိုင်သည်လည်းရှိသည်။ တစ်ကျိပ်အားကို၊ တစ်ရာအားကို၊ တစ်ထောင်အားကို၊ တစ်ရွာအားကို တစ်မြို့အားကို၊ တစ်နိုင်ငံအားကို ဆောင်နိုင်သည်လည်းရှိသည်။

ဒုန္နုဘိဇာတ်၌ ဘုရားလောင်း ခြင်္သေ့မင်း၏ ဉာဏ်ဝီရိယသည် ဟိမဝန္တာတောသုံးတောင်ရှိသော အသင်္ချေမကသော သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကို ဆောင်ပေသည်။ ထို့အတူ တစ်ယောက်၏ ဉာဏ်ဝီရိယသည် အင်အားရှိသလောက် အကျိုးကိုဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သည်။ ထိုထက် နှစ် ယောက်ညီညာသော ဉာဏ်ဝီရိယ၊ ထို့ထက် ၄-ယောက်၊ ၅-ယောက်၊ တစ်ကျပ်၊ တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်စသည်ဖြင့် အများညီညာသော ဉာဏ် ဝီရိယသည် တိုင်းကိုကြံနိုင်သည်။ ပြည်ကိုကြံနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့သော အရာများမှာ ကံသည်ပမာဏ မဟုတ်။ အများညီညွတ်သော ဝီရိယ သည်သာ ပဓာနပေတည်း။

ဤစကားရပ် အလုံးစုံကိုလည်း ခပ်သိမ်းသော လူတို့နှင့် ဆက် ဆံသော အမှုသွားကို ပဓာနပြု၍ဆိုပေသည်။ အကုသိုလ်အရာ၌ အလွန်ထက်အလွန် အားကြီးသော ကံရှိသောသူတို့ကို၎င်း၊ ကုသိုလ် အရာ၌ အလွန်ထက် အလွန်အားကြီးသော ကံရှိသောသူတိုင်းကို၎င်း၊ ဤကဲ့သို့တထောင်တွင်တစ်ယောက်၊ တစ်သောင်းတွင် တစ်ယောက် ဖြစ်သော သူများကိုမူကား ချန်ခဲ့ပေသည်။

စောဒနာပြဆိုချက်

ဤသို့လျှင် ရုပ်ကလာပ်တို့၏တိုးပွားခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည်ဖြစ်၍၎င်း။

ဤလောက၌ သဗ္ဗပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိ၌ သက်ဝင်သောသူ အများရှိနေကြသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်ဖြစ်၍၎င်း။

လူမျိုးတစ်ပါးတို့နှင့် ဘာသာစကားပြောဆိုကြရာ ဉာဏ်ဝီရိယကို လွှတ်ထား၍ ကံတစ်ခုတည်းနှင့် ပြောဆိုကြသဖြင့် မိမိဘာသာဖက်၌ လူမျိုးတစ်ပါး စိတ်သဘောကြေလည်အောင် မပြောနိုင်ဘဲ စောင်းမိ စောင်းရာ စိတ်ပါမာန်အိုက်နှင့်သာ ပြီးကြသည်များကို မြော်မိပါသည် ဖြစ်၍၎င်း။

ကံတစ်ခုကိုသာ သန်သန်ယူသော လူမျိုးများသည် ဉာဏ်ဝီရိယ မှုတို့၌ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် မပြုကြသဖြင့် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့မှ ဆုတ် ယုတ်ဆွန့်ပါးသည်ကို မြင်ရသည်ဖြစ်၍၎င်း။

အာယုကပ်ဟု ဆိုအပ်သောအသက်တမ်းတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ပုံ များကို တရားကိုယ်ရင်းနှင့်တကွ ခြားခြားနားနား မြင်ခဲ့ပေလျှင် လူ့ရွာ၌ အသက်တို့မှ ရှည်မှုများမှာ ကံဟောင်းသည် ပမာဏ မဟုတ်လွန်း၊ အကြောင်းတစ်ပါး များစွာပင်ရှိပေသည်ဟု သဘောပေါက်၍ “မနုဿတ္ထ၊ ဒုလ္လဘဝယ်၊ အရတော်လှ၊ ဤဘဝကို၊ ကမ္မဿကာ၊ မဟူသသာတည်း၊ ပညာဝီရိယ၊ ထိန်းကျောင်းမှသာ၊ သင့်မြတ်ရာသည်” ဟုနေရာကျ သိမှတ်ကြစေလိုသည်ဖြစ်၍၎င်း ကမ္ဘာဦးစ၍ အာယုကပ် ဆုတ်ယုတ်ပုံ နှင့်တကွ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အတိုးအဆုတ်များကို ဆိုထိုက်ပေသည်။ ။ ဆိုသော မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌-

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု။
ကမ္မပဋိသရဏ။ ယံ ကမ္မံ ကရိဿန္တိ ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ ဝါ။ တဿ
ဒါယာဒါ ဘဝိဿန္တိ။

ဟုချီ၍ အကျယ်အပြော ဟောတော်မူသော သုဘသုတ်၊ ဥပရိ
ပဏ္ဏာသတွင် ဟောတော်မူသော စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်၊ မဟာကမ္မ
ဝိဘင်္ဂသုတ်၊ သုတ္တနိပါတ်တွင် ဟောတော်မူသော ဝါသေဋ္ဌသုတ်-
ထိုထိုသုတ္တန် အရပ်ရပ်တို့၌ သုစရိုက်ကံ၏အကျိုး၊ ဒါန၏အကျိုး၊ သီလ
ဘာဝနာစသည်တို့၏ အကျိုး၊ အဘိဓမ္မာ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်
စသသည်များကို အဘယ်သို့ဆိုမည်နည်း၊ လောကဓာတ်သုံးပါးရပ်မှာ
ကံသာအမွန် ကံသာအချုပ် မဟုတ်ပါလောဟူမူ-

၃၁-ဘုံပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်ဖြစ်ကြရာ၌
ကံသာအမွန်၊ ကံသာအချုပ်ဖြစ်သည်။ လူ့ဘုံကိုထား၍ ဘုံ ၃၀-တို့၌
ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိနှစ်ပါးတို့၌ပင် ယေဘုယျအားဖြင့် ကံသည်သာ အမွန်
ဖြစ်သည်။ လူ့ဘုံသည်မူကား ကံဘုံ၊ ဉာဏ်ဘုံ၊ ဝီရိယဘုံဖြစ်ပေသည်။
သုစရိုက်မှု၊ ဒုစရိုက်မှုအလွန် ထွန်းကားသော ဘုံဖြစ်ပေသည်။ ဘုရား၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာသာဝက ဘဝပါရဂူ အဖြစ်ကိုလည်း ကံဘုံ၊ ဉာဏ်ဘုံ၊
ဝီရိယဘုံ၊ သုံးပါးစုံသော လူ့ဘုံ၌ လုပ်မှုဖြစ်နိုင်သည်။ ကံဘုံစု၌တည်၍
ဖြစ်အောင်မလုပ်နိုင်၊ လူ့ဘုံ၌တည်၍ ဉာဏ်ဝီရိယဖြင့် လုပ်ပေမူကား
သဗ္ဗညုသော်လည်း မလွတ်နိုင်၊ လူ့ဖြစ်ဘို့ကံ၊ နတ်ဖြစ်ဘို့ကံ၊ ဗြဟ္မာဖြစ်ဘို့
ကံများမှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိ၊ အချို့ကား တရားကိုကျင့်မှ ဘုရားဖြစ်သည်။
နောက်နောက်ဘုရားဖြစ်လိုသော် ရှေးရှေးဘုရားထားခဲ့သော တရားကို
ကျင့်ရသည်ဟု ပြောကြသည်။

ခရစ်ယာန်ဆရာတို့အား အစဆုံးဘုရားမှာ ဘယ်သူထားသော တရားကို ကျင့်ရှာမည်နည်း ထို့ကြောင့် အစအဆုံးမရှိသော ထာဝရ ဘုရားတစ်ပါးရှိသည်ဟူသော အယူသည်သာသင့်သည်ဟုကြံကုန်၏ ဤစကားမှာ ကမ္ဘာလည်း အစမရှိ ဘုရားလည်းအစမရှိ ထို့ကြောင့် အစအဆုံးဘုရားဟူ၍ပင် မရှိလေ သို့သော်လည်း နောက်နောင် ဘုရား ဖြစ်လိုသောသူတို့သည် ရှေးရှေး ဘုရားထားခဲ့သော တရားကို ကျင့်ကြ သည်ပင် မဟုတ်ကုန် ဉာဏ်ဝီရိယတရားသည် အစမရှိသော အနမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ဘယ်အခါမှ မဆိတ်ပေ၊ ဘုရား၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကဖြစ်ဖို့ တရားမှာလည်း ဉာဏ်ရှိတော့သည်၊ ဉာဏ်သည်သာလိုရင်း ရှေးရှေး ဘုရားကို မှီဘွယ်ကိစ္စမရှိ။

ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ဝီရိယကို ဝါသနာနှင့်တကွ တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ တစ်ဘဝလိုက်စားတိုးပွား၍ သွားသဖြင့် ဘုရားလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်း၊ သာဝကလောင်း ဖြစ်လောက်အောင်အားရှိသော အခါ အလောင်းအလျာ ဖြစ်တော့သည်။

နိယတဗျာဒိတ်ရလောက်အောင် အားအင်ရှိသောအခါ တွေ့ ရာဘုရားမှာ နိယတဗျာဒိတ်ရကြသည်၊ ငါတို့ဘုရားအလောင်းကို ဗျာဒိတ်ပေးကြကုန်သော ဒီပင်္ကရာစသော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် နောင် ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့ ဟူသောဗျာဒိတ်ကိုသာပေးကြကုန်သည်၊ ဘုရားဖြစ် အောင်ဤတရား ဤတရားကိုကျင့်လော့ဟု တစ်ခွန်းမျှ မဟောကြကုန်၊ ဟောမှသိမည့်သူသည်လည်း နိယတဗျာဒိတ် မထိုက်သေး၊ မိမိအလိုလို သိနိုင်ကျင့်နိုင်သော ဉာဏ်စွမ်း ဝီရိယစွမ်းရှိပြီသောသူမှသာ နိယတ ဗျာဒိတ်ရမြဲတည်း။

ဤအလုံးစုံသော စကားရပ်စုဖြင့် ဉာဏ်ဝီရိယတို့၏ အရာအချက်
ကို ထင်လင်းစေခြင်းငှာ ဆိုလိုက်သည်။ ဒေသနာတော် အများလာရှိတိုင်း
ကံအရာအချက်များလည်း ထင်ရှားလေတော့သည်။

သက်တမ်းအတိုးအဆုတ်နေရခြင်းအကြောင်းပြီး၏။

-----*

၁၀-ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို မှီ၍

သင်္ခါရ၌ရှုပုံ

လေအပြင်

ဤအရာ၌ ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ သင်္ခါရဓမ္မတို့၌
ထိုးထွင်း၍ သိရသော အကြောင်းလမ်းများကို ဆိုလိုက်အံ့။ အထက်
အောက်အဖို့အားဖြင့် အကနိဋ္ဌဘုံမှစ၍ မဟာအဝီစိငရဲကြီး၊ ထိုအောက်
ယူဇနာ တစ်သိန်း နှစ်သောင်း အထူရှိသော သိလာပထဝီ ကျောက်
ဖျာကြီး၊ ထို့အောက်ယူဇနာ လေးသိန်းရှစ်သောင်း အထူရှိသော ရေပြင်
ကြီး၊ ထို့အောက်ယူဇနာ ၉-သိန်းခြောက်သောင်း အထူရှိသော လေပြင်
ကြီး၊ ဤမျှသော ဩကာသကို ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့သည် ဖန်ဆင်းတည်
ထောင်အပ်၏။ ထိုမှ အောက်အဘို့သည်အနန္တ ကောင်းကင်နယ်သာ
ဖြစ်၏။ ရုပ်ဟူ၍ အဏုမြူမျှ မရှိပြီ။ အကနိဋ္ဌဘုံမှ အထက်အဘို့သည်
လည်း အနန္တကောင်းကင်နယ်သာ ဖြစ်၏။ ရုပ်ဟူ၍ အဏုမြူမျှ မရှိပြီ။

ဘီလာ အဘို့အားဖြင့် အောက်လေအပြင်၊ ရေအပြင်တို့သည်
အနန္တစကြဝဠာတပြင်တည်းသာ ဖြစ်ကုန်၏။ သိလာပထဝီခေါ်သော
ကျောက်ဖျာအပြင်သည်လည်း စကြဝဠာ သုံးခုဆိုင်ရာ၌ ယူဇနာရှစ်
ထောင်အပေါက်ရှိ၏။ မြင့်မိုရ်တောင်၊ သတ္တရဇာန်တောင်၊ စကြဝဠာ
တောင်တို့သည်လည်းထိုသိလာပထဝီ၌ အမြစ်စိုက်ကုန်သည်။ ထိုတောင်

တို့၏အောက်၌ ပံ့ပိုးပထဝီအခြား မရှိပြီ။

မြင့်မိုရ်တောင်သည် ရေထဲ၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင် မြှုပ်သည် ဟူသောစကားမှာ အောက်မြေမှပေါ်ရာ သမုဒ္ဒရာ အစောက်နှင့် တိုင်း၍ ဟောသောစကားသာဟု ယူရမည်။

သီလာပထဝီခေါ်သော ကျောက်ဖျာအပြင်မှ ပေါ်တက်သည်ကို ဆိုမှုကား မြင့်မိုရ်တောင်သည် ရေထဲ၊ မြေထဲသို့ မြှုပ်သည်ကားပံ့ပိုးပထဝီအထူ ယူဇနာနှင့်အမျှ တစ်သိန်းနှစ်သောင်း မြှုပ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သမုဒ္ဒရာသည် အောက်မြေ ပြင်ပေါ်၌ တည်၍ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အသုရာပြည်တည်ရာ အရပ်မူကား အထူးဖြစ်သော သြကာသပေတည်း။

ပံ့ပိုးပထဝီမှာမူကား ကျောက်ခွက်အများ၌ အသီးအသီး ထည့်၍ ထားသောမြေညက်ကဲ့သို့ စကြဝဠာ တစ်ခုစာအတွင်း၌သာ အသီးအသီး တည်ကြလေသည်။ စကြဝဠာတစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ပံ့ပိုးပထဝီချင်း မစပ်ကြ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကြဝဠာအနန္တပင် တပြင်တည်းဖြစ်၍ ဆောင်ပေသော လေအပြင်သည်လည်း ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ ဖန်ဆင်းတည်ထောင်ပေ၍ ယနေ့ထက်ထိ ဖြစ်ထွန်းကာနေပေသည်။

ပဋ္ဌာန်း၌ ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီသည် ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထု၌ ကျေးဇူးပြုကြောင်းကို မဟောပါသော်လည်း ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌ အဆီအင်အား ကောင်းလျှင်ခိုင်ခန့်အားရှိသည်များကို မြင်ကြရသောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီသည်လေ၊ ရေ၊ မြေစသော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌လည်း သုတ္တန် ဥပနိဿယနည်းအားဖြင့် ဓာတ်မီး၏အားကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ အဘော်သဟဲကြီးတစ်ခု ဖြစ်ကြောင်းကို သိရလှတော့သည်။

လောက၌ ဥဏှတေဇောလွန်သော မီးကျီမှ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်
ပွားသော မီးတောက်ကို မီးတောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ ထိုမီးတောက်၏
အဆင့်ဆင့် မီးပွား၍သွားသည်နှင့် အတူတူပင်၊ ထိုလေအပြင်ကြီးသည်
လည်း ဓာတ်မီးအပြင်ကြီးပင်ဖြစ်၍ အဆင့်ဆင့်မီးပွား၍နေသော မီးသား
မီးမြေးမီးစုမီးခဲပင်တည်း။

မီးစာပင်ကောင်းသော်လည်း နှမ်းဆီ၊ ရေနံဆီ စသော အဆီရှိမှ
မီးသည် အရှည်တည်နိုင် ပွားများနိုင်သကဲ့သို့ ထိုလေပြင်၌ ကလာပ်တိုင်း
ပါသော ဩဇာဟူသော ဓာတ်ဆီကြောင့်သာ ဓာတ်မီးသည်လည်း အရှည်
တည်နိုင် ပွားများနိုင်လေသတည်း။

ထိုလေပြင်ကြီး၌ လေဓာတ်သည် ဓာတ်လွန် ဓာတ်ပေါ်ဖြစ်၏။
မီးဓာတ်သည် မပေါ်လွန်း၊ မငုပ်လွန်းသော အဇ္ဈတ္တဓာတ် ဖြစ်၏။
မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်များသည် ငုပ်ဓာတ်စုသာဖြစ်၏။ မြေဓာတ်သည်
သဟဇာတ်တို့၏တည်ရာ ကိစ္စမျှသာရှိ၏။ ရေဓာတ်သည် သဟဇာတ်
ဓာတ်တို့၏ အဖွဲ့အစည်းကိစ္စမျှသာရှိ၏။ မြေဓာတ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် နုတ်
ယူ၍ကြည့်လျှင် ထိုလေပြင်ကြီးသည် မီးတောက်သေသကဲ့သို့ ချုပ်
ပျောက်ခွင့် ထင်မည်။ ရေဓာတ်ကိုလည်း ထို့အတူ ဉာဏ်ဖြင့်နုတ်၍ရှု
ဤကဲ့သို့ချည်း အရာတိုင်းမှာပင် ပစ္စည်းကိုနုတ်၍ကြည့်တတ်မှ တုစ္ဆ
သဘော၊ သုညသဘောပေါ်လေသည်။

မီးစက်တို့ဖြင့် လှုပ်ရှားသွားလာ၍နေသော စက်ရုံကြီး၊ စက်
သင်္ဘောကြီး၊ မီးရထားကြီးများကို မြင်ကြလေရာ အသက်ရှိသကဲ့သို့
ထင်မြင်ရသည်။ အချက်အလက်တို့ကို နေရာကျသိ၍ ဉာဏ်ဖြင့်
နုတ်ကာနုတ်ကာ ကြည့်ရှုပါလျှင် လှုပ်လှုပ်မြင်သမျှ အားလုံးသည်တုံးလုံး
ပုံလျက် သက်သက်အသေ ထင်မြင်ပေသည်။ ယင်းသို့ထင်မြင်သည်ကို

တုတ္တသုညဟုခေါ်သည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းများနှင့် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ဟောတော်မူသည်မှာလည်း ပစ္စည်းအပြားကို သိစေလို၍ ဟောတော်မူရင်းပင်မဟုတ်၊ ပစ္စည်းတရားကို နေရာကျသိ၍ နုတ်ကာနုတ်ကာရှုတတ်ပါမှ လောကဓာတ်အားလုံး၏ တုတ္တသဘော၊ သုညသဘောကို သိနိုင်မည်ဟု နှလုံးပြု၍ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုတ္တသုညအဖြစ်ကို သိစေလို၍သာ ဟောတော်မူရင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့သော သဘောကို မသိကြကုန်သောသူတို့သည် ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ကျမ်းကို အသက်ထက်ဆုံး နှုတ်ဝယ်ငုံသော်လည်း ဤသတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောက၏ တုတ္တအဖြစ်၊ သုညအဖြစ်၊ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ အနတ္တ၊ အသာရအဖြစ်များကို မရိပ်မိကြလေကုန်။

လေဓာတ်သည် သဟဇာတ်ဓာတ်တို့၏ အားခွန်ဗလပေတည်း။ ထို့ကြောင့်လေဓာတ်ကို နုတ်၍ရှုလျှင် လေအပြင်ကြီး ခဏချင်း ကွယ်ရာ၌ဆိုဘွယ်မရှိ၊ မီးဓာတ်မှာမူကား သူမွေးဖွားမှ ဖြစ်ပွားရလေသော အပြင်ကြီးဖြစ်ပေ၍ သူ့ကိုနုတ်လျှင် လေအပြင်မရှိပြီ။ ဩဇာဟူသော ဓာတ်ဆီကိုနုတ်၍ ရှုလျှင်လည်း ဓာတ်မီးသေပျောက်သည်ကို မြင်လတ္တံ့။

ဤသည်ကား အထုအားဖြင့် ယူဇနာ ၉-သိန်း ၆-သောင်း၊ ဘီလာအားဖြင့် ၈၀၀၀၀ အနန္တ တပြင်တည်း ဖြစ်ပွားတည်နေသော လေပြင်ကြီး၌ ရိတ္တသဘော၊ တုတ္တသဘော၊ သုညသဘောတို့ကို အလင်း ထင်ရှားအောင် ရှုနည်းပေတည်း။

အနိစ္စ လက္ခဏာကို သန္တတိဖုံးလွှမ်းသည်။ သန္တတိကို ခွဲ၍ရှုမှ အနိစ္စလက္ခဏာပေါ်သည်။ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ကုရိယာပထဖုံးလွှမ်းသည်။ ကုရိယာပထကို ဖွင့်လှစ်၍ ကြည့်တတ်မှ ဒုက္ခလက္ခဏာပေါ်သည်။

အနတ္တလက္ခဏာကို ဃနဖုံးလွှမ်းသည်။ ဃနကို ဖွင့်လှစ်၍ကြည့်တတ်မှ အနတ္တလက္ခဏာပေါ်သည် ဟုလာသော သမ္မော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်တို့ကိုမှီ၍ အနတ္တ၏ ပရိယာယ် ဖြစ်သော တုစ္ဆ၊ သုည၊ အသာရကို ပစ္စယသာမဂ္ဂီ ဖုံးလွှမ်းသည်ဖြစ်၍ ပစ္စယသာမဂ္ဂီကို ဉာဏ်ဖြင့် ပေါက်ခွဲမှုတ်လွှင့်၍ တုစ္ဆသဘောကို ရှုပုံနည်းအမြွက်ပေတည်း။

အဘိအနိုး ရှုနည်းအမြွက်

ငုပ်ဓာတ်ကိုဘော်၍ရှုနည်း၊ ပေါ်ဓာတ်ကို ငုပ်စေ၍ ရှုနည်းများကို ဆိုပေအံ့။

ဖယောင်းခဲ၌ရှိသော ရေဓာတ်သည် ငုပ်ဓာတ်တည်း။ ထိုရေဓာတ်ကိုပေါ်စေလိုသည်ရှိသော် ဘိစီးလွှမ်းမိုး၍နေသော မြေဓာတ်ကို အားအင်ထုတ်၍ ငုပ်လေအောင် မီးဓာတ်တစ်ပါးဖြင့် တင်၍ဘိရသည်။ ဌီသို့ရောက်လာ ရောက်လာသော ထိုမြေဓာတ်သည် မီးဓာတ်ဘိသဖြင့် အဆင့်ဆင့်ငုပ်လေ၍ ရေဓာတ်သည် အဆင့်ဆင့်ပေါ်၍လာ၏။ အရည်ကြည်ဖြစ်၏။ မီးဓာတ်ကို ခွါစေပြန်လျှင် တဖန်မြေဓာတ်က အားတိုက်ဘိစီးပြန်၍ ရေဓာတ်ငုပ်သဖြင့် အခဲဖြစ်ပြန်၏။ [မျက်မြင်။]

ချပ်ခဲ၌ရှိသော မြေဓာတ်ကား ဖယောင်းခဲ၌ရှိသော မြေဓာတ်ထက်အားရှိသည်ဖြစ်၍ အတန် အားရှိသော မီးဓာတ်နှင့် ဘိမှ ဆုတ်ငုပ်သည်။ ရေဓာတ်သည်လည်း အတန်အားရှိသော မီးဓာတ်နှင့်နှိုးမှထနိုင်သည်။ ခဲ၌ရှိသော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ ရွှေငွေ၌ရှိသော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ ကြေးနီ၌ရှိသော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ သံတွေခဲ၌ရှိသော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်တို့ကို ဆုတ်အောင်၊ ငုပ်အောင်ဘိနည်း။ ထအောင်နှိုးနည်းများကိုလည်း သိလေ၊ ဗဟိဒ္ဓက ခိုက်တိုက်သော ပယောဂမှုသည်

သာပမာဏပေတည်း။

ပယောဂမူက အားရှိလှလျှင် ဘိ၍ မပိသောဓာတ်၊ မဆုတ်မငုပ်သောဓာတ်ဟူ၍မရှိ၊ နှိုး၍မနိုးသောဓာတ်၊ မထသော ဓာတ်ဟူ၍မရှိ၊ ဘိသောပယောဂမူ၊ နှိုးသောပယောဂမူဟူသည်လည်း ဓာတ်အချင်းချင်းလည်းတိုက်ခိုက်၍ ဘိနိုင်နှိုးနိုင်ပါ၏။ ဂါထာမန္တန် မန္တရားတန်ခိုး၊ နတ်နဂါး၊သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့ ကမ္မဝိပါကဇတန်ခိုး၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ သီလတန်ခိုး၊ သစ္စာတန်ခိုး၊ အဘိညာတန်ခိုး စသည်တို့တည်း၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ တန်ခိုးဖြင့် နှိုးပေမူကား မြင့်မိုရ်တောင်ဖြစ်၍ နေသော မြေဓာတ်စုသော်မှလည်း ငုပ်ရမည်။ ရေဓာတ်စုသော်လည်း ထ၊ရ-ပေါ်ရမည်၊ မြင့်မိုရ်တောင်သည် ရေယဉ်ဖြစ်၍ စီးသွားရမည်၊ ဤကား အဘိအနှိုး၌နည်းအမြွက်ပေတည်း။

ဤလေအပြင်ကြီး၌ကား ဘုရားတန်ခိုးဖြင့် လေဓာတ်ကိုနှိပ်၍ မြေဓာတ်ကိုနှိုးခဲ့လျှင် မြေခဲ မြေပြင်ကြီးဖြစ်ပေမည်၊ ရေဓာတ်ကိုနှိုးပေလျှင် ရေအယဉ်ကြီးဖြစ်၍ စီးသွားပေမည်၊ မီးဓာတ်ကိုနှိုးပေလျှင် မီးတောက်အပြင်ကြီးဖြစ်၍ ကွယ်ပေမည်။

ဤကား ငုပ်ဓာတ်၊ ဝပ်ဓာတ်တို့ကို မြင်အောင် မရှုနိုင်သော သူတို့အား ထင်ရှားစွာပြု၍ ရှုနိုင်စေခြင်းငှါ ပြလိုက်သော ဓာတ်ဘော်နည်းပေတည်း၊ ဤနည်းသည် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌လာသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှုနည်းပေတည်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဓာတ် ၄-ပါးကို ထင်ရှားစွာမြင်အောင်ရှုပြီးမှ ရှေး၌ပြအပ်သော သုညတနည်းကို ရှုရသော် အလွန်ထင်ရှားပေလတ္တံ့။

ရေအပြင်

အထုအားဖြင့် ယူဇနာလေးသိန်းရှစ်သောင်း၊ အပြန့်အားဖြင့် စကြဝဠာအနန္တ တပြင်တည်းတည်နေသော ရေအပြင်ကြီး၌ကား ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်သည် အဇ္ဈတ္တဓာတ်၊ မြေဓာတ်၊ လေဓာတ်သည် ငုတ်ဓာတ်၊ ရေသည် လှုပ်ရှားခြင်းရှိငြားသော်လည်း အပလေတွန်း၍သာ လှုပ်ရသည်၊ မိမိ၏သဟဇာတ် ကလပ်၌ပါသော လေဓာတ်လွန်ကဲ၍ လှုပ်ရသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုရေပြင်မှာလေဓာတ်ကို အငုပ်ဓာတ် ဆိုပေသည်။

နိုင်လောက်သော တန်ခိုးဖြင့်မြေဓာတ်ကို နှိုးလျှင် မြေဓာတ်၊ ကျောက်ပြင်ကြီးဖြစ်လာလတ္တံ့၊ မီးဓာတ်ကိုနှိုးလျှင် မီးတောက်အပြင် ကြီးဖြစ်၍ ချုပ်လတ္တံ့၊ လေဓာတ်ကိုနှိုးလျှင် လေ၌လွင့်လတ္တံ့၊ သဟဇာတ် ပစ္စည်းတို့ကို နုတ်ခွါ၍ကြည့်လျှင် တုစ္ဆသုညအဖြစ် ထင်ရှားလတ္တံ့။

ရေအပြင်ပြီး၏။

မြေအပြင်

ထိုအထက် သိလာပထဝီခေါ်သော ကျောက်ဖျာအပြင်၊ ထိုမှပေါ်သော မြင့်မိုရ်၊ သတ္တရဏန်၊ စကြဝဠာတောင်စုနှင့်တကွ လူတို့နေရာ ပံ့ပိုးပထဝီအပြင်တို့၌ကား သိလာမြေ၊ ပံ့ပိုးမြေဟူသော မြေဓာတ်ပေါ်သည်၊ မီးဓာတ်လျှစ်လျူရှိသည်၊ ရေဓာတ်၊ လေဓာတ် ငုတ်သည်၊ ပေါ်ဓာတ်တို့ကိုနှိပ်၍ ငုပ်ဓာတ်တို့ကို ဘော်၍ရှုလေ၊ ပစ္စယ သာမဂ္ဂီတို့ကို နုတ်ခွါ၍ရှုလေ၊ သုညတသဘော ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဤမြေဓာတ်နယ်ကား အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာကြီးသဏ္ဌာန် နတ်ဝတ် ပုဆိုးဘုံဗိမာန် ဥယျာဉ်ပဒေသသာပင်တိုင်အောင် မြေစုမြေခွဲတွေသာ

ဖြစ်ပေ၍ အကနိဋ္ဌမှအောက်တပြင်ပေတည်း။ သတ္တလောကအားဖြင့် ကား အဝီစိငရဲကောင်မှစ၍ အထက်အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာသဏ္ဌာန်တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ ပရမဏုမြူနယ် သေးငယ်လှစွာ သတ္တဝါကောင်ဖြစ်၍ နေသော မြေခဲမှစ၍ ရာဟုအသုရိန်၏ ကိုယ်ကောင်သဏ္ဌာန်ဖြစ်သော မြေခဲကြီးတိုင်အောင် မြေနယ်ပေတည်း။ သတ္တဝါအနန္တကို နှံ့နိုင်သမျှနှံ့ပြား အောင် ထိုးချေ၍လေ။

နည်းပြအံ့-အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာသဏ္ဌာန်၌ မြေဓာတ်ပေါ်၏။ မီးဓာတ် လျစ်လျူရှိ၏။ ရေဓာတ်ကိုနှိုး၍ရှုလျှင် ရေအယဉ်ဖြစ်၍ စီးသွားလေအံ့။ မီးဓာတ်ကိုနှိုးလျှင် မီးတောက်မီးလျှံဖြစ်၍ပျက်လေအံ့။ လေဓာတ်ကို နှိုးလျှင်ပွရွ၍ လွင့်ပါးလေအံ့။ ပစ္စယသာမဂ္ဂီကို နုတ်ခွါ၍ကြည့်လျှင် သတ္တဝါမဟုတ်။ အသက်ရှည်မဟုတ်။ တုစ္ဆသုည သဘော ထင်ရှားပေါ် လေအံ့။ စကြဝဠာအနန္တတွင် ကာမရုပ်ရှိသမျှသော သတ္တဝါ အနန္တတွေကို အကုန်ကြိတ်နယ်၍ ရှုလေ။ မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးတင်၍ရှုရမည်။ အထူးမူ ကား ရူပဗြဟ္မာကောင်ဆိုရသော မြေခဲစုမှာ ဓာတ်မီး၏ သားမြေးစု သာတည်း။

ကာမသတ္တဝါကောင်ခေါ်ရသော မြေခဲတို့၌ကား ဓာတ်ဆီ၏ သားမြေး၊ ဓာတ်မီး၏ သားမြေးဟူ၍ ၂-ပွေပင်ရလေသည်။ ကာမ သတ္တဝါတို့မှာ မပြတ်မပြတ် ဓာတ်ဆီလောင်း၍လောင်း၍ ပေးနိုင်မှ ဓာတ်မီးတောက်နိုင်၍ အကောင်မပျက် အထည်မပျက် ဆက်လက် တည်နေနိုင်သည်။ လူသတ္တဝါများမှာ တစ်နေ့လျှင် ၂-ခါ ၂-ခါ ဓာတ်ဆီ လောင်း၍ အသက်ကိုငင်ရသည်။ လောင်းချိန်ကျရောက်ကျလျက် မလောင်းခဲ့လျှင် ထိုအချိန်ကစ၍ အဇ္ဈတ္တဓာတ်နုတို့သည် တကိုယ်လုံး မှာပင် ရေမှဆယ်သောရေမြုပ်စိုင်ကဲ့သို့ အစဉ်အတိုင်း တဖြုတ်ဖြုတ်

ကြေပျက်၍ ခုနှစ်ရက်တိုင်လျှင် ကမ္မဇဓာတ်နုကုန်၍ သေဆုံးရတော့သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရန်အခွင့် ထင်ရှားရှိလေသောကြောင့် မြေတပြင်လုံးမှာပင် လယ်ခင်း၊ ယာခင်း၊ ဥယျာဉ်သစ်ပင်တို့ကို လုပ်ဆောင်၍ ရေကြောင်းကုန်းကြောင်းသွားလာ၍ အသက်မွေးမှုအမျိုးမျိုးတို့နှင့် ဓာတ်ဆီ ဆက်လက်မှုကို ကြောင့်ကြစိုက်ရသည်။

စကြဝဠာအနန္တမှာပင် နေ့ရှိသမျှ ရွရွ-ရွရွ ကြောင့်ကြစိုက်ကြရသောအမှုကို အရင်းပေါ်အောင် နေရာကျစစ်ဆေး၍ ကြည့်တတ်ပါလျှင် “အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန” ဟူသော အနတ္တလက္ခဏာ ထင်လင်းပေါ်ပေမည်။

အသာရကဋ္ဌေန=မိမိ၏ပုဂ္ဂိုလ်အစွမ်းသတ္တိအားဖြင့် အခွန်ရှည်ကြာခိုင်ခန့်မြဲစွာ တည်နေနိုင်သော အနှစ်အမာရှိခြင်း အနက်ကြောင့်၊ အနတ္တာ=အနတ္တမည်၏။

အနှစ်အမာမရှိသောကြောင့်ပင်လျှင် ဇရာမီး၊ မရဏမီး ခဏချင်း ဘိစီးလောင်ကျွမ်းကုန်ဆုံးသည်ဖြစ်၊ “အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန” ဟူသော အနိစ္စလက္ခဏာထင်လင်းပေါ်ပေမည်။ ဇရာမီး၊ မရဏမီး ခဏချင်း ဘိစီးလောင်ကျွမ်းသဖြင့် ခဏချင်း ဟောင်းမြင်းရိရှား နွမ်းပါးညှိုးချိုး ပျက်ဆုံးကွယ်ပျောက်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်ဘွယ် လန့်ဘွယ်တွေသာ ဖြစ်ရလေကား “ဒုက္ခံဘယဋ္ဌေန” ဟူသော ဒုက္ခလက္ခဏာထင်လင်းစွာ ပေါ်ပေမည်။

အနှစ်အမာမရှိ၍ မျက်တောင်တရှက် လျှပ်တပြတ်မျှ အသက်မရှည်နိုင်သော တရားစုသည် ဘယ့်သူ့ အလိုသို့လိုက်ပါနိုင်မည်နည်း၊ အလိုသို့မလိုက်သောတရားစုကို ငဲ့ကိုယ်ငဲ့ကိုယ်ဟု အတွင်း၍ အားပြုခြင်းအမှုသည် ဟုတ်မှန်သောသဘောပင် မဟုတ်ပေ၊ အနှစ်မရှိခြင်းသည်

လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး အရင်းမူလပေတည်း။ ထို့ကြောင့် အနှစ်မရှိခြင်း ဟူသော တုစ္ဆသုညသဘောကို အနုထကံအနု မြင်အောင်ရှုနိုင်ပါလျှင် လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါးပေါ်လတ္တံ့။

မျက်စိလည်သော ခရီးသွားဥပမာ

ဥပမာကား ခရီးသွားမျက်စိလည်တယောက်သည် ညဉ့်အခါ ဂင်္ဂါမြစ်ရေ၌ မျော၍လာသော ဖော့ဒိုက်ကိုရ၍ တက်စီးလေရာ ညဉ့်အခါပင် သမုဒ္ဒရာရေပြင်သို့ တက်မော၍ပါလေ၏။ ထိုဖော့ဒိုက်ကြီးသည် သစ်ကြီးဝါးကြီးလည်း မပါ။ ကြိုးလွန်ကြိမ်နွယ် အဖွဲ့အယှက်လည်းမရှိ၊ စုမိစုရာ ဆူးအမျိုးမျိုး၊ ငြောင့်အမျိုးမျိုးနှင့်ယှဉ်သော အမှိုက်စုသာဖြစ်၏။ တွေ့မိတွေ့ရာကထွက်၍ ပါလာသော အဆိပ်ထန်သော ပိုးအမျိုးမျိုး၊ မြွေအမျိုးမျိုးနှင့်လည်းပြည့်၏။ လေနှင့်၊ လှိုင်းနှင့်၊ ဝဲနှင့် တချက်တွေ လျှင်ပင် တဖျင့်တပါး ပျက်ပြားလတ္တံ့သည်လည်းဖြစ်၏။ ထိုသူသည် မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ ဆားငံရေ အတိဖြစ်၍ ကမ်းမရှိ၊ ကျယ်သည်၊ နက်သည်၊ ငါးလိပ် မကန်းစသော ဘေးအန္တရာယ်များပြားသည်ကိုလည်း မသိ၊ ထိုသူသည်လည်းညဉ့်အမှောင်တွင်းဖြစ်၍ ထိုဖော့ဖောင်ကိုပင် သိကြားဖန်ဆင်းသော မဟာပစ္စရိ ဖောင်ကြီးနှင့်အတူ ထင်၍ ချမ်းမြေ့သဖြင့် ကျွန်းကောင်း၊ မြို့ကောင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ပေတော့အံ့ဟု အားရှိ၏။ ညဉ့်အခါတွင်း၌ပင်လျှင် လေဟုန်၊ လှိုင်းဟုန်၊ ဝဲဟုန်နှင့်တွေ့၍ ဖရိဖရဲ အဖျင့်တပါး ပျက်ပြားလေရာ တွယ်တာရုံမျှ စမ်းမရသဖြင့် ငါးလိပ်တို့၏ အစာဖြစ်လေ၏။

ဤဥပမာ၌ သာသနာတွင်းဝယ် လူ့အဖြစ်ကိုရသည်နှင့် ဂင်္ဂါမြစ် ကွေ့၌ ဖော့ဒိုက်ကိုရသည်နှင့်တူ၏။ ညဉ့်အမှောင်နှင့် အဝိဇ္ဇာတူ၏။ ညဉ့်မှောင်မရှိပေလျှင် ဖော့ဒိုက်ကြီး၏ ကြောက်လန့်ဘွယ်ကကိုင်း၊

ကမ်းမရှိသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ သွားရသော ဘေးကို၎င်း၊ ဂင်္ဂါ၏ ကမ်းကို၎င်း မြင်ရ၍ ဖော့ဒိုက်ကို ကမ်းရှိရာသို့အပါတွန်း၍ ဖော့ဒိုက် ဘေးမှ လွန်တည့်ရန် ကြိဘန်အားထုတ်ပေလတ္တံ့။

(၁) ဂင်္ဂါကမ်းနှင့် နိဗ္ဗာန်။

(၂) မဟာသမုဒ္ဒရာနှင့် သာသနာပသံသရာ။

(၃) ငါးလိပ်မကန်းနှင့် သံသရာဒုက္ခ။

(၄) ဖော့ဒိုက်နှင့် မိမိ၏ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး။

(၅) ဖော့ဒိုက်၌ ဆူးငြောင့်စုနှင့် ရောဂါအနာမျိုး။

(၆) ဖော့ဒိုက်၌ ခိုကြသော အဆိပ်ထန်သော ပိုးမျိုး၊ မြွေမျိုးနှင့် တစ်ထောင်ငါးရာ ကိလေသာ။

(၇) ဖော့ဒိုက်ကြီး၏ အဖွဲ့အစည်း အားနည်းရောရဲ ပြိုကွဲလုလုနှင့် အနုမတဂ္ဂသံသရာတွင် ခန္ဓာငါးပါး၏ အသာရဌ။

(၈) လေဟုန်၊ လှိုင်းဟုန်၊ ဝဲဟုန်နှင့် လောက၌ရှိသောဘေးစု။

(၉) ဖော့ဒိုက်ကို သိကြားဖန်ဆင်းသော ဖောင်ကြီးနှင့်အတူ ထင်သည်နှင့် မိမိခန္ဓာကို အမြတ်ထင်သော ပုထုဇဉ်။

(၁၀) ဖောင်ကိုအားကိုးမှား၍ ဖောင်သွားရာသမုဒ္ဒရာပြင်သို့ ရောက်လေသည်နှင့် ယခုဘဝခန္ဓာကို ညှာတာ၍ သေသည်၏အခြားမဲ့၌ သာသနာပသို့ရောက်သွားသောသူ။

(၁၁) ဂင်္ဂါမြစ်ကြီး ကမ်းအနီးဝယ် ရေပြင်လယ်၌ပင် ပျက်၍သေ သူနှင့် ယခုဘဝပုထုဇဉ်အနေသေသူ။

(၁၂) ကမ်းမမြင်ရာ သမုဒ္ဒရာအလယ်မှာ ဖောင်ပျက်၍ သေ သူနှင့်သာသနာပ အနုမတဂ္ဂ၌ သေကြသမျှ။

ထို့ကြောင့် ယခုဘဝကမ်းစန်းခိုက်တွင် မိမိခန္ဓာ၏ အသာရ နိဿာရ တူ၍ သုညအဖြစ်များကို မြင်ကြ၍ ခန္ဓာအလိုသို့ မလိုက်ဘဲ ခန္ဓာကိုသာ ကမ်းနီးရာသို့ အပါဆွဲရမည်။

ထင်းစကိုစွဲ၍ တောက်ရသော မီးတောက်သည် ထင်းစထက်ပင် အနှစ်အမာ နည်းလေသကဲ့သို့ ရုပ်ကို စွဲ၍ဖြစ်ရသော စိတ်စေတသိက် ဟူသော နာမ်တရားသည်လည်း ရုပ်ထက်ပင် အလွန်အနှစ်အမာနည်း သည်ဟု သိလေ။

တူ၍ သုည သဘော

တောတောင်သစ်ပင်တို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ တူ၍သုည ကိုမြင်လိုလျှင် နှစ်စဉ်ရွာသော မိုးရေ၊ မိုးပေါက်ဟူသော ဓာတ်မီး၊ မြေ၌မှီသော ဓာတ်မီးတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်နုတ်ပယ်၍ရှု။

ယခုနှစ်တွင် စကြဝဠာအနန္တ တပြိုင်တည်း မိုးပြတ်ခဲ့အံ့။ နောက် ကိုမိုးမရွာပြီဟူခဲ့အံ့။ စကြဝဠာအပြင်သည် နောက်နှစ်မှစ၍ သစ်ရွက် သစ်ညွန့်ကုန်မည်၊ မကြာမီ သစ်ပင်တောတောင် ခြောက်သွေ့ကုန် ခန်းမည်။

ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီကို နေ့စဉ်လောင်း၍ သည်ရက်မှနောက်ရက်၊ သည်လမှနောက်လ၊ သည်နှစ်မှနောက်နှစ်၊ သည်အရွယ် မှနောက်အရွယ် ရောက်အောင်ငင်နိုင်ပါမှ ပါနိုင်သော လူ၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ငါး၊ လိပ်၊ မကန်းစသော အကောင်အထည်ဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်မီးတောက် ဓာတ်မီးခဲတို့သည်လည်း နောက်နှစ်မှစ၍ စကြဝဠာအနန္တ တပြိုင်လုံး အရိုးဖွေးဖွေးမျှ မကျန်အောင် ပျက်ဆုံးကုန်ခန်းမည်။ ကမ္ဘာတည် သည်မှစ၍ လိုရာနှစ်သက္ကရာဇ်တွင် ဖြတ်၍ကြည့်၊ သတ္တဝါတကောင်တွင် ကွက်၍ကြည့်လိုမူကား မိမိကိုယ်ကို ကွက်၍ကြည့်။

ကလလသတ္တာဟ၌ ဓာတ်မီး အစောင့်အရှောက်နှင့် လာခဲ့၍ အဗျဒသတ္တာဟ၊ ပေသိသတ္တာဟသို့ ရောက်သောအခါ အမိမ္မဖြစ်သော ဓာတ်ဆီသည် သူငယ်ကိုယ်သို့စိမ့်၍ ဓာတ်ကိုပွားစေသည်။ ဓာတ်ဆီ နှင့်မန့်ပေမူ ထိုအခါတွင်ချုပ်မည်။ နေ့စဉ်အတိုင်း ယခုနေ့တိုင်အောင် ဓာတ်ဆီလောင်းကာ လောင်းကာ လာခဲ့ရသည်ကိုလည်း မြင်အောင် ကြည့်၊ မည်သည့်နေ့မှစ၍ မလောင်းပေလျှင် မည်သည့်နေ့တွင် သေ မည်ဟု သေနေ့ကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်၊ နာရီတိုင်း ခဏတိုင်း သေနာရီ၊ သေခဏချည်းမြင်အောင်ရှု။

အနမတဂ္ဂသံသရာက လာခဲ့ရပုံကိုလည်းရှု၊ နောက်ရက်၊ နောက် လ၊ နောက်နှစ်သို့ ရောက်ပါရအောင် လောင်းရပုံ၊ မလောင်းလျှင် ကုန်ဆုံးပုံကိုလည်း မြင်အောင်ရှု၊ ဝမ်းတွင်း၌ရောက်သော အစာနွမ်း သည်မှစ၍ ခဏစဉ်အတိုင်း တကိုယ်လုံး၌ရှိသော ဓာတ်နုတို့၏ အစဉ် အတိုင်း တဖြုတ်ဖြုတ်ပျက်ပြုန်းသည်ကိုလည်း မြင်အောင်ရှု။

အစာသစ်၊ ဓာတ်ဆီသစ် ထပ်ကာထပ်ကာ လောင်းပါသော် လည်း ဓာတ်ဆီဟောင်း၊ ဓာတ်မီးဟောင်း၊ ဓာတ်မီး၏သားဟောင်း၊ မြေးဟောင်း၊ ရုပ်ဟောင်း၊ ကလာပ်ဟောင်းတို့သည် ထိုထိုဓာတ်ဆီဟောင်း၊ ဓာတ်မီး ဟောင်းတို့နှင့် အတူတကွပင် ကွယ်ပျောက်ချုပ်ဆုံးကာ ပါလေကုန်၏။ ရှေးရှေးနေ့၌ မျှီအပ်သော အစာ၌ပါသော ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီး၊ သောက်အပ်သောရေ၌ပါသော ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးစုသည်၎င်း၊ ဤဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့နှင့်ဘက်တွဲရမှ ထကြွတောက် ထွန်း၍ မျက်လုံးခဲ၊ နားခဲ၊ အသည်းခဲ၊ အဆုတ်ခဲစသော ကလာပ်စု ကလာပ်ခဲ တို့ကို ဖန်ဆင်းကြပေသော ကမ္မဇဓာတ်ဆီဓာတ်မီး၊ စိတ္တဇဓာတ် ဆီဓာတ်မီး၊ ဥတုဇဓာတ်ဆီဓာတ်မီး၊ အာဟာရဇဓာတ်ဆီဓာတ်မီးဟူသော

အဇ္ဈတ္တဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီး ၄-မျိုးတို့သည်၎င်း၊ ထိုဗဟိဒ္ဓ၊ အဇ္ဈတ္တဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့မှ ပေါက်ဖွားသော ရုပ်ကလာပ်ခဲစုသည်၎င်း၊ ဤအလုံးစုံ တို့သည် နောက်နောက်သို့ သားမြေးမြစ်စွန်းမျှသာ ရောက်ကြကုန်သည်။

၆-သစ် ၈-သစ်ခန့်သာရှိသော လျှော်တို့ကို အလံတရာရှည် သော ကြိုးကြီး လွန်ကြီးဖြစ်အောင်ကျစ်ရာ၌ ကြိုးကျစ်လိမ်မာလှသော ယောက်ျားသည် မြှုပ်သောအစ၊ စိုက်သောအစကို မပေါ်ရအောင် ကျစ်ပေသကဲ့သို့ နောက်နောက်နေ့တို့၌ အလျဉ်မပြတ်ရအောင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ လောင်း၍လောင်း၍ သန္တာန်မပြတ် ဟန်ပန်မပျက်မီ ဆက်လက် ပါမှ ချုပ်လေကွယ် လေသော ကလာပ်ဟောင်းတို့နေရာမှာ အစားစေ့ကာ အစဉ်ပါနိုင်လေသတည်း။ တရက်အတွင်းမှာလည်း ဉာဏ်မှီသမျှ အနု စိတ်လေ၊ အဟောင်းတို့ ချုပ်ပျက်ပုံနှင့် အသစ်တို့ဖြစ်ပုံပေါ်ပုံများကို အမျှင်ပြတ်အောင် ခြားနား၍ရှု၊ ထိုသို့ရှုမြင်ပေသောသူကိုပင်လျှင်-

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ချီးမွမ်းတော်မူပေသည်။

ယောစ=အကြင်သူသည်လည်း၊ ဥဒယဗ္ဗယံ=ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အသစ်အသစ်မစဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အဟောင်းအဟောင်း မစဲချုပ်ကွယ်ခြင်း များကို၊ အပဿံ-အပဿန္တော=မမြင်ဘူးရဘဲ၊ ဝဿသတံ=အနှစ်တရာ ပတ်လုံး၊ ဇီဝေ=အသက်ရှင်၏။ တဿ=ထိုသူ၏၊ ဇီဝိတံ=အနှစ်တရာ ခန္ဓာမြင့်ရှည်နေရသည်ထက်၊ ဥဒယဗ္ဗယံ=ကို၊ ပဿတော=အတပ်မြင် လျက်၊ ဧကာဟံ=တစ်ရက်မျှ၊ ဇီဝိတံ=အသက်ရှင်ရခြင်းသည်သာ၊ သေယျော=မြတ်လှစွာ၏။

ဤဥဒယဗ္ဗယသဘောကို မြင်ရသောသူသည်သာ ဘုရားကို တွေ့ရသောသူမည်၏။ ဥဒယဗ္ဗယကို မမြင်ဘူးရသောသူသည် ဘုရားကို တွေ့ရသောသူမဟုတ်။

ယော ခေါ် ဝက္ကလိ ခမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ။

[ပါဠိတော်]

ဤကား အာဟာရနှင့်စပ်၍ မိမိအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဥဒယဗ္ဗယ ရှိပုံတည်း။ အတိတ်သံသရာက လာခဲ့ရပုံကိုလည်း မြင်းအောင်မြော်လေ၊ နောက်ရက်၊ နောက်လ၊ နောက်နှစ်သို့ သွားရလတ္တံ့သော ပုံကိုလည်း မြင်အောင်မြော်လေ၊ ရှိသမျှသတ္တဝါစုကိုလည်း မိမိသန္တာန်နှင့်အတူ မြင်အောင်ရှုလေ၊ ဤအာဟာရနှင့်စပ်၍ ရှုနည်းသည် တစ်ဘဝ တစ်ဘဝ တွင် ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရသည်။

ဘဝသစ်ထူထောင်ရန်မှာမူကား ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ဟူသော ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ပါဏာတိပါတစသော အကုသိုလ်ကံစေတနာသည် ဘဝသစ် ဘဝသစ်ကို ပေါက်ဖွားစေနိုင်သော ဓာတ်မီးပေတည်း။ နန္ဒရာဂ ခေါ်သော ဘဝတဏှာသည် ဓာတ်ဆီပေတည်း။ ဓာတ်ဆီလောင်း၍ပေးမှ ဓာတ်ဆီလောင်း၍ ဘဝသစ်ပေါ်နိုင်သည်။

အကုသိုလ်စေတနာဟူသော ဓာတ်မီသည် အပါယ်ဘုံမှာ တောက်၍ ခန္ဓာတွေကို ပေါက်ဖွားစေသည်။

ကာမကုသိုလ် စေတနာဟူသော ဓာတ်မီးသည် လူ့ဘုံ၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့၌ တောက်၍ ခန္ဓာတွေကို ပေါက်ဖွားစေသည်။

ရူပကုသိုလ်စေတနာ၊ အရူပကုသိုလ်စေတနာဟူသော အဆင့်ဆင့်သော ဓာတ်မီးတို့သည် ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံတို့၌ တောက်၍ ခန္ဓာတွေကို ပေါက်ဖွားစေနိုင်သည်။ အသစ်အသစ်ဖြစ်သည်ကို သာယာ

သော ဘဝတဏှာကို ဓာတ်ဆီခေါ်ပေသည်မှာ “တဏှာ သိနေဟော” ဟူသောပါဌ်နှင့်အညီတည်း။ ကံကိုဓာတ်မီ ခေါ်သည်မှာ ထင်လွယ်ရန် ပေတည်း။

အနမတဂ္ဂသံသရာတွင် လိုရာဘဝကိုမှတ်၍ ဓာတ်ဆီကိုနုတ်၍ ဓာတ်မီးကိုသတ်၍၍ ဘဝအသစ်မပေါ်ဘဲ ချုပ်ကွယ်သော ဝယသဘော ထင်လင်းလတ္တံ့။

ဘဝတိုင်း အသစ်လောင်းရသော တဏှာဓာတ်ဆီနှင့် စေတနာ ဓာတ်မီးတို့၏ အချက်တွေကိုမြင်လျှင် ဘဝအသစ်အသစ် ဖြစ်ကာဖြစ်ကာ တက်၍လာသော ဥဒယသဘောကို မြင်ရလတ္တံ့။ ဘဝသစ်ထူထောင် မိလျှင် ကာမဘုံမှာ အာဟာရဓာတ်ဆီနှင့် စပ်၍၍၊ ရူပ၊ အရူပဘုံမှာ ဖဿဟာရ၊ ဝိညာဏာဟာရနှင့် စပ်၍၍လေ။

အတတ်၊ အနာဂတ်သံသရာကို မဟာကမ္ဘာကို အသင်္ချေယျ ကပ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၊ အသင်္ချေယျကပ်ကို အန္တရကပ်နှင့်အပိုင်း အပိုင်းဖြတ်၊ အန္တရကပ်ကို ထိုထိုအသက်တမ်းဟူသော အာယုကပ် နှင့်ဖြတ်၊ အာယုကပ်တွင် ရောက်ရာအသက်တမ်းကို နှစ်နှင့်အပိုင်း အပိုင်းဖြတ်၊ နှစ်ကို ဥတုနှင့်၊ ဥတုကို လနှင့်၊ လကို ပက္ခနှင့်၊ ပက္ခကို ရက်နှင့်၊ ရက်ကို ပဟိုရ်နှင့်၊ ပဟိုရ်ကို နာရီနှင့်၊ နာရီကို ပါဒီနှင့်၊ ပါဒီဗီဇနာကို ပြန်နှင့်၊ ပြန်ကိုခရာနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၊ လက်ဖျစ်တတွက် လျှပ်တပြက်ခန့်မှာ ကုဋေအရာမက အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်ရမည်ပင်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် နယဝိပဿနာတွင် လာသော အာဒါနနိက္ခေပစသော အစီရင် နှင့်သော်လည်း ဖြတ်။

ဤသည်ကား ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ ရုပ်တရား တို့၌ထိုးထွင်း၍သိမြင်ရန် အကြောင်းအမြွက်ပေတည်း။

ရုပ်တရားတို့ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုညသဘောများကို ဆိုခဲ့တိုင်းသော အစီအရင်ဖြင့် ထင်မြင်နိုင်ပေမှုကား ထိုရုပ်တရားတို့ထက် အဆများစွာ အားနည်းပါသော စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်တရားတို့၏လည်း နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊သုည သဘောများသည် အလိုလို ထင်ရှားလာလတ္တံ့။

ရိလှ၊ ပုပ်လှစွာသော အနာကြီး၏ တုစ္ဆသုညသဘောကို ထင်မြင်ပေလျှင် အနာကြီး၏အတွင်း၌ နာဘို့ကျင်ဘို့ နေသော ငန်းရှိန် ငန်းခိုး မန်းရှိန် မန်းခိုးတို့၏ တုစ္ဆသုညသဘောသည် ထင်ပေရာ သကဲ့သို့တည်း၊ ဤကျမ်းသည် ရူပဒီပနီဖြစ်ပေ၍ နာမ်တရားတို့၏ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုည၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောများကို ဆိုခွင့်မသာ ရှိခဲ့သည်နှင့် လျစ်လျူရှုရသည်။

ဓာတ်ဆီဓာတ်မီးကိုမှီ၍ သင်္ခါရရူပုံပြီး၏။

ဤတွင် ရုပ်တို့၏ ချုပ်ပြတ်စဲပုံပြီး၏။

-----*-----

(၄) ရုပ်တို့၏ချုပ်စဉ်

၁၁။ စတုဇရုပ် ချုပ်ပုံ အကြောင်း

ကမ္မဇရုပ်

ယခုအခါ လေးပါးသောအကြောင်း၊ ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတို့တွင် တစ်ခုခုသောအကြောင်းကြောင့် သေတော့မည် ပြုရာ မရဏာ သန္ဓကာလ၌ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ဖြစ်ပုံချုပ်ပုံများကို ဆိုပေအံ့။

သတ္တဝါတို့၏ ရင်ချိုင့်အတွင်း၌ အညို ၂-ခု၊ နှလုံးအိမ်တစ်ခု၊ အဆုတ်အိမ်တစ်ခု၊ အဖျဉ်းခေါ်သောနွားငယ်လျှာသဏ္ဌာန် တစ်ခု၊

အားလုံးတို့၏အောက်မှ ခံ၍နေသော အမြွေးလွှာကြီးတစ်ခု၊ သပ္ပတ်ခါးသီးသဏ္ဌာန်ရှိသော သည်းခြေအိမ်တစ်ခု၊ အသံသရဏသွေး အစုတစ်ခု ဤအလုံးစုံတို့သည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာကိစ္စနှင့် တစ်ကိုယ်လုံးဝယ် အသုံးတွင်ကြပေကုန်သည်။

ဤတွင် နှလုံးအိမ်၌တည်သော ကမ္မဇာတ်မီးသည်သာ အချုပ်ဖြစ်သတည်း။ ယင်းဓာတ်မီး အခြေပျက်လျှင် နှလုံးသွေးအခြေ ပျက်သည်။ နှလုံးသွေး အားကြီးစွာ အခြေပျက်၍ ခဲလွန်းသော်၎င်း၊ ဇလွန်းသော်၎င်း၊ ခန်းခြောက်သော်၎င်း ဝိညာဉ်ချုပ်တော့သည်။

မီးစာမှ မီးတောက်၊ မီးတောက်မှ မီးရောင်သည် တိုက်ခန်းအတွင်းပျံ့နှံ့တည်နေသကဲ့သို့ မီးစာနှင့်တူသော သကျည်း၊ မီးတောက်နှင့်တူသော ပါစကဓာတ်မီး၊ မီးရောင်နှင့်တူသော ဥဿာဓာတ်မီးသည်ရှိ၏။ ဤဓာတ်မီး ၂-ပါးတို့သည် တကိုယ်လုံး ရှိသောသွေး၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ အဆီ၊ အစေးတို့ကို မသိုးမပုပ် မအူမလည်အောင် စောင့်ရှောက်ပေသည်ဖြစ်၍ ဤဥဿာဟူသော ကိုယ်စောင့်ဓာတ်မီးသည်ပင် နှလုံးသွေးကိုလည်း စောင့်ရှောက်ပေ၏။

အသက်တမ်းနီး၍ ဇီရဏဓာတ်မီးအားကြီးစွာလောင်သဖြင့် အပေါ်ရေ၊ အတွင်းရေ၊ ခြေဖျား၊ လက်ဖျားမှစ၍ တရွေ့ရွေ့ ခြောက်သွေ့ကုန်ခန်းလေ၏။ ခြောက်သွေ့ရာ ခြောက်သွေ့ရာအရပ်၌ ကမ္မဇာတ်နုတို့သည် ဆုတ်ယုတ် ချုပ်ကွယ်ဘန်များသည် နောက် နှလုံးအနီး အပါးအလယ်သားရှိ ဓာတ်နုတို့အကုန်ချုပ်ကွယ်၍ အထည်ခံဖြစ်သော ဥတုဇာတ်ကြမ်းခဲကြီးသည်သာ ကျန်ရှိသည်ကို သေသည်ဆိုသည်။

ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ခဏငယ်ခဏငယ်တိုင်း အစဉ်စပ်ကာ အသစ်အသစ် ဥပါဒ်မြဲဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ကလာပ်စုသည် အကြင်ခဏ

ငယ်မှာ ဥပါဒ်အဆုံးကျ၏။ နောက်၌ထပ်၍ ဥပါဒ်သစ်မရှိပြီ၊ ထိုခဏ ငယ်မှစ၍ ခဏငယ်ပေါင်း ၅၁-ချက်၊ စိတ္တက္ခဏပေါင်း ၁၇-ချက်စေရာ ခဏငယ်တွင် ထိုဟဒယဝတ္ထု ကလာပ်စုသည် ချုပ်လေ၏။ ထိုဟဒယ ဝတ္ထုရုပ် ချုပ်ခဲ့လျှင် ဝိညာဉ်သည်လည်း မှီရာမရှိသည်နှင့် စုတိဖြစ်၍ ချုပ်ရလေတော့သည်။

စုတိစိတ္တော ပရိ သတ္တရသမစိတ္တဿ ဌိတိကာလ မုပါဒါယ ကမ္မဇရူပါနိ န ဥပ္ပဇန္တိ။ [သင်္ဂြိုဟ်။]

ဤကမ္မဇရုပ်အချုပ်မှာ အဆိုအကွဲအပြားမရှိကြ။

စိတ္တဇ အာဟာရဇရုပ်

စိတ္တဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ပုံမှာ ရဟန္တာစုတိကို လွှတ်၍ ဆိုအံ့။

စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်၏။ ရုပ်မည်သည်လည်း စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက် အသက်စေ့မှ ချုပ်မြဲဓမ္မတာ၊ ထို့ကြောင့် စုတိစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသော စိတ္တဇ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်စုသည် စုတိစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် အသေကောင် သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၄၈-ခုစေ့မှ ချုပ်သည်ဟု သိအပ်၏။

ကမ္မဇရုပ် နောက်ဆုံး ဥပါဒ်သော သတ္တရသမ ဘဝင်စိတ်မှစ၍ ဆိုသော် ထိုဘဝင်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇကလာပ်သည် စုတိစိတ် နှင့်ပြိုင်၍ချုပ်သည်။

၎င်းနောက် သောဠသမ ဘဝင်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် သည် စုတိစိတ်နောင် အသေကောင် သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၃-ခု စေ့ တွင်ချုပ်သည်။

၎င်းနောက် ပန္နရသမ ဘဝင်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် စုတိစိတ်နောင် အသေကောင်သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၆-ခုစေ့တွင် ချုပ်သည်။

၎င်းနောက် စုဒ္ဒသမ ဘဝင်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် စုတိစိတ်နောင် အသေကောင်သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၉-ခုစေ့တွင် ချုပ်သည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေး၌ စိတ်တစ်ခုတစ်ခုဆုတ်၍ စုတိစိတ်နောင် အသေကောင်သန္တာန်၌ ခဏငယ် ၃-ခု၊ ၃-ခုတိုး၍ သွားလေ။

မရဏာသန္တ ပဉ္စမဇောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် စုတိစိတ်နောင် အသေကောင်သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၄၅-ခုစေ့တွင် ချုပ်သည်။ စုတိစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မှာဆိုခဲ့ပြီ၊ အသေကောင်သန္တာန်ဝယ် စိတ်မရှိလေသောကြောင့် စိတ္တက္ခဏာနှင့် မပြောဘဲ ခဏငယ်နှင့်ပြောပေသည်။

အာဟာရဇရုပ်မှာမူကား- စိတ်ရှိသေးသမျှကာလပတ်လုံး ဖြစ်သင့်လေသေးသည်နှင့် စုတိစိတ်၏ ဌီ၊ ဘင်များမှာလည်း ဖြစ်ပါ သေး၏။ ထို့ကြောင့်စုတိစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ချုပ်ပြီးသည် နောက် ခဏငယ်တစ်ခု၊ ခဏငယ် ၂-ခုနှောင်းပြီးမှ အာဟာရဇရုပ် ချုပ်သည်။ ရှေးသတ္တရသမ ဘဝင်စိတ်မှစ၍ ချီလိုလျှင်ချီ၍ ဆိုလေ။

စိတ္တဇရုပ်မှာ စိတ်၏ဥပါဒ်-ဥပါဒ်မှသာ ဖြစ်ကောင်းလေသောကြောင့် အချုပ်ကိုဆိုရာ အသေကောင် သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၃-ခု၊ ၃-ခုတိုးရသည်။ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်တို့မှာ ခဏငယ်ချင်းစပ်အောင် ဖြစ်ပေသောကြောင့် အချုပ်ကိုဆိုရာမှာလည်း ခဏငယ် တစ်ခုတစ်ခုစီသာ တိုးပါလေ။

[ဤကား- အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာကြီး၊ သမ္မောဟ ဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာကြီး၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကြီး၊ အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာလတ်၊ သင်္ဂြိုဟ်၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ၊

နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အစရှိသော အဋ္ဌကထာငယ်၊ ထိုအဋ္ဌကထာတို့၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အရပ်ရပ်သောဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်ဆရာတို့၏ အညီအမျှ သက်ဝင်ကြသော အယူပေတည်း။

ဝီထိပုံစံ

ဝီထိပုံမှာမူကားအသစ် အသစ်ဖြစ်ပေါ်သည်ကို ဥပါဒ်ဆိုသည်။ ထိုဥပါဒ်ကို ဂဏာန်းချက်နှင့်ပြမည်။ ၄-ဂဏာန်းမြင်လျှင် ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ် ၄-မျိုး ဥပါဒ်မှတ်၊ ၃-ဂဏာန်းမြင်လျှင်ကမ္မဇမပါပြီ၊ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ ၃-မျိုး ဥပါဒ်မှတ်၊ ၂-ဂဏာန်းမြင်လျှင် ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇမပါပြီ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ ၂-မျိုး ဥပါဒ်မှတ်၊ ၁-ဂဏာန်းမြင်လျှင် ဥတုဇတစ်ခု မှတ်။

ဘဝင် ၀၀၀	ဘဝင် ၀၀၀	ဘဝင် ၀၀၀ ၄၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂
ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဘဝင် ၀၀၀ ၃၂၂	ဇော ၀၀၀ ၃၂၂	ဇော ၀၀၀ ၃၂၂	ဇော ၀၀၀ ၃၂၂
ဇော ၀၀၀ ၃၂၂	ဇော ၀၀၀ ၃၂၂	စု ၀၀၀ ၁၁၁					

ဤဝီထိပုံကား- ဇောနောင် စုတိကျသော ဝီထိပုံတည်း။ ၄-ဂဏာန်းခဏငယ်၌ အသစ်ဥပါဒ်ကုန်သော စတုဇရုပ်တို့သည် စုတိ၏ ဘင်ခဏငယ်၌ ချုပ်ကုန်သည်။

၎င်းနောက် ၂-ဂဏာန်းခဏငယ်၌ အသစ်ဥပါဒ်ကုန်သော ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့သည် စုတိ၏ ဘင်ခဏငယ် နောက် ပဌမခဏငယ်၌ချုပ်ကုန်သည်။

၎င်းနောက် ဒုတိယ ဂဏာန်း ခဏငယ်၌ အသစ်ဥပါဒ်ကုန်သော ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့သည် စုတိ၏ ဘင်ခဏငယ် နောက် ဒုတိယခဏငယ်၌ ချုပ်ကုန်သည်။

၎င်းနောက် ၃-ဂဏာန်းခဏငယ်၌ အသစ်ဥပါဒ်ကုန်သော စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့သည် စုတိ၏ ဘင်ခဏငယ် နောက် တတိယခဏငယ်၌ ချုပ်ကုန်သည်။ ဂဏာန်းကိုကြည့်၍ စုတိ၏ ဘင်တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်းသွားလေ။

လက်ဖျစ်တစ်တွက် လျှပ်တစ်ပြက် ကာလဝယ် စိတ်အကြိမ် ပေါင်းကုဋေအသိန်းမက ဖြစ်နိုင်သည်ဟု သတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများ၌ လာသောကြောင့် ခဏငယ်တစ်ခုဟူသော ကာလ၏ ပမာဏကား မျက်တောင်တစ်ခတ်ကာလကို ကုဋေ ၃-သိန်းစိတ်၍ တစ်စိတ်သာမျှသာရှိသည်ဟုမှတ်။

ထို့ကြောင့်စုတိ၏ဘင်နောက် အသေကောင်သန္တာန်ဝယ် ခဏငယ် ၄၈-ခုမျှ စိတ္တဇရုပ်ကျန်ရှိသည့်အတွက်နှင့် သေသူမှာ စိတ္တဇရုပ် ရှိသင့် မည်လောဟု သဘောမထောင့်ကြစေနှင့်၊ ဤအလုံးစုံသော အဓိပ္ပါယ်ကို မဏိမဉ္ဇူဆရာတော် နေရာချ၍ပြပေပြီ။

ကိပ္ပိ ကာလန္တိ ကိသ္မိပ္ပိကာလေတိ အတ္ထော၊ ကောစ ကောစိ ကာလောတိ၊ စိတ္တဇရူပပဝတ္တိကာလဝသေန ခဏဓူယကာလ ခဏဒွယဓိက ဧကစိတ္တက္ခဏကာလ။ လ ။ ခဏဒွယာဓိက ပန္နရသ စိတ္တက္ခဏ ကာလော ကောစိကာလောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဟာရဇရုပ် ပဝတာလဝသေန ပန ဧကက္ခဏကာလ
ခဏဒွယကာလ ဧကစိတ္တဏကာလ ဧကက္ခဏဓိကဧကကစိတ္တက္ခဏ
ကာလ။ပ။ သောဠသ စိတ္တက္ခဏကာလော ကောစိလောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
[မဏိဉ္ဇူသာဋီကာ။]

ဤပါဌ်မှာ “ခဏယကာလ” ဆိုသည်ကား စုတိမှရှေး သောဠသမ
စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ခဲ့သော စိတ္တဇရုပ်ကို ရည်၍ဆိုသည်။ ထိုစိတ္တဇရုပ်သည်
စုတိစိတ်မှနောက်၌ ခဏငယ် ၂-ခုမျှသာ ဌီအနေနှင့် တည်နိုင်သည်။
တတိယခဏငယ်သို့ရောက်လျှင် ချုပ်ခဏငယ်သို့ရောက်လျှင် ချုပ်ခဏ
ဖြစ်လေတော့သည်။ “ပဝတ္တိတွာ” မဆိုသာပြီ။

အာဟာရဇရုပ်၌ စုတိမှ ရှေးသတ္တရသမသိစိတ်၏ ဘင်၌ဖြစ်ခဲ့
ရသော အာဟာရဇရုပ်ရည်ကို “ဧကက္ခဏကာလ” ဆိုသည်။ ၎င်း
အာဟာရဇရုပ်သည် စုတိ၏ဘင်နောက် ခဏငယ်တခုမျှသာ ဌီအနေနှင့်
တည်ခွင့်ရလေသည်။ ဒုတိယခဏငယ်မှာ ချုပ်ခဏငယ် ဖြစ်လေတော့
သည်။

ဋီကာကျော်၌ “ကိဉ္စိ ကာလံ ပဝတ္တိတွာ” အရကို ပြရလေ
သည်ဖြစ်၍ ဌီခဏကိုသာ ပြတော်မူပေသည်။ ဘင်ခဏမှာ “ပဝတ္တိတွာ”
မဆိုရပေ။ စုတိစိတ်၏ဌီ၌ ဖြစ်သော အာဟာရဇရုပ်ကိုရည်၍ “သောဠသ
စိတ္တက္ခဏ ကာလော” ဟုဆိုပေသည်။ ယင်းအလိုသော်စုတိ ဘင်၌
အာဟာရဇရုပ် မဖြစ်ပြီဟုကျ၏။ ငါတို့ကား ဖြစ်သေး၏-ဟုယူ၏ စိတ္တိဇရုပ်
ချုပ်ပြီး နောက်ခဏငယ် ၂-ခုနှောင်းကို ဆိုပေသည်။ အကြွင်းမှာ သိနိုင်
လောက်ပြီ။ [တရပ်]

မူလဋီကာ ဆရာတော်မြတ်ကြီးကား စုတိစိတ်ဟူသမျှသည်ပင်
ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဟုဆိုပေသည်။ ယင်းအလိုသော် စုတိစိတ်၏ရှေး

အနန္တရစိတ်၏ဥပါဒ်တွင်ရွှေ့သာ စိတ္တဇရုပ် အသစ်ဖြစ်လေတော့သည်ဟု ကျ၏။

စုတိစိတ်နောင် အသေကောင်ဝယ် ခဏငယ် ၄၅-ချက်တွင် စိတ္တဇရုပ်ပြတ်၏။ အာဟာရဇရုပ်မှာ ခဏငယ် ၁-ခု ၂-ခုတိုးလေ၊ တနည်းအာရဇရုပ်မှာ စုတိ၏ငြိ၊ ဘင်တို့၌ပင် ဖြစ်ပါသေး၏ ဆိုလိုမှု ရှေးနည်းအတိုင်းပင် ချုပ်စေ၊ဝီထိချုပ်မှာသိသာလောက်ပြီ။

ဒီကာသဝါနံ စုတိစိတ္တန္တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ။ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိန်စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ယေစ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ဝစီသင်္ခါရေနိရုဇ္ဈိဿတိ၊ နော စ တေသံ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတိ တိ ပန ဝစနတော အညေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ နသမုဋ္ဌာပေတီတိ ဝိညာယတိ။ န ဟိ ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဿ ဂဗ္ဘ ဂမနာဒိဝိနိဗန္ဓဘာဝေ ကာယသင်္ခါရသမုဋ္ဌာပနံ အတ္တိ၊ န စ ယုတ္တံစုတော စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စဿ ရူပံ ပဝတ္တတိတိ။ နာပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ နသမုဋ္ဌာပေတီ တိ ပါဌိ အတ္တိတိ။

[ဓမ္မသင်္ဂဏီကော။]

ဤဋီကာကို နောက်ဋီကာတို့ မပယ်နိုင်ကြ။

အဓိပ္ပါယ်မှာ- ထွက်သက်ဝင်သက်မရှိကောင်းသော ဗြဟ္မာဘုံမှာ ဖြစ်၍နိဗ္ဗာန်ယူလတ္တံ့၊ ဤကာမဘုံသို့ တဖန်မလည်သော ကာမဝစရ ဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စုတိစိတ်အခိုက်မှာ နောင်ချုပ်လတ္တံ့သော ထွက်သက်ဝင်သက်မရှိဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ရဟန္တာ မ ဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စုတိသည်လည်း ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဟု သိသာ ပေသည်။

ထွက်သက်ဝင်သက်

ပါဠိတော်၌ ထွက်သက်ဝင်သက်ကိုသာ ဟောပါသည်။ တခြားသောစိတ္တဇရုပ်တို့ကို မဟောပါဟူငြားအံ့။ ထွက်သက် ဝင်သက်ကိုဟောလျှင်ပင် တခြားသော စိတ္တဇရုပ်တို့ကိုလည်း ဟောခြင်းကိစ္စပြီးသင့်တော့သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထွက်သက်ဝင်သက်မရကောင်းသောဌာနခုနစ်ပါးကို ချန်လှပ်၍ တစ်ခြားတစ်ပါးသော ဌာနတို့၌ ထွက်သက်ဝင်သက်နှင့် တစ်ခြားတစ်ပါးသော စိတ္တဇရုပ်တို့ အထူးမရှိသင့်ကုန် ဤလည်းတကြောင်း၊ စုတိစိတ်ကျပြီးနောက် သေပြီးသော အလောင်းကောင်မှာ စိတ္တဇရုပ်တည်သေးသည်ဟု မတော်တန်သည်လည်းတကြောင်း၊ စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေပါ၏ဟု ဟောတော်မူသော ပါဠိတော် တတို့တစ မရှိပေသည်လည်း တကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့်ပေတည်း။ [ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပါယ်။]

ခုနစ်ပါးသောဌာနဟူသည်ကား-

- (၁) အမိဝမ်းတွင်း ဥဗ္ဘိတွင်း၌ တည်ခိုက်တပါး၊
- (၂) ရေ၌ ကိန်းသောသူ တပါး၊
- (၃) တွေဝေမိန်းမော မြော၍နေသောသူတပါး၊
- (၄) သေသောသူတပါး၊
- (၅) စတုတ္ထဈာန် ဝင်စား၍နေသောသူတပါး၊
- (၆) ရူပအရူပဗြဟ္မာတပါး၊
- (၇) နိရောဓသမာပတ်ဝင်စား၍နေသောသူတစ်ပါး-

ဤခုနစ်ပါးတည်း။

ဤခုနစ်ပါးတွင် သေသောသူ၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသောသူတို့မှာ ထွက်သက်ဝင်သက်လည်းမဖြစ်၊ တပါးသော စိတ္တဇရုပ်လည်း

မဖြစ်၊ ကြွင်းသော ၅-ဌာနတို့မှာ ထွက်သက်ဝင်သက်သာ မဖြစ်သည်။ တပါးသောစိတ္တဇရုပ်မှာ ဖြစ်သည်သာ။

မူလဋီကာအဆို

ဤမူလဋီကာအယူ၌ ဆိုဘွယ်ရှိသည်ကား- ထွက်သက်ဝင်သက် မည်သည် အလွန်ရုန့်ရင်းသော စိတ္တဇရုပ်ပေတည်း။ တစ်ခြားတစ်ပါး သော စိတ္တဇရုပ် သာမညတို့နှင့်မတူပေ။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် မိန်းမောသူ၏ အလွန်အားနည်းသော စိတ်သည်၎င်း၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော အတ္တဘော ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏စိတ်သည်၎င်း၊ ထွက်သက်ဝင်သက်ကို မဖြစ်စေ၊ တစ်ခြားတစ်ပါးသော စိတ္တဇရုပ်သာမညကိုကား ဖြစ်စေ၏။ အမိဝမ်း ၌၎င်း၊ ဥဗ္ဘတင်း၌၎င်း ကိန်းသောသူ၊ ရေ၌ ကိန်းသောသူတို့မှာ အာကာသ မရှိ၍ ထွက်သက်ဝင်သက်မဖြစ်သည်။ တခြားတပါးသော စိတ္တဇရုပ်မှာ ဖြစ်သည်သာ၊ ဤသို့ ထူကြသည်လည်းတစ်ကြောင်း။

တွေဝေမိန်းမော မြော၍နေသောသူမှာပင် ထွက်သက်ဝင်သက် ဖြစ်ခွင့်မရလေ။ စုတေဆဲသူမှာမူကား ဆိုဘွယ်ပင်မရှိ၊ တခြားတပါးသော စိတ္တဇရုပ် သာမညမူကား တွေဝေမိန်းမော နစ်မြော၍နေသော သူမှာရ သကဲ့သို့ စုတေဆဲဖြစ်သော စုတိစိတ်၏ ဥပါဒ်မှာလည်း မရမဆိုသာ။ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်၎င်း၊ စုတေအခါ၌ ထွက်သက်ဝင်သက် ကိုသာ ယူသင့်သည်။ တခြားတပါးသောစိတ္တဇရုပ်များကို မယူသင့်။

[တစ်ရပ်။]

စုတိကျပြီးနောက် သေပြီးသောအသေကောင်မှာ စိတ္တဇရုပ်တည် သေးသည်ဟု မတော်တန်ဟူရာမှာလည်း မရဏာသန္တဇောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသော စိတ္တဇရုပ်များသည် စုတိကျပြီးနောက် အသေကောင်မှာပင်

အနည်းငယ်မျှ ရုပ်သက်စေရုံ တည်ရကုန်သကဲ့သို့ စုတိစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်များသည်လည်း ရုပ်သက်စေရုံ တည်ရပါသည်ကို အဘယ် အပြစ်ရှိပေအံ့နည်း။

စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏ဟုဟောတော်မူသော ပါဠိတော် တတို့တစ မရှိဟူသော အကြောင်းမှာလည်း စုတိစိတ်သည် ရုပ်သာမည ကိုပင် မဖြစ်စေနိုင်ဟုဟောတော်မူသော ပါဠိတော်သည်လည်း တတို့ တစမျှ မရှိပေ။ ဤသို့သောအကြောင်း ယုတ္တိများကြောင့် ဋီကာဆရာ၏ အယူကို ကြည်ဖြူစွာမမှတ်အပ်ဟု ဆိုခွင့်ရှိချေသည်။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ တတိယပါရာဇိကနိဒါန်းအဖွင့်၌ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည် စုတိမှ ရှေးသောဌသမ စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ စုတိစိတ် နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်ကုန်သည်ဟု ဆို၏။

ယေန စုတိစိတ္တဿ ပုရတော သောဠသမေန စိတ္တေနသဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စုတိစိတ္တေန သဟ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဣမေ စုတိပရိနာမကာနာမ။

[တစ်ရပ်။]

စုတိစိတ္တဿာတိ ပုရတော သောဠသမဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဥပ္ပါဒိ အာဝိဇ္ဇယတော ဥပ္ပါဒေါပိ နေသံ ပါကဋေ ဟောတိ။

[၎င်းပါဌ်တစ်ရပ်။]

ဤဋီကာကြီးအလို စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော် သောဠသမ ဘဝင်မှစ၍ မရဏာသန္တစိတ်များသည် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်၊ အနုဋီကာ ဆရာတော်မြတ်ကား အလုံးစုံသော စုတိစိတ်သည်သာ ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင် သည်မဟုတ်သေး၊ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော ဘဝင်စိတ်မှစ၍ မရဏာသန္တစိတ်ဟူသမျှသည်ပင် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်၊ ၁၈-ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်တွင်ရွှေ့သာ စိတ္တဇရုပ်အသစ်ဖြစ်

တော့သည်။ ယင်းစိတ္တဇရုပ်သည်လည်း စုတိ၏ရှေးအနန္တရစိတ်နှင့် ချုပ်သည်။ အာဟာရဇရုပ်မှာ ထိုအဋ္ဌာရသမစိတ်၏ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်တွင် ရွှေ့သာဖြစ်တော့သည်ဟူ၍၎င်း၊ တနည်းမှာ စုတိ၏ ဌီ၊ ဘင်မှာပင် အသစ်ဖြစ်ပေါ်သေး၏ဟူ၍၎င်း ဆိုခွင့်အများပင်ရှိသည်။ ။ ဝီထိချ ပုံမှာသိနိုင်လောက်ပြီ။

ယဿ ကာယ သင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ ဝစီသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈဿတီတိ၊ အာမန္တာတိ၊ ယဿ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈဿတီတိ၊ အာမန္တာတိ စ။ ပ ။ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယသင်္ခါရော စ န နိရုဇ္ဈတိ စိတ္တသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈဿတီတိ အာဒိဝစနတော စ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ပုရတော သောဠသမေန စိတ္တေန တတော ဩရိမေနဝါ သဒ္ဓိံ အဿာသပဿာသာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ သိဒ္ဓံ။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယ သင်္ခါရော န နိရုဇ္ဈတိ တိ န ဝဒေယျ၊ ဝုတ္တဇ္ဇေတံ-တဿ ဟေဠိမကောဠိယာ စုတိတော ပုရိမေန သတ္တရသမစိတ္တေန ဥပ္ပန္နာ အဿာသပဿာသာ စုတိယာ ဟေဠာ ဒုတိယေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ။ တေန ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ စုတိ စိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယဘူဿာ ပိ စိတ္တဿ ကာယ သင်္ခါရ သမုဋ္ဌာပနတာ ဝုတ္တာ။ အထဝါ ယဿ စိတ္တဿပတိ ယေန သဗ္ဗပစ္ဆိမော ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ စိတ္တံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န ပစ္ဆိမစိတ္တဿ အနန္တရဘူတံ။ အန္တရာ တိ ကာယသင်္ခါရုပ္ပါဒနေန အနန္တရာတိတံဟူတွာ ပစ္ဆိမံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ အတ္ထော။ ကဿ။ ဣတရေသံဝစီသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈတိ ကာယသရော စ နိရုဇ္ဈတိ။ ကာယသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈဿတိ တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အညထာ ပစိမစိတ္တတော ပုရိမတတိယစိတ္တသမင်္ဂီနံ ကာယ သင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာပဇ္ဇတီတိ။ [အနုဋီကာ။]

ဤဋီကာမှာ ထွက်သက်ဝင်သက်ကိုသာ ဆိုလိုပါသော်လည်း စိတ္တဇရုပ်သာမန်နှင့်စပ်ရင်းဖြစ်ပေ၍ စိတ္တဇရုပ်သာမန်နှင့်စပ်ရင်းဖြစ်ပေ၍ စိတ္တဇရုပ်အကုန်ကိုပင် ထွက်သက်ဝင်သက်နှင့်အတူ ယူကြကုန်၏။

ယဒဂ္ဂေန တံ ကာယသင်္ခါရံ နသမုဋ္ဌာပေတိ၊ တဒဂ္ဂေန သေသရူပဗ္ဗ န ဇနေတိ။ (အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ) ။အပရေ ပန အာစရိယာ စိတ္တဇရူပံ စုတိစိတ္တတော ပုရေတရမေဝ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဝဏ္ဏန္တိ။ ။ [ဋီကာကျော်]

မဏိမဉ္ဇူအဆို

မဏိမဉ္ဇူဆရာကား “အပရေပန အာစရိယာ” အရကို မူလဋီကာ ဆရာကိုယူ၏။ အနုဋီကာဆရာကိုသာ ယူသင့်သည်။ ဆရာဓမ္မပါလအလို စိတ္တဇရုပ်သည်လည်း စုတိနှင့်ပြိုင်၍ချုပ်သည်ဟု သင်္ခေပဋီကာဒီပနီတို့၌ ဆို၏။ ။ရမ်းကြသည်။ ။ ငါတို့အလိုကား ဤအနုဋီကာမှာလည်း ထွက်သက်ဝင်သက်ကိုသာ ဆိုရချေရှိသည်အတိုင်း ထွက်သက်ဝင်သက် ကိုသာ ယူလိုသည်။ ။ [တစ်ရပ်။]

စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၉-ခုမြောက်သော စိတ်မှစ၍ မရဏာသန္တစိတ်စုသည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေတတ်၊ ၁၉-ခုသောစိတ်၏ ဥပါဒ်တွင် ရွှေ့သာစိတ္တဇရုပ် အသစ်ဖြစ်တော့သည် ယင်းစိတ္တဇရုပ်သည် လည်း စုတိ၏ ရှေးတတိယစိတ်နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်သည်၊ စုတိ၏ အနန္တရစိတ် သို့ပင် မရောက်။ ဧကေဆရာ။

[ယဿစိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧတ္ထ ယဿာတိ ကာမာဝစရပစ္ဆိမစိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတံ စိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ၊ တဿ ဥပ္ပါဒကော ပိ ဥဒ္ဓံ ကာယသင်္ခါရာ ဘာဝေန

ဟေဋ္ဌိမ ကောဋိယာ စုတိတော တတိယစိတ္တေနဝ သဟ နိရုဇ္ဈတိ၊
ဒုတိယစိတ္တံ န ပါပုဏာတီတိ ဧကေ။ ။ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ
မဏိမဇ္ဈသာဋီကာ။] ဤဧကေဆရာတို့လည်း ပါဠိတော်၌ ထွက်သက်
ဝင်သက်ကို ဟောတော်မူပါသည်ကို စိတ္တဇရုပ်သာမန်ကိုလည်း ထွက်
သက်ဝင်သက်နှင့် အတူပြု၍ ယူကြကုန်သည်၊ ငါတို့မနှစ်မြို့။ ။
ဝီထိချပုံမှာ သိနိုင်ကောင်းပြီ။

[တစ်ရပ်။]

စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်မှစ၍
မရဏသန္နစိတ်စုသည် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေတတ်၊ ၁၈-ခုမြောက်သော
စိတ်၏ဥပါဒ်တွင်ရွှေ့သာ စိတ္တဇရုပ်အသစ် ဖြစ်တော့သည်၊ ယင်းစိတ္တဇရုပ်
သည်လည်း စုတိ၏ ရှေးဒုတိယစိတ်နှင့်ပြိုင် ၍ချုပ်သည်၊ စုတိစိတ်သို့ပင်
မရောက်။ [အပရေဆရာ။]

ယဿ ကာယသင်္ခါရော န နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ စိတ္တသင်္ခါရောန
နိရုဇ္ဈိဿတီတိ ပဉ္စေ ပစ္ဆိမတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယသင်္ခါရော
စန နိရုဇ္ဈတိ စိတ္တသင်္ခါရောစ န နိရုဇ္ဈိဿတီတိ ပစ္ဆိမတ္တဿ ဝဇ္ဇိတတ္တာ
စုတိတော ဒုတိယစိတ္တေနာပိသဟ နိရုဇ္ဈတီတိ အပရေ။

[အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာ၊ မဏိမဇ္ဈသာဋီကာ။]

ဤမပရေဆရာတို့၏အယူကိုလည်း ထွက်သက်ဝင်သက်ကို
ဟောသော ပါဠိတော်ကိုထောက်၍ ဆိုသောကြောင့် ရိုသေစွာ မှတ်ခြင်း
ငှါ မသင့်။ [တစ်ရပ်။]

စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၃၂-ခုမြောက်သော စိတ်မှစ၍
စိတ္တဇရုပ်အသစ်ဖြစ်ခြင်းမရှိပြီ၊ ၃၃-ခုမြောက်သော စိတ်နှင့်သာဖြစ်
တော့သည်၊ ထိုစိတ်နှင့်ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်သည် ပစ္ဆိမသောဠသကမှ

ရှေးဦးစွာပင် ချုပ်လေသည်(ဆရာတို့)။

ကုတောပန ပဋ္ဌာယ ကာယသင်္ခါရော နုပုဇ္ဇတိ၊ ကဒါစ ကာယသင်္ခါရောနုပုဇ္ဇတိတိ၊ စုတိ သော ပုဗ္ဗေ ဒွတ္တိသမစိတ္တက္ခန္ဓာတော ပုရေတရမေဝ နိရုဇ္ဈတိတိ ဝဒန္တိ။ ။

[အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၊ မဏိမဉ္ဇူသာဋီကာ။]

ဤဆရာတို့လည်း ထွက်သက်ဝင်သက်ကိုပင် ထောက်ကြကုန်သည်၊ ဤဆရာတို့အယူသည် အထောက်အထားလှလှမရှိ။

ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္စိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇဿတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌ “ ယဿ စိတ္တဿ ” ၏အဖွင့်ဖြစ် သော “ အထဝိ ယဿစိတ္တဿာတိ ယေန သဗ္ဗပစ္စိမော ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တံစိတ္တံဝုတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ ”

အစရှိသော အနုဋီကာကိုမှီ၍ ဆိုရိပ်ရှိသည်၊ ဆိုသော်လည်း ယမိုက်ကောက် အသစ်အဟောင်းတို့၌ ဤဝါဒအတိုင်းဆိုရိုး ပြုကြကုန်သည်၊ ယမိုက်ဂဏ္ဌိများ၌လည်း ဤဗာတ္တိသမဝါဒကိုပင် နိယမဓမ္မတာပြု၍ ဆုံးဖြတ်ကြကုန်သည်။

မိန်းမောရာ၌ပင် ထွက်သက် ဝင်သက်ပြတ်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာအရပ်ရပ်တို့၌ လာပေသည်၊ မျက်မြင်သိရပေသည်၊ သေ၍ ချုပ်ခါနီး၌ကား ဆိုဘွယ်ရာမရှိပေ၊ ထို့ကြောင့် ထွက်သက်ဝင်သက် အချုပ်မှာမူကား “တေတ္ထိသမ” ဟုဆိုအပ်သော ၃၃-ခုမြောက်သောစိတ်မှ ရှေး၌ချုပ်သည်ပင် ဆိုသော်လည်း မလွန်နိုင်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ သေခါနီး၊ ချုပ်ခါနီးတွင် မျက်တောင်တစ်ခတ်ခန့်မျှ မိန်းမောလျှင်ပင် စိတ္တက္ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမကရှိမည်၊ ၃၃-ချက်မျှသည် မပြောလောက်သေး ပကတိပုထုဇဉ် လူသာမန်တို့မည်သည်လည်း သေခါနီး

ချုပ်ခါနီးတွင် မျက်တောင်တစ်ခတ်ခန့်မျှ မမိန်းမောဘဲ ချုပ်သောသူဟူ၍ ရှိမည်ဝေးစွ။

ဇီကာတို့၌ ၁၇-ချက်မှစ၍၊ ၁၉-ချက်မှစ၍၊ ၃၃-ချက်မှစ၍ ဟုဆိုကြခြင်းသည် စုတိနှင့်နီးစွာအဆုံးကိုသာ ဆိုကြပေကုန်သည်။ ရှေ့သို့တိုးလိုမူကား စုတိမှပြန်၍ရေသော် စိတ္တက္ခဏတစ်ရာမှစ၍၊ နှစ်ရာမှစ၍၊ သုံးရာမှစ၍၊ လေးရာမှစ၍၊ ငါးရာမှစ၍၊ တစ်ထောင်မှစ၍ စသဖြင့် ၁-နာရီခန့်ကျအောင် ၂-နာရီခန့်ကျအောင်ပင်တိုးသာပါ၏။ ။ လောက၌လည်း မျက်မြင်ရှိကြသည်ပင်၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဇီကာတို့၌ “ပစ္စိမကောဋိယာ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ” ဟူ၍ဆိုပေကုန်သည်။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုမြော်၍လည်းယမိုက်ကောက်၊ ယမိုက်ဂဏ္ဍိတို့၌ အဆုံးစွန်အသာသပသာသနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်မှသည် စုတိတိုင်အောင်ဟု ကောက်ကြလေကုန်သည်။

ဤထွက်သက်ဝင်သက်ကို ဟောသောပါဠိတော်ကိုထောက်၍ စိတ္တဇရုပ်သာမညတို့၏ ချုပ်ပုံကို ဆုံးဆုံးဖြတ်ဖြတ် ဆိုကြသော အမှုကိုမူကား မယုံကြည်သာ၊ ရှေးဦးဆုံးဆိုခဲ့သော အဋ္ဌကထာတိုင်းကိုသာ ယုံကြည်ရမည်။

သေပြီးသောအသေကောင်ဝယ် စိတ္တဇရုပ် ကျန်ရှိသည်များကိုလည်း အမှုမပြုလောက်၊ ခဏငယ် ၄၈-ခုခန့်ကို မဆိုထားလင့်၊ ခဏငယ်တစ်သောင်းပင် တည်ရစ်သော်လည်း မျက်တောင်တစ်ခတ် ကာလတွင်အစိတ်တစ်ရာစိတ်၍ တစ်စိတ်တစ်မျှသာမရှိသေး၊ ခဏငယ်ပေါင်းကုဋေ ၃-သိန်းခန့်မှာမျက်တောင်တစ်ခတ်မျှသာ ရှိလေသည်။

အတ္တရာသယံတက္ခဏေ ကောဋိသတသဟဿ သင်္ခါ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ [အဋ္ဌကထာ။]

ဥပပါတ်ဖြစ်သော နတ်တို့၌လည်း စုတိစိတ်ချုပ်သည့် နောက်
စိတ္တဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့မှာ ခဏငယ် ၄၈-ခု၊ ၄၉-ခု ၅၀-မျှတွင်
ပြတ်ကုန်၏။ ဥတုဇရုပ်မှာမူကား ခဏတစ်ရာ၊ ခဏတစ်ထောင်
စသည်တိုင်အောင်ပင်သွား၍ ပြတ်သည်ဟု ယူရမည်။ ထို့ကြောင့်
အဋ္ဌကထာများ၌ မီးတောက်သေပုံနှင့် ဥပမာပြုလေသည်။ စုတိ၏
ဘင်တွင် အကုန်လုံးချုပ်သည်ဟု မဆိုပေ။

ဋီကာကျော်၊ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာစသောဋီကာတို့၌ကား
စုတိစိတ်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ချုပ်ကြကြောင်းကိုဆို၏။

မရဏ ကာလေ ပန ဗြဟ္မာနံသရီရနိက္ခေပါဘာဝတော သဗ္ဗေသံပိ
တိသမုဋ္ဌာနာနိ၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနာနိ စ သဟေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ။ [၎င်း။]

ထိုသို့ စုတိစိတ်နှင့်ပြိုင်၍ တိဇ၊ ဒွိဇရုပ်တို့တစ်ပြိုင်နက် ချုပ်ရိုး
ဓမ္မတာမှန်ခဲ့သော် ထိုနတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ မရဏာသန္ဓစိတ်၊ စုတိစိတ်များ
ကိုလည်း ရုပ်ကိုမဖြစ်စေတတ်သော စိတ်၌ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ဆိုရမည်။
ထိုသို့ကားမဆိုပေကုန်၊ မဆိုသောကြောင့် ထိုမရဏာသန္ဓစိတ်၊ စုတိစိတ်
များသည်လည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေသေး၏ဟု ယူရမည်ဧကန်ဖြစ်သည်။
ယူရလျှင်လည်း အဘယ်မှာ တိဇရုပ်၊ ဒွိဇရုပ်တို့သည် တစ်ပြိုင်နက်
ချုပ်နိုင်ကုန်တော့အံ့နည်း။ တစ်ပြိုင်နက်မချုပ်ဘဲ ရှေ့နောက်ချုပ်ကြ
ကုန်သော်လည်း အလောင်းကောင် ကျန်ရှိအောင် မနေကုန်သောကြောင့်
မျက်မြင်အားဖြင့် မီးတောက်ကြီး တစ်ပြိုင်နက်ပင် ငြိမ်းသည်ထင်
ရကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့စကားကို မယူအပ်။

စတုဇရုပ်ချုပ်ပုံအကြောင်း ပြီး၏။

ဤတွင်ရုပ်တို့၏ချုပ်စဉ် ပြီး၏။

နိဂုံး

တရုဏီယေ မဟာဂါမေ၊

အရညေ ဝသတာ မယာ။

ကထိတာ ရူပပ္ပဝတ္တိ၊

ဂေါဇေ ဘုမ္မိ ဘုမ္မိခိပေ မဂေ။

တရုဏီယေ=သင်္ဘောလှေဖြင့်၊ အကြေအညာ စုန်ဆန်ကာလျှင်၊ ဥစ္စာရှာမှီး လှေသူကြီးတို့၏ ပျော်မှီးနေထိုင်ရာဖြစ်၍ လှေကူးအမည် ရှိသော၊ ဝါ=သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော အရိယမဂ္ဂင် ဖောင်လှေယာဉ်ဖြင့် ရေယဉ်ထဲနက် ဝဲဂယက်မှ ကူးတက် လွန်မြောက်ရာဖြစ်၍ လှေကူး အမည်ရှိသော၊ မဟာဂါမေ=ရွာမြတ်၌၊ အရညေ=ကုလလေးတာ ပြန်ငါးရာမျှ အကွာထောင့်သန်း ငှက်မင်းနန်းဝယ် ရိပ်ချမ်းသိုက်မြိုက် တောကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသတာ=ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၈-ဝယ် တိုက်သစ်တည်ကာ နေထိုင်ပါသော၊ မယာ=လယ်တီတောကျောင်း ဆရာငါသည်၊ ဂေါဇေ=ဂေါဇာသက္ကရာဇ်သည်၊ ဘုမ္မိခိပေ=၁၂၅၄-ခု၊ မဂေ=နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၈-ရက်သည်၊ သမ္မတ္ထေ=ရောက်လတ် သော၊ ရူပပ္ပဝတ္တိ=ရုပ်တရားတို့၏ဖြစ်ပျက်မှုကို ပြရာဖြစ်သောစကားရပ်ကို၊ ကထိတာ=ရေးသားဆိုအပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ရူပဒီပနီကျမ်း ပြီးပြီ။

----- * -----